

Programmabegroting 2027-2030

GEMEENTE VLISSINGEN

Inhoudsopgave

Algemeen 4
Voorwoord 4
Begroting in 1 oogopslag 7
Financiële positie 8
Programma Leefbaarheid 13
1.1 Openbare orde en veiligheid 14
1.2 Mobiliteit en parkeren 18
1.3 Toekomstbestendige leefomgeving 22
1.4 Wat mag het kosten? 27
1.5 Investeringen 29
Programma Aantrekkelijke stad 34
2.1 Economie 35
2.2 Cultuur 40
2.3 Wonen 43
2.4 Ruimtelijke ordening 46
2.5 Wat mag het kosten? 48
2.6 Investeringen 50
Programma Sociale samenhang 51
3.1 Sociale basis 53
3.2 Vitaal leven 56
3.3 Maatschappelijke ondersteuning 60
3.4 Kansrijk opgroeien 64
3.5 Mentale gezondheid 67
3.6 Bestaanszekerheid 70
3.7 Leven lang leren 72
3.8 Wat mag het kosten? 75
3.9 Investeringen 76
Programma Bestuur 77
4.1 Dienstverlening 79
4.2 Participatie 82
4.3 Asiel en opvang 84
4.4 Bestuurlijke samenwerking 86
4.5 Wat mag het kosten? 87
4.6 Investeringen 87
Overhead 88
5.1 Wat mag het kosten? 89
5.2 Investeringen 89
Algemene dekkingsmiddelen 90
6.1 Wat mag het kosten? 91

Verplichte beleidsindicatoren 92
Paragrafen 94
Paragraaf lokale heffingen 94
Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing 105
Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen 116
Paragraaf financiering 120
Paragraaf bedrijfsvoering 124
Paragraaf grondbeleid 127
Paragraaf verbonden partijen 138
Paragraaf wet open overheid 159
Paragraaf majeure projecten 161
Paragraaf reserves en voorzieningen 167
Paragraaf taakstellingen 217
Financiële begroting 219
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 219
Overzicht van baten en lasten 219
Meerjarenraming 2027-2030 220
Incidentele baten en lasten 221
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves 223
Financiële positie 224
Financieel overzicht taakvelden 224
Investeringsplanning 2027-2030 226

Algemeen

Voorwoord

In deze begroting presenteren wij onze plannen voor 2027 en de financiële middelen die daarvoor beschikbaar zijn.

Wij bouwen verder aan een gemeente waar het prettig wonen, werken en leven is. Daarom maken wij bewuste keuzes die aansluiten bij onze ambities én binnen onze financiële mogelijkheden passen. In 2027 leggen wij extra nadruk op een veilige en leefbare woonomgeving, voldoende en passende woningen, een sterke lokale economie en een aantrekkelijke binnenstad. Andere belangrijke onderwerpen zijn: bereikbaarheid, duurzame mobiliteit, meer groen in de wijken, klimaatadaptatie en de overgang naar duurzame energie.

Vlissingen kent belangrijke sociaal-economische uitdagingen. Daarom zetten wij sterk in op kansrijk opgroeien, goede zorg en ondersteuning, gezondheid, sport, cultuur en bestaanszekerheid. Wij stimuleren dat inwoners actief kunnen meedoen in de samenleving en versterken de samenwerking met maatschappelijke organisaties, ondernemers en onderwijsinstellingen.

Ook werken wij aan een krachtige gemeentelijke organisatie die staat voor moderne en betrouwbare dienstverlening. Waar mogelijk betrekken wij inwoners bij nieuwe plannen en ontwikkelingen.

Vlissingen is nooit af. Met deze ambities zetten wij goede en concrete stappen naar een gemeente die klaar is voor de toekomst.

College van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

Digitale presentatie

Voor deze begroting maken wij gebruik van een digitale rapportagetool. Hiermee kunnen wij informatie overzichtelijk presenteren en eenvoudig delen. De digitale versie van de jaarstukken is voortaan het uitgangspunt. Daarom is ook de vormgeving van de begroting hierop aangepast.

De digitale begroting staat op: https://vlissingen.begrotingsapp.nl/

Begrijpbare begroting

De gemeenteraad van Vlissingen wil de kwaliteit van de planning- en controldocumenten verder verbeteren. Deze documenten moeten korter, overzichtelijker en beter leesbaar zijn. Tegelijkertijd moeten zij het bestuur ondersteunen bij het sturen op hoofdlijnen. Ook moeten ze begrijpelijk zijn voor iedereen die ze gebruikt.

In 2023 is een nieuwe manier van presenteren afgesproken, samen met Argumentenfabriek. Het uitgangspunt is: minder tekst en meer uitleg met tabellen, grafieken en schema's. Bij een aantal indicatoren ontbreken nog peilwaarden en streefwaarden. Deze vullen we bij een volgende begroting aan.

De programmabegroting bevat niet alle werkzaamheden van de gemeente. De focus ligt op belangrijkste maatschappelijke opgaven en de doelen die wij samen willen bereiken.

De kosten en opbrengsten staan niet per thema vermeld. Deze staan in het overzicht 'Wat mag het kosten?' per programma. In het hoofdstuk 'Financiële begroting' staan de kosten en opbrengsten per taakveld voor alle programma's.

Per thema geven we aan hoeveel invloed de gemeente heeft op het behalen van de doelen. Dit doen we met een cijfer tussen 1 en 5:

1= Zeer klein, 2= Beperkt, 3= Redelijk, 4= Groot, 5= Zeer groot

Indeling van de Programmabegroting

Algemeen

In dit onderdeel staat informatie over de financiële situatie van de gemeente Vlissingen. De begroting begint bij de kadernota van 8 juli 2026. Daarnaast zijn alle wijzigingen verwerkt die door de raad zijn vastgesteld tot en met juli 2026. In deze begroting hebben wij de ontwikkelingen rond de aandelen van de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH) nog niet verwerkt. Dit geldt ook voor de gevolgen van de afronding van het artikel 12-traject.

Programma's

In dit onderdeel staat het beleid van de gemeente beschreven. De programmabegroting bestaat uit 4 inhoudelijke programma's:

- Leefbaarheid
- Aantrekkelijke stad
- Sociale samenhang
- Bestuur

Daarnaast zijn er 2 verplichte onderdelen:

- Algemene dekkingsmiddelen
- Overhead

Tot slot geven we een overzicht van de verplichte beleidsindicatoren.

Paragrafen
In dit onderdeel staan de verplichte paragrafen volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). We lichten hier een aantal onderwerpen toe:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Grondbeleid
- Verbonden partijen
- Wet open overheid

Daarnaast behandelen we een aantal brede thema's die bij meerdere programma's horen:

- Majeure projecten
- Reserves en voorzieningen
- Taakstellingen

De paragraaf Wind in de zeilen nemen we vanaf deze begroting niet meer op in de P&C-documenten omdat we de raad hierover op afzonderlijke momenten informeren.

Financiële begroting:
In dit onderdeel leggen we uit wat de kosten en opbrengsten zijn en hoe de financiële positie van de gemeente eruitziet.

Begroting in 1 oogopslag

BEGROTING 2027 IN ÉÉN OOGOPSLAG

INKOMSTEN

205 mln + 136 mln = 341 mln

ALGEMENE UITKERING | OVERIGE INKOMSTEN | TOTAAL

UITGAVEN

303mln + 38 mln = 341 mln

PROGRAMMA'S | OVERIGE UITGAVEN | TOTAAL

Inkomsten	x € 1.000
Algemene uitkering	205.207
Lokale heffingen	37.216
Inkomensvoorzieningen	34.766
Grondverkopen	19.923
Overige opbrengsten	10.418
Leges	9.793
Dividenden	9.457
Subsidies	7.998
Mutaties reserves	3.947
Verhuur/pachten	2.264
	€ 340.989

Uitgaven	x € 1.000
Programma Leefbaarheid	61.374
Programma Aantrekkelijke stad	46.871
Programma Sociale samenhang	190.239
Programma Bestuur	4.654
Overhead	28.682
Algemene dekkingsmiddelen	8.759
Vennootschapsbelasting	19
Onvoorzien	155
Begrotingssaldo	235
	€ 340.989

HOEVEEL BETAAL IK?

	2026	2027
Rioolheffing	€ 296,61	€ 306,39
Onroerende-zaakbelasting*	€ 387,85	€ 393,63
Afvalstoffenheffing	€ 410,01	€ 437,89
Hondenbelasting	€ 110,91	€ 0

*Op basis van een WOZ waarde van € 335.000

SPEERPUNTEN

- Versterken van bestaanszekerheid en de sociale basis
- Uitvoering hervormingsagenda jeugd
- Versterken weerstandscapaciteit
- Doorontwikkelen Kenniswerf en Machinefabriek
- Versterken veiligheid en leefbaarheid
- Woningbouw

GEMEENTE VLISSINGEN

Financiële positie

Analyse van kadernota 2027 naar begroting

Hieronder treft u een tabel aan met de analyse van de kadernota 2027 naar de programmabegroting 2027 en meerjarenramingen 2028-2030. Dit is een analyse op hoofdlijnen van de mutaties die na het opstellen van de kadernota 2027 zijn gemaakt

Financiële analyse (bedragen x € 1.000) (- is nadeel)	2027	2028	2029	2030
Stand begrotingssaldo kadernota 2027	1.043	1.278	959	60
Amendement 5.4.A01 Verlaging OZB-tarief	-500	-517	-534	-551
Stand begrotingssaldo kadernota 2027 (= vertrekpunt)	**543**	**761**	**425**	**-491**
Mutaties na de kadernota 2027:				
1. Financiële uitgangspunten	-34	-1.239	125	10
2. Meicirculaire 2026	-17	-9	-9	97
3. Structurele effecten bestuursrapportage 2026	77	150	72	72
4. Actualisatie begroting GGD	-74	-78	-78	-78
5. Afval kostendekkend	250	500	750	1.000
6. Extra bijdrage MuZEEum	-110	-110	-110	-110
7. Regionale coördinator schoolveiligheid	-30	-30	-30	-30
8. Motie 5.4.M01: afschaffen hondenbelasting	-369	-382	-394	-407
BEGROTINGSSALDO	**235**	**-437**	**750**	**63**

TOELICHTING OP TABEL FINANCIELE ANALYSE:

Stand begrotingssaldo kadernota

Bij de kadernota 2027 is het volgende besluit (amendement) genomen:

1. Het positieve begrotingsresultaat 2027 met € 500.000 te verlagen en dit bedrag te bestemmen als dekking voor een verlaging van de OZB.
2. Het college op te dragen de OZB-percentages in de Begroting 2027 uit te werken naar:
    - 2027: **125%**;
    - 2028: **123%**;
    - 2029: **120%.**
3. Het college op te roepen om bij de uitwerking van de Begroting 2027 de keuze te maken om de resterende dekking voor deze lastenverlichting te realiseren.

In de begroting hebben we een OZB inkomsten verlaging van de € 500.000 opgenomen. Dit heeft voor circa 50 % betrekking op de woningeigenaren en heeft voor 50% betrekking op de ondernemingen. Het uitwerken van een OZB tarief van 125% van het landelijk gemiddelde in 2027 naar een OZB tarief van 120% in 2029 is een besluit dat niet uitgevoerd kan worden.

Het sturen op een percentage van het landelijke OZB tarief is niet mogelijk. Dit gemiddelde is pas achteraf definitief vast te stellen en kan van jaar tot jaar sterk fluctueren. Het te betalen OZB-bedrag wordt namelijk bepaald door zowel het tarief als de WOZ-waarde. Daarnaast verschillen de ontwikkelingen van de WOZ-waarden sterk per gemeente. Een hogere of lagere stijging van de woningwaarden kan daardoor leiden tot een hoger of lager OZB-tarief, terwijl de gemeentelijke opbrengst gelijk blijft. Het percentage van Vlissingen ten opzichte van het landelijke gemiddelde kan hierdoor jaarlijks veranderen en daarom ook het percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Kortom de invloed op het percentage van het landelijke OZB tarief is minimaal. We stellen voor om te sturen op de gemeentelijke belastingdruk per huishouden.

1. Financiële uitgangspunten

1. Financiële uitgangspunten (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
1.1.Salarisbegroting 2027	7	-265	86	621
1.2. Afschrijvingen	-339	-744	184	513
1.3. Renteberekening	154	-811	-261	-1.463
1.4. Septembercirculaire 2025	0	0	0	452
1.5. Reserve Sociaal Domein	0	0	0	-445
1.6. Indexeringen	164	315	457	620
1.7. Boekhoudkundig herstel	-1.304	-1.269	-1.284	-1.281
1.8. Individueel keuzebudget (IKB)	500	500	500	500
1.9. Marktgelden	-16	-16	-16	-16
1.10. Bouwleges	600	0	0	0
1.11. ZEH afbouw doorschuiven		250		
1.12. Verhogen opbrengst fiscaliseren	100	200	200	200
1.13. Rente Scheldekwartier doorschuiven		500		
1.14. Meer opbrengsten parkeervergunningen	100	100	100	100
1.15.GR Sociaal Domein	0	0	158	209
Totaal	**-34**	**-1.239**	**125**	**10**

1.1. Salarisbegroting 2027

De salariskosten vallen lager uit dan in de Kadernota 2027. Dat komt vooral doordat een deel van de formatie vanaf 2027 wordt betaald uit bijdragen van andere partijen zoals CDOKE. In 2030 dalen de salariskosten verder. Dit komt vooral doordat een aantal tijdelijke functies vervallen in 2030. In de begroting 2027 verhogen wij de thuiswerk- en reiskostenvergoeding conform de cao.

1.2. Actualiseren afschrijvingen

We hebben de planning van de investeringen geactualiseerd. In de kadernota 2026 zijn de investeringen herijkt met als resultaat lagere afschrijvingskosten en verwerkt in begrotingssaldo. Vervolgens zijn die lagere afschrijvingskosten in de begroting 2026 ten onrechte nogmaals verwerkt in het begrotingssaldo.

1.3. Renteberekening
We actualiseren de renteberekening op basis van de begroting 2027.
Voorheen lag bij de liquiditeitsberekening de focus vooral op de mutaties van deinvesteringen, de grondexploitatie en reserves. Nu betrekken we alle geldstromen. Dat betekent dat we bijvoorbeeld nu ook alle geraamde toevoegingen en onttrekkingen voorzieningen meennemen maar ook ontvangen rijksbijdragen. Daarnaast is er sprake van een stijgend rentepercentage voor nieuw af te sluiten leningen van 0,4% (was 3,0% nu 3,4%)

1.4. Septembercirculaire 2025
In de kadernota hadden we op basis van de septembercirculaire 2025 een daling verwacht van € 1,3 miljoen. Die daling valt nu lager uit dan verwacht wat hier tot uiting komt in een voordeel.

1.5. Reserve Sociaal domein
Voor Re-integratie bijdragen Orionis is ten onrechte een bedrag van € 445.000 twee keer onttrokken in 2030. Via 2e Raadswijziging 2026 en via kadernota 2027.

1.6. Indexeringen
Door actualisatie van de indexeringen is een voordeel ontstaan.

1.7. Boekhoudkundig herstel
De gemeenteraad heeft besloten de aanloopverliezen van de parkeerexploitatie Machinefabriek te verrekenen met de hiervoor ingestelde reserve aanloopverliezen. Bij de opstelling van de begroting 2024-2025 is ten onrechte een begrotingsvoordeel opgenomen . Dit herstellen we nu. Het hieruit voortvloeiende nadeel betreft uitsluitend een begrotingstechnische aanpassing en houdt geen verband met de exploitatie van de parkeergarage Machinefabriek.

1.8. Individueel keuzebudget (IKB)
In de kadernota 2027 hebben we aangegeven dat het IKB 2 keer was geraamd en de salariskosten € 2 miljoen te hoog waren geraamd. Bij het doorrekenen van de salarissen 2027 bleek dat het voordeel op de salariskosten niet € 2 miljoen was maar € 2,5 miljoen.

1.9. Marktgelden
In de begroting 2027 verlagen we de tarieven voor de staangelden.

1.10. Bouwleges
Op grond van de nieuwe prognose van de verwachte ontvangen bouwleges over 2027 stellen we de begroting bij. Het voordeel bedraagt over 2027 € 600.000 .

1.11. ZEH afbouw doorschuiven
In plaats van in 2028 starten we in 2029 met de afbouw van het dividend. Het dividend eindigt in 2033.

1.12. Verhogen opbrengst fiscaliseren

In de kadernota 2027 was in eerste instantie rekening gehouden met een opbrengst vanaf 2028 voor € 350.000. Inmiddels is het vervolgtraject verder uitgewerkt. Daardoor is de planning duidelijker en sluiten de ramingen beter aan op de verwachte praktijk. De invoering start in 2027. Dat jaar geldt als aanloopjaar. Daarom begroten wij voor 2027 een opbrengst van € 100.000. Vanaf 2028 is de hoofdmoot parkeerders gewend aan de situatie en is die daarmee regulier. Op basis van deze inzichten begroten wij vanaf 2028 jaarlijks € 550.000 aan opbrengsten. De opbrengsten volgen via naheffingsaanslagen, verkochte dagkaarten in de vergunninghouderzone en verhoogde opbrengsten op betaalde parkeerterreinen waar parkeerders door gewijzigde regels en goede handhaving naar uitwijken.

1.13. Rente Scheldekwartier doorschuiven

In de 2e herziening 2025 hebben we opgenomen dat we de grex Scheldekwartier niet in 2030, maar in 2031 afsluiten. Hierdoor schuiven we de gefaseerde opname van de rente in onze begroting een jaar door.

1.14. Meer opbrengsten parkeervergunningen

Op basis van de gerealiseerde opbrengsten van de afgelopen jaren wordt deze raming naar boven bijgesteld. De werkelijke inkomsten blijken structureel hoger uit te vallen dan eerder werd verwacht.

1.15 GR Sociaal Domein

Het oprichten van de GR Sociaal Domein geeft vanaf 2029 een extra voordeel en verwerken we in de begroting 2027.

2. Uitkering gemeentefonds: meicirculaire 2026

In deze programmabegroting hebben we de financiële effecten van de meicirculaire 2026 verwerkt. In onderstaand overzicht zijn de mutaties uit de meicirculaire 2026 opgenomen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij naar het online document van de meicirculaire 2026.

2. Toelichting Meicirculaire 2026 (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
A. Algemene uitkering gemeentefonds obv decembercrculaire 2025	199.055	196.663	196.620	201.820
B. Mutaties Meicirculaire 2026 (exclusief taakmutaties, integratie- en doeluitkeringen)	6.153	3.055	-881	-458
Begroting 2027 o.b.v. meicirculaire 2026 (A+B)	**205.208**	**199.718**	**195.739**	**201.362**
Mutaties voor de begroting 2027:				
Meicirculaire 2026 (exclusief taakmutaties, integratie- en doeluitkeringen)	6.153	3.055	-881	-458
Waarvan taakmutaties, integratie- en doeluitkeringen	-5.609	-2.236	1.239	1.189
Reeds opgenomen in kadernota 2027	-414	-650	-263	-530
Reeds opgenomen in bestuursrapportage 2026	-147	-178	-104	-104
Totaal	**-17**	**-9**	**-9**	**97**

3. Structurele effecten bestuursrapportage 2026

We verwerken de structurele effecten van de bestuursrapportage 2026 in de begroting 2027.

4. Actualiseren begroting GGD

Zoals aangegeven in de kadernota 2027 actualiseren we de begroting van de GGD en enkele overige budgetten.

5. Afval kostendekkend

Op basis van de periodieke herijking van de kostentoerekening zijn de kosten voor afval hoger. Dit heeft direct gevolgen voor de afvalstoffenheffing omdat we 100% van de kosten doorrekenen. Om de financiële impact voor onze inwoners te spreiden wordt er geadviseerd om dit stapsgewijs te realiseren.

6. Extra bijdrage MuZEEum

Stichting Maritiem Museum Zeeland vervult een belangrijke rol in het culturele en toeristische aanbod van Vlissingen. Jaarlijks wordt de subsidie geïndexeerd. Als gevolg van reële kostenontwikkelingen (waaronder hogere personeelslasten, energieprijzen, digitalisering, opslag en materiaalkosten) is de subsidie niet meer toereikend. Deze hogere bijdrage is nodig om (zoals overeengekomen in de collectiebeheerovereenkomst) de gemeentelijke taken uit te voeren en kwaliteit te behouden.
Op dit moment loopt er een onderzoek naar de actualisatie van de collectiebeheerovereenkomst en de bijbehorende taken, afspraken en financiële kaders. We nemen hierom dit bedrag onder voorbehoud van dit onderzoek op.

7. Regionale coördinator schoolveiligheid

De regionale samenwerking op het gebied van schoolveiligheid op Walcheren heeft de afgelopen anderhalf jaar een stevige basis gekregen. Deze samenwerking wordt door de gemeenten Vlissingen, Middelburg en Veere gezamenlijk voortgezet. Om ontwikkelingen tijdig te signaleren, partners te verbinden en preventief te kunnen handelen, blijft regionale regie noodzakelijk. De regionale coördinator schoolveiligheid vervult hierin een centrale rol door de uitvoering van het Convenant Schoolveiligheid Walcheren te ondersteunen, te coördineren en aan te jagen. Daarom wordt voorgesteld de functie structureel te behouden voor circa 0,6 fte, met een evaluatie na het eerste jaar. De kosten worden binnen de Walcherse samenwerking verdeeld volgens een vaste verdeelsleutel: 2/5 voor Vlissingen, 2/5 voor Middelburg en 1/5 voor Veere. Voor Vlissingen betekent dit een jaarlijkse bijdrage van € 30.000.

8. Motie 5.4. M01 afschaffen hondenbelasting

We voeren de motie 5.4.M01 afschaffen hondenbelasting uit: "Opdracht te geven het komende kalenderjaar de benodigde financiën te zoeken om de hondenbelasting per 1 januari 2027 af te schaffen."

Programma Leefbaarheid

Programmadoel Leefbaarheid

We willen dat iedereen in Vlissingen kan meedoen in de samenleving. We willen een leefbare en toekomstbestendige stad, dorp, buurt of straat, waarin het prettig en gezond wonen, leren, werken of ontspannen is.

In het 'Bestuursprogramma Vlissingen 2026-2030, Voortvarend Vlissingen' staat dat Vlissingen een fijne plek moet zijn om te wonen. Een veilige, schone en leefbare omgeving hoort daarbij.

Voor veiligheid werken we met integraal veiligheidsbeleid. Preventie Met Gezag is hiervan een belangrijk onderdeel en richt zich vooral op jongeren. Tegelijk zien we dat de aanpak voor lange termijn nodig is. Daarom starten we met het Programma Veiligheid en Leefbaarheid. We breiden de capaciteit voor handhaving uit en werken aan de (fysieke) veiligheid in onder meer onze havens.

Ook willen we dat inwoners en bezoekers zich veilig en gemakkelijk kunnen verplaatsen. We pakken de onveilige situaties aan en trekken samen met andere gemeentes op in de lobby voor meer treinen en de oplossing voor de Sloeweg/A58 bij de kruising met het kanaal en spoor.

Een prettige leefomgeving is ook een groene en klimaatbestendige omgeving. We willen de leefomgeving vergroenen via het programma Natuurlijke en Groene Leefomgeving. Met het programma Toekomstbestendige Leefomgeving richten we ons tot slot op een klimaatbestendig, circulaire, energieneutrale en gezonde leefomgeving.

Speerpunten 2027

- We zetten in op een veilige leef- en werkomgeving met bijzondere aandacht voor jongeren.
- We willen ons veilig verplaatsen door de gemeente. Daarbij werken we aan toekomstbestendige vormen van vervoer, met goede doorstroming voor fietser en voetganger via het sternetfietsnetwerk en verplaatsen we het parkeren van het centrum naar de rand van de stad door uitvoering te geven aan ons programma Mobiliteit.
- We werken via de programma's Toekomstbestendige Leefomgeving en Natuurlijke en Groene Leefomgeving aan een energieneutrale, klimaatbestendige, circulaire en groene omgeving.

1.1 Openbare orde en veiligheid

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Openbare orde en veiligheid?

1. Het aandeel jongeren dat betrokken raakt bij criminaliteit ligt in Vlissingen hoger dan landelijk gemiddeld.
2. De leefbaarheid en veiligheid in verschillende wijken staat onder druk door een combinatie van armoede, overlast, (jeugd)criminaliteit en sociale problematiek.
3. De aanpak van veiligheidsvraagstukken vraagt om een strategische langetermijnvisie en een verbeterde en geïntegreerde veiligheidsaanpak voor de lange termijn.
4. De havens en bedrijventerreinen zijn kwetsbaar voor georganiseerde criminaliteit.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Openbare orde en veiligheid?

A. Voorkomen dat jongeren afglijden naar criminaliteit en het verminderen van jeugdoverlast

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Daling van jeugdige verdachten	Landelijke jeugdmonitor (CBS), jeugdige verdachten	Jaarlijks	Rapport 2025, cijfers 2024	2,5%	2,4%	2,3%	2,2%
Daling van de jonge aanwas in criminaliteit	Zicht op ondermijning	Tweejaarlijks	9% 2023/2024		8,5%		8%
Daling van jeugdoverlast	Lemon onderzoek	Tweejaarlijks	Nog uit te voeren 2027				

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We borgen de aanpak van Preventie Met Gezag
- ✓ We zetten jongerencoaches in
- ✓ We voeren persoonsgerichte aanpak voor risicojongeren uit
- ✓ We nemen deel aan de Walcherse Schoolveiligheidsaanpak

B. We zetten in op een duurzame aanpak om de leefbaarheid en veiligheid in de meest kwetsbare wijken te verbeteren, met extra aandacht voor kwetsbare groepen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Daling van het aantal overlastmeldingen	Zicht op wijken (CBS)	Jaarlijks	Middengebied 522 en Binnenstad 846 meldingen, 2025	M: 508 B: 825	M: 495 B: 804	M: 483 B: 784	M: 471 B: 765
Toename van de veiligheidsbeleving van inwoners	Lemon onderzoek	Tweejaarlijks	In de 2e helft van 2026 wordt de peilwaarde gemeten			Nog te bepalen op basis van peilwaarde	

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We ontwikkelen een gezamenlijke visie met o.a. sociaal domein, Wmo en jeugd op het gebied van zorg en veiligheid
- ✓ We gaan vanuit programma gestuurd werken een programma leefbaarheid en veiligheid opzetten (incl. strategische visie)
- ✓ We doen onderzoek naar de aard en omvang van (jeugd)criminaliteit in de gemeente Vlissingen, de huidige aanpak en kansen om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren (bureau Beke)
- ✓ Op basis van het onderzoek verstevigen we de bestaande aanpak op leefbaarheid en veiligheid en de organisatie daarvan

C. Vlissingen moet deel uitmaken van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid

Vlissingen is een kleine gemeente met grootstedelijke problematiek. We vinden dat Vlissingen deel uit moet maken van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV). De samenhang tussen sociaaleconomische kwetsbaarheid en veiligheidsproblematiek in Vlissingen is evident. Een integrale aanpak op de meest kwetsbare wijken, zoals binnen het NPLV, is daarom noodzakelijk.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We zetten een actieve lobby in samen met de Provincie Zeeland om Vlissingen aan te laten wijzen als NPLV-gemeente
- ✓ Uitwerken van een alternatief programma als landelijke aanwijzing uitblijft

D. Het verkleinen van kansen voor ondermijnende criminaliteit in de gemeente en havengebieden

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-Frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Meer signalen van ondermijning worden opgepakt	Via het gemeentelijke signalen overleg (GSI)	Jaarlijks	2027 (GSI wordt nu opgezet)	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Daling van diefstallen en inbraken in de binnenhaven	Politiegegevens	Jaarlijks	87 per 10.000 inwoners, 2025	80	75	70	65

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We versterken informatiegestuurd werken
- ✓ We intensiveren toezicht en handhaving
- ✓ We voeren een veiligheidsanalyse uit voor de binnenhaven
- ✓ We ontwikkelen het intergemeentelijk haventeam verder
- ✓ We zetten Mainportaanpak NSP voort

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Openbare orde en veiligheid?

#	Doel	Mate van invloed (vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)
A	Voorkomen dat jongeren afglijden naar criminaliteit en het verminderen van jeugdoverlast	2 Gemeente fungeert als regievoerder, afhankelijk van externe factoren en partijen: Politie- en justitieketen, sociaal domein en financiering vanuit Preventie met Gezag.
B	We zetten in op een duurzame aanpak om de leefbaarheid en veiligheid in de meest kwetsbare wijken te verbeteren, met extra aandacht voor kwetsbare groepen	2 Gemeente fungeert als regievoerder, afhankelijk van externe factoren en partijen: Politie- en justitieketen, sociaal domein.
C	Vlissingen moet deel uitmaken van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	2 Gemeente doet de aanvraag maar is afhankelijk van externe factoren en partijen: Rijk, ministerie van VRO en BZK.
D	Het verkleinen van kansen voor ondermijnende criminaliteit in de gemeente en havengebieden	2 Gemeente fungeert als regievoerder, afhankelijk van externe factoren en partijen: Politie- en justitieketen, jeugdzorg en aanverwante ketenpartners, scholen.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Openbare orde en veiligheid?

- North Sea Port
- Veiligheidsregio Zeeland
- Stadsgewestelijke brandweer (SGB)
- Buurtteams Vlissingen B.V.
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD) (excl. jeugdhulp)

1.2 Mobiliteit en parkeren

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Mobiliteit en parkeren?

1. Steeds meer fietsen zijn e-bikes, waardoor de actieradius van fietsers toeneemt en de fietsreistijd afneemt.
2. De doorstroming van het autoverkeer verslechtert als gevolg van autonome groei van o.a. lokaal en recreatief verkeer.
3. Het aantal betaald parkeerplaatsen neemt door bouwontwikkelingen af (o.a. parkeerplaatsen Spuikom, Steenenbeer, Koningsweg, Willem Ruysstraat).
4. Onderzoek wijst uit dat de lucht op o.a. de locaties Paul Krugerstraat, Badhuisstraat en Burgemeester Van Woelderenlaan niet schoon genoeg is en hinder oplevert.
5. Verkeersslachtoffers vallen niet op specifieke punten ('black spots' zijn grotendeels aangepakt), maar verspreid over het netwerk aan wegen.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Mobiliteit en parkeren?

A. Stimuleren van het fietsgebruik via directe sternetfietsnetwerk

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal meters fietsstraat	Zelf inventariseren	Jaarlijks	1.850	2.250	2.420	n.t.b.	n.t.b.
Het aantal fietsoversteken waarbij fietsers voorrang hebben op kruisende gebiedsontsluitingswegen (GOW)			0	0	1	3	4

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Aanpassen infrastructuur volgens principe “werk met werk”
- ✓ Versneld realiseren “missing links” in sternetfietsnetwerk (routedelen en oversteken)
- ✓ Realisatie iVRI’s

B. Verbeteren van de doorstroming van het autoverkeer

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal Intelligente verkeersregelinstallaties (iVRi's)	Zelf inventariseren	Jaarlijks	0	2	3	4	5

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Aanpassen infrastructuur volgens principe “werk met werk”
- ✓ Realisatie iVRI’s
- ✓ Opname van de Sloetunnel in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)

C. Aantal betaald parkeerplaatsen in balans

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal nieuw gerealiseerde betaald parkeerplaatsen	Zelf inventariseren	Jaarlijks	0	0	107	n.t.b.	n.t.b.
Het aantal betaald parkeerplaatsen dat is onttrokken aan het totaal			0	107	0	n.t.b.	n.t.b.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Realisatie parkeergebouwen en maaiveldterrein
- ✓ We bieden een parkeerbeleidsplan aan

D. Stimuleren van toekomstbestendige mobiliteit

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal publieke en semipublieke standaard laad*punten*	Zelf inventariseren	Jaarlijks	445	515	585	655	725
Het aantal publieke en semipublieke snellaad laad*punten*			6	8	8	8	8

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Realisatie laadpunten op basis van vraagvolgend beleid

E. Verbeteren van de verkeersveiligheid

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (01/01/2026)	Streefwaarden (01/01 van ieder jaar)			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden)	Ongevallenregistratie ViaStat online	Jaarlijks	44 in 2025	42 in 2026	40 in 2027	38 in 2028	36 in 2029

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Aanpassen infrastructuur volgens principe “werk met werk”

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Mobiliteit en parkeren?

#	Doel	Mate van invloed (vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)
A	Stimuleren van het fietsgebruik via directe sternetfietsnetwerk	5
B	Verbeteren van de doorstroming van het autoverkeer	5
C	Aantal betaald parkeerplaatsen is in balans	5
D	Stimuleren van toekomstbestendige mobiliteit	2
E	Verbeteren van de verkeersveiligheid	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Mobiliteit en parkeren?

- N.v.t.

1.3 Toekomstbestendige leefomgeving

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Toekomstbestendige leefomgeving?

1. De energievoorziening wordt beïnvloed door klimaatverandering, geopolitieke onzekerheid, schommelende energieprijzen en netcongestie, wat de vraag naar toekomstbestendige, betaalbare en lokale energieoplossingen vergroot.
2. In Vlissingen zijn de gevolgen van klimaatverandering steeds zichtbaarder door extremer weer en risico's zoals zeespiegelstijging, overstromingen, hitte en verzilting. Deze ontwikkelingen dwingen inwoners, bedrijven en organisaties zich aan te passen.
3. Om onze milieu impact te beperken en de circulaire economie te stimuleren worden er vanuit het Rijk steeds hogere eisen en heffingen (zoals CO2 en verbrandingsheffingen) geheven op het verbranden van het restafval. Daarnaast stellen afvalverwerkers strengere kwaliteitseisen aan herbruikbare stromen.
4. Tot slot staat de kwaliteit van de leefomgeving onder druk door problemen zoals luchtvervuiling, lichtoverlast, slechte bodem- en grondwaterkwaliteit en geurhinder.

   De activiteiten voor de thema's energieneutraal, klimaatadaptatie, circulaire economie en milieu zijn opgenomen in het programma Toekomstbestendige Leefomgeving.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Toekomstbestendige leefomgeving?

A. In 2030 verbruiken we 20% minder aardgas t.o.v. 2023 en maken we efficiënter gebruik van de beschikbare elektriciteit uit lokale hernieuwbare bronnen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal gebouwen met energielabel C of lager, jaarlijkse aardgasverbruik van woningen, bedrijven en organisaties (exclusief de industrie)	Energie Transitie Atlas Provincie Zeeland en Klimaatmonitor.	1 keer per jaar	Ca. 8.100 gebouwen (2024)				Ca. 4.000 gebouwen

De waarde voor 2030 is vastgelegd in het programma Toekomstbestendige Leefomgeving. De tussenliggende waardes worden nog nader uitgewerkt.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Informeren van woningeigenaren op de mogelijkheden voor ondersteuning voor verduurzaming van hun woning en apparatuur

Daarnaast beperkte stimuleringsmaatregelen bijvoorbeeld met vouchers en energiecoaches.

- ✓ Verstrekken van financiële bijdragen uit de Zeeuwse Isolatie Programma's
- ✓ Ondersteuning van samenwerkingen op bedrijventerreinen t.a.v. onder andere energieopgaven voor bedrijven
- ✓ Continueren van het vernieuwen van het gemeentelijk wagenpark naar elektrisch of waterstof
- ✓ Onderzoeken voor alle gebouwen in de gemeente Vlissingen welke hernieuwbare warmtebronnen beschikbaar en geschikt zijn
- ✓ Actualiseren van de Transitievisie Warmte naar een Warmteprogramma
- ✓ Stimuleren van lokale hernieuwbare energiehubs, smart grid oplossingen etc.

B. In 2030 zijn we beter voorbereid op meer neerslag, droogte, hitte, bodemdaling en zeespiegelstijging

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal knelpuntlocaties wateroverlast	Zelf inventariseren	1 keer per jaar	15 knelpuntlocaties (2024)				10 knelpuntlocaties (5 opgelost)

De waarde voor 2030 is vastgelegd in het programma Toekomstbestendige Leefomgeving. De tussenliggende waardes worden nog nader uitgewerkt.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Maatregelenplan opstellen en uitvoeren op specifieke knelpunten

Door water op straat (>30cm) of risico op water in gebouwen op te lossen als de oorzaak in de openbare ruimte ligt.

- ✓ Opstellen van een lokaal hitteplan
- ✓ Stimuleren van acties rondom vergroening en klimaatadaptatie, de gemeente zelf doet ook mee
- ✓ Blijven toepassen van het Vlissings model overstromingsrobuust bouwen

C. In 2030 gebruiken inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en gemeentelijke organisatie nauwelijks nieuwe grondstoffen en produceren vrijwel geen afval

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal kilo restafval per inwoner per jaar	Eigen data	1 keer per jaar	229 kg restafval per inwoner per jaar (2025)				100 kg restafval per inwoner per jaar

De waarde voor 2030 is vastgelegd in het programma Toekomstbestendige Leefomgeving. De tussenliggende waardes worden nog nader uitgewerkt.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Invoeren van een nieuw afvalinzamelsysteem waarbij inwoners meer service wordt geboden om afval te scheiden
- ✓ Onderzoeken van de mogelijkheden voor het oprichten van circulaire ambachtscentra (vanuit OLAZ samen met Veere, Middelburg en ZRD)

- ✓ Opstellen van Zeeuws Convenant Circulair Bouwen en Slopen (samen met 12 andere Zeeuwse gemeenten)
- ✓ Circulariteit structureel toepasbaar maken in Zeeuwse infraprojecten (samen met 12 andere Zeeuwse gemeenten)

D. In 2030 is luchtkwaliteit, bodemkwaliteit, grondwaterkwaliteit en omgevingsveiligheid verbeterd en is de geluids- en geuroverlast en lichtvervuiling afgenomen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Indicatoren volgen uit nog op te stellen beleid							

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Onderzoeken wat er nodig is om WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit te halen
- ✓ Uitvoeren van metingen van basisgeluidsemissies in de gemeente
- ✓ (Gebiedsgericht)beleid opstellen voor geluid in Walchers verband
- ✓ Opnemen van actueel bodembeleid en bijhorende regels in het Omgevingsplan
- ✓ Formuleren van een doel voor omgevingsveiligheid op basis van voorgaand onderzoek

Deze nemen we op in een volgende versie van het programma Toekomstbestendige Leefomgeving.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Toekomstbestendige leefomgeving?

Als gemeente zijn wij onderdeel van de Vlissingse samenleving en een belangrijke speler. Om inzicht te krijgen in de invloed die de gemeente heeft, onderscheiden we 2 cirkels van invloed:

1. In de binnenste cirkel heeft de gemeente directe en een grote invloed, omdat de gemeente binnen haar wettelijke taken en rollen hier zelf kan beslissen en uitvoeren – hierbij gaat het dus om de wettelijke taken van de gemeente, maar ook om de eigen gemeentelijke organisatie.

2. In de buitenste cirkel is de invloed van de gemeente beperkt en indirect. Binnen deze cirkel beslissen inwoners, bezoekers, vastgoedeigenaren, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. We kunnen als gemeente alleen informeren, stimuleren, faciliteren, lobbyen en ontzorgen. Wel oefenen we vanuit de binnenste cirkel invloed uit op de keuzes van bijvoorbeeld vastgoedeigenaren en ontwikkelaars door ambitieuze duurzame eisen te stellen in het Omgevingsplan voor nieuwbouw.

#	Doel	Mate van invloed (vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)
A	In 2030 verbruiken we 20% minder aardgas t.o.v. 2023 en maken we efficiënter gebruik van de beschikbare elektriciteit uit lokale hernieuwbare bronnen	2/3
B	In 2030 zijn we beter voorbereid op meer neerslag, droogte, hitte, bodemdaling en zeespiegelstijging	2/3
C	In 2030 gebruiken inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en gemeentelijke organisatie nauwelijks nieuwe grondstoffen en produceren vrijwel geen afval	2/3
D	In 2030 is luchtkwaliteit, bodemkwaliteit, grondwaterkwaliteit en omgevingsveiligheid verbeterd en is de geluids- en geuroverlast en lichtvervuiling afgenomen	2

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Toekomstbestendige leefomgeving?

- Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland - GR. OLAZ
- Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)
- North Sea Port SE

1.4 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
LASTEN	52.111	56.263	60.083	60.546	63.366	65.131
BATEN	25.882	25.252	29.266	31.739	35.575	33.506
Saldo voor bestemming	**26.229**	**31.010**	**30.817**	**28.807**	**27.791**	**31.625**
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve degeneratievergoeding glasvezel	18					
Toevoeging reserve Visserijkade	137	270	301	359	365	365
Toevoeging reserve afkoop abonnementen Machinefabr.			990	1.320	3.620	165
Toevoegingen	**155**	**270**	**1.291**	**1.679**	**3.985**	**530**
Onttrekking reserve Visserijkade		283			140	140
Onttrekking reserve kapitaallasten programma 1		33	33	33	33	33
Onttrekking reserve degeneratievergoeding glasvezel		150	80	80	80	80
Onttrekking reserve aanloopverliezen pg Machinefabr.	1.400	234	515	448	306	252
Onttrekking reserve afkoop abonnementen Machinefabr.			156	156	156	156
Onttrekking reserve transitievisie				198	174	172
Onttrekkingen	**1.400**	**700**	**784**	**915**	**889**	**833**
Saldo na bestemming	**24.984**	**30.580**	**31.324**	**29.572**	**30.887**	**31.322**
LASTEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.63 Parkeerbelasting	431	708	764	844	875	886
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.316	4.280	4.550	4.756	4.905	4.960
1.2 Openbare orde en veiligheid	3.051	2.419	2.368	2.499	2.597	2.697
2.1 Verkeer en vervoer	11.463	12.233	11.782	12.434	12.945	13.652
2.2 Parkeren	1.365	1.808	3.080	3.248	3.428	3.432
2.3 Recreatieve havens	9	32	17	18	18	19
2.4 Economische havens en waterwegen	1.424	1.243	970	1.099	1.378	1.383
4.2 Onderwijshuisvesting	5.323	5.198	5.385	5.660	6.272	6.455
5.2 Sportaccommodaties	3.137	3.208	4.354	4.806	5.039	5.229
5.7 Openb groen en (openl) recreatie	4.479	5.040	5.159	5.343	5.516	5.833
7.2 Riolering	5.644	6.026	6.226	6.828	7.247	7.228
7.3 Afval	5.851	6.383	6.839	6.606	6.534	6.507
7.4 Milieubeheer	4.830	6.825	7.739	5.617	5.817	6.042
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	788	860	851	789	794	807
Totaal lasten	**52.111**	**56.263**	**60.083**	**60.546**	**63.366**	**65.131**
BATEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.63 Parkeerbelasting	3.137	2.843	3.470	4.024	4.132	4.244
1.1 Crisisbeheersing en brandweer						
1.2 Openbare orde en veiligheid	674	71	73	75	78	80
2.1 Verkeer en vervoer	481	275	372	381	393	403
2.2 Parkeren	749	1.627	2.474	2.982	5.506	2.139
2.3 Recreatieve havens	33	33	63	65	67	69
2.4 Economische havens en waterwegen	320	331	374	414	423	426
4.2 Onderwijshuisvesting	666	486	500	517	534	551
5.2 Sportaccommodaties	598	881	1.011	1.031	1.052	1.034
5.7 Openb groen en (openl) recreatie	151	358	370	383	395	408
7.2 Riolering	7.304	7.675	8.164	9.006	9.580	10.172
7.3 Afval	8.788	9.365	9.584	9.918	10.364	10.817
7.4 Milieubeheer	2.431	697	2.071	2.178	2.261	2.345
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	552	609	741	766	791	817
Totaal baten	**25.882**	**25.252**	**29.266**	**31.739**	**35.575**	**33.506**

1.5 Investeringen

Onderstaand hebben we een overzicht opgenomen van de investeringen behorende bij dit programma. De investeringsbedragen in 2027 lichten we toe.

			INVESTERINGSPLAN				PLANNING			
No.	Investeringen (bedragen x € 1.000)	Totaal	2027	2028	2029	2030	2027	2028	2029	2030
1	Vervanging masten openbare verlichting	1.184	287	295	297	305	287	295	297	305
2	Vervanging armaturen openbare verlichting	331	80	82	84	85	80	82	84	85
3	Herinrichting verschillende wegen binnenstad (voorheen Badhuisstraat)	380	380	0	0	0	380	0	0	0
4	Ondergrondse opslag	580	130	150	150	150	130	150	150	150
5	Materieel	4.111	1.013	648	1.538	912	0	1.013	648	1.538
6	Kindcentrum Paauwenburg L.de Coligny/ Theo Thijssen (SHP 2020-2039)	12.650	0	12.650	0	0	0	500	1.000	11.150
7	Gymzalen Paauwenburg	2.000	0	2.000	0	0	0	400	1.600	0
8	Kade 6	6.000	0	0	6.000	0	0	0	800	5.200
9	Sportpark Irislaan: vervanging natuurgrasveld 4	103	103	0	0	0	103	0	0	0
10	Sportpark Vrijburg: vervanging kunstgrasveld 3 (zand)	629	0	629	0	0	0	629	0	0
11	Sportpark Bonedijke: vervanging natuurgrasveld 4	166	0	0	166	0	0	0	166	0
12	Aanpassingen brug Schuitvaartgracht/Singel	60	0	60	0	0	0	60	0	0
13	Aanpassingen brug Schuitvaartgracht/President Rooseveltlaan	60	60	0	0	0	60	0	0	0
14	Aanpassingen brug Sloeweg/Burg. Van Woelderenlaan	70	70	0	0	0	70	0	0	0
15	Sporthal Weyevliet/ Baskensburg	15.200	15.200	0	0	0	200	9.000	6.000	0
16	Gymzalen gebouw Wielingen (SHP 2025-2041)	4.000	0	0	0	4.000	0	0	0	4.000
17	Vervangen automaten VRI	450	150	150	150	0	150	150	150	
18	Realisatie parkeergebouwen en parkeerterreinen aan de rand van het centrum.	500	500	0	0	0	500	0	0	0
19	Aanschaf van een scanauto	200	200	0	0	0	200	0	0	0
20	Vervanging speeltoestellen gemeentebreed	1.940	217	425	98	1.200	217	425	98	1.200
21	Vervanging niet-veldgebonden sportpark Souburg	1.166	1.166	0	0	0	1.166	0	0	0
22	Vervanging niet-veldgebonden sportpark Irislaan	252	252	0	0	0	252	0	0	0
23	Vervanging niet-veldgebonden sportpark Bonedijke	62	0	62	0	0	0	62	0	0
24	Vervanging niet-veldgebonden sportpark Ritthem	48	0	0	48	0	0	0	48	0
25	Vervanging atletiekbaan sportpark Vrijburg	929	929	0	0	0	929	0	0	0
26	Vervanging natuurgrasveld 2 sportpark Bonedijke	132	0	0	132	0	0	0	132	0
27	Realisatie pumptrackbaan	350	350	0	0	0	350	0	0	0
28	TOR investeringen wegen	15.261	0	0	0	15.261	0	0	0	3.815
29	TOR investeringen riolering	20.974	0	0	0	20.974	0	0	0	4.873
30	TOR investeringen groen	5.600	0	0	0	5.600	0	0	0	1.400
31	Urnentuin en gedenkboom	81	81	0	0	0	81	0	0	0
32	Hellingbaan stadhuis	285	285				285			
	Totaal investeringsplan	**95.754**	**21.454**	**17.150**	**8.664**	**48.487**	**5.441**	**12.765**	**11.174**	**33.716**

1. Vervanging masten openbare verlichting

Jaarlijks vervangen we masten die vanwege hun leeftijd en technische kwaliteit aan vervanging toe zijn. Waar mogelijk combineren we deze werkzaamheden met integrale projecten, zoals de vervanging van riolering en de uitvoering van wegwerkzaamheden.

2. Vervanging armaturen openbare verlichting

Jaarlijks vervangen we armaturen die door de leeftijd en de kwaliteit aan vervanging toe zijn.

3. Herinrichting verschillende wegen binnenstad (voorheen Badhuisstraat)

De collegeopdracht voor de herinrichting van de toegangswegen naar de binnenstad wordt naar verwachting in september 2026 aan het college aangeboden voor besluitvorming. Hierin werken we de aanpak uit voor het opstellen van een straatvisie en een Nota van Uitgangspunten voor de Scheldestraat, Aagje Dekenstraat, Badhuisstraat, Coosje Buskenstraat en Spuistraat.

4. Ondergrondse opslag

We investeren in de vervanging van afgeschreven ondergrondse afvalcontainers. Daarnaast gebruiken we deze investering voor de aanschaf van extra containers die nodig zijn om het netwerk van ondergrondse afvalinzameling verder uit te breiden. Hiermee voeren we het besluit van de raad uit.

5. Materieel

De aanschaf van materieel betreft de vervanging van voertuigen (kleinere vrachtwagens) bij Stadsbeheer.

6. Kindcentrum Paauwenburg L.de Coligny/ Theo Thijssen (SHP 2020-2039)

In Paauwenburg staan 2 van de oudste schoolgebouwen van de gemeente Vlissingen. De Louise de Colignyschool aan de Alexander Gogelweg is gebouwd in 1968. De Theo Thijssenschool aan de Troelstraweg dateert uit 1972. Beide scholen zijn in 2002 uitgebreid. Uit onderzoek blijkt dat de gebouwen op technisch, functioneel en klimaattechnisch gebied matig tot zeer slecht scoren.

In het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting (SHP) is daarom voor 2028-2029 een krediet opgenomen voor de bouw van een kindcentrum ter vervanging van beide scholen. Het SHP bepaalt de volgorde waarin oudere schoolgebouwen in de gemeente worden gerenoveerd of vervangen. Het schoolbestuur en de kinderopvang onderschrijven deze prioritering.

7. Gymzalen Paauwenburg

Om voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs te bieden bij het toekomstige kindcentrum in Paauwenburg, hebben we een krediet opgenomen voor de vervanging van 2 gymzalen. Het gaat om de gymzaal aan de Alexander Gogelweg uit 1967, die wordt gebruikt door de Louise de Colignyschool, en de inpandige gymzaal van de Theo Thijssenschool uit 1972. Net als de schoolgebouwen vervangen we deze gymzalen in 2028-2029.

8. Kade 6

Kade 6 (K6) betreft de Visserijkade aan de oostzijde van de 2e Binnenhaven. In het havenbeheerplan zijn alle kadedelen genummerd en is dit gedeelte K6 genoemd. De geplande investering is voor het vervangen van de kade(constructie). In 2029 worden de voorbereidingen opgestart en in 2030 worden de werkzaamheden uitgevoerd.

9. Sportpark Irislaan: vervanging natuurgrasveld 4

Op het Sportpark Irislaan vervangen we een voetbalveld van natuurgras, inclusief drainage.

10. Sportpark Vrijburg: vervanging kunstgrasveld 3 (zand)

Op het Sportpark Vrijburg vervangen we een hockeyveld.

11. Sportpark Bonedijke: vervanging natuurgrasveld 4

Op het Sportpark Bonedijke vervangen we een voetbalveld van natuurgras, inclusief drainage.

12. Aanpassingen brug Schuitvaartgracht/Singel

Uit een technische inspectie blijkt dat deze brug toe is aan een levensduur verlengende aanpassing. Met deze investering kan de brug nog langdurig en veilig gebruikt worden.

13. Aanpassingen brug Schuitvaartgracht/President Rooseveltlaan

Uit een technische inspectie blijkt dat deze brug toe is aan een levensduur verlengende aanpassing. Met deze investering kan de brug nog langdurig en veilig gebruikt worden.

14. Aanpassingen brug Sloeweg/Burg. Van Woelderenlaan

Uit een technische inspectie blijkt dat deze brug (nabij rotonde Burg. Van Woelderenlaan) toe is aan een levensduur verlengende aanpassing. Met deze investering kan de brug nog langdurig en veilig gebruikt worden.

15. Sporthal Weyevliet/ Baskensburg

Tijdens het opstellen van de kadernota kwam de vraag op, of de gekozen plek voor Sporthal Weyevliet wel verstandig is. Dit stond los van de vraag of de investering past binnen het totale financiële plaatje. We onderzochten of deze locatie misschien botst met plannen voor een centrale plek voor voortgezet onderwijs op Walcheren.

In de raadsvergadering van 13 november 2025 heeft de gemeenteraad een amendement aangenomen om een bedrag van € 100.000 te reserveren voor het uitvoeren van een onderzoek naar de voor- en nadelen van:
a. Renovatie van de sporthal/locatie Baskensburg.
b. Een renovatie plus een uitbreiding van de sporthal/locatie Baskensburg om zo de (benodigde) capaciteit te vergroten.
c. De geplande nieuwbouw aan de locatie Weyevlietweg.
d. Strategische positionering Onderwijs en Sport.

Dit zowel op financieel en maatschappelijk vlak als wat betreft de capaciteit. Naar verwachting kunnen we de eerste bevindingen in het 1e kwartaal van 2027 met de gemeenteraad delen.

16. Gymzalen gebouw Wielingen (SHP 2025-2041)

We moeten de planvorming voor renovatie of vervangende nieuwbouw nog opstarten.

17. Vervangen automaten VRI

Meerdere VRI (verkeersregelinstallatie) automaten zitten aan het eind van hun technische levensduur, vervanging is noodzakelijk. Automaten worden dan gelijk omgezet naar een IVRI (intelligente verkeersregelinstallatie), zodat ze toekomstbestendig zijn.

18. Realisatie parkeergebouwen en parkeerterreinen aan de rand van het centrum

Deze investeringen betreffen enerzijds onderzoekskosten voor de realisatie van parkeergebouwen. Anderzijds gaat het, zo mogelijk, om kosten voor de voorbereiding en aanleg van een tijdelijk parkeerterrein op maaiveldniveau. Hiermee kunnen we de betaalde parkeercapaciteit opvangen die, als gevolg van bouwactiviteiten op bestaande betaalde parkeerterreinen, tijdelijk verloren gaat.

Op dit moment zijn er nog geen concrete locaties voor parkeergebouwen in beeld. De verkenning van mogelijke locaties maakt onderdeel uit van de onderzoeksfase en valt daarmee onder de onderzoekskosten.

19. Aanschaf van een scanauto

In 2027 starten we met het fiscaliseren van het parkeren in het huidige vergunningshouders gebied. Dit betekent dat we een systeem gaan invoeren waarop handhaving kan plaatsvinden op basis van parkeerbelasting. Door de aanschaf van een scanauto is daarbij minder inzet van boa's nodig, zodat deze andere taken kunnen uitvoeren. Door het fiscaliseren en het actief handhaven door middel van een scanauto worden er meer inkomsten gegenereerd ten opzichte van de huidige situatie.

20. Vervanging speeltoestellen gemeentebreed

Voor de hele gemeente Vlissingen ligt er een opgave om speeltoestellen in de openbare ruimte te vervangen. Bovendien plaatsen we enkele nieuwe toestellen.

21. Vervanging niet-veldgebonden sportpark Souburg

Op het sportpark in Souburg vervangen we onderdelen die niet aan de velden gebonden zijn zoals (asfalt)verharding, terreinmeubilair en -afscheiding.

22. Vervanging niet-veldgebonden sportpark Irislaan

Op het sportpark Irislaan vervangen we onderdelen die niet aan de velden gebonden zijn zoals (asfalt)verharding, terreinmeubilair en -afscheiding.

23. Vervanging niet-veldgebonden sportpark Bonedijke

Op Sportpark Bonedijke vervangen we onderdelen die niet aan de velden gebonden zijn zoals (asfalt)verharding, terreinmeubilair en -afscheiding.

24. Vervanging niet-veldgebonden sportpark Ritthem

Op het sportpark Ritthem vervangen we onderdelen die niet aan de velden gebonden zijn zoals (asfalt)verharding, terreinmeubilair en -afscheiding.

25. Vervanging atletiekbaan sportpark Vrijburg

We vervangen de atletiekbaan op Sportpark Vrijburg.

26. Vervanging natuurgrasveld 2 sportpark Bonedijke

We vervangen een natuurgrasveld op Sportpark Bonedijke.

27. Realisatie pumptrackbaan

Op dit moment onderzoeken we verschillende locaties op geschiktheid voor het realiseren van een pumptrackbaan. Onderdeel hiervan is het in beeld brengen van de behoefte en het betrekken van potentiële gebruikers en andere belanghebbenden. Zodra het onderzoek is afgerond, wordt de raad hierover geïnformeerd.

28. TOR investeringen wegen

We inspecteren de wegen in de gemeente Vlissingen iedere 2 jaar. De constateringen uit deze inspecties worden, daar waar het kan, via integrale projecten aangepakt. We combineren de werkzaamheden met de vakgebieden riolering en groen en ook met de nutsvoorzieningen. Om de vernieuwingen door te voeren is investeringsvolume nodig.

29. TOR investeringen riolering

Het rioolstelsel wordt periodiek geïnspecteerd. De hieruit volgende werkzaamheden omvatten o.a. de vervanging van het rioolstelsel en/of het aanbrengen van een gescheiden stelsel en de aanpassingen in de openbare ruimte om hevige neerslag zo efficiënt mogelijk te verwerken. Dit is een doorlopende opgave waarin we structureel moeten blijven investeren. De werkzaamheden voeren we, waar mogelijk, uit via integrale projecten (werk met werk maken door samen op te trekken met wegen, groen en nutsbedrijven). Met de gemeentelijke rioolheffing wordt de GRP-voorziening gevormd en daaruit bekostigen we een deel van de werkzaamheden aan het Vlissingse stedelijk waterbeheer.

30. TOR investeringen groen

Met de begroting 2024-2027 is een start gemaakt met een extra impuls aan het groen in onze wijken. Meer groen zorgt voor een aantrekkelijkere en prettigere leefomgeving. Om deze impuls voort te zetten, blijven structurele investeringen in groen nodig. Daarmee geven we invulling aan de groenopgave uit de strategische visie 'Vlissingen 2040: Blik op de toekomst'. We realiseren extra groen vooral via integrale projecten, waarbij we werkzaamheden combineren met onderhoud aan wegen en riolering.

31. Urnentuin en gedenkboom

Zoals wordt voorgesteld in een raadsvoorstel dat voor het einde van dit jaar aan u wordt voorgelegd, wordt op de Noorderbegraafplaats een urnentuin aangelegd en een gedenkboom geplaatst.

32. Hellingbaan stadhuis

Wij vinden het belangrijk dat al onze gebouwen voor iedereen goed en zelfstandig toegankelijk zijn, ook voor mensen die een rolstoel gebruiken. De huidige bezoekerslift van het stadhuis heeft veel storingen Daarom vervangen we deze voor een hellingbaan.

Programma Aantrekkelijke stad

Programmadoel Aantrekkelijke stad

Het begrotingsprogramma Aantrekkelijke Stad gaat over wonen, werken, ondernemen, recreëren en studeren in de gemeente Vlissingen.

In het 'Bestuursprogramma Vlissingen 2026-2030: Voortvarend Vlissingen' staat dat Vlissingen een fijne plek moet zijn om te wonen en een sterke, diverse en duurzame economie heeft.

Dat doen we onder andere door in te zetten op verbreding van het beroepsonderwijs en te bouwen aan een innovatieve campus met studentenhuisvesting. Ook goede dienstverlening en waar het kan het verminderen van de regeldruk, dragen bij aan de leefbaarheid en de economie. Door te zorgen voor aantrekkelijke voorzieningen en vlotte verbindingen naar de stad en de omgeving, kunnen zowel toeristen als onze eigen inwoners genieten van de prettige plek die de gemeente Vlissingen is.

Speerpunten 2027

- We creëren een aantrekkelijk klimaat voor innovatieve en duurzame bedrijven, met name op de Kenniswerf
- We behouden, onderhouden en versterken onze (maritieme) culturele kwaliteiten en voorzieningen
- We hebben duidelijke en werkbare regels hebben m.b.t. evenementen en activiteiten
- We zetten in op groei van het aantal woningen vanuit Zeeland 2050 waarbij we rekening houden met de verschillende doelgroepen
- We promoten Vlissingen rond de thema's wonen, werken, studeren, ondernemen en recreëren
- We zorgen dat onze bezoekers en bewoners de kwaliteit van hun leefomgeving als prettig en fijn waarderen

2.1 Economie

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Economie?

1. De strategische agenda Zeeland 2050 en verkenning Walcheren 2050 leggen nadruk op een sterke, innovatieve en duurzame regionale economie, waarbij onderwijs, energie, havenontwikkeling en kennisintensieve bedrijvigheid met een passende arbeidsmarkt worden gezien als motoren voor toekomstbestendige groei. De Kenniswerf wordt hierin expliciet genoemd als ‘landingsplaats’.
2. Binnen de Europese Unie komt er een nieuw subsidieprogramma met looptijd 2028-2034. Dit biedt vernieuwde kaders voor subsidiemogelijkheden op het gebied van onder anderen defensie, energie en bereikbaarheid & infrastructuur.
3. Veel (middelgrote) binnensteden, zoals ook Vlissingen, ondergaan een verandering van traditionele winkelgebieden naar multifunctionele verblijfsgebieden met ruimte voor horeca, cultuur, wonen, werken en maatschappelijke functies. Een trend naar professionalisering van binnenstadsorganisaties is zichtbaar.
4. In een toeristische stad als Vlissingen vormen toerisme en recreatie een belangrijke drager van de economie en dragen zij bij aan het welzijn van de inwoners.
5. Het elektriciteitsnet in Zeeland heeft sinds 2023 onvoldoende capaciteit om aan de vraag van energiegebruikers te voldoen. Samen met ondernemers en andere partijen werken we aan nieuwe, slimme oplossingen.
6. Binnen de 'Sectoragenda maritieme maakindustrie' wordt in Vlissingen uitvoering gegeven aan het koploperproject 'Werf van de toekomst' voor marinebouw.
7. De energie-ontwikkelingen in het havengebied van Vlissingen-Oost bieden kansen voor samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Dat maakt het mbo-en hbo-onderwijs sterker en dat heeft een positieve invloed op de verdere, economische ontwikkeling van de Kenniswerf.
8. De binnenhavens van Vlissingen ontwikkelen zich tot een maritieme, duurzame hotspot en vormen steeds meer een onderdeel van de binnenstad.
9. Steden en regio's werken aan het aantrekken van inwoners, werknemers, studenten, bezoekers, ondernemers en bedrijven. Een herkenbare profilering van Vlissingen en gerichte citymarketing dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de stad en ondersteunen daarmee de economische en sociaaleconomische ontwikkeling van de stad.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Economie?

A. Vlissingen ondersteunt het mkb naar toekomstbestendig en innovatief ondernemerschap en maakt Vlissingen een hotspot voor delta innovatie

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal arbeidsplaatsen bij bedrijven en instellingen in de gemeente Vlissingen	RIBIZ (provinciale database, afgeleid van LISA bron: Waarstaatjegemeente.nl	1 keer per jaar	2024: 19.660 2023: 18.970 2022: 18.350 2021: 17.800	20.000	20.300	20.600	20.900
Merkkracht Vlissingen*	BrandAlchemy™, Steden & Streken Merkenonderzoek	1 keer per 2 jaar	84 (2025)	≥ 85		n.t.b.	
Waardering Vlissingen onder bekenden	BrandAlchemy™, Steden & Streken Merkenonderzoek	1 keer per 2 jaar	52% (2025)	≥ 52%		n.t.b.	
Binding met Vlissingen onder bekenden	BrandAlchemy™, Steden & Streken Merkenonderzoek	1 keer per 2 jaar	30% (2025)	≥ 32%		n.t.b.	
Bezoekintentie Vlissingen onder bekenden	BrandAlchemy™, Steden & Streken Merkenonderzoek	1 keer per 2 jaar	23% (2025)	> 25%		n.t.b.	
Aantal deelname in subsidieprojecten t/m 2030	Eigen inventarisatie	1 keer per jaar	2025: 5 - €1.180.000 2024: 4 - €820.000 2023: 1 - €400.000	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.
Aantal riviercruises per jaar en de bezettingsgraad van ligplaatsen in de binnenhavens	Eigen inventarisatie via havenmeester	1 keer per jaar	2025: 67 2024: 74	80	90	n.t.b.	n.t.b.

*Citymarketing ondersteunt de bredere positionering van Vlissingen als aantrekkelijke stad om te wonen, werken, ondernemen, studeren en recreëren. De ontwikkeling van de merkkracht maakt zichtbaar hoe het beeld en de aantrekkingskracht van Vlissingen zich onder de Nederlandse bevolking ontwikkelen.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Samen met partners werken we aan de (ruimtelijke) doorontwikkeling van de Kenniswerf als innovatie- en kennisdistrict

We stellen een gezamenlijk actieplan op voor economische groei, met afspraken over organisatie, financiering en kansrijke ontwikkelrichtingen die bijdragen aan innovatie, nieuwe bedrijvigheid en een sterk economisch vestigingsklimaat

- ✓ Samen met Campus Zeeland en de gemeente Middelburg werken we aan de versterking van Walcheren als onderwijs- en onderzoeksregio

We stemmen de ontwikkeling van studentenhuisvesting gezamenlijk af, werken aan één verhaal voor de profilering van Walcheren als regio om te studeren, wonen en werken en organiseren gezamenlijk activiteiten, zoals het Kick Off Festival, om studenten aan de regio te binden.

B. Vlissingen heeft een sterke, diverse en duurzame economie. Dat zorgt voor meer werkgelegenheid, goede voorzieningen en aantrekkelijke winkelgebieden

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal passanten per jaar in het centrum van Vlissingen (binnenstad en boulevards).	Telsysteem via IP-adressen van telefoons van Motivaction www.motivaction.nl	Jaarlijks, indexcijfer o.b.v. tel data Motivaction	2025: 86,4 2024: 102,3 2023: 93,7 2022: 100	100	102	104	105
Aantal toeristische overnachtingen in Vlissingen	Samenwerking Belastingen	1 keer per jaar	2025: 436.616 2024: 414.639 2023: 418.673 2022: 417.200	420.000	425.000	430.000	430.000
Aantal ingeschreven vestigingen in de gemeente Vlissingen.	Kamer van Koophandel (www.kvk.nl)	1 keer per jaar	4.390 (2022) 4.500 (2023) 4.610 (2024) 4.680 (2025)	4.720	4.800	4.850	4.900

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We vergroten de zichtbaarheid van (merk versterkende) evenementen via het citymarketingplatform en andere relevante kanalen

We benutten evenementen die passen bij de positionering van Vlissingen om het profiel, de aantrekkingskracht en de levendigheid van de stad te versterken.

- ✓ We ontwikkelen binnen VisitVlissingen.nl gerichte content over werken en ondernemen in Vlissingen

Daarbij brengen we onder andere werkgelegenheid, economische kansen, onderwijs, innovatie en het woon- en leefklimaat samen en vertalen we deze naar passende content voor talent, werknemers, ondernemers en bedrijven.

- ✓ We ontwikkelen samen met economische, onderwijs- en andere partners gerichte content en campagnes rond onderscheidende economische kwaliteiten van Vlissingen

Zoals de maritieme maakindustrie, de haven, Kenniswerf en delta-innovatie, en zetten deze in om Vlissingen bij relevante doelgroepen te profileren als aantrekkelijke plek om te werken, ondernemen en innoveren.

- ✓ We geven uitvoering aan een nieuw horeca-actieplan voor onder andere terrassen, veilig uitgaan en locaties voor nieuwe horeca, in samenwerking met horecaondernemers en bewoners
- ✓ We stellen 3 profielen op voor evenementenlocaties (centrum, boulevards, Stationsplein)
- ✓ In samenwerking met het centrummanagement werken aan het Uitvoeringsprogramma Binnenstad Vlissingen op de 6 vastgestelde pijlers
- ✓ Het uitwerken van de toeristische agenda in acties, zoals realisatie van tours, toeristische info op visitvlissingen.nl, onderzoek doen naar toeristisch informatiepunt, etc

Daarbij verbinden we de toeristische profilering aan de bredere citymarketing van Vlissingen en zorgen we voor een herkenbaar en samenhangend verhaal van de stad.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Economie?

#	Doel	Mate van invloed (vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)
A	Vlissingen ondersteunt het mkb naar toekomstbestendig en innovatief ondernemerschap en maakt Vlissingen een hotspot voor delta innovatie	2
B	Vlissingen heeft een sterke, diverse en duurzame economie. Dat zorgt voor meer werkgelegenheid, goede voorzieningen en aantrekkelijke winkelgebieden	2

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Economie?

North Sea Port SE

2.2 Cultuur

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Cultuur?

1. Cultuur is een aanjager voor levendige en aantrekkelijke (binnen)steden en wijken voor inwoners en bezoekers, het hele jaar door. We stimuleren een divers aanbod met ruimte voor zowel bestaande als nieuwe initiatieven, tradities, kunstvormen en culturele voorzieningen. In het bijzonder zetten we in op de doorontwikkeling van de Machinefabriek, met de ZB Bibliotheek, Poppodium De Piek en KipVis als culturele broedplaats.
2. We benutten kansen door cultuur te verbinden met het sociaal domein. Door aandacht voor diversiteit en inclusie, aanbod voor jongeren, representatie, kansengelijkheid, toegankelijkheid en de positieve effecten van cultuur op gezondheid en welzijn.
3. Samen met andere overheden zetten we ons in voor een cultuuragenda voor Zeeland 2050 en afspraken met het Rijk. Daarbij zetten we in op een goede verdeling van cultuur en (rijks)middelen over de regio's. Ook stemmen we ons aanbod af met andere gemeenten. Talentontwikkeling en culturele voorzieningen, waaronder broedplaatsen en podia, vormen hierbij een belangrijk thema, waarbij we kansen zien om Vlissingen verder te ontwikkelen als film- en muziekstad.
4. Kunst en erfgoed in de openbare ruimte dragen bij aan een aantrekkelijke leefomgeving. Hierbij is het belangrijk dat deze er ook goed onderhouden bij staan en zichtbaar worden gemaakt. We werken aan een onderhoudsplan voor kunst en onderzoeken hoe we erfgoed kunnen behouden (zoals de lichtopstand op het Keizersbolwerk), kunnen herplaatsen (zoals de Naald van Volten en de mozaïeken van Hotel Britannia) en toekomstbestendig kunnen maken (zoals de Scheldekraan).

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Cultuur?

A. In 2030 waarderen inwoners de culturele voorzieningen in de gemeente met gemiddeld een 7

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het cijfer dat inwoners geven voor hun tevredenheid met culturele voorzieningen in de gemeente op basis van toegankelijkheid, bereikbaarheid, aanbod en zichtbaarheid.	Eigen monitoring na nulmeting in 2026-2027, en 4-jaarlijks onderzoek HZ | Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving: in het rapport 'Leven in Zeeland' geven inwoners in 2025 als cijfer een 6,2 voor hun tevredenheid met culturele voorzieningen in Vlissingen.	1 keer per 2-4 jaar	2025 = 6,2	X	X	7,0	X

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Het ontwikkelen en realiseren van een cultureel cluster in de Machinefabriek

Hierbij vormen broedplaats KipVis, de ZB Bibliotheek en poppodium De Piek de culturele basis. Vanuit de samenwerking met en tussen deze partijen wordt de culturele infrastructuur versterkt. We stimuleren de samenwerking met het bredere culturele veld.

- ✓ Het evalueren en vernieuwen van de afspraken met culturele instellingen die structureel subsidie ontvangen

Met de ZB Bibliotheek en Maritiem MuZEEum Zeeland werken we aan nieuwe samenwerkingsafspraken en ambities voor de komende jaren, waarin we respectievelijk rekening houden met de gewijzigde Bibliotheekwet en Museumnorm. Met Cultuurpunt onderzoeken we of we pilot-projecten als Pitch Parade en Kunst op Recept structureel kunnen maken en Buurtatelier Buurtbrouwsels kunnen uitbreiden naar andere wijken.

- ✓ Het maken van een uitvoeringsagenda en -programma voor cultuur

In een cultuuragenda leggen we concrete activiteiten vast waar we ons de komende 4 jaar voor willen inzetten.

Voor de langere termijn werken we aan een breder programma cultuur en erfgoed.

- ✓ We benutten het culturele aanbod en de culturele identiteit van Vlissingen binnen citymarketing om de aantrekkelijkheid en het profiel van de stad voor o.a. inwoners, bezoekers, studenten en talent te versterken
- ✓ We vergroten samen met culturele partners de zichtbaarheid van het culturele

aanbod via het citymarketingplatform, de uitagenda, campagnes en andere kanalen van VisitVlissingen

B. In 2030 zijn de kunstwerken in de openbare ruimte in goede staat en voeren we planmatig onderhoud uit

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
De onderhoudsstaat van de kunstwerken in de openbare ruimte in gemeentelijk eigendom en beheer.	Schouw (nulmeting) onderhoudsstaat, MJOP en onderhoudsmonitoring.	1 keer per jaar		n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Deskundig en planmatig onderhoud op basis van een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Cultuur?

#	Doel	Mate van invloed (vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)
A	In 2030 waarderen inwoners de culturele voorzieningen in de gemeente met gemiddeld een 7	3
B	In 2030 zijn de kunstwerken in de openbare ruimte in goede staat en voeren we planmatig onderhoud uit	4

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Cultuur?

Niet van toepassing.

2.3 Wonen

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Wonen?

1. Op 1 juli 2026 is de wet Versterking regie volkshuisvesting in werking getreden. Daarna krijgen gemeenten de tijd de wet te implementeren. De invoering heeft invloed op de woningbouwontwikkeling in Vlissingen en Walcheren en wordt meegenomen in de actualisering van de Zeeuwse Woondeal (start 2026), het actualiseren van het Volkshuisvestingsprogramma en de Huisvestingsverordening.
2. De ontwikkeling van studentenhuisvesting en reguliere appartementen op de Kenniswerf past binnen de regionale woningmarktafspraken, de Zeeuwse Woondeal, de langetermijnambities van Zeeland 2050, het Volkshuisvestingsprogramma Vlissingen 2024-2028, de Omgevingsvisie Vlissingen 2040 en de strategische visie 'Vlissingen 2040: Blik op de toekomst'. De ontwikkeling draagt bij aan de woningbouwopgave, versterkt de campusontwikkeling van de Kenniswerf en ondersteunt de ambitie om wonen, leren, werken en innovatie op 1 locatie samen te brengen.
3. Met het opstellen van het Toekomstbeeld Zeeland 2050 en bijhorende Strategische Agenda (sterke dorpen en bruisende steden, magneet voor talent, clean energy port) geeft dit een sterkere stimulans aan de groei van woningen en inwoners in Vlissingen. In samenspraak met de buurgemeenten wordt op Walcheren gewerkt aan Walcheren 2050. Dit vraagt ook samenwerking tussen de Zeeuwse gemeenten.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Wonen?

A. Via de woningbouw/woningvoorraad zorgen voor passende woonruimte ter verbetering van de balans in Vlissingen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantallen toegevoegde bruto nieuwbouwwoningen per jaar (Zeeuwse woondeal)	CBS	1 keer per jaar	930 (2022-2025)				2.610

Het opstellen van verdere indicatoren wordt meegenomen bij de actualisatie van de Zeeuwse woondeal en het Volkshuisvestingsprogramma, in lijn met de Wet versterking regie volkshuisvesting.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Implementeren van de wet versterking regie volkshuisvesting, bijvoorbeeld door het aanpassen van het beleid en/of verordeningen van de gemeente Vlissingen waar van toepassing
- ✓ We werken verder aan het actualiseren van de Zeeuwse woondeal
- ✓ We werken in Walchers verband aan een Walcherse verstedelijkingsvoorstel (Walcheren 2050)
- ✓ Aanwijzen van nieuwe locaties voor woonwagens en het gereedmaken van deze locaties om er te wonen met een woonwagen
- ✓ We maken ‘Wonen’ een herkenbaar onderdeel van VisitVlissingen.nl

We ontwikkelen relevante content waarmee we Vlissingen als aantrekkelijke woonstad onder de aandacht brengen bij doelgroepen die passen bij de gewenste ontwikkeling van de woningvoorraad en de sociaaleconomische balans van de stad.

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Wonen?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	Via de woningbouw/woningvoorraad zorgen voor passende woonruimte ter verbetering van de balans in Vlissingen	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Wonen?

Niet van toepassing.

2.4 Ruimtelijke ordening

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Ruimtelijke ordening?

1. Er is sprake van toenemende druk op de schaarse ruimte door concurrerende functies (zoals wonen, werken, natuur, kustversterking, infrastructuur) en belangen van bewoners, bedrijven en overheden.
2. De krapte op de woningmarkt vraagt op landelijk, regionaal en lokaal niveau om een intensieve inzet op de voorbereiding, ontwikkeling en realisatie van voldoende woningbouw op passende locaties en in de juiste segmenten. Netcongestie en de situatie op de arbeidsmarkt zijn een extra uitdaging bij deze opgave.
3. Door een steeds complexer wordende regelgeving verandert het speelveld binnen de ruimtelijke ordening.
4. Onder de Omgevingswet heeft de gemeente een grotere rol gekregen in de ruimtelijke ordening; ruimtelijke keuzes worden steeds meer op lokaal en regionaal niveau gemaakt.
5. Klimaatverandering (zoals hittestress en wateroverlast) speelt een steeds grotere rol in de ruimtelijke ontwikkeling.
6. We houden bij de inrichting van onze leefomgeving nadrukkelijk rekening met de uitgangspunten uit de strategische visie 'Vlissingen 2040: Blik op de toekomst' en de Omgevingsvisie 2040 (dit slaat ook onder meer op het welzijn van mensen).

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Ruimtelijke ordening?

A. In 2029 beoordelen inwoners en bezoekers van de gemeente Vlissingen de kwaliteit van de fysieke woonomgeving minimaal met een cijfer 7

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Algemene beoordeling 'Fysieke woonomgeving'	Lemon-onderzoek	1 keer per 2 jaar	In de 2e helft van 2026 wordt de peilwaarde gemeten. Peilwaarde Lemon onderzoek 2017 (6,65).			7	

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Fasegewijze herinrichting van de Spuikom
- ✓ Fasegewijze realisatie van het project Landgoed zoals weergegeven in de visie over het Landgoed

- ✓ Fasegewijze ontwikkeling en realisatie van het stadsdeel Scheldekwartier
- ✓ Herbestemming van De Machinefabriek met een gevarieerd cultureel, maatschappelijk en commercieel programma
- ✓ Fasegewijze ontwikkeling en realisatie van het Kindcentrum Scheldekwartier
- ✓ We benutten beeldbepalende gebiedsontwikkelingen, zoals het Scheldekwartier, de boulevards, Spuikom, Machinefabriek en Kenniswerf, in de profilering van Vlissingen als aantrekkelijke stad om te wonen, werken, studeren en bezoeken
- ✓ Project Kenniswerf: voorbereiding van vastgoed voor campusfuncties, zoals studentenhuisvesting
- ✓ Project Kenniswerf: inrichting kavels en uitgifte van kavels in de binnenhaven
- ✓ Project Kenniswerf: herinrichting van de wegen op de Kenniswerf
- ✓ Project Kenniswerf: voorbereiding van de herinrichting van het stationsplein tot een veilig mobiliteitsknooppunt voor de regio Walcheren
- ✓ Project Kenniswerf: in 2027 start een onderzoek naar de invulling van de gronden langs het spoor en op het Oude Veerplein
- ✓ Project Kenniswerf: positionering van de Kenniswerf door city- en gebiedsmarketing

Via city- en gebiedsmarketing, campagnes, evenementen en samenwerking met partners positioneren we de Kenniswerf bij relevante doelgroepen als campus/innovatiedistrict en als aantrekkelijke plek om te studeren, werken, ondernemen en innoveren.

- ✓ Herinrichting van de Karolingische Burg in Oost-Souburg
- ✓ Begeleiding en bewaking van een optimale ruimtelijke inbedding van diverse grote (rijks)projecten op het gebied defensie en (duurzame) energie en deelname in het traject Zeeland 2050 en Walcheren 2050
- ✓ Uitvoeren van verkenningen voor de middellange en lange termijn ambities, locaties en planningen ten aanzien van woningbouw- en klimaatadaptatie opgaves

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Ruimtelijke ordening?

Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A. In 2029 beoordelen inwoners en bezoekers van de gemeente Vlissingen de kwaliteit van de fysieke woonomgeving minimaal met een cijfer 7.	*Groot (4): De gemeente heeft door eigen planvorming en kaderstelling in (o.a.) omgevingsplannen veel invloed op de inrichting van de leefomgeving.* *(1= Zeer klein, 2= Beperkt, 3= Redelijk, 4= Groot, 5= Zeer groot)*

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Ruimtelijke ordening?

Niet van toepassing

2.5 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
LASTEN	36.951	42.036	39.120	37.746	32.213	20.779
BATEN	25.781	30.131	31.057	27.100	22.076	10.420
Saldo voor bestemming	**11.170**	**11.905**	**8.063**	**10.645**	**10.137**	**10.359**
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve Wind in de zeilen	4.939	9.303	7.651	2.734	1.984	2.984
Toevoeging reserve maritiem en/of cultureel hist evenem/act	100	100	100	100	100	100
Toevoeging reserve Stadslandgoed Nieuwerve	202					
Toevoeging reserve grondexploitatie	3.887					
Toevoegingen	**9.128**	**9.403**	**7.751**	**2.834**	**2.084**	**3.084**
Onttrekking reserve grondexploitatie	3.887					
Onttrekking reserve maritiem en/of cultureel hist evenem/act		270	63			
Onttrekking reserve stadslandgoed Nieuwerve	21		250	100		
Onttrekking reserve kapitaallasten programma 2				28	28	28
Onttrekking reserve Wind in de zeilen	140	2.150		500		
Onttrekking reserve culturele invulling machinefabriek			4	474	259	256
Onttrekking reserve omgevingswet		274	229	6		
Onttrekkingen	**4.047**	**2.694**	**546**	**1.108**	**286**	**284**
Saldo na bestemming	**16.251**	**18.614**	**15.268**	**12.371**	**11.934**	**13.158**
LASTEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.3 Beheer ovg gebouwen en gronden	310	661	400	292	301	308
3.1 Economische ontwikkeling	750	2.798	1.525	1.892	1.441	1.497
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.688	6.847	7.507	8.009	7.091	4.635
3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	203	218	177	184	190	196
3.4 Economische promotie	1.056	1.124	842	873	901	927
5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	1.275	1.382	1.525	2.054	1.896	1.954
5.4 Musea	1.103	1.081	1.274	1.342	1.374	1.402
5.5 Cultureel erfgoed	394	378	474	486	486	491
5.6 Media	959	989	880	909	939	1.016
8.1 Ruimtelijke ordening	7.169	1.851	2.249	2.157	2.137	2.179
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerr.)	10.066	21.650	19.822	17.205	13.037	3.730
8.3 Wonen en bouwen	4.978	3.057	2.445	2.344	2.418	2.443
Totaal lasten	**36.951**	**42.036**	**39.120**	**37.746**	**32.213**	**20.779**
BATEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.3 Beheer ovg gebouwen en gronden	17	6	1.306	6	6	6
3.1 Economische ontwikkeling	182					
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	10.053	6.847	7.507	8.009	7.091	4.635
3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	170	166	148	153	158	163
3.4 Economische promotie	193	232	260	268	277	286
5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	168					
5.4 Musea	90	86	88	91	94	97
5.5 Cultureel erfgoed	29	15	15	16	16	17
5.6 Media	45					45
8.1 Ruimtelijke ordening	5.973	40	40	40	40	40
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerr.)	7.272	21.650	19.822	17.205	13.037	3.730
8.3 Wonen en bouwen	1.588	1.090	1.871	1.313	1.356	1.401
Totaal baten	**25.781**	**30.131**	**31.057**	**27.100**	**22.076**	**10.420**

2.6 Investeringen

Voor dit programma zijn geen investeringen opgenomen.

Programma Sociale samenhang

Programmadoel Sociale samenhang

Wij streven naar een inclusieve en veerkrachtige samenleving waarin inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen, werken, leren en meedoen. We versterken de sociale basis, waarin inwoners naar elkaar omzien, maatschappelijke organisaties samenwerken en ondersteuning toegankelijk is wanneer dat nodig is. Daarbij gaan we uit van de eigen kracht van inwoners en hun netwerk. Waar dat niet voldoende is, bieden wij passende ondersteuning.

Het sociaal domein staat de komende jaren voor grote uitdagingen. Vergrijzing, een toenemende vraag naar ondersteuning, arbeidsmarktkrapte en complexere hulpvragen zorgen voor een groeiende druk op het stelsel. Tegelijkertijd staan de beschikbare middelen onder druk en worden gemeenten geconfronteerd met financiële taakstellingen en beperkte budgettaire ruimte.

Daarom zetten wij in op een sociaal domein dat toekomstbestendig, betaalbaar en effectief is. Dit vraagt om scherpe keuzes, innovatie en een sterke focus op preventie. Door problemen vroegtijdig aan te pakken en de sociale basis te versterken, voorkomen we waar mogelijk zwaardere en duurdere vormen van ondersteuning. We bouwen verder aan het Stevig Lokaal Team en aan een sterke lokale sociale zorginfrastructuur waarin inwoners, maatschappelijke partners, zorgaanbieders en gemeente gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen.

Binnen de Jeugdwet ligt een omvangrijke financiële opgave. De Hervormingsagenda Jeugd en de hieruit voortvloeiende gemeentelijke taakstellingen vragen om substantiële besparingen in de komende jaren. Daarom zetten we in op preventie, vroegsignalering, meer vrij toegankelijke ondersteuning, het versterken van de leefomgeving van kinderen en gezinnen en het terugdringen van de instroom in geïndiceerde jeugdhulp. Samen met partners binnen en buiten het sociaal domein, waaronder huisartsen en culturele organisaties, geven wij hier invulling aan. Tegelijkertijd werken we samen met verwijzers, aanbieders en regionale partners aan een doelmatige en effectieve uitvoering van de jeugdhulp. Ook binnen de Wmo sturen we op het beheersen van de groeiende zorgvraag en kosten. We investeren in zelfredzaamheid, mantelzorgondersteuning, indicatieloze voorzieningen en passende ondersteuning dichtbij de inwoner.

We streven naar betere resultaten voor onze inwoners én een duurzame financiële situatie in het sociaal domein. We sturen op effectiviteit, betaalbaarheid en samenwerking, zodat iedere euro maximaal bijdraagt aan gezondheid, participatie, bestaanszekerheid, kansengelijkheid en zelfredzaamheid van onze inwoners. Alleen zo kunnen we ook in de toekomst een sterk en toegankelijk sociaal domein behouden en houden we de ondersteuning beschikbaar voor inwoners die deze het meest nodig hebben.

Speerpunten 2027

- Versterken van de sociale basis en het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners.
- Uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en realiseren van de financiële taakstellingen binnen de jeugdhulp.
- Ontwikkeling van het Stevig Lokaal Team en versterking van preventieve ondersteuning.
- Beheersen van de groei van Wmo- en jeugdhulpkosten door innovatie, contractmanagement en indicatieloze voorzieningen.
- Versterken van gezondheid, mentale veerkracht en bestaanszekerheid van inwoners.
- Investeren in kansrijk opgroeien, onderwijs, participatie en een leven lang ontwikkelen.
- Bouwen aan een toekomstbestendig sociaal domein zodat ondersteuning beschikbaar is voor inwoners die deze het meest nodig hebben.

3.1 Sociale basis

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Sociale basis?

1. De gemeente Vlissingen heeft een lagere sociaaleconomische positie (Sociaal Economische Status-Welvaart Opleidingsniveau en Arbeidsmarktdeelname-score: -0,117) ten opzichte van het gemiddelde (score: 0) in Nederland (SES-WOA score).
2. De eenzaamheid in de gemeente Vlissingen ligt hoger (55,8%) dan gemiddeld in Nederland (48,6%). Eenzaamheid kan aanzienlijke gevolgen hebben voor zowel de fysieke als mentale gezondheid van inwoners.
3. Het aantal inwoners dat mantelzorg verleent in de gemeente Vlissingen, is gedaald van 16,4% naar 15,5%. Het potentieel aan mantelzorgers neemt af en het beroep op mantelzorgers neemt toe.
4. 21% van de volwassenen in de gemeente Vlissingen doet vrijwilligerswerk. Dit is lager dan het gemiddelde aantal in Nederland (23%). Het beroep op vrijwilligers neemt toe.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Sociale basis?

A. In 2030 kunnen meer inwoners meedoen in de samenleving

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
SES-WOA-score (sociaaleconomische status, (financiële) welvaart, opleidingsniveau en recent arbeidsverleden)	Bron Gemeentelijke monitor sociaal domein - 1. Uitgangspositie - Vlissingen	1 keer per jaar	0,117 (2023) 0,128 (2022) 0,134 (2021) 0,139 (2020)	0,117	0,117	0,116	0,116
Het percentage van de volwassen inwoners dat (matig tot zeer ernstig) eenzaam is	Bron Tabellenboek-Gemeente-Vlissingen-VM.pdf	1 keer per 4 jaar	55% (2022) 53% (2020) 49% (2016) 44% (2012)	55%	54%	54%	53%
Het percentage van de inwoners dat mantelzorg geeft	Bron Dashboard - Gezondheid - Vlissingen	1 keer per 4 jaar	15,5% (2022) 16,4% (2020) 16,5% (2016) 16,4% (2012)	16%	-		-

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

✓ Het bieden van vrij toegankelijke preventieve programma's die zijn afgestemd op

de diverse behoeften van inwoners

- ✓ Buurtverbinders, vrijwilligers en sociaal werkers zijn actief in de buurten om inwoners te ondersteunen bij het meedoen in de samenleving en het versterken van sociale netwerken (community building)
- ✓ Het bieden van toegankelijke ondersteuning aan inwoners met een beginnende laagdrempelige ondersteuningsvraag
- ✓ Het bieden van collectieve activiteiten om ontmoeting en verbinding tussen inwoners te realiseren
- ✓ Mantelzorgers worden ondersteund en ontvangen een waardering
- ✓ We versterken de samenwerking met maatschappelijke partners om inwoners te ondersteunen bij het meedoen in de samenleving

B. In 2030 voelen inwoners zich meer betrokken bij hun buurt

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het percentage van de volwassen inwoners dat vrijwilligerswerk doet	Bron Tabellenboek-Gemeente-Vlissingen-VM.pdf	1 keer per 4 jaar	21% (2022) 23% (2020) 27% (2016) 25% (2012)	21%	22%	22%	23%
Het percentage van de volwassen inwoners dat lid is van een vereniging of club	Bron Tabellenboek-Gemeente-Vlissingen-VM.pdf	1 keer per 4 jaar	35% (2022) 39% (2020) 40% (2016) 44% (2012)	35%	35%	36%	37%

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Buurtverbinders, vrijwilligers en sociaal werkers zijn actief in de buurten om inwoners te ondersteunen bij het meedoen in de samenleving en het versterken van sociale netwerken (community building)
- ✓ Het bieden van collectieve activiteiten om ontmoeting en verbinding tussen inwoners te realiseren

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Sociale basis?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 kunnen meer inwoners meedoen in de samenleving	2
B	In 2030 voelen inwoners zich meer betrokken bij hun buurt	2

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Sociale basis?

- Buurtteams Vlissingen
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)
- Gemeenschappelijke regeling Orionis Walcheren

3.2 Vitaal leven

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Vitaal leven?

1. In Vlissingen ligt de levensverwachting (80,3 jaar) ruim 1 jaar lager dan het Nederlandse gemiddelde (81,5 jaar).
2. De relatief lage gemiddelde sociaaleconomische status in Vlissingen (financiële welvaart, opleidingsniveau en recent arbeidsverleden) vergroot de kans op gezondheidsachterstanden onder inwoners. Mensen met een lagere sociaaleconomische status hebben vaker te maken met risicofactoren zoals roken, overgewicht en ongezonde voeding. Ook ervaren zij gemiddeld meer stress en mentale problemen, wat het risico op chronische aandoeningen verhoogt.
3. In Vlissingen neemt het aandeel inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn (minstens 150 minuten per week matig tot intensief bewegen) de afgelopen jaren af: van 53% in 2016 naar 49% in 2024.
4. In Vlissingen hebben inwoners van 18 jaar en ouder vaker dan gemiddeld te maken met overgewicht: 53,7% heeft een BMI (Body Mass Index) van 25 of hoger, tegenover gemiddeld 51,6% in Nederland.
5. Tussen 1990 en 2025 is sprake van een significante stijging van het aandeel kinderen en jongeren van 4 tot en met 17 jaar met overgewicht; in 2025 heeft 12,4% een BMI van 25 of hoger.
6. De zorgsector, de VNG en het ministerie van VWS hebben in juli 2025 een akkoord bereikt over het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). In het AZWA staat hoe we de zorg in de toekomst goed, betaalbaar en toegankelijk houden voor wie dat nodig heeft.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Vitaal leven?

A. In 2030 maken inwoners gezondere leefstijlkeuzes en zijn zij een voorbeeld voor de volgende generaties

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het percentage inwoners van 18 jaar en ouder met overgewicht (BMI > 25)	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2024-2025 Link Statline	1 keer per 4 jaar (vanwege corona incidenteel extra uitgevoerd in 2022)	54% (2024) 54% (2022) 53% (2020) 52% (2016)			52%	
Het percentage inwoners van 18 jaar en ouder met als goed ervaren gezondheid	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2024-2025 Link Statline	1 keer per 4 jaar (vanwege corona incidenteel extra uitgevoerd in 2022)	69% (2024) 66% (2022) 74% (2020) 69% (2016) 73% (2012)			70%	
Het percentage jeugdigen met als goed ervaren gezondheid	GGD Gezondheidsmonitor jeugd 2023-2024 Tabellenboek_Vlissingen_GM-Jeugd-2023-2024_28-mei-2024.pdf	1 keer in de 2 jaar	77% (2023) 84% (2021) 84% (2019)	77%		80%	

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We initiëren 4 Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)-campagnes
- ✓ Preventieactiviteiten organiseren voor inwoners met risico op gezondheidsachterstand en beperkte gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden gaan over het vinden, begrijpen en toepassen van informatie over gezondheid.

- ✓ De eerste 5 ketenaanpakken, Kansrijke Start, Kind naar gezonder gewicht, gecombineerde leefstijlinterventie (GLI), Sociaal Verwijzen en Valpreventie, zijn geïmplementeerd
- ✓ Het ontwikkelen en implementeren van een handelingsperspectief (bewegen, ontmoeten, sporten en spelen = BOSS-kader) voor een openbare ruimte die

uitnodigt tot sporten, spelen, bewegen en ontmoeten

- ✓ Het vertalen van het MJOP en de meerjaren investeringsplanning sportinfrastructuur naar een structurele uitvoerings- en beheerplanning
- ✓ Het borgen van het Vlissingse netwerk Kerngezond en het versterken van de beweging van zorg naar gezondheid en ondersteunen van initiatiefnemers van Kerngezondcentra

B. In 2030 bewegen, ontmoeten, sporten en spelen inwoners meer

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn (minimaal 150 minuten matig/intensief bewegen per week)	GGD Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2024-2025 Link Statline	1 keer per 4 jaar (vanwege corona incidenteel extra uitgevoerd in 2022)	49% (2024) 47% (2022) 56% (2020) 53% (2016)			51%	
Kernindicator beweegvriendelijke omgeving	Sport en bewegen in cijfers.nl	1 keer per 2 jaar	59 op 100 (2024)		64		69

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Preventieactiviteiten organiseren voor inwoners met risico op gezondheidsachterstand en beperkte gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden gaan over het vinden, begrijpen en toepassen van informatie over gezondheid.

- ✓ We initiëren 4 Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG)-campagnes
- ✓ De eerste 5 ketenaanpakken, Kansrijke Start, Kind naar gezonder gewicht, gecombineerde leefstijlinterventie (GLI), Sociaal Verwijzen en Valpreventie, zijn geïmplementeerd
- ✓ Het ontwikkelen en implementeren van een handelingsperspectief (bewegen, ontmoeten, sporten en spelen = BOSS-kader) voor een openbare ruimte die uitnodigt tot sporten, spelen, bewegen en ontmoeten
- ✓ Het vertalen van het MJOP en de meerjaren investeringsplanning

sportinfrastructuur naar een structurele uitvoerings- en beheerplanning

- ✓ Het borgen van het Vlissingse netwerk Kerngezond en het versterken van de beweging van zorg naar gezondheid en ondersteunen van initiatiefnemers van Kerngezondcentra

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Vitaal leven?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 maken inwoners gezondere leefstijlkeuzes en zijn zij een voorbeeld voor de volgende generaties	2
B	In 2030 bewegen, ontmoeten, sporten en spelen inwoners meer	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Vitaal leven?

- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)
- Buurtteams Vlissingen

3.3 Maatschappelijke ondersteuning

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Maatschappelijke ondersteuning?

1. In het regeerakkoord ‘Aan de slag’ staat opgenomen: “Mensen die dat kunnen gaan zelf betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo 2015 wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029. Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien, waarbij geldt dat de beoogde besparing taakstellend is.” De invoering van deze voorgenomen maatregel vereist nog nadere wetgeving en parlementaire behandeling. Op dit moment bestaat daarom nog onzekerheid over de definitieve besluitvorming en de vraag of, en in welke vorm, deze maatregel daadwerkelijk per 1 januari 2029 zal worden ingevoerd.
2. Naar verwachting zal de eigen bijdrage binnen de Wmo in de toekomst meer inkomens- en vermogensafhankelijk worden. Het Rijk werkt momenteel aan de verdere uitwerking van deze maatregel. Besluitvorming hierover wordt in de loop van 2026 verwacht, waardoor de exacte gevolgen voor inwoners en gemeenten op dit moment nog niet volledig duidelijk zijn.
3. De combinatie van een toenemende vergrijzing (de prognose voor de gemeente Vlissingen is een stijging van 25,2% in 2025 naar 30,6% in 2040), een toenemende zorgvraag, een verwachte stijging van het Wmo-gebruik (van 4.400 gebruikers in 2023 naar 4.700 in 2027) en stijgende kosten zorgt voor grote financiële druk. De rijksbegrotingsstukken richting 2030 bevestigen dat de overheid blijft zoeken naar een balans tussen kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid.
4. De verwachting is dat binnen het sociaal domein personeelstekorten de komende jaren toenemen. Op basis van een berekening van de Zeeuwse Zorg Coalitie (ZZC), is in 2030 binnen de sector zorg en welzijn in Zeeland een personeelstekort van 7.500 medewerkers.
5. We voeren het amendement 'wmo achterstanden wegwerken' uit in 2027 die gericht is op het verkorten van de wachttijden en het optimaliseren van de processen.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Maatschappelijke ondersteuning?

A. In 2030 kunnen meer inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
We zien een lagere complexe ondersteuningsbehefte bij onze inwoners en een daling in het aantal inwoners dat instroomt in een Wlz voorziening	Link CBS Link CBS	1 keer per jaar	2025 en 2026: CBS data nog niet beschikbaar 2024: 175 2023: 195	CBS data 2025:170	CBS data 2026:165	CBS data 2027:165	CBS data 2028:165
In 2030 kunnen meer inwoners die ondersteuning via de Wmo krijgen, zich beter redden dankzij deze ondersteuning	Resultaten Cliënt Ervaringsonderzoek (CEO)	1 keer per jaar	81 % is het hier mee eens (2024) 82% is het hier mee eens (2023)	82%	83%	84%	85%

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We starten met de implementatie van de aanbesteding hulpmiddelen en erna gaan we over tot uitvoering
- ✓ Regie voeren op de contractafspraken binnen de Wmo, specifiek: Aanvullende Zorg, Wmo vervoer, woningaanpassingen, trapliften en hulpmiddelen
- ✓ We starten met de doorontwikkeling van indicatieloze (=vrij toegankelijke) voorzieningen
- ✓ Investeren in de kennis en samenwerking van team Wmo en Jeugd en (zorg)partners, zodat zij integraal kunnen kijken naar de ondersteuningsvragen van inwoners
- ✓ We starten met de voorbereiding van de aanbesteding voor de Aanvullende zorg

B. In 2030 is de maatschappelijke ondersteuning meer toekomstbestendig

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het gebruik van Wmo voorzieningen is niet hoger dan wat het model van de VNG voorspelt	https://wmovoorspelmodel.vng.nl/	1 keer per jaar	4.656 (2026) 4.586 (2025) 4.505 (2024) 4.420 (2023) 4.490 (2022)	4.717	4.777	4.838	(ontbreekt nog in het voorspelmodel)
In 2030 ervaren meer inwoners dat de gekregen ondersteuning passend is bij de hulpvraag, gemeten ten opzichte van 2024	Resultaten Cliënt Ervaringsonderzoek (CEO).	1 keer per jaar	79% is het hier mee eens (2024) 82% is het hier mee eens (2023)	80%	81%	82%	83%

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Investeren in de kennis en samenwerking van team Wmo en Jeugd en (zorg)partners, zodat zij integraal kunnen kijken naar de ondersteuningsvragen van inwoners
- ✓ Inzetten op een doorontwikkeling van het project Onafhankelijke Cliëntondersteuners
- ✓ We starten met de implementatie van de aanbesteding hulpmiddelen en erna gaan we over tot uitvoering
- ✓ Regie voeren op de contractafspraken binnen de Wmo, waar het gaat om: Aanvullende Zorg, Wmo vervoer, woningaanpassingen, trapliften en hulpmiddelen
- ✓ We starten met de doorontwikkeling van indicatieloze (=vrij toegankelijke) voorzieningen

- ✓ We starten met de voorbereiding van de aanbesteding voor de Aanvullende zorg

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Maatschappelijke ondersteuning?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 kunnen meer inwoners zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen	2
B	In 2030 is de maatschappelijke ondersteuning meer toekomstbestendig	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Maatschappelijke ondersteuning?

- Buurtteams Vlissingen

3.4 Kansrijk opgroeien

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Kansrijk opgroeien?

1. Het aantal jeugdigen in Vlissingen (18,7%) dat jeugdhulp ontvangt, ligt hoger dan het landelijke gemiddelde (11,5%).
2. De kosten voor jeugdhulp zijn in 5 jaar tijd (2019 t/m 2023) met ruim 40% gestegen.
3. De gemeente Vlissingen vertaalt sinds 2024 de opdrachten uit de Hervormingsagenda Jeugd naar concrete keuzes voor ondersteuning van jeugdigen en gezinnen in de stad en dorpen met als belangrijke onderlegger de ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team.
4. De gemeente Vlissingen werkt toe naar invoering van regionaal nieuw gecontracteerd jeugdhulpaanbod op 1 januari 2028, met als doel betere samenwerking tussen ketenpartners en effectievere en efficiëntere ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Kansrijk opgroeien?

A. In 2030 hebben jeugdigen in Vlissingen gelijke kansen om veilig, kansrijk en gezond op te groeien

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal meldingen Veilig Thuis	StatLine - Huiselijk geweld; kerncijfers Veilig Thuis, regio	1 keer per jaar	365 (2024) 365 (2023) 330 (2022) 250 (2021)	360	350	340	330
Percentage jongeren met Jeugdbescherming en/of jeugdreclassering	StatLine - Indicatoren jeugdzorg in natura; gemeenten	1 keer per jaar	1,7% (2024) 1,7% (2023) 2,1% (2022) 2,0% (2021)	1,6%	1,5%	1,4%	1,3%

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Het creëren van voldoende laagdrempelige, vrij toegankelijke ondersteuning, voor jeugd en hun gezin. Daarbij wordt ingezet op preventie, normaliseren en het versterken (en gebruik maken) van eigen kracht en de eigen leefomgeving
- ✓ Het terugdringen van het gebruik van geïndiceerde jeugdhulp door diverse maatregelen, zoals het optimaliseren van samenwerkingsafspraken met wettelijke verwijzers, waaronder Gecertificeerde Instellingen en (zorg)partners
- ✓ Verdere professionalisering door kennisvergroting en invoering van eenduidige

werkinstructies en werkwijzen

- ✓ Ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team (SLT) waarin lichte vormen van hulp en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin laagdrempelig en integraal worden georganiseerd
- ✓ Samenwerking met de andere Zeeuwse gemeenten aan een nieuwe aanbesteding voor jeugdhulpcontracten die per 2028 ingaan

B. In 2030 ontvangen jeugdigen in Vlissingen passende ondersteuning. We organiseren deze ondersteuning zo veel mogelijk in de leefwereld van het kind en het gezin; dichtbij, vertrouwd en afgestemd op de situatie

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal jeugdigen met geïndiceerde jeugdhulp in de gemeente Vlissingen	StatLine - Indicatoren jeugdzorg in natura; gemeenten	1 keer per jaar	18,7% (2025) 18,7% (2024) 18,6% (2023) 16,0% (2022)	18,4	18,3	18,3	18,2

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Het creëren van voldoende laagdrempelige, vrij toegankelijke ondersteuning, voor jeugd en hun gezin. Daarbij wordt ingezet op preventie, normaliseren en het versterken (en gebruik maken) van eigen kracht en de eigen leefomgeving
- ✓ Het terugdringen van het gebruik van geïndiceerde jeugdhulp door diverse maatregelen, zoals het optimaliseren van samenwerkingsafspraken met wettelijke verwijzers, waaronder Gecertificeerde Instellingen en (zorg)partners
- ✓ Verdere professionalisering door kennisvergroting en invoering van eenduidige werkinstructies en werkwijzen
- ✓ Ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team (SLT) waarin lichte vormen van hulp en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin laagdrempelig en integraal worden georganiseerd
- ✓ Samenwerking met de andere Zeeuwse gemeenten aan een nieuwe aanbesteding voor jeugdhulpcontracten die per 2028 ingaan

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Kansrijk opgroeien?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 hebben jeugdigen in Vlissingen gelijke kansen om veilig, kansrijk en gezond op te groeien	2
B	In 2030 ontvangen jeugdigen in Vlissingen passende ondersteuning. We organiseren deze ondersteuning zoveel mogelijk in de leefwereld van het kind en het gezin; dichtbij, vertrouwd en afgestemd op de situatie	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Kansrijk opgroeien?

- GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (inkooporganisatie jeugd Zeeland)
- Buurtteams Vlissingen

3.5 Mentale gezondheid

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Mentale gezondheid?

Landelijk is sprake van een sterke toename van dak- en thuisloosheid. Middels de Ethos-telling wordt dit voor Zeeland in kaart gebracht. Dak- en thuisloosheid heeft veel nadelig effect op de mentale gezondheid.

1. 22% van de inwoners in Vlissingen geeft aan last te hebben van psychische klachten. Dit percentage is mogelijk een onderschatting omdat er een taboe rust op het praten over mentale gezondheid.
2. Volgens de Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024 van het RIVM vormt mentale gezondheid één van de grootste gezondheidsrisico's voor de toekomst.
3. In Vlissingen is sprake van een toename van verward en/of onbegrepen gedrag. In 2022 werden bij het meldpunt Zorgwekkend Gedrag 18 niet-acute meldingen gedaan, in 2023 ging het om 30 meldingen en in 2024 om 40 meldingen binnen de gemeente Vlissingen.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Mentale gezondheid?

A. In 2030 voelen inwoners zich mentaal gezonder

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het percentage van de volwassen inwoners dat aangeeft last te hebben van psychische klachten	Tabellenboek-Gemeente-Vlissingen-VM.pdf	1 keer per 4 jaar	22 (2022) 20 (2020) 20 (2016) 19 (2012)	22	21	21	20
Het percentage van de volwassen inwoners die GGZ zorg afnemen	Viewer - Gebruik psychische problematiek (1) - Vlissingen	1 keer per jaar	10,6% (2023) 10,3% (2022) 9,4% (2021) 9,7% (2020)	11%	11%	10,8%	10,5%
Het aantal meldingen Zorg wekkend gedrag niet-acuut in de gemeente Vlissingen	Meldpunt Zorgwekkend gedrag Zeeland, Jaarverslag 2024 Zorg- en Veiligheidshuis Zeeland, Jaarverslag-2024-ZVHZ.pdf	1 keer per jaar	2025 (nog niet bekend) 2024 (40) 2023 (30) 2022 (18)	60	58	55	52

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Verder gaan met het realiseren van herstel- en ontmoetingsplekken in de buurt
- ✓ Het zorgen voor goed vindbare en begrijpelijke informatie over mentale gezondheid, die bijdraagt aan preventie én het oplossen van mentale problematiek
- ✓ Het voortzetten van het project Weer Thuis Vlissingen, waardoor inwoners die uitstromen uit voorzieningen mentaal stabiel blijven
- ✓ Vanuit de Zeeuwse samenwerkingsafspraken een bijdrage leveren aan de realisatie van Skaeve Huse
- ✓ Regionale samenwerking in het Zeeuws Actieplan Dakloosheid
- ✓ Regionale samenwerking aan de spreiding van voorzieningen voor beschermd

wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

- ✓ Samenwerking (lokaal) tussen de domeinen handhaving, toezicht, en de toegang tot hulp

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Mentale gezondheid?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 voelen inwoners zich mentaal gezonder	2

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Mentale gezondheid?

- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)
- Buurtteams Vlissingen

3.6 Bestaanszekerheid

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Bestaanszekerheid?

1. Het percentage inwoners met een bijstandsuitkering steeg van 6,6% in 2024 naar 6,8% in 2025 en ligt daarmee 2,1 procentpunt boven het landelijk gemiddelde van 4,7%.
2. Het percentage huishoudens met geregistreerde problematische schulden daalde van 9,7% in 2024 naar 9,0 procent in 2025 en ligt daarmee 0,4 procentpunt boven het landelijk gemiddelde van 8,6%. Tegelijk laten 2 wijken duidelijk hogere percentages zien: in het Middengebied bedraagt dit 10,6% en in de Oude Binnenstad zelfs 12,9%. Hierdoor wordt zichtbaar dat het totale gemiddelde weliswaar daalt, maar dat er binnen de gemeente nog steeds wijken zijn met een aanzienlijk hoger percentage huishoudens met geregistreerde problematische schulden.
3. Het percentage huishoudens met een laag inkomen was in 2024, net zoals in 2023, 12% en ligt daarmee 3 procentpunt boven het Zeeuwse gemiddelde van 9%.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Bestaanszekerheid?

A. In 2030 zijn minder inwoners uit de beroepsbevolking werkloos en afhankelijk van een bijstandsuitkering

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal inwoners zonder werk dat een uitkering ontvangt in het kader van bijstandswet of bijstand gerelateerde wet tot AOW-leeftijd	Statline StatLine - Personen met een uitkering; uitkeringsontvangers per regio	1 keer per maand	1.700 (2026) 1.700 (2025) 1.710 (2024) 1.750 (2023)	1.690	1.680	1.670	1.660

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Ondersteunen van inwoners met complexe multiproblematiek bij het aanpakken en oplossen van hun problemen
- ✓ Het informeren van inwoners over inkomensregelingen en het toe leiden naar deze regelingen, zoals de bijstandsuitkering, bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, het Fonds Cultuur, Sport & Onderwijs en de bijdrage voor chronisch zieken
- ✓ Bemiddelen, begeleiden, ontwikkelen en coachen van inwoners met een bijstandsuitkering bij het zoeken naar, vinden van en behouden van passend werk

- ✓ Onderzoeken van de mogelijkheden om de inkomensgrens voor gemeentelijke inkomensregelingen te verruimen van 120% naar 130% van het sociaal minimum

B. In 2030 hebben minder huishoudens geregistreerde problematische schulden

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het aantal huishoudens met geregistreerde problematische schulden	Dashboards CBS Schuldenproblematiek in beeld	1 keer per jaar	2.080 (2026) 2.100 (2025) 2.250 (2024) 2.210 (2023)	2.060	2.040	2.020	2.000

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Het informeren van inwoners over inkomensregelingen en het toe leiden naar deze regelingen, zoals de bijstandsuitkering, bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag, het Fonds Cultuur, Sport & Onderwijs en de bijdrage voor chronisch zieken
- ✓ Ondersteunen van inwoners met complexe multiproblematiek bij het aanpakken en oplossen van hun problemen
- ✓ Verlenen en inkopen van schuldhulpverlening voor inwoners met beginnende, risicovolle of problematische schulden

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Bestaanszekerheid?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 zijn in de gemeente Vlissingen minder inwoners uit de beroepsbevolking werkloos en afhankelijk van een bijstandsuitkering	2
B	In 2030 hebben in de gemeente Vlissingen minder huishoudens geregistreerde problematische schulden	2

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Bestaanszekerheid?

- Gemeenschappelijke regeling Orionis Walcheren

3.7 Leven lang leren

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Leven lang leren?

1. In het schooljaar 2025-2026 nam het aantal kinderen in het speciaal onderwijs met 6% toe ten opzichte van 2024. Tussen 2020 en 2024 nam het aantal vroegtijdig schoolverlaters toe met 16%.
2. Van de kinderen die in aanmerking komen voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) nam in 2025 63% daadwerkelijk deel aan VVE. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde (85%).
3. Activiteiten vanuit het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB), zoals schakelklassen en de zomerschool, worden goed bezocht. Het huidige OAB loopt tot 2027 en zal met betrokken partners geëvalueerd worden.
4. Samenwerking met onderwijspartners en partners in het sociaal domein wordt steeds belangrijker. Dit komt onder andere door landelijk beleid, zoals de invoering van de Wet van School naar Duurzaam Werk in 2026 en de ontwikkeling richting inclusief onderwijs, en door krapte op de arbeidsmarkt.
5. Uit het meeste recente PIAAC-onderzoek (onderzoek naar kernvaardigheden voor Werk en Leven 2023, gepubliceerd in 2025) blijkt dat circa 23% van de Nederlanders tussen 16 en 75 jaar moeite heeft met taal en/of rekenen. Basisvaardigheden, zoals lees-, reken- en digitale vaardigheden, zijn steeds belangrijker om zelfredzaam te zijn in het dagelijks leven.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Leven lang leren?

A. In 2030 ontwikkelen meer inwoners zich door onderwijs te volgen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Het percentage jongeren van 12 tot 27 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten ten opzichte van het totaal aantal onderwijsdeelnemers aan begin van het schooljaar (VO + MBO).	DUO/Ingrado Viewer - Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	1 keer per jaar	3,4% (2022) 2,6% (2021) 2,2% (2020)	3,2%	3,0%	2,8%	2,6%
Het percentage kinderen dat gebruik maakt van VVE-aanbod ten opzichte van het totaal aantal kinderen met een VVE-indicatie	VVE-monitor Dimensional Insight	1 keer per jaar	58% (2024) 58% (2023)	60%	63%	66%	70%

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Monitoren van het uitvoeringsprogramma Voortijdig Schoolverlaten (VSV)
- ✓ Het versterken van de structuur en samenwerking rond voor- en vroegschoolse educatie (VVE), waardoor de kwaliteit van het aanbod wordt verhoogd en kinderen met een indicatie effectiever worden toegeleid naar het VVE-aanbod
- ✓ Het vergroten van kennis bij uitvoerende organisaties van de gemeente en netwerkpartners om beperkte basisvaardigheden, zoals laaggeletterdheid, bij inwoners te signaleren
- ✓ Verbeteren van de ondersteuning van kinderen en jongeren op en rondom school, onder meer door het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs, Buurtteams Vlissingen en Toegang Wmo & jeugd

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Leven lang leren?

#	Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A	In 2030 ontwikkelen meer inwoners zich door onderwijs te volgen	2

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Leven lang leren?

- Buurtteams Vlissingen
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)
- Gemeenschappelijke regeling Orionis Walcheren

3.8 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
LASTEN	181.818	189.460	190.239	189.789	188.115	192.249
BATEN	38.023	35.989	34.597	35.366	35.039	35.001
Saldo voor bestemming	**143.795**	**153.471**	**155.642**	**154.424**	**153.077**	**157.248**
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve opvang vluchtelingen	966	430	-1	195	109	109
Toevoegingen	**966**	**430**	**-1**	**195**	**109**	**109**
Onttrekking reserve sociaal domein	955	4.049	2.481	713	445	445
Onttrekking reserve revitalisering accommodaties	532					
Onttrekkingen	**1.487**	**4.049**	**2.481**	**713**	**445**	**445**
Saldo na bestemming	**143.273**	**149.852**	**153.161**	**153.905**	**152.741**	**156.912**
LASTEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.226	3.107	3.219	3.349	3.479	3.530
5.1 Sportbeleid en activering	1.269	1.909	1.362	1.379	1.394	1.408
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	9.920	8.526	5.993	4.887	4.471	4.591
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.541	1.842	1.735	1.788	1.867	1.954
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	8.701	9.528	8.540	8.813	9.122	9.433
6.3 Inkomensregelingen	32.567	35.009	33.512	32.755	32.585	32.554
6.4 Begeleide participatie	23.099	23.197	24.526	25.301	25.656	25.713
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	3.129	3.699	3.324	3.522	3.489	3.498
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	5.944	6.848	7.412	8.023	5.446	5.671
6.712 Begeleiding (Wmo)	3.331	3.426	3.635	3.862	3.962	4.168
6.713 Dagbesteding (Wmo)	2.300	2.522	2.604	2.764	2.836	2.984
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	10.367	12.669	17.606	15.746	14.864	16.612
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk			289	314	327	341
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	12.312	13.574	10.883	11.736	12.664	13.443
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	653	912	559	613	682	755
6.791 PGB Wmo	1.050	1.355	1.340	1.401	1.402	1.403
6.792 PGB Jeugd	312	24	126	126	127	128
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	43.311	43.527	45.470	44.975	44.970	44.923
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	12.752	12.360	12.619	12.629	12.638	12.645
6.821 Jeugdbescherming	1.477	1.930	1.870	2.035	2.211	2.408
6.822 Jeugdreclassering	463	451	481	525	568	616
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	268	162	256	271	282	291
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	73	93	17	19	20	23
7.1 Volksgezondheid	2.753	2.790	2.859	2.956	3.054	3.156
Totaal lasten	**181.818**	**189.460**	**190.239**	**189.789**	**188.115**	**192.249**
BATEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.960	1.580	1.591	1.592	1.592	1.592
5.1 Sportbeleid en activering	704	269				
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	4.325	3.929	3.207	2.763	2.216	2.238
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	122					
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	158	113				
6.3 Inkomensregelingen	28.766	28.327	28.099	27.630	27.689	27.689

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
6.4 Begeleide participatie		329	18	88	227	167
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	236	239	256	274	274	274
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	471	436	449	1.227	1.227	1.227
6.712 Begeleiding (Wmo)						
6.713 Dagbesteding (Wmo)						
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal				816	836	836
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk						
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal						
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk						
6.791 PGB Wmo						
6.792 PGB Jeugd						
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	753	411	813	813	813	813
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	250	164	164	164	164	164
6.821 Jeugdbescherming						
6.822 Jeugdreclassering						
6.91 Coördinatie en beleid Wmo						
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd						
7.1 Volksgezondheid	279	192				
Totaal baten	**38.023**	**35.989**	**34.597**	**35.366**	**35.039**	**35.001**

3.9 Investeringen

Voor dit programma zijn geen investeringen opgenomen.

Programma Bestuur

Programmadoel Bestuur

Het doel van het programma bestuur is kort samengevat goed bestuur. Goed bestuur is onder te verdelen in 3 hoofdthema's:

1. De relatie van het gemeentebestuur met haar inwoners, ondernemers en instellingen.
2. De samenwerking met andere overheden.
3. Het samenspel tussen het college van B&W, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie.

Met onze inwoners, ondernemers en instellingen willen we werken aan wat we gezamenlijk belangrijk vinden voor de gemeente Vlissingen. We geven daaraan richting op basis van de gezamenlijk vastgestelde strategische visie 'Vlissingen 2040: Blik op de toekomst'. Onze werkwijze om de programmadoelen te bereiken kenmerkt zich door: het samen doen, de dialoog opzoeken, de participatie bevorderen en klantgericht werken.

We werken samen met onze buurgemeentes en de provincie Zeeland. In de regio werken we samen in het Overleg Zeeuwse Overheden (OZO) op de thema's wonen, economie, arbeidsmarkt, sociaal domein, milieu, energie en klimaat. Ook is er samenwerking binnen Zeeland 2050, Walcheren 2050 en North Sea Port District (NSPD). Met het Rijk, provincies, waterschappen en andere gemeenten werken we samen aan de complexe opgaven waar we als overheden voor staan. Samen kunnen we meer bereiken als 1 overheid. Belangrijk blijft het compensatiepakket 'Wind in de Zeilen' waarin we met het Rijk en de provincie de voortgang en integraliteit van de uitvoering van dit pakket bewaken.

Als het gaat om het samenspel tussen bestuur en organisatie accepteren en respecteren we een duidelijke rolverdeling tussen gemeenteraad, college en organisatie. De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners en ondernemers, stelt de kaders vast en controleert het college. Het college bestuurt collegiaal de gemeente. De ambtelijke organisatie adviseert onafhankelijk, bereidt de besluiten voor en voert deze uit. We zijn in deze rolverdeling transparant over de manier waarop we met bevoegdheden omgaan.

De besluiten die we nemen en andere overheidsinformatie publiceren we actief op grond van de Wet open overheid én omdat we transparantie een belangrijke kernwaarde vinden in onze woorden en daden als gemeente.

De gemeente wil zich verder ontwikkelen tot een integrale overheid; een servicegerichte én betrouwbare organisatie zonder onnodige drempels en procedures. Bestuur en organisatie inspireren, stimuleren en faciliteren daarbij inwoners, ondernemers, instellingen en andere (triple helix) partners en zoeken actief de dialoog en samenwerking met hen.

Daarvoor gebruiken we ook de website, sociale media en bieden we ook digitale kanalen. Bestuur en organisatie tonen zich een betrouwbare partij: we zeggen wat we doen en doen wat we beloven. We zeggen het ook als iets niet kan en dan zoeken we samen naar oplossingen, in de geest van de Omgevingswet en in het gezamenlijke belang van gemeente Vlissingen. We blijven investeren in de verbetering en het op peil houden van onze dienstverlening en willen daarbij ook digitalisering een ondersteunende rol laten spelen. Randvoorwaardelijk daarvoor is dat we voldoende gekwalificeerd personeel hebben. Dat is een uitdaging in de huidige arbeidsmarkt. Tenslotte gaan we actief op zoek naar subsidiemogelijkheden voor cofinanciering van onze projecten.

Speerpunten 2027

- We zijn een betrouwbare en klantgerichte overheid.
- Wij zoeken actief de samenwerking om doelen te realiseren.

4.1 Dienstverlening

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Dienstverlening?

Voor de komende jaren zien we enkele belangrijke ontwikkelingen in de dienstverlening:

(bron: Visie op Dienstverlening 2026-2030)

1. Dienstverlening vanuit de leefwereld van de inwoner en ondernemer

Gemeenten verschuiven hun focus van intern georganiseerde processen naar dienstverlening die vertrekt vanuit de behoeften van inwoners. In plaats van te denken in producten en afdelingen, wordt steeds vaker gewerkt met klantreizen en integrale benaderingen.

2. Publieke diensten op maat

We willen de diensten zo eenvoudig en gebruiksvriendelijk mogelijk maken zodat iedereen ze kan gebruiken. De voorkeur gaat uit naar een digitale afhandeling. Tegelijkertijd kan de gebruiker altijd zelf kiezen welk kanaal het beste past bij zijn of haar situatie.

3. Digitalisering en innovatie

De inzet van nieuwe technologieën waaronder kunstmatige intelligentie (AI) neemt verder toe. Met behulp van toepassingen als CoPilot kunnen processen efficiënter en toegankelijker worden ingericht.

In 2027 wordt er ruime aandacht besteed aan de Digitale Dienstverlening. Zo is de ontwikkeling klantportaal 'Mijn Vlissingen' een speerpunt. Een 'Mijn Omgeving' is een persoonlijke online omgeving die een organisatie voor haar klanten beheert. Deze omgeving, ook wel klantportaal genoemd, biedt een klant de mogelijkheid zelf persoonlijke gegevens aan te passen en toegang tot exclusieve diensten en producten.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Dienstverlening?

A. Verbetering van digitale dienstverlening. Klanten kunnen altijd en overal informatie vinden en zaken zelf regelen

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Algehele Klantwaardering	Onderzoek DoeMee Vlissingen	1 x per 4 jaar	6,7 (2025)	-	-	-	7,0
Waardering digitale dienstverlening	Digitale klantmonitor DoeMee Vlissingen	1 x per 4 jaar	6,3 (2025)	-	-	-	6,8
Klantwaardering fysiek bezoek aan receptie en balie	Smiley Touchmonitor Publieksruimte	Dagelijks	7,5 (2024)	7,9	8,1	8,3	8,5

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We ontwikkelen het klantportaal 'Mijn Vlissingen'
- ✓ We standaardiseren de E-formulieren op de website
- ✓ We voeren de module meertaligheid in op de website
- ✓ We doen onderzoek naar de mogelijkheid van een digitale schrijftool (inzet Generatieve AI)

B. Verbetering van afhandeling van telefoontjes en e-mails in doorlooptijd en kwaliteit en verbetering van de kwaliteit van brieven

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Klantwaardering afhandeling e-mail	MysteryGuest-onderzoek (de Onderzoeksfabriek)	1 x per 2 jaar	6,5 (2024)	6,9		7,1	7,1
Klantwaardering telefonische bereikbaarheid en deskundigheid	MysteryGuest-onderzoek (de Onderzoeksfabriek)	1 x per 2 jaar	6,3 (2024)	6,5	-	6,8	6,8

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We zetten Mysteryguest en Mysterymails in (tweejaarlijks)

- ✓ We breiden de schrijfwijzer gemeente Vlissingen uit
- ✓ We doen trainingen gastvrij Vlissingen -telefoontrainingen-
- ✓ We monitoren de klantcontacten (afhandeling terugbelverzoeken)
- ✓ We intensiveren schrijftrainingen

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Dienstverlening?

Om de gestelde doelen te bereiken, is de mate van invloed redelijk groot tot groot (4-5). Met het regelmatig inventariseren van gewenste behoeftes, op maat gemaakte leerprogramma's (trainingen, workshops) voor de medewerkers van de verschillende teams en duidelijke sturing en begeleiding van de medewerkers kunnen de gewenste doelen worden gerealiseerd.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Dienstverlening?

Niet van toepassing

4.2 Participatie

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Participatie?

1. De samenleving wordt mondiger en wil meer invloed op beleidsontwikkelingen en besluiten.
2. Met de invoering van de Omgevingswet is participatie nog belangrijker geworden. De wet biedt uitdrukkelijk meer ruimte aan ideeën van initiatiefnemers en aan intensievere afstemming met bewoners.
3. Dé inwoner bestaat niet. Dat betekent iets voor de manier van participatie. Dus niet 1 generieke boodschap voor alles en iedereen, maar participatie op maat om zoveel mogelijk effect te genereren.
4. De inwoners, bedrijven en instellingen in de gemeente Vlissingen zorgen ervoor dat we mogen werken voor onze mooie gemeente. Hun input is waardevol en kunnen we goed gebruiken bij het realiseren van onze doelen en het mooier maken van onze gemeente. Elke ontwikkeling vraagt om een specifieke aanpak en we zorgen ervoor dat onze inwoners, binnen de beleids- en financiële kaders, maximaal kunnen participeren.
5. Er zijn signalen van participatiemoeheid onder inwoners. Dit is een ontwikkeling waar rekening mee wordt gehouden. Te veel enquêtes over (beleids)ontwikkelingen in korte tijd kunnen ertoe leiden dat de bereidheid voor participatie afneemt. Spreiding van en variatie in participatieaanpak is noodzakelijk.
6. Jongeren hebben en zijn de toekomst. Zij krijgen daarom in 2027 meer aandacht bij participatietrajecten (maatwerk).

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Participatie?

A. In 2027 zijn 1500 meer inwoners betrokken bij bewonersparticipatie op het participatieplatform doemee.vlissingen.nl

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal unieke inwoners die geregistreerd staan in de Doemee	Doemeevlissingen	2 x per jaar	4.000 (2025)	5.000	5.500	5.900	6.100

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Doemee.vlissingen.nl wordt voor steeds meer projecten ingezet als één van de participatiemiddelen
- ✓ De uitvoering van (bewoners)participatie wordt in 2027 verder aangepast naar aanleiding van (aanbevelingen uit) de vastgestelde evaluatie van het

participatiebeleid 2026

B. We blijven initiatieven vanuit de samenleving stimuleren en faciliteren. In 2027 zijn er 10 initiatieven uit de samenleving gefaciliteerd

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Aantal bewonersinitiatieven	Zaaksysteem Djuma	2 x per jaar	10 (2025)	10	10	10	10

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Bewonersinitiatieven ondersteunen, bekendheid geven aan deze initiatieven en het feit dat wij dit soort initiatieven willen faciliteren
- ✓ De wijkcoördinatoren sluiten aan bij wijkraden, dorpsraden en andere overleggen in de wijken

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Participatie?

De mate van invloed van de gemeente bij het eerstgenoemde doel (1500 meer inwoners betrokken op participatieplatform) is groot. Door een gevarieerd en continu aanbod van online-participatietrajecten, zullen steeds meer inwoners hieraan deelnemen. Uiteraard is een goede bijbehorende gemeentelijke communicatiestrategie daarvoor onmisbaar.

De mate van invloed van de gemeente op het als 2e genoemde doel (10 initiatieven gefaciliteerd) is beperkter. De wijkcoördinatoren zijn weliswaar alert op nieuwe (inwoner)initiatieven en stimuleren dit binnen hun netwerk. Toch is het aantal inwonerinitiatieven niet bij onze inwoners af te dwingen. Daarnaast zijn er inwonerinitiatieven die geen hulp of begeleiding vanuit de gemeente nodig hebben of wensen.

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Participatie?

Niet van toepassing

4.3 Asiel en opvang

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Asiel en opvang?

1. Gemeenten hebben een wettelijke opgave bij de opvang van asielzoekers. De omvang en uitvoering hiervan zijn mede afhankelijk van landelijke ontwikkelingen, de instroom van asielzoekers en de verdeling van opvangplekken over gemeenten. De Spreidingswet vraagt daarbij om regionale en provinciale afstemming over een evenwichtige verdeling van opvangplekken.
2. Daarnaast vangt Vlissingen ongeveer 170 Oekraïense ontheemden op in enkele grotere opvanglocaties en verspreide woningen. De komende jaren staan in het teken van de overgang van tijdelijke opvang naar een meer reguliere en duurzame situatie na afloop van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Daarbij verschuift de aandacht naar reguliere huisvesting, bestaanszekerheid, zorg, participatie en verdere zelfredzaamheid, terwijl gemeentelijke opvang gedurende de overgang als vangnet nodig blijft.
3. Vlissingen onderzoekt daarnaast de haalbaarheid van circa 60 betaalbare modulaire woningen voor een gemengde groep woningzoekenden, waaronder Oekraïense ontheemden. Dit kan bijdragen aan de overgang naar duurzamere huisvesting en tegelijkertijd het betaalbare woningaanbod vergroten. Bij alle vormen van opvang en huisvesting blijven een zorgvuldige inpassing in de omgeving, goede communicatie en aandacht voor veiligheid en leefbaarheid van belang.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Asiel en opvang?

A. We dragen bij aan de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Percentage gerealiseerde gecombineerde opgave	COA en gemeentelijke administratie	Jaarlijks	Circa 141,5%*	Minimaal100%	Minimaal 100%	n.t.b.	n.t.b.

***** *De peilwaarde is gebaseerd op 599 opvangplaatsen voor asielzoekers en circa 171 opvangplaatsen voor Oekraïense ontheemden, tegenover een indicatieve asielopgave van 187 plaatsen en een inspanningsverplichting van 357 plaatsen voor Oekraïense ontheemden. Daarmee zijn circa 770 van de gezamenlijk 544 plaatsen gerealiseerd (circa 141,5%).*

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We stellen opvangplekken beschikbaar en houden deze in stand
- ✓ We zorgen voor een goede inpassing in de omgeving
- ✓ We waarborgen veiligheid en leefbaarheid rond opvanglocaties

B. We geven invulling aan de opgaven vanuit de Spreidingswet

Indicator(en)	Bron (gegeven)	Meet-frequentie	Peilwaarden (jaar)	Streefwaarden			
				2027	2028	2029	2030
Percentage van de geldende gemeentelijke opgave uit de Spreidingswet waaraan invulling is gegeven.	Provinciaal plan en gemeentelijke administratie	2- jaarlijks (cyclus Spreidingwet)	599 opvangplaatsen	320,3% *	320,3%*	n.t.b.	n.t.b.

***** *De streefwaarde van 320,3% is gebaseerd op de beoogde voortzetting van 599 opvangplaatsen ten opzichte van de indicatieve gemeentelijke opgave van 187 opvangplaatsen voor de cyclus 2027–2028 (599 ÷ 187 × 100). Volledige realisatie is afhankelijk van beschikbaarheid van de opvangplaatsen gedurende de voor deze cyclus vereiste periode.*

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ Naar schaal, draagkracht en mogelijkheden, en in afstemming met de Zeeuwse gemeenten aan de Provinciale Regietafel, een bijdrage leveren aan de opgave uit de Spreidingswet

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Asiel en opvang?

De invloed van de gemeente is gemiddeld. De gemeente kan opvanglocaties mogelijk maken en regie voeren op de inpassing, veiligheid en leefbaarheid. De realisatie van de doelen is echter ook afhankelijk van landelijke en provinciale besluitvorming, het COA, woningcorporaties en andere ketenpartners.

#	Doel	Mate van invloed (vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)
A	We dragen bij aan de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden	3
B	We geven invulling aan de opgaven vanuit de Spreidingswet	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Asiel en opvang?

Niet van toepassing

4.4 Bestuurlijke samenwerking

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen voor het thema Bestuurlijke samenwerking?

De gemeente Vlissingen staat voor grote opgaven. Denk aan investeringen in de fysieke leefomgeving, woningbouw, duurzaamheid, veiligheid en het sociaal domein. Maar ook landelijke opgaven zoals het verkleinen van de afhankelijkheid van andere landen, ruimte voor defensie, energietransitie en oplossen van het woningtekort spelen een rol. Bestuurlijke samenwerking is hiervoor noodzakelijk. Samenwerking met de buurgemeentes en de regio, samenwerking aan de beweging Zeeland 2050 en Walcheren 2050 en samenwerking binnen het North Sea Port District.

Wat zijn de belangrijkste beleidsdoelen voor het thema Bestuurlijke samenwerking?

A. Samenwerking binnen Zeeland 2050, Walcheren 2050 en North Sea Port District

Met andere Zeeuwse overheden werken we in OZO-verband aan Zeeland 2050 en gedeelde opgaven op marketing, onderwijs, cultuur, veiligheid en opgaven op het gebied van energie, mobiliteit en het sociaal domein, Met de provincie en het Rijk voeren we het pakket Wind in de zeilen uit. Met de provincie onderzoeken we de mogelijkheden om samen te werken bij grote ruimtelijke projecten, zoals de Kenniswerf. Als onderdeel van het North Sea Port District werken we samen met onze internationale partners aan een toekomstbestendige internationale havenregio en aan opgaven op het gebied van klimaat en energie, arbeidsmarkt, bereikbaarheid en cultuur. Met onze buurgemeenten geven we invulling aan Walcheren 2050 en werken we aan gezamenlijke opgaven op het gebied van wonen, onderwijs en mobiliteit.

Welke activiteiten voeren we uit bij dit beleidsdoel?

- ✓ We nemen deel in bestuurlijke overleggen

Wat is de mate van invloed van de gemeente op het bereiken van de doelen voor het thema Bestuurlijke samenwerking?

Het benutten van verschillende samenwerkingsverbanden is voor de gemeente Vlissingen noodzakelijk om doelen te verwezenlijken. De mate van invloed verschilt per samenwerkingsverband en per thema.

Doel	Mate van invloed *(vijfpuntschaal waarbij 1 = zeer klein en 5 = zeer groot)*
A. Samenwerking binnen Zeeland 2050, Walcheren 2050 en North Sea Port District	3

Welke verbonden partijen zijn betrokken bij het thema Bestuurlijke samenwerking?

In meer of mindere mate kunnen verbonden partijen betrokken zijn.

4.5 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
LASTEN	7.794	5.171	4.654	4.768	4.656	4.650
BATEN	996	1.034	1.068	1.104	1.140	1.178
Saldo voor bestemming	**6.798**	**4.137**	**3.586**	**3.664**	**3.516**	**3.472**
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve budgetoverhevelingen	1.786					
Toevoegingen	**1.786**					
Onttrekking reserve budgetoverhevelingen	2.661	2.476	50			
Onttrekkingen	**2.661**	**2.476**	**50**			
Saldo na bestemming	**5.923**	**1.661**	**3.536**	**3.664**	**3.516**	**3.472**
LASTEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.1 Bestuur	4.179	3.002	3.214	3.338	3.456	3.575
0.2 Burgerzaken	3.615	3.766	2.010	2.123	2.215	2.309
0.8 Overige baten en lasten		-1.597	-570	-694	-1.015	-1.234
Totaal lasten	**7.794**	**5.171**	**4.654**	**4.768**	**4.656**	**4.650**
BATEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.1 Bestuur	5					
0.2 Burgerzaken	991	1.034	1.068	1.104	1.140	1.178
0.8 Overige baten en lasten						
Totaal baten	**996**	**1.034**	**1.068**	**1.104**	**1.140**	**1.178**

4.6 Investeringen

Voor dit programma zijn geen investeringen opgenomen.

Overhead

Overhead

Om de raad op eenvoudige wijze inzicht te geven in de totale overheadkosten van de organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht wordt opgenomen van de overheadkosten. Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, dat wil zeggen alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- gemeentesecretaris;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratieve organisatie, Communicatie, Huisvesting)-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- documentaire informatievoorziening (DIV);
- managementondersteuning primair proces.

5.1 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
LASTEN	29.325	25.825	27.382	28.212	28.993	29.304
BATEN	6.276	5.999	6.365	6.523	6.737	6.959
Saldo voor bestemming	**23.049**	**19.826**	**21.017**	**21.689**	**22.256**	**22.345**
Mutatie reserves						
Toevoeging reserve nieuwbouw stadsbeheer			1.300			
Toevoegingen			**1.300**			
Onttrekking reserve nieuwbouw stadsbeheer			53	53	53	53
Onttrekking reserve organisatie doorontwikkeling	507	188	33			
Onttrekkingen	**507**	**188**	**86**	**53**	**53**	**53**
Saldo na bestemming	**22.542**	**19.637**	**22.230**	**21.636**	**22.202**	**22.291**
LASTEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.4 Overhead	29.325	25.825	27.382	28.212	28.993	29.304
Totaal lasten	**29.325**	**25.825**	**27.382**	**28.212**	**28.993**	**29.304**
BATEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.4 Overhead	6.276	5.999	6.365	6.523	6.737	6.959
Totaal baten	**6.276**	**5.999**	**6.365**	**6.523**	**6.737**	**6.959**

5.2 Investeringen

Voor dit programma zijn geen investeringen opgenomen.

Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Dit zijn inkomsten die de gemeente vrij mag besteden. Ze zijn niet gekoppeld aan een specifiek beleidsdoel.

Lokale heffingen
Onder lokale heffingen vallen belastingen zoals:

- Onroerendezaakbelasting (OZB)
- Toeristenbelasting
- Hondenbelasting

Deze belastingen leveren geld op dat niet aan een bepaald doel is verbonden. De kosten voor het innen van deze belastingen en voor de informatievoorziening hierover hebben we ook opgenomen.
Meer uitleg over deze belastingen staat in de paragraaf Lokale heffingen. Daar lees je ook over het beleid, de voorstellen en het kwijtscheldingsbeleid. In die paragraaf staan ook belastingen die niet onder de algemene dekkingsmiddelen vallen.

Algemene uitkering
Dit is het geld dat de gemeente krijgt uit het Gemeentefonds. De hoogte van dit bedrag is gebaseerd op landelijke berekeningen, waaronder de meicirculaire 2026.

Dividend
De gemeente ontvangt dividend (winstuitkering) uit aandelen in:

- Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
- Evides Aqua B.V.
- Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)

Financieringsfunctie
Dit is het verschil tussen:

- Rente die de gemeente betaalt of ontvangt van externe partijen
- Rente die intern wordt toegerekend aan bijvoorbeeld grondexploitatie en taakvelden

Dit vormt het grootste deel van het renteresultaat. Meer uitleg hierover staat in de paragraaf Financiering.

6.1 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma totalen (bedragen x € 1.000)	Jrk. 2025	Begr. 2026	Begr. 2027	Begr. 2028	Begr. 2029	Begr. 2030
LASTEN	1.784	2.269	1.759	1.581	749	1.930
BATEN	227.210	228.972	234.688	227.272	223.956	230.824
Saldo voor bestemming	**-225.426**	**-226.703**	**-232.929**	**-225.692**	**-223.207**	**-228.895**
Mutatie reserves						
Toevoeging algemene reserve	8.801	7.000	7.000	4.805	1.000	1.500
Toevoegingen	**8.801**	**7.000**	**7.000**	**4.805**	**1.000**	**1.500**
Onttrekking algemene reserve		146				
Onttrekkingen		**146**				
Saldo na bestemming	**-216.625**	**-219.849**	**-225.929**	**-220.887**	**-222.207**	**-227.395**
LASTEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.5 Treasury	229	676	177	-54	-939	186
0.61 OZB woningen	1.555	1.593	1.582	1.634	1.688	1.743
0.62 OZB niet-woningen						
0.64 Belastingen overig						
0.7 Alg. en ovg uitk. gemeentefonds						
3.4 Economische promotie						
Totaal lasten	**1.784**	**2.269**	**1.759**	**1.581**	**749**	**1.930**
BATEN	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
0.5 Treasury	9.292	10.648	9.500	6.333	6.333	6.332
0.61 OZB woningen	7.413	7.824	7.969	8.292	8.625	8.970
0.62 OZB niet-woningen	9.415	9.442	9.665	10.025	10.396	10.780
0.64 Belastingen overig	682	777	438	453	468	483
0.7 Alg. en ovg uitk. gemeentefonds	198.659	198.263	205.207	199.719	195.738	201.361
3.4 Economische promotie	1.749	2.019	1.908	2.452	2.396	2.898
Totaal baten	**227.210**	**228.972**	**234.688**	**227.272**	**223.956**	**230.824**

Verplichte beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren

Totaaloverzicht verplichte beleidsindicatoren

In onderstaand overzicht zijn de beleidsindicatoren opgenomen die vanuit de Regeling beleidsindicatoren gemeenten verplicht in de begroting en jaarrekening van gemeenten getoond dienen te worden. Deze gegevens (met uitzondering van eigen indicatoren) zijn terug te vinden op:

Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Vlissingen

Naam indicator	Beschrijving	Jaar laatste meting	Vlissingen	Landelijk	Bron
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar(kg)	2025	229,0	nnb	OLAZ, vergelijking is t.o.v. Zeeland i.p.v. landelijk
Hernieuwbare elektriciteit	Elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa	2024	49,5	42,8	RWS
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.	2025	158,3	196,1	LISA
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	2026	259,0	439,0	CBS
Nieuw gebouwde woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	2024	12,9	8,4	Basisregistraties adressen en gebouwen
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	2026	78,1	71,3	CBS
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénperoonshuishouden betaalt aan woonlasten	2026	1.029,0	993,0	COELO
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerperoonshuishouden betaalt aan woonlasten	2025	1.103,0	1.089,0	COELO
Banen	Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2025	737,3	858,8	CBS
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar.	2025	10	10	Bureau Halt
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2025	1,6	2,1	CBS
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).	2025	6,3	4,6	CBS
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	2025	14,0	1,2	CBS
Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Het aantal vernielingen en misdrijven per 1.000 inwoners.	2025	7,6	5,7	CBS
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2025	46,3	54,6	LISA
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren	2025	4,7	7,4	DUO

Naam indicator	Beschrijving	Jaar laatste meting	Vlissingen	Landelijk	Bron
	dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.				
Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.	2025	24	28	DUO
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. De periodeaanduiding '2024' staat voor schooljaar '2023/2024'.	2025	3,8	2,3	DUO
Niet-sporters	Het percentage niet - wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.	2024	53,1	42,5	CBS
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2023	2	1	CBS
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt.	2024	9	6	CBS
Werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).	2024	2	2	CBS
Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking).	2025	70,1	73,2	CBS
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2025	417,4	281,2	CBS
Lopende re - integratievoorzieningen	Het aantal re - integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2025	117,4	217,8	CBS
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp tenopzichte van alle jongeren tot 18 jaar	2025	18,1	13,7	CBS
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbeschermingsmaatregel tenopzichte van alle jongeren tot 18 jaar	2025	1,7	1,0	CBS
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren(12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar)	2025	0,8	0,4	CBS
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten	2025	980	720	CBS
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2027	10,7	-	Eigen indicator
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2027	9,7	-	Eigen indicator
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2027	458	-	Eigen indicator
Overheadkosten	% van de totale lasten	2027	6,14%	-	Eigen indicator
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2027	5,69%	-	Eigen indicator

Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

De lokale lasten vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente en worden betaald door burgers en bedrijven. De gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen en heffingen die een gemeente mag opleggen. De heffingen worden onderverdeeld in twee categorieën, namelijk:

1. Belastingen
Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse tegenprestatie van de gemeente. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. Wij heffen de volgende belastingen:

- Onroerendezaakbelasting (OZB)
- Forensenbelasting
- Precariobelasting
- Parkeerbelasting
- Toeristenbelasting

2. Rechten
Rechten betaal je voor een dienst die je van de gemeente krijgt. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren voor deze rechten. Wij heffen de volgende rechten:

- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing
- Leges (bijvoorbeeld voor paspoorten of vergunningen)
- Marktgelden
- Havengelden
- Lijkbezorgingsrechten

Uitgangspunten

Indexering en tariefverhoging
Het beleidsuitgangspunt voor alle heffingen is dat de jaarlijkse verhoging in beginsel beperkt blijft tot de inflatiecorrectie. Voor 2027 betekent dit, dat alle heffingen trendmatig worden verhoogd met 3,3%, met uitzondering van de marktgelden, de afvalstoffenheffing en de OZB. De verordeningen van de marktgelden, de parkeerbelasting en de lijkbezorging worden in een separaat traject, als gevolg van een actualisatie van beleid, aan de raad voorgelegd. De verordening OZB wordt in december aan de raad aangeboden. Het definitieve tarief van de OZB is namelijk afhankelijk van de stijging van de WOZ-waarde welke eind oktober voor meer dan 70% bepaald is.

Kostendekking
Voor alle rechten is het kostendekkingspercentage in deze paragraaf vastgelegd. Hiermee wordt de transparantie m.b.t. verhouding kosten en baten per heffing vergroot.

Kwijtschelding

Een inwoner van Vlissingen kan kwijtschelding krijgen voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit kan indien het inkomen zo laag is dat aan de betalingsverplichting niet kan worden voldaan, ook niet door middel van een betalingsregeling. Of iemand in aanmerking komt voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is afhankelijk van de persoonlijke financiële situatie. Dit wordt gedaan aan de hand van een door elke gemeente vastgestelde leidraad. De ontwikkeling van de geraamde bedragen voor de kwijtschelding over de afgelopen jaren is als volgt.

Kwijtschelding (bedragen x € 1.000)	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Afvalstoffenheffing	507	610	610
Rioolheffing	94	87	87
Totaal	**601**	**697**	**697**

Opbrengst heffingen

Onderstaand overzicht geeft een beeld van de geraamde en de werkelijke opbrengsten van de afgelopen jaren in relatie met het begrotingsjaar 2027.

Opbrengstheffing (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Rekening 2025	Begroting 2026 incl. begr.wijziging	Begroting 2027
Onroerende zaakbelastingen	16.470	16.657	18.157	17.691
Afvalstoffenheffing	7.938	8.003	8.759	9.088
Hondenbelasting	333	335	359	0
Forensenbelasting	413	428	442	468
Precariobelasting	134	121	145	154
Parkeerbelastingen	210	120	217	221
Toeristenbelasting	880	902	1.462	1.440
Rioolheffing	6.913	6.884	7.666	8.154
Totaal	**33.291**	**33.450**	**37.207**	**37.216**

Onroerende zaakbelasting

De opbrengsten van de onroerendezaakbelasting (OZB) worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel binnen de gemeentelijke begroting. Belastingplichtig zijn eigenaren van woningen en niet-woningen. Daarnaast wordt voor niet-woningen ook OZB-gebruikersbelasting geheven van de gebruiker van het object.

De OZB-tarieven worden jaarlijks vastgesteld op basis van de gemiddelde waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen, zoals bedrijven, winkels en kantoren, en de in de begroting opgenomen ontwikkeling van de belastingopbrengsten. Voor het bepalen van de tarieven is de gemeente afhankelijk van de ontwikkeling van de WOZ-waarden. Deze ontwikkeling kan pas eind oktober voldoende nauwkeurig worden vastgesteld, omdat op dat moment meer dan 70% van de WOZ-gegevens beschikbaar is. Om die reden wordt de OZB-verordening jaarlijks in december aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Bij de behandeling van de Kadernota 2027 heeft de raad een amendement aangenomen om de geraamde opbrengst van de onroerendezaakbelasting structureel met € 500.000 te verlagen. Deze verlaging is verwerkt in de voorgestelde OZB-tarieven voor zowel woningen als niet-woningen. Bij het voorstel tot vaststelling van de OZB-verordening in december wordt hier nader op ingegaan.

Op basis van de vastgestelde WOZ-waarden en de door de raad vastgestelde tarieven wordt het aanslagbedrag berekend.

OZB	2023	2024	2025	2026	2027
Eigenaar woning	0,1283%	0,1214%	0,1212%	0,1160%	0,1175%
Gebruiker niet woning	0,4399%	0,4393%	0,4239%	0,4325%	0,4409%
Eigenaar niet woning	0,3495%	0,3490%	0,3403%	0,3494%	0,3539%

Rioolheffing

Met de opbrengst van de rioolheffing worden de kosten van de gemeentelijke rioleringszorg gedekt. De opbrengsten van de rioolheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Belastingplichtig zijn gebruikers van woningen en niet-woningen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Voor 2027 worden de tarieven trendmatig verhoogd met 3,3%. Daarnaast wordt, vanuit de kadernota 2027, een afzonderlijk tarief ingevoerd voor objecten met een WOZ-waarde lager dan € 40.000(dit betreft met name de garageboxen). Deze objecten waren tot nu toe vrijgesteld van de rioolheffing. Voor het eigenaarsdeel wordt voortaan een vast tarief van € 75 per jaar in rekening gebracht. Door deze maatregel wordt de kostenverdeling evenwichtiger en kan een hogere stijging van de overige tarieven worden beperkt.

De financiële onderbouwing van de rioolheffing is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Daarbij geldt als uitgangspunt dat de totale opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten van de gemeentelijke rioleringszorg.

Dit leidt tot de volgende tarieven:

Rioolheffing (per perceel, in €)	2023	2024	2025	2026	2027
Rioolheffing eigenaar	201,13	209,18	219,43	227,99	235,51
Rioolheffing gebruiker	60,54	62,96	66,05	68,62	70,88
Rioolheffing garageboxen	0,00	0,00	0,00	0,00	75,00

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld om alle kosten die te maken hebben met de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval te dekken. Belastingplichtig is de gebruiker van een woning waar huishoudelijk afval ontstaat.

De opbrengsten van de afvalstoffenheffing zijn momenteel niet volledig kostendekkend. Dit komt vooral doordat de kosten voor het inzamelen en verwerken van afval stijgen. Dat heeft te maken met onder andere de nieuwe CO2-heffing. Daarnaast nemen de personeelskosten toe. Dit wordt onder meer veroorzaakt door een stijging van de Cao. Tot slot is er geld gereserveerd voor toekomstige ontwikkelingen van de Zeeuwse milieustraten.

Het uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking. Dit betekent dat de gemeentelijke kosten voor afvalinzameling en -verwerking volledig worden gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffing. We willen inwoners niet ineens met een grote stijging van de heffing confronteren. Daarom verhogen we de opbrengsten in de komende vier jaar stapsgewijs met € 250.000 per jaar. Zo werken we geleidelijk toe naar een situatie waarin alle kosten volledig worden gedekt.

Afvalstoffenheffing (in €)	2023	2024	2025	2026	2027
Eenpersoonshuishouden	353,77	323,86	323,86	336,49	359,37
Tweepersoonshuishouden	353,77	346,58	346,58	360,10	384,59
Meerpersoonshuishouden	353,77	394,62	394,62	410,01	437,89

Hondenbelasting

Om uitvoering te geven aan de motie "Afschaffing hondenbelasting gemeente Vlissingen ",ingediend bij de kadernota 2027, wordt met ingang van 1 januari 2027 de hondenbelasting afgeschaft. Gezien de huidige begrotingsruimte kunnen de gemiste inkomsten worden opgevangen binnen de gemeentelijke begroting. Daarmee vervalt de heffing van hondenbelasting vanaf 2027.

Hondenbelasting (in €)	2023	2024	2025	2026	2027
Tarief 1e hond	99,56	102,75	106,75	110,91	0,00
Tarief 2e en volgende hond	199,09	205,50	213,50	221,83	0,00

Forensenbelasting

De opbrengst wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. Belastingplichtige is degene die een woning heeft in de gemeente Vlissingen maar hier niet feitelijk woonachtig is. De forensenbelasting wordt trendmatig verhoogd met 3,3%.

Forensenbelasting (in €)	2023	2024	2025	2026	2027
Tarief per woning	957,22	987,85	1.026,38	1.066,41	1.101,60

Precariobelasting

De opbrengst wordt gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. De belastingplichtige is degene die voorwerpen op of onder of boven gemeente grond heeft. De tarieven voor deze heffing worden uitsluitend trendmatig verhoogd met 3,3%.

Parkeerbelasting

De Verordening parkeerbelastingen 2027 volgt een apart traject. Deze verordening vraagt namelijk om meer tekst en uitleg dan de overige gemeentelijke belastingen. De wens om handhaving van parkeerregels te verbeteren door middel van het fiscaliseren van de bestaande vergunninghoudergebieden behoeft toelichting en op deze manier is daar ruimte voor. Om de raad een volledig beeld te geven, ontvangt zij bij de behandeling van de verordening ook het concept Uitvoeringsbesluit. De raad krijgt daarmee inzicht in de voorgenomen uitvoering door het college. Zo wordt duidelijk hoe de raadsbevoegdheid voor het vaststellen van de verordening en de collegebevoegdheid voor de uitvoering gezamenlijk uitwerken in de praktijk.

Toeristenbelasting

De opbrengsten van de toeristenbelasting worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel. Belastingplichtig is degene die gelegenheid biedt tot verblijf aan personen die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven.
Voor 2027 wordt het tarief van de toeristenbelasting verhoogd met het inflatiepercentage van 3,3% en vervolgens afgerond op € 3,50 per persoon per overnachting. De eerder besloten aanvullende extra verhoging van € 0,25 wordt voor 2027 niet doorgevoerd.

Toeristenbelasting (in €)	2023	2024	2025	2026	2027
Bestaand verblijfsmiddel	2,04	2,11	3,00	3,37	3,50
Meegebracht verblijfsmiddel	1,83	1,89	2,50	2,85	2,96

Bedrijven Investerings Zone (BIZ)

In samenwerking met de vertegenwoordigers van de winkeliers en horecaondernemers in de binnenstad, verenigd in de Vlissingse Ondernemers Centrale (VOC) is voor een deel van de binnenstad de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) gerealiseerd, deze loopt in 2026 af. Het opstellen van een nieuwe BIZ vanaf 2027 is in gang gezet.

Marktgelden

De verordening op de heffing en de invordering van marktgelden Vlissingen 2027 wordt in een afzonderlijk raadsvoorstel aan de raad voorgelegd. Aanleiding hiervoor is de voorgestelde verlaging van de markttarieven. Dit betreft een substantiële wijziging, waarvan het wenselijk is om de aanleiding, financiële gevolgen en beoogde effecten afzonderlijk en duidelijk toe te lichten. Daarnaast wordt de verordening aangepast voor de tarieven voor het elektriciteitsverbruik op de markt.

Leges

Voor het verstrekken van een vergunning of document wordt een vergoeding in de vorm van leges gevraagd. Deze leges worden ook verhoogd met de index (3,3%), afgezien van wettelijke bedragen.

Lijkbezorgingsrechten

De Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten Vlissingen 2027 wordt in een separaat traject samen met het Beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen Vlissingen 2026-2030 in één raadsvoorstel aan de raad voorgelegd. Beide stukken gaan over hetzelfde onderwerp en hangen inhoudelijk met elkaar samen. De tarieven voor de begraafplaatsen maken onderdeel uit van de uitvoering van het beleid. Door beide stukken gezamenlijk te behandelen, krijgt de raad in één keer inzicht in zowel de beleidsmatige keuzes als de financiële gevolgen.

Havengelden

Havengelden worden geheven voor het innemen van openbare gemeentewateren en voor de beschikbaarstelling van gemeentelijke voorzieningen (kade). De opbrengsten mogen maximaal 100% kostendekkend zijn.

Belastingdruk

De tarieven voor de rioolheffing, afvalstoffenheffing en de onroerende-zaakbelastingen stijgen. Daarmee stijgen de woonlasten. Wat dit betekent voor een eigenaar van een pand in 2027 ten opzichte van 2026 wordt in onderstaande tabel weergegeven. Dit geven we weer voor zowel een gezin als een eenpersoonshuishouden.

Voor een gezin

Geraamde opbrengst (in €)	2026	2027
OZB lasten eigen woning	395,56	400,70
Rioolheffing	296,61	306,39
Afvalstoffenheffing	410,01	437,89
Totale woonlasten voor gezin	**1.102,18**	**1.144,99**

Voor een eenpersoonshuishouden

Geraamde opbrengst (in €)	2026	2027
OZB lasten eigen woning	395,56	400,70
Rioolheffing	296,61	306,39
Afvalstoffenheffing	336,49	359,37
Totale woonlasten voor eenpersoonshuishouden	**1.028,66**	**1.066,47**

Kengetallen belastingcapaciteit

Vanaf de begroting 2016 worden in de paragraaf lokale lasten een aantal kengetallen opgenomen in relatie het landelijke gemiddelde. Voor 2027 gelden in Vlissingen de volgende kengetallen:

Kengetallen belastingcapaciteit 2027 (in €)			
A. OZB lasten voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde:			
gemiddelde WOZ waarde	341.000	0,118%	€ 400,70
B. Rioolheffing voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			
eigendom	€ 235,51		
gebruik	€ 70,88		€ 306,39
C. Afvalstoffenheffing			€ 437,89
D. Heffingskorting			€ -
E. Totale woonlasten voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			€ 1.144,98
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor een gezin bij de gemiddelde WOZ waarde			€ 1.136,00
Gemeentelijke belastingcapaciteit	**E/F * 100%**		**100,79%**

Kostendekking tarieven

Vanaf de begroting 2017 moet in de paragraaf lokale heffingen een overzicht van baten en lasten worden opgenomen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Bij de hierna opgesomde heffingen is hiervan sprake. Bij deze heffingen is het toegestaan om maximaal 100% van de kosten te dekken. Dit is in de gemeente Vlissingen uitgangspunt.

In de onderstaande gegevens worden de totale kosten en baten met elkaar vergeleken en wordt het kostendekkingspercentage genoemd.

Rioolheffingen kostendekking

Rioolheffingen (bedragen x € 1.000)	2027
Overhead	537
BTW	666
Lasten kwijtschelding	89
Lasten riolering	6.747
Kosten samenwerking	181
Totaal lasten	**8.220**
Totale baten	**8.260**
Kostendekking percentage	**100,49%**

Afvalstoffenheffing kostendekking

Afvalstoffenheffing (bedragen x € 1.000)	2027
Overhead	1.356
Lasten afvalinzameling	7.369
BTW	1.102
Lasten kwijtschelding	622
Lasten samenwerking	89
Totaal lasten	**10.538**
Totale baten	**9.564**
Kostendekking percentage	**90,76%**

Marktgelden kostendekking

Marktgelden (bedragen x € 1.000)	2027
Overhead	15
Lasten marktgeld	74
BTW	11
Totaal lasten	**100**
Totale baten	**47**
Kostendekking percentage	**46,48%**

Lijkbezorging kostendekking

Lijkbezorging (bedragen x € 1.000)	2027
Overhead	179
Lasten lijkbezorging	831
Totaal lasten	**1.010**
Totale baten	**788**
Kostendekking percentage	**78%**

Havengelden kostendekking

Havengelden (bedragen x € 1.000)	2027
Lasten havengeld	94
BTW	20
Totaal lasten	**114**
Totale baten	**35**
Kostendekking percentage	**30,70%**

Naheffingsaanslag parkeren

Naheffing parkeer (bedragen x € 1.000)	2027
Vast en variabele informatieverwerkingskosten	31
Kosten van afschrijving	82
personeelskosten	408
Overhead	204
Totaal lasten	**725**
Totale baten	**337**
kostendekking percentage	**47%**

Leges

In de onderstaande tabel wordt het kostendekkingspercentage per titel (het soort dienstverlening), nader toegelicht. We hanteren bij de leges de toegestane regels van kruissubsidiëring, waarbij binnen een titel een percentage boven de 100% op hoofdstukniveau is toegestaan maar de totale opbrengsten van de leges mogen niet hoger zijn dan de totale kosten.

	Recapitulatie kostendekkendheid leges 2027 Vlissingen							
		Personeels-lasten	Overhead	Overige diensten	Overige kosten	Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekkend-heidspercentage
Totaal	**(Bedragen x € 1.000)**	**1.493**	**970**	**131**	**760**	**3.354**	**3.044**	**90,8%**
Hoofdstuk 1	**Algemene dienstverlening**	**412**	**268**		**598**	**1.278**	**1.126**	**88%**
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	23	15		9	47	47	100%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	205	133		376	714	681	95%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	111	72		80	264	233	88%
Paragraaf 1.4	Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie personen	19	13		31	63	27	43%
Paragraaf 1.5	Bestuursstukken							
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie							
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	23	15		75	112	102	91%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief							
Paragraaf 1.9	Bijzondere wetten	18	12		26	56	31	55%
Paragraaf 1.10	Diversen	13	9			22	6	26%
Hoofdstuk 2	**DIENSTVERLENING EN BESLUITEN IN HET KADER VAN DE OMGEVINGSWET**	**770**	**501**	**131**	**162**	**1.564**	**1.851**	**118%**
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen							
Paragraaf 2.2	Voorfase	123	80			203	60	29%
Paragraaf 2.3	Bouwactiviteiten	533	346		131	1.011	1.562	155%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	14	9		2	25	4	14%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten			40	2	41	41	100%
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten	1	1			1	2	174%
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	9	6			15	52	355%

	Recapitulatie kostendekkendheid leges 2027 Vlissingen							
		Personeels-lasten	Overhead	Overige diensten	Overige kosten	Totale kosten	Opbrengsten	Kostendekkend-heidspercentage
Paragraaf 2.8	Overige activiteiten	15	10	24		49	11	22%
Paragraaf 2.9	Maatwerkvoorschriften	2	1	28		31	32	104%
Paragraaf 2.10	Gelijkwaardigheid	3	2	13		17	17	100%
Paragraaf 2.11	Overige tarieven	2	1			3	2	61%
Paragraaf 2.12	Modaliteiten	69	45	27	27	166	84	51%
	Vermindering	1	1			1	-17	
Paragraaf 2.13	Teruggaaf							
Hoofdstuk 3	**DIENSTVERLENING VALLEND ONDER DE DIENSTENRICHTLIJN**	**310**	**202**			**512**	**67**	**13%**
Paragraaf 3.1	Horeca	93	60			153	23	15%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven							
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet	0	0			1	0	70%
Paragraaf 3.4	Organiseren evenement of markt	185	121			306	14	5%
Paragraaf 3.5	Gereserveerd: Standplaatsen							
	Huisvestingswet 2014 (en Wet goed verhuurderschap)	29	19			48	30	62%
Paragraaf 3.6	Exploitatie Huisvesting (inter)nationale werknemers	1	1			2	0	19%
Paragraaf 3.7	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	1	1			2	0	2%

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement en beleid

Risicomanagement

Het beleid dat de gemeente Vlissingen voert ten aanzien van risicomanagement is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement. In deze nota is de werkwijze vastgelegd en zijn de uitgangspunten bepaald ten aanzien van risicomanagement. De gemeente is verplicht zowel in de begroting als in de jaarrekening de risico’s te vermelden die de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening dient een zo goed mogelijk beeld van kwantificeerbare risico’s aanwezig te zijn.

Werkwijze

Risicomanagement is een continu proces. Bij ieder besluit worden risico's afgewogen. Bij grote projecten worden mogelijke risico's afgewogen in relatie tot het risicoprofiel van de gemeente en expliciet vastgelegd. 2 keer per jaar worden alle risico's binnen de gemeente geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie worden per team de huidige en mogelijk nieuwe risico's in beeld gebracht. Op basis hiervan ontstaat er een risico top 10 voor de gemeente. De risico's van de teams worden periodiek binnen het team besproken en waar nodig worden verdere beheersmaatregelen getroffen om de risico's zoveel mogelijke te beperken. De raad, het college en het managementteam worden geïnformeerd over de top 10 risico's van de gemeente. Gedachte hierachter is dat de risico top 10 van de gemeente goed is voor ongeveer 90% van risicobedrag.

Voorwaarden in een continu proces

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college en het managementteam een structurele plek binnen de planning- en controlcyclus. Voor de raad betekent dit dat bij zowel de begroting als bij de jaarrekening gerapporteerd wordt hoe de risico’s zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de ontwikkeling van de weerstandscapaciteit. 1 van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma’s, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen en managen van de gemeente. Dit betekent dat het inventariseren van risico’s, het inschatten ervan en het treffen van maatregelen voortdurend in de praktijk wordt uitgevoerd.

Risico-inventarisatie

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart (zie afbeelding). De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met de aantallen risico's die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Daarmee wordt direct inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied. Netto betekent de situatie van de risico's inclusief de genomen beheersmaatregelen om de risico's te beperken. Per risico is bepaald welke beheersmaatregelen er kunnen worden genomen om een risico te beperken. Voorbeelden hiervan zijn het opnemen van een reserve, verbeterde proces/ werkafspraken, interne controles of aanpassingen beleid.

Financieel	**Netto**				
x > € 2.500.000 (groot)		4			2
€ 1.000.000 < x < € 2.500.000 (ernstig)		1	2		
€ 200.000 < x < € 1.000.000 (schadelijk)	1	2	2		
€ 50.000 < x < € 200.000 (matig)			6		4
x < € 50.000 (nihil)	1	11	4	4	2
Geen financiële gevolgen (niets)	2	13	2	1	3
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Voor deze risico's wordt het dan ook aangeraden niet lang te wachten met het nemen van verdere beheersmaatregelen. In de risicokaart wordt duidelijk dat er zich relatief veel risico's in de groene en oranje zone bevinden, onder/midden in de risicokaart. Bij beheersing van deze risico's die veel voorkomen kan op de langere termijn serieuze bedreigingen ten aanzien van de continuïteit van de bedrijfsvoering worden voorkomen. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de bedrijfsvoering wordt bedreigd.

Risico's

Op basis van het risicoprofiel van de gemeente Vlissingen kan worden bepaald hoeveel geld benodigd is om alle risico's te kunnen financieren. Dit wordt de benodigde weerstandscapaciteit genoemd. De financiële omvang van de risico's wordt berekend op basis van een risicosimulatie (Monte Carlo methode). Uitgangspunt hierbij is een statistische benadering die er van uit gaat dat nooit alle risico's zich én tegelijk, én in hun maximale omvang voordoen. In totaal zijn er 67 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd. Op basis van de risicosimulatie (met een zekerheidspercentage van 95%) is het financieel risico € 16,2 miljoen.

Top 10 risico's

In de hiernavolgende tabel wordt de top 10 risico's van de gemeente Vlissingen gerangschikt naar financiële impact weergegeven. Het percentage geeft de weging van het betreffende risico aan t.o.v. het totaal aan risico's. Hieruit is af te leiden dat de top 10 risico's een weging heeft van ongeveer 90% in het totaal van de gedefinieerde risico's.

Begroting 2027	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Belangrijkste financiele risico's	Invloed
1	1	1	Stijging van de verliesvoorziening grondexploitaties door stijging van de inflatie.	40%
2	3	3	Stijging van de verliesvoorziening grondexploitaties door stijging van de rente.	18%
3	9	9	Aantrekken van leningen tegen een hoger rentepercentage dan vooraf gepland.	7%
4	6	7	De algemene uitkering valt lager uit.	6%
5	5	6	De gemeente kan getroffen worden door een hack of cryptolocker, mogelijk met afpersing.	5%
6	7	-	Werk en inkomen: Rijksbijdrage uitkeringen is ontoereikend.	5%
7	-	5	Jeugd: Volume jeugdhulp en bijbehorende kosten nemen niet af.	4%
8	9	10	Werk en inkomen: Transitie scenario wet sociale werkvoorziening (WSW)	3%
9	-	-	Werk en inkomen: Meerkosten uitkeringen door tegenvallende resultaten project statushouders.	2%
10	-	-	GR Publiek Vervoer	1%

Toelichting top 10 risico's

1. Stijging van de verliesvoorziening grondexploitaties door stijging van de inflatie

Als we verwachten dat een project verlies oplevert, maken we een verliesvoorziening. Dit doen we op basis van de verwachte eindresultaten. Elke keer dat we de cijfers opnieuw bekijken, passen we de voorziening aan. De uitkomst hangt af van verschillende factoren, zoals inflatie. Als de inflatie hoger is dan eerder gedacht, worden de kosten ook hoger. Daardoor moet de verliesvoorziening omhoog. De financiële impact, met een uitgangspunt van 2% stijging van de kosten en -2% opbrengsten, betreft € 6,8 miljoen (bron 2e herziening 2026). De kans dat het zich voordoet is bepaald op 90%.

2. Stijging van de verliesvoorziening grondexploitaties door stijging van de rente

Als een grondexploitatie verlies oplevert, maken we een verliesvoorziening. Dit doen we op basis van de verwachte eindresultaten. Bij elke herziening passen we de voorziening aan als de verwachtingen veranderen. Een belangrijke factor is de rente. Voor het financieren van de boekwaarde van grondexploitaties moeten we geld lenen. De rente op deze leningen berekenen we door in de grondexploitatie. Als de rente stijgt, heeft dat een negatief effect op de verliesvoorziening. Vooral het project Scheldekwartier is hier gevoelig voor, omdat de boekwaarde hoog is en de looptijd nog lang. Als de rente voor nieuwe leningen met 1% stijgt, is de financiële impact € 3,0 miljoen. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 90%.

3. Aantrekken van leningen tegen een hoger rentepercentage dan vooraf gepland

Elk jaar maken we een schatting van de verwachte rente. Op basis daarvan nemen we de rentelasten op in de begroting. Er is een risico dat we in de toekomst nieuwe leningen moeten afsluiten tegen een hogere rente dan we nu verwachten. Als de rente 1% hoger uitvalt dan geraamd (uitgangspunt), kost dat ongeveer € 1.050.000 extra per jaar in de periode 2027 tot en met 2030. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 50%. Dit risico beoordelen we als een risico met een structureel effect.

4. De algemene uitkering valt lager uit

Gemeenten krijgen geld van het Rijk via het gemeentefonds. Het is altijd onzeker hoeveel geld we precies krijgen. Dit komt bijvoorbeeld door veranderingen in de regels (circulaires) of in de manier waarop het Rijk het geld verdeelt. We hebben berekend wat het betekent als we 1% minder krijgen. De algemene uitkering is € 205,2 miljoen, maar daar gaan nog centrumtaken en extra bijdrage artikel 12 vanaf (€ 63,7 miljoen). De uitkering waar dit risico op geldt is dus € 141,5 miljoen. Een daling van 1% betekent een financiële impact van € 1,42 miljoen. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 30%. Dit risico beoordelen we als een risico met structureel effect.

5. De gemeente kan getroffen worden door een hack of cryptolocker, mogelijk met afpersing

Er is een risico dat de gemeente wordt getroffen door een hack of cryptolocker. Dit kan gebeuren via phishing (bijvoorbeeld een foute e-mail, website of bestand). Criminelen kunnen dan gegevens stelen of versleutelen. Vaak eisen ze losgeld om de gegevens terug te geven of om te voorkomen dat ze openbaar worden gemaakt. Het aantal hacks neemt toe, ook bij gemeenten. Niet alleen gemeenten worden getroffen, maar ook leveranciers van software die wij gebruiken. Als dit gebeurt, heeft dat grote gevolgen voor onze dienstverlening. De kosten voor herstel zijn hoog. Denk aan het inhuren van experts, verlies van gegevens, losgeld en minder inkomsten. De financiële impact (€ 4,0 miljoen) hebben we ingeschat op basis van ervaringen bij andere gemeenten, zoals Hof van Twente en Haarlemmermeer, en hangt af van het soort aanval en onze beveiliging. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 30%. Als beheersmaatregelen zorgen we voor bewustwording (awareness), brengen we onze kwetsbaarheden in kaart, maken we sinds 2025 gebruik van een Information Security Management System (ISMS) en hebben we een plan van aanpak voor hoe we omgaan met een hack of cryptolocker.

6. Werk en inkomen: Rijksbijdrage uitkeringen is ontoereikend

We ontvangen via de BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten) een bijdrage van het Rijk voor de betaling van bijstandsuitkeringen. De hoogte van deze bijdrage wordt bepaald door de omvang van het landelijke macrobudget, het aandeel van de gemeente Vlissingen in dit budget volgens het landelijke verdeelmodel en het werkelijke aantal inwoners dat een bijstandsuitkering ontvangt. Het BUIG-systeem stimuleert gemeenten om inwoners zo veel mogelijk naar werk te begeleiden. Wanneer het aantal uitkeringsgerechtigden in Vlissingen hoger is dan waar het verdeelmodel rekening mee houdt, kan een tekort op de BUIG ontstaan of verder toenemen. Ook kan een tekort ontstaan wanneer het landelijke macrobudget onvoldoende aansluit bij de werkelijke uitkeringslasten. Om dit risico te beperken, investeert de gemeente ook in 2027 extra in re-integratieactiviteiten. Hiermee ondersteunen wij inwoners bij hun terugkeer naar werk en beperken wij het risico op een tekort binnen de BUIG. Jaarlijks beoordelen wij of in de periode 2028 tot en met 2030 aanvullende investeringen nodig zijn. Er bestaat een aanzienlijke kans dat de rijksbijdrage BUIG onvoldoende is om de uitkeringslasten volledig te dekken. Dit kan het gevolg zijn van een te laag landelijk macrobudget of van een aandeel voor Vlissingen dat op basis van het verdeelmodel onvoldoende aansluit bij het werkelijke aantal inwoners met een bijstandsuitkering. De financiële impact is bepaald op € 750.000. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 50%.. Dit risico beoordelen we als een risico met een structureel effect.

7. Jeugd: Volume jeugdhulp en bijbehorende kosten nemen niet af

Er blijft een aanzienlijk risico bestaan dat de uitgaven voor jeugdhulp hoger uitvallen dan begroot. Dit komt door een stijgend aantal hulpvragen, hogere tarieven en een toename van complexe problematiek. Daarnaast is de Jeugdwet een open-einderegeling, waardoor wij verplicht zijn de noodzakelijke jeugdhulp te bieden, ongeacht de uiteindelijke kosten. Voor 2026 en 2027 krijgen wij bovendien te maken met hogere tarieven als gevolg van de aanbesteding Jeugdhulp 2026-2027. Bij het opstellen van de begroting 2027 zijn wij afgeweken van de begrotingsraming van Inkoop Jeugdhulp Zeeland (IJZ), omdat deze is gebaseerd op historische gegevens. Op basis van de maatregelen die wij hebben genomen en de aanvullende maatregelen die wij verder implementeren, verwachten wij dat de kostenontwikkeling gunstiger uitvalt. Tegelijkertijd blijven de uitgaven voor jeugdhulp gevoelig voor ontwikkelingen in zorggebruik en tarieven. Hierdoor bestaat het risico dat de kosten toch hoger uitvallen dan begroot. We hebben ervoor gekozen om de door de IJZ voorgestelde verhoging van de begroting van € 3,0 miljoen niet over te nemen. Dit is direct ook de financiële impact. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 30%.

8. Werk en inkomen: Transitie scenario wet sociale werkvoorziening (WSW)

Sinds de wijziging van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in 2015 stromen geen nieuwe medewerkers meer in bij de sociale werkvoorziening. Hierdoor neemt het aantal medewerkers geleidelijk af. Op termijn blijven alleen voorzieningen voor beschut werk over. Het Rijk heeft eind 2023 een visie vastgesteld voor de toekomst van sociaal ontwikkelbedrijven. Deze visie richt zich op een sociale infrastructuur met mogelijkheden voor inwoners die toewerken naar regulier werk, tijdelijk ondersteuning nodig hebben of duurzaam zijn aangewezen op een beschutte werkomgeving. In 2025 hebben Orionis Walcheren en de Walcherse gemeenten deze landelijke visie uitgewerkt in een transitieplan voor de periode 2025 tot en met 2035. Voor de uitvoering van dit plan stelt het Rijk financiële middelen beschikbaar. Daarnaast zetten wij het subsidieresultaat van de sociale werkvoorziening in om een deel van de transitiekosten te dekken. Omdat het transitieplan tien jaar omvat, zijn verschillende aannames nodig over toekomstige ontwikkelingen. Hierdoor blijven onzekerheden bestaan. Deze hebben onder andere betrekking op landelijke politieke keuzes, toekomstige rijksbijdragen, economische ontwikkelingen, huisvesting, personeel en de omvang van de benodigde transitiekosten. Een belangrijk risico is dat de beschikbare middelen uiteindelijk onvoldoende blijken om de transitie volledig uit te voeren. Wij volgen de ontwikkelingen daarom nauwlettend en beoordelen periodiek of aanvullende maatregelen of financiële middelen nodig zijn. De financiële impact is bepaald op € 2,1 miljoen. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 30%.

9. Werk en inkomen: Meerkosten uitkeringen door tegenvallende resultaten project statushouders

Statushouders hebben vaak meer tijd nodig om een duurzame plek op de arbeidsmarkt te vinden. Daarom zetten wij met het project Statushouders extra in op socialisatie en re-integratie van statushouders die onder de Wet inburgering 2013 vallen. Het doel is hun kansen op werk te vergroten en hun afhankelijkheid van een bijstandsuitkering te verminderen. Onze ambitie is om in de periode 2027–2030 de uitgaven aan bijstandsuitkeringen voor deze groep structureel te verlagen met in totaal € 2.825.000 Walchers (€ 185.000 in 2027, € 515.000 in 2028, € 990.000 in 2029 en € 1.135.000 in 2030). Dit is ook de financiële impact. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 30%. Voor de uitvoering van het project is vanuit Wind in de Zeilen een budget van € 800.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 336.000 bestemd voor de begeleiding van Vlissingse statushouders. Hierdoor ontstaat financiële ruimte om de doelgroep uit te breiden. Om de effectiviteit van het project te vergroten, hebben wij de gemeenten Middelburg en Veere gevraagd deel te nemen met statushouders die onder de Wet inburgering 2013 vallen en een bijstandsuitkering ontvangen. Wanneer deze aanpak leidt tot extra uitstroom naar werk, kan een positief financieel resultaat worden behaald doordat minder bijstandsuitkeringen hoeven te worden verstrekt. Tegelijkertijd bestaat het risico dat de uitstroom naar werk achterblijft bij de verwachtingen. In dat geval vallen de besparingen op de uitkeringslasten lager uit dan geraamd en wordt het beoogde financiële effect slechts gedeeltelijk gerealiseerd. Hierdoor bestaat het risico dat de uitgaven aan bijstandsuitkeringen minder sterk afnemen dan voorzien.

10. Gemeenschappelijke regeling Publiek Vervoer

De gemeenschappelijke regeling (GR) Publiek Vervoer bevindt zich nog in de opstartfase. In de praktijk blijkt dat verschillende processen en systemen nog verder moeten worden ingericht en verbeterd. Daarnaast functioneert het onderdeel Flex nog niet optimaal. Omdat de organisatie nog in ontwikkeling is, bestaat onzekerheid over de toekomstige kosten en opbrengsten. Hierdoor is het mogelijk dat aanvullende begrotingswijzigingen nodig zijn of dat de werkelijke kosten hoger uitvallen dan nu wordt verwacht. Wij schatten daarom in dat er, zolang de opstartfase voortduurt, sprake is van een financieel risico ten aanzien van de begroting van de GR Publiek Vervoer. De financiële impact is bepaald op € 500.000. De kans dat het zich voordoet is bepaald op 50%.

Weerstandcapaciteit

Wat is weerstandscapaciteit?

Weerstandscapaciteit wordt gedefinieerd in financiële zin. Dat betekent als (weerstands)bedrag. De minimale weerstandscapaciteit is het bedrag dat we eventueel nodig hebben ter afdekking van financiële verliezen die kunnen optreden, als risico´s zich feitelijk gaan manifesteren. Het gaat daarbij om verliezen die niet al op een andere manier (bijv. via verzekering of afzonderlijk getroffen financiële voorziening c.q. reservering) financieel zijn ondervangen.

De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Vrij besteedbare reserves.
- Budget onvoorziene uitgaven.
- Onbenutte belastingcapaciteit.
- Stille reserves.

Het voorgaande kan als volgt schematisch worden weergegeven:

Vrij besteedbare reserve
Als vrij besteedbare reserve beschouwen wij de algemene reserve en de reserve grondexploitatie. Bestemmingsreserves zien wij niet als vrij besteedbaar. Bestemmingsreserves worden ingezet voor het realiseren van onze doelstellingen. Periodiek wordt onderzocht of de omvang van de bestemmingsreserves nog juist zijn. Eventueel overbodige bestemmingsreserves vallen vrij ten gunste van de algemene reserve en worden op die manier vrij besteedbaar.

Onbenutte belastingcapaciteit
Hieronder wordt verstaan de mogelijkheid die de gemeente heeft om belastingen te verhogen. Bij tarieven waar kostendekking een rol speelt is van onbenutte belastingcapaciteit sprake voor zover nog geen volledige kostendekking is gerealiseerd. Aan de hoogte van de belastingen en de overige tarieven is geen bovengrens gesteld. Aangezien er geen expliciet beleid is en de gemeente Vlissingen in vergelijking met andere Zeeuwse gemeenten gemiddeld hogere belastingen heeft, is in de berekening van de weerstandscapaciteit geen rekening gehouden met de mogelijkheid van onbenutte belastingcapaciteit.

Onvoorziene uitgaven
Voor onvoorziene uitgaven is in de begroting jaarlijks een bedrag opgenomen. Voor de jaren 2027-2030 gaat het om € 155.000.

Stille reserves
Van stille reserves is sprake wanneer de marktwaarde van bepaalde bezittingen van de gemeente hoger is dan op de balans opgenomen boekwaarde. De aanwezigheid van dergelijke stille reserves is het gevolg van het voorschrift dat de boekwaarde van de activa gebaseerd moet zijn op historische kostprijs. Een stille reserve kan tot de weerstandscapaciteit worden gerekend indien: de bezitting die vrij verhandelbaar zijn en de opbrengst bij verkoop uitgaat boven het bedrag dat nodig is om wegvallende inkomsten op te vangen. Voor de bezittingen die vrij verhandelbaar gaan we uit van een PM bedrag omdat hierover geen inschattingen zijn te maken. De werkelijke waarde van de gemeentelijke aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij is wellicht hoger dan de nominale waarde (verkrijgingsprijs). Aangezien de aandelen niet vrij verhandelbaar zijn kan deze meerwaarde (stille reserve) niet worden opgenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Omvang weerstandscapaciteit
De vrij besteedbare reserves zijn gebaseerd op de omvang van de algemene reserve. In principe wordt ook de omvang van de reserve grondexploitatie opgenomen echter ultimo het verslagjaar 2025 is deze reeds nihil.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen: koppeling weerstandscapaciteit en financiële risico's
In het voorgaande is zowel de benodigde als de beschikbare weerstandscapaciteit bepaald. De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de bestaande risico's kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Voor de gemeente Vlissingen betekent dit een negatieve ratio van - 0,65 (-/- € 10,6 miljoen/ € 16,2 miljoen).

Beschikbare weerstandscapaciteit
De berekende beschikbare weerstandscapaciteit bij de begroting 2026 bedraagt -€ 10,6 miljoen en is gelijk aan de actualisatie bij de jaarrekening 2025.

Benodigde weerstandscapaciteit
De inventarisatie van risico's, welke in deze paragraaf is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een schatting van de kans dat het geïdentificeerde risico zich voordoet. We kunnen hiermee vervolgens de benodigde weerstandscapaciteit bepalen. Daarbij geven we een doorlopend inzicht in de grootste risico's (top 10). Wij hebben op basis van de risico-inventarisatie berekend wat de benodigde weerstandscapaciteit is. Het berekende bedrag voor specifieke risico's bedraagt € 16,2 miljoen (laatste risico-inventarisatie jaarrekening 2025 (€ 20,1 miljoen). Ten opzichte van de risico-inventarisatie bij de jaarrekening 2025 is hiermee sprake van een afname van de gekwantificeerde risico's met € 3,9 miljoen.

Een groot deel van de benodigde weerstandscapaciteit wordt veroorzaakt door risico's in het sociaal domein. Deze risico's vangen we op door het inzetten van de reserve sociaal domein.

Ontwikkeling risicoprofiel
De ontwikkeling van het risicoprofiel toont het volgende beeld:

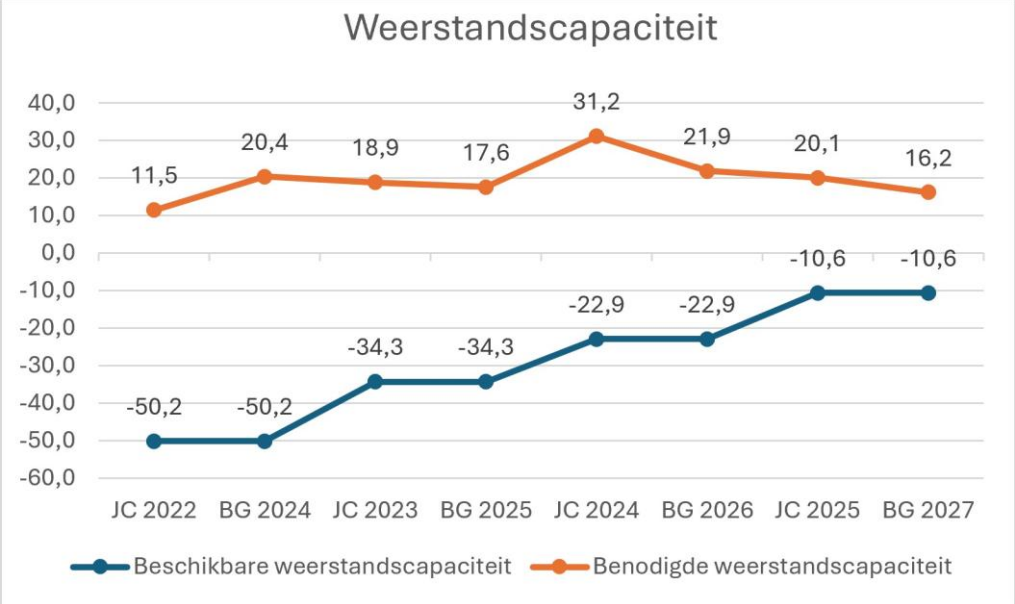

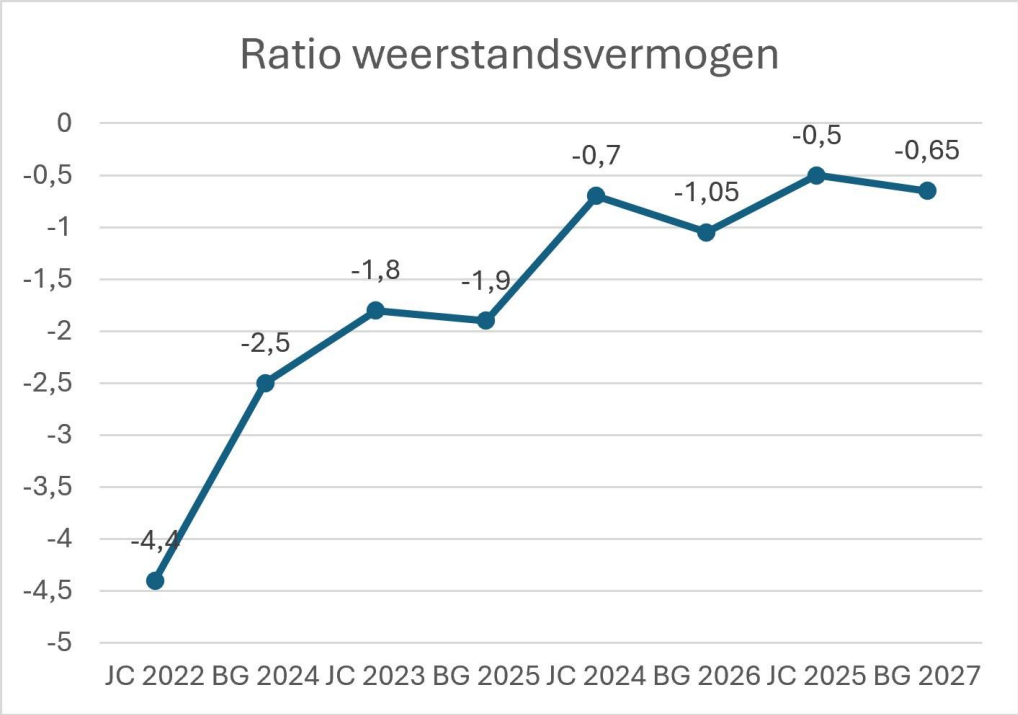

Beoordeling Weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen maken wij gebruik van de onderstaande waarderingstabel die in samenspraak tussen het NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en de Universiteit Twente is opgesteld.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	1,4 - 2	Ruim voldoende
C	1 - 1,4	Voldoende
D	0,8 - 1	Matig
E	0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De gemeente Vlissingen heeft op dit moment een negatieve ratio voor het weerstandsvermogen. Volgens de waarderingstabel betekent dit dat de gemeente een score F krijgt. Dat is een zwaar onvoldoende. Volgens de methode die we gebruiken om risico's te berekenen, en zoals beschreven in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement, zou de ratio eigenlijk tussen 0,8 en 1,4 moeten liggen. De beschikbare weerstandscapaciteit is -€ 10,6 miljoen. Dat is niet genoeg om de berekende risico's van € 16,2 miljoen op te vangen. Of we in de toekomst deze risico's kunnen opvangen, hangt vooral af van hoe de algemene reserve zich ontwikkelt.

Kengetallen

Onderstaand is de beoordeling van de diverse kengetallen in relatie tot de begrote financiële positie. Deze kengetallen zijn voorgeschreven door de BBV.

Kengetallen	Jaarrekening 2025	Begroting 31-12-2026	Begroting 31-12-2027	Begroting 31-12-2028	Begroting 31-12-2029	Begroting 31-12-2030
1a. Netto schuldquote	22%	41%	33%	38%	38%	44%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	22%	39%	31%	36%	36%	42%
2. Solvabiliteitsratio	28%	32%	34%	34%	37%	36%
3. Kengetal grondexploitatie	9%	3%	5%	3%	3%	3%
4. Structurele exploitatieruimte	2%	0%	2%	1%	2%	1%
5. Belastingcapaciteit	101%	101%	101%	101%	101%	101%

1a. Netto schuldquote
De netto schuldquote laat zien hoeveel schulden de gemeente heeft in verhouding tot haar eigen geld. Dit kengetal geeft een beeld van hoeveel druk de rente en aflossingen leggen op de begroting.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Soms leent de gemeente geld uit aan anderen. Om te laten zien hoeveel van de schuld hierdoor komt, tonen we de netto schuldquote met en zonder deze uitgeleende bedragen. Zo is duidelijk welk deel van de schuld door het doorlenen komt.

2. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten

3. Grondexploitatie
Grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de verwachte opbrengsten. De waarde van de grond moet worden terugverdiend bij verkoop. De accountant controleert elk jaar of de waarde van de grond op de balans nog klopt met de marktwaarde.

4. Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal laat zien hoeveel ruimte de gemeente heeft om haar vaste kosten te betalen. Het geeft aan of er genoeg vaste inkomsten zijn, of dat er een stijging van inkomsten of daling van kosten nodig is. We kijken hierbij naar het verschil tussen vaste inkomsten en uitgaven, inclusief het gebruik van reserves. Dit wordt uitgedrukt als percentage van de totale inkomsten.

5. Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit laat zien hoe hoog de woonlasten in de gemeente zijn vergeleken met het landelijk gemiddelde. Het gaat om de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een gemiddelde woning. Deze cijfers worden elk jaar gepubliceerd door het Coelo en staan ook in de meicirculaire. Zo weten gemeenten op tijd welke cijfers ze moeten gebruiken. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is:

Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) uitgedrukt in een percentage.

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn ‘duurzame productiemiddelen’. Het zijn die materialen die de gemeente nodig heeft om de diensten en goederen die zij aan haar burgers levert te produceren; grote zaken die vaak veel waarde hebben en meerdere jaren meegaan. Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art.12) schrijft voor, dat in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering / water, groen en gebouwen aan de orde worden gesteld. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft daar meer inzicht in. Per onderwerp wordt ingegaan op het beleidskader, voornemens voor de komende periode en de financiële consequenties voor de gemeente. Voor 3 kapitaalgoederen (gebouwen, kades en sportinfrastructuur) hebben we voor groot onderhoud inmiddels een meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP). Voor openbare verlichting, sportinfrastructuur en speeltoestellen is een meerjaren investeringsplanning beschikbaar. Via de investeringsplanning wordt voor openbare verlichting en sportinfrastructuur jaarlijks het benodigde investeringsvolume aangevraagd.

Onderhoudskosten (volgens de BBV-categorieën) (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Civiele kunstwerken	343	353	362	371
Accommodaties	3.994	4.060	4.096	4.132
Groen	2.255	2.312	2.365	2.421
Kades	179	122	149	152
Openbare verlichting	201	177	161	165
Stedelijkwater/ riool	556	573	587	602
Wegen	2.120	2.182	2.237	2.295
Totaal	**9.648**	**9.778**	**9.957**	**10.139**
Waarvan ten laste van diverse voorzieningen	*2.560*	*2.700*	*2.724*	*2.724*

Onderhoudskosten kapitaalgoederen zijn uitgaven om de kwaliteit van gemeentelijk eigendom dat vele jaren meegaat op een tevoren vastgesteld onderhoudsniveau te houden of weer te brengen. Dit met als doel het naar behoren te laten functioneren of een bepaalde representativiteit te laten behouden. We onderscheiden klein onderhoud en groot onderhoud. Klein onderhoud heeft geen invloed op de gebruiksduur van een gebouw of een object.

Klein onderhoud

Bij klein onderhoud gaat het om dagelijkse reparaties en kort-cyclisch onderhoud. De kosten komen ten laste van de exploitatie.

Groot onderhoud

De noodzaak tot groot onderhoud ontstaat over een langere periode en is ingrijpender van aard. De kosten daarvan komen voor sommige kapitaalgoederen ten laste van een voorziening en voor anderen uit de exploitatie.

Wanneer een aanpassing leidt tot een belangrijke kwaliteitsverbetering en/of een significante langere gebruiksduur wordt het niet gerekend tot groot onderhoud, maar is het een investering die geactiveerd moet worden, zodat de lasten over meerdere jaren verspreid worden. Voor de laatstgenoemde categorie verwijzen wij u naar de investeringsplanning.

Civiele kunstwerken

Onder civiele kunstwerken wordt verstaan het geheel aan fiets- en voetbruggen, verkeersbruggen, vlonders en steigers. De onderhoudskosten voor klein onderhoud aan civiele kunstwerken zijn opgenomen in de exploitatie. Voor groot onderhoud is een voorziening aanwezig. In 2026/2027 beoordelen we de civiele kunstwerken en maken we hiervoor een meerjaren onderhoudsplanning om het groot onderhoud uit te bekostigen.

Onderhoudskosten civiele kunstwerken (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Civiele kunstwerken	343	353	362	371

Beleidskader: Nota kwaliteit openbare ruimte (2024)

Accommodaties

De onderhoudskosten van de gemeentelijke accommodaties ziet u hieronder. Om het bestand van de gemeentelijke gebouwen/accommodaties op orde te krijgen is een Majeur project “Revitalisering gemeentelijke accommodatiebestand” opgezet. Voor de inhoud van dit project verwijzen wij u graag naar de projectpagina in dit document. Voor groot onderhoud is inmiddels een (geactualiseerd) MJOP operationeel.

Onderhoudskosten accommodaties (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Accommodaties klein onderhoud	1.494	1.360	1.396	1.432
Accommodaties groot onderhoud (MJOP)*	2.500	2.700	2.700	2.700
Totaal	**3.994**	**4.060**	**4.096**	**4.132**

** ten laste van de voorziening groot onderhoud accommodaties*

In de begroting 2027 zijn structureel extra middelen beschikbaar gesteld tot een bedrag van € 1,1 miljoen voor groot onderhoud. Hierdoor is er € 2,7 miljoen structureel per jaar beschikbaar. Hiervoor stellen we een nieuw bestedingsplan op door het actualiseren van het MJOP 2023-2032. In afwachting van dat bestedingsplan hebben we nu bij de bestedingen ook € 2,7 miljoen structureel per jaar opgenomen.

Groen

Bos, bomen en stedelijk openbaar groen

Onderstaande bedragen zijn de beschikbaar gestelde bedragen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen met betrekking tot het openbaar groen van de gemeente. Dit is inclusief onkruidbestrijding en de begraafplaatsen. Het onderhoud aan het groen wordt planmatig uitgevoerd. In dit onderhoud passen we de uitgangspunten van biodiversiteit toe.

Speelvoorzieningen

Uit het oogpunt van veiligheid is het belang van onderhoud aan en kwalitatief op peil houden van de speelvoorzieningen belangrijk. De speelvoorzieningen staan veelal in het groen. Er is een investeringsplanning voor de vervanging van speeltoestellen gemaakt. In de investeringsplanning in deze begroting is deze terug te vinden.

Onderhoudskosten civiele kunstwerken (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Groen	2.134	2.188	2.238	2.290
Speelvoorzieningen	120	123	127	130
Totaal	**2.255**	**2.312**	**2.365**	**2.421**

Beleidskader: Nota kwaliteit openbare ruimte (2024)

Kades

De onderhoudskosten voor klein onderhoud aan kades zijn opgenomen in de exploitatie. Voor groot onderhoud is momenteel een MJOP operationeel.

Onderhoudskosten kades (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
kades klein onderhoud	18	19	19	20
Kades groot onderhoud (MJOP)*	60	0	24	24
Waterpartijen, vijvers en fonteinen	100	103	106	109
Totaal	**179**	**122**	**149**	**152**

** ten laste van de voorziening groot onderhoud kades*

Beleidskader: Havenbeleidsplan binnenhavens (2024) en Havenbeheerplan (2022-2032)

Openbare verlichting

De onderhoudskosten voor klein onderhoud aan openbare verlichting is opgenomen in de exploitatie. Vanaf 2027 passen we reguliere vervangingsinvesteringen toe voor armaturen en masten. (zie investeringsplanning)

Onderhoudskosten openbare verlichting (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Openbare verlichting	201	177	161	165

Beleidskader: Beleidsplan OVL 2015-2024, Beheerplan OVL 2025-2044

Stedelijkwater / riool

Algemeen

De stedelijk water opgave van de gemeente behelst 3 componenten: de hemelwaterafvoer, het grondwaterbeheer en het rioolbeheer. Momenteel is het gemeentelijk hoofdrioolstelsel ± 260 km lang. Door de uitbreiding in de stad met verschillende wijken groeit dit aantal ieder jaar. De onderhoudskosten van de riolering bestaan uit kosten voor planmatig onderhoud en correctief onderhoud.

Planmatig onderhoud

Het inspecteren van, reinigen en repareren van hoofdriolering en rioolgemalen. Ook het baggeren van watergangen behoort hiertoe.

Correctief onderhoud

Het verhelpen van storingen van rioolgemalen en verstoppingen van aansluitingen, straatkolken en openbare riolering. En het verhelpen van verstoppingen van duikers of verhelpen van acute problemen van de waterkwaliteit.

Stedelijk water/ riolering (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stedelijk water/ riolering	556	581	599	620

Beleidskader: gemeentelijk rioleringsplan (2023)

Met de gemeentelijke rioolheffing bekostigen we het onderhoud van het Vlissingse stedelijk waterbeheer. Dit omvat het rioolstelsel en de aanpassingen in de openbare ruimte om hevige neerslag zo efficiënt mogelijk te verwerken.

Wegen

Onderhoudskosten wegen

Onderstaande bedragen zijn beschikbaar voor het onderhoud van bestaande wegen. Dit betreft zowel asfaltwegen als wegen met open verharding. Het onderhoud van onze kapitaalgoederen is van belang om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen. Periodiek laten we inspecties uitvoeren. Deze inspecties leveren informatie over de staat waarin de wegen zich bevinden. De uit te voeren werkzaamheden stemmen we af met de opgaves van de andere kapitaalgoederen in de openbare ruimte om de overlast voor de bewoners zo veel mogelijk te beperken. Ook vindt hier afstemming plaats met de nutsbedrijven voor water en energie (inclusief voor het warmtenet). Deze onderhoudskosten zijn inclusief het onderhoud op de verkeersregelinstallaties en op het wegmeubilair.

Onderhoudskosten wegen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Wegen	2.120	2.182	2.237	2.295

Beleidskader: Wegenbeleidsplan (2021)

Paragraaf financiering

Algemeen

De Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) heeft als belangrijkste uitgangspunten het bevorderen van een solide financieringswijze met als doel het voorkomen van grote fluctuaties in de rentelasten, het bevorderen van transparantie, het bevorderen van de kredietwaardigheid en het beheersen van renterisico's. Het beheersen van risico's uit zich concreet in de kasgeldlimiet, de renterisiconorm en het met een prudent karakter uitzetten van gelden en afsluiten van leningen. Daarnaast zijn gemeenten verplicht om een treasurystatuut te hebben. Het treasurystatuut van de gemeente Vlissingen is vastgesteld in 2020.

Renteontwikkeling

Voor de uitvoering van het treasurybeleid is het belangrijk om de renteontwikkelingen te volgen. De accountant heeft echter aangegeven dat de rente die gebruikt wordt in de berekening aangetoond moet worden op basis van de cijfers die op het moment van samenstellen van de begroting in de markt gegeven worden. Een aangekondigde rentestijging of verwachtingen uit de markt mogen dus niet worden ingecalculeerd. Deze begroting is gebaseerd op de actuele rentestanden.

Renterisicogevoeligheid

De huidige leningportefeuille van de gemeente bestaat uit leningen die allemaal een vast rentepercentage hebben voor de gehele looptijd van de lening. Renteschommelingen binnen de huidige leningportefeuille treden daardoor niet op. Voor leningen die nog aangetrokken worden, is in de begroting rekening gehouden met het actuele rentepercentage (zie renteontwikkeling) waarvoor deze leningen ten tijde van het samenstellen van deze begroting aangetrokken kunnen worden. Rentestijging of - rentedaling is dus niet meegenomen.

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld dat in een jaar aan renteherziening onderhevig is. In de wet FIDO zijn eisen gesteld aan het maximum aan renterisico. Dit komt tot uitdrukking in de kasgeldlimiet voor leningen met een looptijd tot 1 jaar, en de renterisiconorm voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Deze normen bepalen de ruimte voor de gemeente om verantwoord te financieren.

Kasgeldlimiet

De wettelijke toegestane omvang van de kasgeldlimiet is gelijk aan het bedrag ter grootte van een percentage van de jaarbegroting bij aanvang van het dienstjaar. Dit percentage is vastgelegd in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden. Het percentage voor de gemeente is voor 2026 vastgesteld door de Rijksoverheid op 8,5%. De gemeente heeft voor 2027 een kasgeldlimiet van € 28,9 miljoen (8,5% van € 340,5 miljoen). Voor 2028, 2029 en 2030 zal de kasgeldlimiet op basis van deze begroting respectievelijk € 28,3 miljoen, € 27,7 miljoen en € 27,2 miljoen bedragen. De doelstelling is om optimaal gebruik te maken van de kasgeldlimiet, omdat kort geld momenteel relatief goedkoper is dan lang geld. Indien de kasgeldlimiet wordt overschreden, dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende schuld. De provincie Zeeland houdt hier toezicht op. Het bedrag van de kasgeldlimiet is het maximale bedrag dat de gemeente aan kort geld mag lenen.

Renterisiconorm

De Wet FIDO heeft aan het beperken van renterisico's een wettelijk kader toegevoegd in de vorm van een renterisiconorm. Met deze renterisiconorm wordt een kader gesteld om de opbouw van de leningenportefeuille dusdanig te spreiden dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. In de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden is bepaald dat de renterisiconorm maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De renterisiconorm is als volgt berekend:

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000.000)	2027	2028	2029	2030
Begrotingstotaal	340	332	325	319
Norm 20%	68	67	65	64
Aflossingen en renteherzieningen				
Aflossingen	19	18	22	23
Renteherziening	0	0	0	0
Ruimte onder renterisiconorm	**49**	**49**	**43**	**41**

Financiering

Conform het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV) moet er inzicht worden gegeven in de rentelasten, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Daarnaast is het verplicht dat de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden moeten worden toegerekend met behulp van een (rente)omslagpercentage. Dit omdat de onderlinge vergelijking tussen gemeenten het uitgangspunt is voor aanpassingen van het BBV.

In de behoefte aan geldmiddelen voor de financiering van de uitgaven voorziet de gemeente in het aantrekken van kortlopende en langlopende (vaste) geldleningen. Hierbij houden we rekening met de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Er zijn criteria die meewegen bij de keuze voor een bepaalde financieringswijze.

De volgende criteria worden gehanteerd:
- Financiering geschiedt tegen de laagste kosten.
- We houden rekening met de renterisiconorm.

Bij het aantrekken van langlopende leningen, lenen we tegen een vast rentepercentage over de gehele looptijd. In het treasurystatuut staat de mogelijkheid voor het gebruik van derivaten open. Hiervan zal alleen bij uitzondering gebruik gemaakt worden en altijd advies van een extern deskundige worden ingeroepen.

Renteschema 2027 (bedragen x € 1.000)			
De externe rentelasten over de korte en lange financiering			3.013
De externe rentebaten		-/-	44
Saldo rentelasten en rentebaten			**2.969**
De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/-		0
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-		0
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+		0
Aan taakvelden toe te rekenen rente			**2.969**
Rente over eigen vermogen		+/+	0
Rente over voorzieningen		+/+	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			**2.969**
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	2.836
Renteresultaat op het taakveld treasury			**133**

Financieringspositie en rentekosten

De liquiditeitsbegroting voor 2027 laat een liquiditeitsbehoefte zien als gevolg van geplande investeringen, uitvoering grondexploitatie plannen en verwachte mutaties bestedingen van reserves en voorzieningen. Op basis van de berekende kasgeldlimiet voor 2027 kan dit niet opgevangen worden met korte financiering en worden er langlopende geldleningen aangetrokken. De rentekosten voor de gemeente staan voor een groot gedeelte al vast. Van de leningen die reeds aangegaan zijn, is exact te bepalen hoeveel rente deze leningen kosten in het begrotingsjaar. Voor de nog af te sluiten leningen gaan we uit van een rentepercentage van 3,4%, het op 23 juli 2026 geldend percentage voor leningen met een looptijd van 10 jaar. Daarnaast houden we rekening met een rente van 4,75% voor rekeningcourant. Vanaf 2027 geldt dat we de rentekosten via een omslagpercentage toerekenen aan alle taakvelden. Dit percentage bedraagt voor 2027 afgerond 0,75%.

Geprognosticeerde balans

Activa (x € 1.000)	Rekening 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	1.679	1.647	1.408	1.168	936	733
Materiële vaste activa	178.325	218.625	244.249	263.192	268.509	285.937
Financiële vaste activa	24.274	25.274	26.274	26.274	26.274	26.274
Totaal vaste activa	**204.278**	**245.546**	**271.931**	**290.635**	**295.719**	**312.943**
Vlottende activa						
Voorraden	30.216	20.028	15.960	10.000	9.000	8.000
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	42.650	10.000	10.000	10.000	5.000	5.000
Liquide middelen	111	111	111	111	111	111
Overlopende activa	13.709	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende activa	**86.686**	**35.139**	**31.071**	**25.111**	**19.111**	**18.111**
Totaal activa	**290.964**	**280.685**	**303.002**	**315.746**	**314.830**	**331.054**

Passiva (x € 1.000)	Rekening 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029	Ultimo 2030
Vaste passiva						
Algemene reserve	-14.131	-3.625	3.375	8.180	9.180	10.680
Nog te bestemmen resultaat	3.652	-3.469	235	-437	750	63
Bestemmingsreserve	92.304	91.994	98.388	101.107	105.611	107.718
Voorzieningen	75.803	74.571	73.198	67.041	65.325	63.977
Vaste schulden met een rentetypische looptijd groter of gelijk dan 1 jaar	70.513	91.214	112.806	124.855	123.964	138.616
Totaal vaste passiva	**228.141**	**250.685**	**288.002**	**300.746**	**304.831**	**321.054**
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	7.908	20.000	10.000	10.000	5.000	5.000
Overlopende passiva	54.915	10.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	**62.823**	**30.000**	**15.000**	**15.000**	**10.000**	**10.000**
Totaal passiva	**290.964**	**280.685**	**303.002**	**315.746**	**314.830**	**331.054**

Ontwikkeling leningenportefeuille opgenomen en verstrekte langlopende geldleningen

Opgenomen geldleningen
De geprognosticeerde omvang van de opgenomen langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2027 € 57,8 miljoen. Op basis van deze primaire begroting is de verwachting dat de stand van de leningportefeuille eind 2027 € 124,6 miljoen zal bedragen.

Uitgegeven geldleningen
Het is geen primaire taak van de Gemeente om gelden voor de korte of middellange termijn uit te zetten. Er zijn wel leningen verstrekt in het kader van de publieke taak. De geprognosticeerde omvang van de uitgegeven langlopende geldleningen bedraagt per 1 januari 2027 € 5,4 miljoen.

Schatkistbankieren

De gemeenten zijn verplicht om te schatkistbankieren. Dit betekent dat de gemeente haar tegoeden dient aan te houden bij het Ministerie van Financiën, met uitzondering van een drempelbedrag. Dit drempelbedrag is voor gemeenten bepaald op 2% van het begrotingstotaal. Voor de gemeente Vlissingen komt het drempelbedrag voor 2027 uit op € 6,8 miljoen. De gemeente Vlissingen beschikt naar verwachting in 2027 incidenteel over een positief saldo op haar bankrekeningen. Naar verwachting zal er daarom in 2027 gebruik worden gemaakt van het verplicht schatkistbankieren. De doelstelling is en blijft echter om met de positieve saldo's de (kasgeld)leningen af te lossen.

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof)

In de Wet Hof zijn de Europese afspraken inzake het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 vastgelegd. De Wet HOF bepaalt onder andere dat het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen een gelijkwaardige inspanning moeten leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. De tekorten van de provincies, gemeenten en de waterschappen worden door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort. Dit begrotingstekort mag volgens de Europese regels niet meer dan 3% bedragen. Bij overschrijding van deze 3% norm kan er een sanctie volgen vanuit de Europese Commissie. Deze sanctie kan doorberekend worden aan degenen die een bijdragen aan het tekort hebben geleverd. Elke gemeente heeft een individuele EMU-referentiewaarde. Dit EMU-saldo is het saldo van lasten en baten onafhankelijk of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

De berekening van het EMU-saldo op basis van de programmabegroting 2027 is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	13.929	6.787	6.254	3.670
Mutatie (im)materiële vaste activa	-26.385	-18.704	-5.084	-17.224
Mutatie voorzieningen	-1.373	-6.157	-1.716	-1.348
Mutatie voorraden	4.068	5.960	1.000	1.000
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-9.761**	**-12.114**	**454**	**-13.902**

Paragraaf bedrijfsvoering

Aantrekkelijk werkgeverschap

Personeel

Ook in 2027 zetten wij in op het aantrekken, ontwikkelen en behouden van medewerkers. De arbeidsmarkt blijft krap en tegelijkertijd nemen de opgaven voor de gemeente niet af. Daarom blijven wij investeren in goed werkgeverschap, duurzame inzetbaarheid en een toekomstbestendige organisatie.

In 2027 richten wij ons onder meer op de volgende ontwikkelingen:

1. Het functiehuis HR21 en de daarbij behorende competentieprofielen worden verder benut als basis voor gesprekken over functioneren, ontwikkeling en loopbaanperspectief. Hiermee stimuleren wij medewerkers regie te nemen op hun professionele ontwikkeling en vergroten wij de interne mobiliteit.
2. Opleiding en ontwikkeling blijven een belangrijk speerpunt. Wij investeren in vakinhoudelijke opleidingen, persoonlijke ontwikkeling, leiderschapsontwikkeling en het versterken van digitale vaardigheden. Daarnaast leiden wij medewerkers op voor functies en vakgebieden waar de arbeidsmarkt structurele schaarste laat zien.
3. Het leiderschapstraject wordt voortgezet. Leidinggevenden spelen een cruciale rol in het creëren van een gezonde, veilige en stimulerende werkomgeving waarin medewerkers optimaal kunnen presteren en zich kunnen ontwikkelen.
4. Wij blijven inzetten op vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Preventie van verzuim, tijdige ondersteuning bij gezondheidsvraagstukken en het stimuleren van een gezonde werk-privébalans zijn hierbij belangrijke uitgangspunten.
5. De modernisering van de werkomgeving wordt verder doorontwikkeld. Zowel de huisvesting als de inrichting van werkplekken ondersteunen samenwerking, flexibiliteit en hybride werken.
6. Verdere digitalisering en optimalisatie van HR-processen dragen bij aan een efficiënte dienstverlening aan medewerkers en leidinggevenden en geven meer ruimte voor strategische personeelsontwikkeling.

Personele capaciteit

De gemeente Vlissingen blijft opereren op een arbeidsmarkt waarop gekwalificeerde medewerkers schaars zijn. Daarom zetten wij naast gerichte werving nadrukkelijk in op behoud, ontwikkeling en doorstroom van medewerkers. Het versterken van interne opleidingsmogelijkheden en het bieden van loopbaanperspectief dragen bij aan een toekomstbestendige personeelsvoorziening.

Waar vacatures niet tijdig kunnen worden ingevuld, wordt tijdelijk gebruik gemaakt van externe inhuur om de continuïteit van dienstverlening en uitvoering van bestuurlijke ambities te waarborgen. Tegelijkertijd blijft het uitgangspunt om waar mogelijk kennis en expertise duurzaam binnen de organisatie te borgen.

Datagedreven informatiemanagement

De snelheid van digitale ontwikkelingen blijft toenemen. Iedereen in de organisatie heeft ermee te maken. Dat vraagt zowel voor medewerkers als voor leidinggevenden om hier actief mee om te gaan.

Met de vorming van een team Informatievoorziening wordt geborgd dat we als organisatie de digitale uitdagingen aan kunnen. Door specialistische functies samen te brengen kunnen we effectiever werken aan professionalisering en ontwikkeling. Daarin zoeken we waar mogelijk de samenwerking met gemeente Middelburg en Orionis Walcheren.

Internationale spanningen maken dat digitale autonomie en veilig digitaal werken veel aandacht vergen.

Wat gaan we doen?

- Met de vorming van een team Informatievoorziening willen we de digitale slagkracht van de organisatie op een hoger niveau krijgen.
- Datagedreven werken en procesgericht werken gaan hand in hand. We beschrijven en optimaliseren processen waarna we betrouwbare stuurinformatie ontwikkelen om effectief te sturen.
- Met Portfoliomanagement krijgen we grip op de verandercapaciteit van de organisatie. Het CIO Office speelt een centrale rol.
- We begeleiden de organisatie bij het zorgvuldig inzetten van AI.
- We scherpen de maatregelen aan om onze data en dienstverlening te beveiligen.

(Financieel) gezonde bedrijfsvoering

In 2027 is de focus de aanbesteding en implementatie van het financiële systeem, optimaliseren van het betaalproces en efficiënter proces voor de raad tijdens behandeling van P&C producten. Daarnaast wordt voor de organisatie ingezet op doorontwikkeling van managementrapportages, waarmee de sturing nog adequater verloopt.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Volgens de verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid bestuur voeren wij jaarlijks ten minste 1 onderzoek uit. In 2025 hebben we het onderzoek naar budgetten vastgesteld. Door beperkte beschikbare capaciteit en de noodzakelijke prioritering van werkzaamheden hebben wij dit onderzoek niet volgens de oorspronkelijke planning in 2026 kunnen starten.

Om uitvoering te geven aan de verordening hebben wij in 2026 opnieuw prioriteiten gesteld. Daardoor starten wij het onderzoek in de 2e helft van 2026. Wij ronden het onderzoek naar verwachting af in 2027. Vervolgens bieden wij de raad de bevindingen, conclusies en aanbevelingen aan, inclusief een plan met verbetermaatregelen. Na afronding van dit onderzoek bepalen wij een nieuw onderzoeksonderwerp. Voor dit onderwerp leggen wij een onderzoeksopzet en een plan van aanpak ter vaststelling aan de raad voor.

Paragraaf grondbeleid

Grondbeleid

Grondbeleid kan worden omschreven als het geheel van de wijze van toepassing van het financiële en juridische instrumentarium dat de overheid ter beschikking staat om op de gewenste plaats, tijdig en tegen aanvaardbare kosten grond c.q. ruimte beschikbaar te krijgen voor de vestiging van door die overheid gewenste functies.

Het grondbeleid bestaat uit de verschillende instrumenten die de gemeente heeft om de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente te realiseren. Daarbij staat de grondexploitatie centraal. Het grondbeleid spreekt zich met name uit over welke rol de gemeente in de grondexploitatie wil spelen. Uitgangspunt van de grondexploitaties is onder andere het Volkshuisvestingsprogramma 2024 t/m 2028 van de gemeente. Het vigerende (afwegings)kader is de door de Raad eind 2021 vastgestelde nota Grondbeleid.

Beleid

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt bij voorkeur een facilitair (passief) grondbeleid gevoerd, met als doel het minimaliseren van risico's en een evenwichtige cashflow. In een aantal specifieke gevallen is toch sprake van actief grondbeleid. Zo zijn er vanuit Wind in de zeilen middelen beschikbaar om de ontwikkeling van de Kenniswerf verder te versterken. Deze middelen worden ingezet voor het actief verwerven van gronden ten behoeve van herontwikkeling. Dit is ondergebracht in de grondexploitatie Kenniswerf fase 5. Ook de grondexploitatie Baskensburg West is onlangs ter besluitvorming voorgelegd. Daarnaast is een grondexploitatie in voorbereiding voor het project Stadslandgoed bij het JCV. Bij bestaande ontwikkelingen blijft een actief grondbeleid gehandhaafd, met als doel het maximaliseren van de opbrengst van ingezette ontwikkelingen.

De uitvoering van het grondbeleid valt binnen een aantal kaders zoals Organisatie en Financiën.

Organisatie

Raad (Kaders stellen)

- Ruimtelijke kaders vaststellen (Omgevingsplan; Omgevingsvisie; Bestemmingsplan)
- Beleidskaders, waaronder vaststellen Nota Grondbeleid en Nota Grondprijzen
- P&C cyclus, waaronder vaststellen, herzien en afsluiten grondexploitaties
- Kredietverstrekking
- enz.

College van B&W (Uitvoeren en beheren)

- Grondexploitaties beheren
- Aan- en verkopen, verpachten en verhuren
- Sluiten overeenkomsten

- enz.

Ambtelijke organisatie (Uitvoeren werkzaamheden)

- Zorg dragen aan uitvoering verantwoordelijkheden college

Faciliterend grondbeleid
In het kader van het faciliterend (passieve) grondbeleid heeft de Raad geen rol wat betreft het beschikbaar stellen van middelen, omdat er bij een extern initiatief (in principe) geen middelen nodig zijn. De Raad heeft wel een rol in het stellen van ruimtelijke kaders. Het college en de ambtelijke organisatie hebben, passend binnen de kaders van de Raad, een gelijke rol als bij actief grondbeleid. Hiervoor zijn geen middelen beschikbaar en hebben zij geen eigen uitvoeringsagenda of -proces omdat het door derden wordt gerealiseerd. Wel wordt door middel van het kostenverhaal conform de Omgevingswet de benodigde financiële middelen bij de initiatiefnemer verhaald.

Financiën

De financiële kaders liggen vast binnen de financiële verordening en het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV), Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023). Onderstaand de richtlijnen en hoe we bij de gemeente Vlissingen daar uitvoering aan geven:

- Bij de start van een grondexploitatie wordt er een financieel-economisch haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd en een business case gemaakt. Als dit plan tot uitvoer wordt gebracht wordt deze, conform het Grondbeleid 2021, 2 x per jaar geactualiseerd.
- Het risicomanagement binnen de grondexploitaties is opgenomen in het organisatiebreed risicomanagement en wordt 2 x per jaar geactualiseerd. Dit is per grondexploitatie verwerkt in het scenario ‘laag’.
- Strategische aankopen, waarbij een langere periode zit tussen het moment van aankoop en het moment van ontwikkeling, worden opgenomen in de materiële vaste activa. Bij het vaststellen van een nieuwe grondexploitatie betreffende deze gronden worden deze in een grondexploitatie opgenomen.
- Tussentijdse winstneming: per grondexploitatie met een voordelige eindwaarde is berekend of er een tussentijdse winstneming gedaan moet worden.
- Indien gemeentegrond vanuit de algemene dienst wordt ingebracht in het grondbedrijf wordt die grond gewaardeerd tegen de waarde waarop de grond op de balans is opgenomen.
- Cashflow beheersing: investeringen worden pas dan gedaan als hierdoor ook zicht is op het realiseren van inkomsten, of nadat de inkomsten gerealiseerd zijn. Zo wordt het bouwrijpmaken zoveel mogelijk pas uitgevoerd als er zicht is op afname van de bouwgrond.
- Kostenverhaal: bij een particuliere ontwikkeling voert de gemeente een faciliterend (passief) grondbeleid. Hierbij gaat de gemeente over tot kostenverhaal conform de Omgevingswet.

- Grondprijs: de gemeente Vlissingen hanteert standaard grondprijzen die afhankelijk zijn van de bestemming van de grond voor een aantal categorieën. Deze worden jaarlijks vastgesteld middels een separaat raadsvoorstel. Hiervan kan afgeweken worden en kan de grondprijs residueel berekend worden, zoals dit in het Scheldekwartier gebeurt.
- Erfpacht: de gemeente Vlissingen biedt in specifieke situaties de mogelijkheid van erfpacht aan.
- Rente: de rente waarmee gerekend wordt in de grondexploitaties, wordt gebaseerd op de gemiddelde rentevoet van de lopende leningen van de gemeente. De wijze van renteberekening is gebaseerd op de voorschriften conform de BBV.
- Kosten- en opbrengstenindexering: voor een zo goed mogelijke inschatting van de toekomstige kosten en opbrengsten wordt rekening gehouden met daadwerkelijke en toekomstige indexeringen van deze kosten en opbrengsten.
- Looptijd: in de BBV is een richtlijn opgenomen voor de maximale looptijd van een grondexploitatie, deze is op 10 jaar gesteld. Indien hiervan afgeweken wordt moet dit gemotiveerd worden en moeten beheersmaatregelen genomen worden. Op dit moment zijn er geen actieve grondexploitaties die een looptijd hebben langer dan 10 jaar.
- Bovenwijkse voorzieningen: of ook wel bovenplanse voorzieningen. Dit zijn voorzieningen die niet alleen voor het betreffende plan van nut zijn maar ook voor de omgeving of de hele stad. Te denken valt aan een toegangsweg die ook de toegang naar de omliggende gebieden verbetert, de aanleg van een brug waardoor ook andere wijken een voordeel hebben. Deze voorzieningen zijn proportioneel binnen de grondexploitatie opgenomen en worden voor het overige deel gedekt vanuit de algemene begroting. Deze proportionaliteit is op basis van het nut van deze voorziening voor de grondexploitatie en het algemene nut. Op deze manier ontstaat er een betere scheiding tussen grondexploitaties en de algemene begroting. Omdat een voorziening deel uitmaakt van het betreffende plan blijft de aansturing en uitvoering van deze voorziening wel in het plan opgenomen.

Programmadoelstellingen

Niet iedere grondexploitatie zal aan alle doelstellingen een bijdrage kunnen leveren. De grondexploitaties worden steeds getoetst op de bijdrage (of mogelijke strijdigheid) met de bovengenoemde doelstellingen. Op deze wijze zetten we grondexploitaties optimaal in ten behoeve van het bereiken van onze maatschappelijke doelstellingen.

Met de ontwikkeling van het Scheldekwartier, de Spuikom, de Kenniswerf en de andere grondexploitaties op uitbreidings- en inbreidingslocaties wordt aan diverse doelstellingen uit de programmabegroting een bijdrage geleverd, met name op het gebied van wonen en economie. Ook wordt aan vele maatschappelijke doelen en ambities vanuit de Strategische Visie Vlissingen 2040 een bijdrage geleverd.

Het Scheldekwartier vormt een volwaardig stadsdeel waar het aantrekkelijk wonen, werken en recreëren is. Op het gebied van wonen wordt gestuurd op het bedienen van verschillende doelgroepen door het toevoegen van duurzame, diverse en hoogwaardige woningen in de verschillende betaalbare, middeldure en dure koop- en (sociale) huursegmenten. Verschillende bouwplannen zijn in voorbereiding (o.a. Machinewerf, Nieuwe Post), aanbouw (o.a. Koperslagerij, Kop Keersluis) of opgeleverd (o.a. De Admiraliteit, Lloyds). De projecten leveren een bijdrage geleverd aan de doelstelling om een gevarieerd woningaanbod in Vlissingen, wat bijdraagt aan de balans in de woningmarkt en daarmee het sociaaleconomische perspectief. Ook in de Spuikom zal een divers woningaanbod gerealiseerd gaan worden waarbij het grootste deel nul-tredenwoningen (appartementen) naast enkele grondgebonden woningen.

Met de nieuwbouw van de geheel of gedeeltelijke sociale woningbouwprojecten op het Scheldekwartier, zoals De Dempo en De Hofjes, wordt een bijdrage geleverd aan het maatschappelijke doel om een deel van de verouderde sociale woningbouwvoorraad in Vlissingen te vervangen maar ook met nieuwe duurzame sociale huurwoningen uit te breiden. Met de vervangende nieuwbouw van sociale woningen wordt een bijdrage geleverd aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Alle nieuw toe te voegen woningen in de vrije sector zijn duurzaam en gasloos.

Claverveld en Souburg Noord spelen in op de behoefte om, voornamelijk, grondgebonden en in een groene setting te wonen. De snelle afzet in beide projecten toont de belangstelling in dit (hogere) segment voor het groen-stedelijke wonen en krijgt nu zijn verdere vertaling in de volgende, tevens laatste, fase van Souburg Noord. Met het vergroten van het aanbod grondgebonden woningen op ruime percelen wordt bijgedragen aan de ambitie om een divers en hoogwaardig woonproduct gericht op gezinnen, midden- en hogere inkomens te kunnen leveren. Ruim een derde van de op te leveren woningen is gericht op senioren (levensloopbestendig) en tevens worden er vrije bouwkavels aangeboden.

Klimaatadaptieve gebiedsontwikkeling met aandacht voor de opgaves rondom biodiversiteit, water en droogte zijn dragers voor de openbare ruimte in Claverveld, Souburg Noord en de Spuikom. Nieuwe vormen van ecologisch beheer worden toegepast, waarmee ook na realisatie van de woonwijken een duurzame bijdrage geleverd wordt aan de woon- en leefomgeving in de gemeente Vlissingen. Middels participatieve trajecten worden eindgebruikers betrokken bij de vorming van de openbare ruimtes, bijvoorbeeld de inrichting van de speelruimte met leerlingen van Het Kompas in Souburg-Noord en werkgroepen voor de groene ontmoetingsplekken met omwonenden in Claverveld. Met het gefaseerd bouwrijp opleveren van Scheldewijk is een maatschappelijke bijdrage geleverd aan het saneren van bodemverontreiniging, waarmee een aangenaam woon- en leefklimaat gerealiseerd wordt voor nieuw bewoners en bestaande omwonenden.

Ook wordt door deze plannen de economische potentie vergroot en het woonklimaat verbeterd. Met het ‘aanhelen’ van de stad middels de ontwikkeling van het Scheldekwartier, worden verbindingen gemaakt of hersteld, de economische potentie vergroot en het woonklimaat verbeterd. Vanuit de grondexploitatie en uitvoering heeft en krijgt dit een plaats via diverse projecten.

Met de ontwikkeling van het Scheldekwartier wordt Vlissingen ‘op de kaart’ gezet en ontstaan nieuwe economische kansen. Het imago van Vlissingen bij (project)ontwikkelaars, ondernemers en aannemers kent een positieve wijziging, als gemeente van kansen en met een on-Zeeuwse ambitie. Daarnaast wordt Vlissingen door het toevoegen van verblijfsrecreatie, zoals Hotel De Timmerfabriek en onderscheidende verblijfsruimtes en -functies, nog interessanter voor een brede doelgroep toeristen hetgeen de Vlissingse economie ten goede komt. De kades langs het Dok bieden ruimte aan een veelheid aan activiteiten en evenementen en voegen mede door de aanwezigheid van het industriële erfgoed een onderscheidend verblijfsgebied met stedelijke allure toe aan het Vlissings stedelijk gebied. De combinatie van stad en water, maritiem (erfgoed) karakter en aansprekende nieuwbouw nodigt uit tot gebruik en draagt bij aan ambities op het gebied van een aantrekkelijke stad om te wonen, werken en recreëren. Met de in gang gezette herbestemming van De Machinefabriek, met daarin onder meer het culturele cluster, sportzaal en parkeergarage, wordt een bijdrage geleverd aan het duurzaam behouden én benutten van iconisch maritiem industrieel erfgoed en inpassen in een hoogwaardig stedelijk gebied, waarbij de functies en uitstraling van het erfgoed elkaar versterken en dragers zijn in de identiteit van Vlissingen.

Met de ontwikkeling van de Kenniswerf (fasen 1 t/m 5) wordt invulling gegeven aan de doelen en ambities vanuit de Strategische Visie Vlissingen 2040 en de Omgevingsvisie Vlissingen 2040. De ambitie van de strategische visie is dat Vlissingen in 2040 dé hotspot voor delta-innovatie is in Nederland. De Kenniswerf speelt een belangrijke rol in deze ambitie.

Met de ontwikkeling van de Kenniswerf tot campus en innovatiedistrict wordt (mede) vorm en inhoud gegeven aan de economische structuurversterking, die nodig is in de gemeente Vlissingen. Daarnaast draagt de Kenniswerf bij aan doelstellingen waar het gaat om het bevorderen van werkgelegenheid, het ondernemersklimaat en de samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (triple helix). Met de beschikbare middelen uit het pakket Wind in de zeilen (vastgelegd in de grondexploitatie Kenniswerf fase 5) wordt ruimte gecreëerd voor het vestigen van nieuwe bedrijvigheid, ontwikkel-, test- en demofaciliteiten, starters, scale-ups en R&D afdelingen op de Kenniswerf. Daarnaast wordt op de Kenniswerf ruimte gecreëerd voor studentenhuisvesting.

Tevens wordt met de ontwikkeling van de bedrijventerreinen Kenniswerf (fasen 1 t/m 5) en Souburg door de gemeente Vlissingen concreet invulling gegeven aan het Bedrijventerreinprogramma Walcheren 2022-2026. De genoemde terreinen bieden voor de verschillende doelgroepen bedrijven een passend en onderscheidend aanbod in verschillende prijsklassen: zichtlocaties, niet-zichtlocaties, locaties voor woon-werkcombinaties, grote en kleine kavels, watergebonden terreinen, terreinen voor bedrijven met verschillende milieucategorieën, etc. Met de ontwikkeling van de bedrijventerreinen wordt (mede) vorm en inhoud gegeven aan de economische structuurversterking, die broodnodig is in de gemeente Vlissingen. Daarnaast dragen de bedrijventerreinen bij aan doelstellingen waar het gaat om het bevorderen van werkgelegenheid, het ondernemersklimaat en de samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers (triple helix).

Grondexploitaties

Voor de volgende plannen is een grondexploitatie opgesteld, per plan is een korte beschrijving en het jaarplan van 2027 opgenomen:

Scheldekwartier	Zie paragraaf 'Majeure Projecten'
Souburg Noord	Dit betreft een uitbreidingslocatie ten noorden van Oost-Souburg. Souburg Noord moet ruimte gaan bieden aan ca. 300 woningen in verschillende prijsklassen en een brede school met sportzaal. Fase 1 is afgerond, in fase 2 zijn de meeste woningen inmiddels gerealiseerd en is woonrijpgemaakt. Fase 3 wordt voorbereid.
Jaarplan 2027	- Bouw woningen AM en Marsaki start Q1 - Begeleiding ontwikkelende partij 8 CPO-woningen vanaf Q1 - Aanbesteding Woonrijp maken Q3 - Uitvraag/uitwerking 16 zorgwoningen fase 2
Kenniswerf	De Kenniswerf ontwikkelt zich steeds meer tot een aantrekkelijke omgeving om in te ondernemen, te werken en waar mogelijk te wonen. Samenwerking tussen de 3 'O's (ondernemers, onderwijs en overheid) staat er centraal, krachten worden gebundeld en kennis wordt gedeeld! Voor 5 deelgebieden binnen het totale projectgebied zijn grondexploitaties ingesteld. Op basis van de collegeopdracht Kenniswerf wordt uitvoering gegeven aan deze grondexploitaties.
Jaarplan 2027	fase 1: - In 2027 zullen de nog niet uitgegeven kavels verder betrokken worden bij de campusontwikkeling. - Uiterlijk maart 2027 wordt de wijziging van het omgevingsplan voor o.a. deze kavels ter vaststelling aan de raad aangeboden. Na vaststelling omgevingsplan worden deze kavels verder uitgegeven binnen het deelproject Campusontwikkeling.
	fase 2: - De resterende kavels zullen in de markt worden gezet, waarbij dit naar verwachting in 2027 voor kavels 2a en 2a4 tot een koopovereenkomst zal leiden.
	fase3: - In 2027 zal levering van kavel 3j plaatsvinden. - Het woonrijpmaken van Het plangebied zal worden voorbereid.
	fase 4: - Niet van toepassing, de resterende kavels 4b en 4n2 worden dit jaar nog geleverd en de Grex wordt dit jaar nog afgesloten.
	fase 5: - Het jaarplan 2027 bevat de verwerving van diverse in particulier eigendom zijnde percelen en opstallen. Het is de verwachting dat 6 kavels minnelijke verworven zullen worden in 2027. Eenmaal verworven zullen opstallen gesloopt danwel in het kader van tijdelijk beheer worden verhuurd of in bruikleen gegeven. - Wanneer opstallen gesloopt zijn, worden de kavels bouwrijp gemaakt. - Uiterlijk in maart 2027 moet de wijziging van het omgevingsplan voor o.a. de kavels die vallen binnen de grondexploitatie Kenniswerf fase 5 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Met de vaststelling van het omgevingsplan zal het voorkeursrecht verlengd worden.
Bedrijventerrein Souburg fase 2	Bedrijventerrein direct ten zuiden van de A58.
Jaarplan 2027	- Verkoop kavels aan partijen die bouwplannen daarvoor ontwikkelen, dit inclusief de daarbij behorende onderzoeken en procedures.
Spuikom	Een open gebied tussen de boulevards en de binnenstad met een beoogde invulling met onderscheidende functies (wonen, leisure en recreatie) in een groene setting.
Jaarplan 2027	- Realisatie Grote Spuikom - Opstarten uitvraag bebouwing Spuiwal (afhankelijk van procedure Raad van State)
Dongestraat	Voormalig onderwijs- en sporthallocatie die, na sloop, ontwikkeld wordt tot een Kerngezondheidscentrum (KGC) en woningen.
Jaarplan 2027	- Verleggen gemeentelijke drukriolering
	- Doorlopen Bopa-procedure ruimtelijk en bouwen en afgeven omgevingsvergunning
	- Leveren van de grond aan ontwikkelaar
	- Opstellen technisch ontwerp en contractvorming aannemer door ontwikkelaar
	- Verkoop woningen
	- Voorbereiding en start bouw

De volgende tabel geeft een totaaloverzicht van de geraamde eindwaarden zoals die bij de 2e herziening 2025 (bedragen x € 1.000) van de grondexploitaties in het scenario 'midden' zijn doorgerekend en de mutaties ten opzichte van de vorige herziening.

		2026			
Plan	**looptijd**	**1e herziening 2026**	**+ afsluiten grond-exploitaties**	**+ aanpassing 2e herziening 2026 =**	**2e herziening 2026**
Majeure projecten					
Scheldekwartier	2031	**-100.566**		-698	**-101.264**
Uitbreidings- en inbreidingslocaties					
Souburg Noord	2028	**-3.697**		-6	**-3.703**
Claverveld	2025	**92**	-92		**0**
Bedrijventerreinen					
Kenniswerf fase 1	2029	**-11.449**		-82	**-11.531**
Kenniswerf fase 2	2028	**-3.531**		-54	**-3.585**
Kenniswerf fase 3	2028	**-2.053**		66	**-1.987**
Kenniswerf fase 4	2026	**528**		68	**596**
Kenniswerf fase 5	2035	**-2.733**		-18	**-2.751**
Bedr. Souburg fase 2	2031	**2.076**		3	**2.079**
Overige locaties					
Spuikom	2028	**-6.068**		-2.359	**-8.427**
Vrijburg-West	2025	**-3.353**	3.353		**0**
Dongestraat	2028	**158**		535	**693**
Nog uit te voeren vanuit afgesl. exploitaties		**-4**		-26	**-30**
Totaal		**-130.600**	**3.261**	**-2.571**	**-129.910**

Herijking grondexploitaties (artikel 12)

In overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK is eind 2015 een duurzame herziening opgesteld met een meerjarig acceptabel risicoprofiel. Hierbij is ook een externe toets uitgevoerd. Vanaf die tijd hebben de grondexploitaties 2 scenario’s, een midden en een laag scenario. Het midden scenario heeft een gemiddeld risicoprofiel, daarbij is de kans op het optreden van een niet geraamd risico ongeveer 50/50. Het laag scenario heeft een laag risicoprofiel, daarbij zijn veel mogelijke risico's opgenomen in het resultaat en is de kans op het optreden van een niet geraamd risico dus laag. Inhoudelijk en financieel wordt er gestuurd op het midden scenario. Dat betekent dat er verantwoording wordt afgelegd op dit scenario en dat de begrotingen per grondexploitatie gebaseerd zijn op de doorrekening van dit scenario.

Reserves en voorzieningen

In overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK is in 2015 de reserve grondexploitaties afgebouwd en wordt deze ook niet verder opgebouwd zolang de algehele financiële situatie daar geen ruimte voor geeft. Dat betekent dat het resultaat van een herziening niet verrekend kan worden met deze reserve. Daarom wordt het wordt resultaat van een 1e herziening verrekend met het resultaat van de betreffende jaarrekening, het resultaat van een 2e herziening wordt verrekenend met het betreffende begrotingsresultaat.

Voor grondexploitaties met een nadelig eindresultaat wordt er een verliesvoorziening getroffen op basis van de eindwaarde scenario midden. Bij elke herziening worden eventuele aanpassingen in de eindwaarden ook in de verliesvoorziening verwerkt. Op basis van de 1e herziening 2026 bedroeg het totaal van deze voorziening € 130,1 miljoen. Op basis van deze 2e herziening 2026 wordt de voorziening aangepast naar € 133,2 miljoen. Deze verhoging is het resultaat van het totaal aan mutaties van de betreffende grondexploitaties.

Daarnaast is voor de plannen waarbij de raming van de eindwaarde in het scenario 'laag' negatief uitvalt een extra risicoreservering getroffen, ook dit is in overleg met de toezichthouder en de inspecteur van het ministerie van BZK uitgevoerd. Ook deze risicoreservering wordt bij elke herziening op basis van de eindwaarden in scenario 'laag' aangepast op basis van het verschil tussen het scenario 'midden' en het scenario 'laag'.

Op basis van de 1e herziening 2026 bedroeg het totaal van de risicoreservering € 13,5 miljoen. Met het vaststellen van de 2e herziening 2026 wordt deze risicoreservering aangepast naar € 13,2 miljoen.

Zie Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering (x € 1.000) aan het eind van deze paragraaf grondbeleid.

Risico's

Per plan is een risico-inventarisatie opgesteld. In deze inventarisatie zijn alle relevante risico's opgenomen inclusief eventuele beheersmaatregelen en is de (financiële) impact van deze risico's doorgerekend. Scenario 'laag' is de doorrekening van een variant van alle risico's waarin met name de impact op doorlooptijd, grondprijs en aantal te verkopen m2 is verwerkt. Waarbij gesteld is dat het resultaat van dit scenario 'laag' gelijk is aan of slechter is dan het totaal aan financiële impact van de risico-inventarisatie. Binnen deze risico-inventarisaties is in ieder geval aandacht besteed aan een aantal belangrijke risico's:

- Kostenstijging / inflatie
- Woning- en bedrijventerreinplanning
- Stikstof
- Bodemverontreiniging (waaronder PFAS)
- Netcongestie Zeeland

Kostenstijging / inflatie

De vastgoed- en bouwmarkt blijft onder invloed staan van verschillende macro-economische onzekerheden. Internationale ontwikkelingen, zoals geopolitieke spanningen en handelsmaatregelen, waaronder importheffingen en verstoringen van handelsstromen, zorgen voor een minder voorspelbaar economisch klimaat.

Daarnaast bestaat onzekerheid vanuit de rijksoverheid, onder meer ten aanzien van stikstofbeleid, vergunningverlening en fiscale regelingen die van invloed zijn op investerings- en ontwikkelbeslissingen van zowel particulieren als ontwikkelaars en beleggers.
Tegelijkertijd blijft de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel een belangrijke uitdaging binnen de bouw- en ontwikkelsector. In combinatie met de gestegen rente en hogere energieprijzen zet dit de kosten en haalbaarheid van projecten onder druk. Hoewel de extreme prijsstijgingen van de afgelopen jaren grotendeels zijn afgevlakt, blijft de marktontwikkeling onzeker en is sprake van blijvende risico's voor zowel kosten als opbrengsten.
Met de gehanteerde parameters voor kosten- en opbrengstontwikkeling wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met deze marktomstandigheden. In het lage scenario wordt uitgegaan van een hogere stijging van de kosten, gecombineerd met een lagere ontwikkeling van de opbrengsten, zodat ook bij minder gunstige marktomstandigheden een realistisch beeld van de financiële haalbaarheid ontstaat.

Woning- en bedrijventerreinplanning

In 2022 en begin 2023 is in samenwerking met de provincie Zeeland en de Walcherse buurgemeenten de woningbouwplanning tot en met 2032 herijkt. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderzoeken en prognose door Stec. De geplande woningbouw zoals die in de Vlissingse woningbouwplanning tot en met 2032 is opgenomen is lager dan de prognose van Stec. In de voorgaande jaren zou er juist een overcapaciteit gepland zijn in de Vlissingse woningbouwplanning en is er steeds op advies van Ecorys en de accountant een extra voorziening opgenomen voor een aanvullend afzetrisico. Gezien de nieuwe prognose en woningbouwplanning is er geen reden meer om deze extra voorziening te handhaven. Deze is dan ook bij de 1e herziening 2023 vervallen. De verwachting is dat ook de plannen van Zeeland 2050 extra aanleiding zullen geven om meer woningen te realiseren.
Aan de andere kant zien we door de hogere kosten en stijgende rente de vraag naar woningen stabiliseren en vanwege de stikstofproblematiek komt de woningbouw tot vertraging. Dat kan juist weer een negatieve invloed hebben op de haalbaarheid van de woningbouwplanning. Daarom is in het scenario laag van de grondexploitaties een vertraging van het afzet tempo van de woningen doorberekend en is dit risico daarmee financieel afgedekt.

De bedrijventerreinplanning is provinciaal afgestemd en geeft geen aanvullend risico, er is veel vraag naar bouwgrond voor bedrijven. Dit is met de Walcherse gemeenten afgestemd in het Bedrijventerreinprogramma Walcheren 2022-2026 (met een horizon tot 2034). Hier merken we wel dat bedrijven veel tijd nodig hebben om de interesse in bouwgrond om te zetten in daadwerkelijke afname daarvan. Dit komt door de hoge bouwkosten, personeelstekorten, stikstof en andere flora- en faunavraagstukken, lastigere financiering en vooral ook de netcongestie. Ook dit risico van vertraging is in scenario laag doorberekend.

Stikstof

Bij de voorbereiding van ruimtelijke procedures wordt voor de gebruiksfase (dus voor de situatie wanneer de ontwikkeling is gerealiseerd) onderzoek uitgevoerd naar de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden en hoe zich dit verhoudt tot de al aanwezige stikstofdepositie.
Voor woningbouwontwikkelingen binnen onze grondexploitaties blijkt, op basis van onderzoek dat tot op heden is uitgevoerd, dat op projectniveau geen toename van stikstofdepositie optreedt. Uit berekeningen moet blijken of dit ook voor nieuwe woningbouwontwikkelingen geldt. Indien de projecten niet te omvangrijk zijn en deze dus geen grote verkeersgeneratie veroorzaken, is dit binnen de huidige wetgeving wel de verwachting.
Voor bedrijfs- en andere niet woningbouwontwikkelingen zal afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek blijken of dit gevolgen heeft voor de vestiging van een bedrijf of andere niet zijnde woningbouwontwikkeling. Dit is sterk afhankelijk van het type bedrijf dat zich op een bedrijventerrein wil vestigen en de activiteiten van een bedrijf.

Bodemverontreiniging (waaronder PFAS)
In elke risico-inventarisatie is gekeken naar mogelijke extra bodemverontreiniging die niet via eerdere bodemonderzoeken kenbaar zijn geworden, hierbij wordt ook gekeken naar PFAS-verontreiniging. Daar waar dit met onderzoek is aangetoond is de raming van de grondexploitatie bijgesteld.

Netcongestie Zeeland
Het hoogspanningsnet in Zeeland heeft zijn maximale capaciteit bereikt. Daardoor komen aanvragen van nieuwe en met name zwaardere zakelijke aansluitingen op een wachtlijst. De specifieke gevolgen zijn nog niet helemaal duidelijk, maar voor sommige bedrijven en ontwikkelaars kan dit ook een aanleiding zijn om nieuwe ontwikkelingen uit te stellen waardoor de vraag naar bouwgrond achterblijft.

Tabel Overzicht verliesvoorziening en risicoreservering (x € 1.000)

	Verliesvoorziening			Risicoreservering		
Voorziening grondexploitatie	1e herziening 2026	+ aanpassing 2e herziening 2026 =	voorziening 2e herziening 2026	1e herziening 2026	+ aanpassing 2e herziening 2026 =	risicoreservering 2e herziening 2026
Scheldekwartier	100.566	**698**	**101.264**	6.676	**-412**	**6.264**
Souburg Noord	3.697	**6**	**3.703**	1.261	**-37**	**1.224**
Kenniswerf fase 1	11.449	**82**	**11.531**	750	**-39**	**711**
Kenniswerf fase 2	3.531	**54**	**3.585**	369	**22**	**391**
Kenniswerf fase 3	2.053	**-66**	**1.987**	145	**-47**	**98**
Kenniswerf fase 5	2.733	**18**	**2.751**	2.053	**-260**	**1.793**
Spuikom	6.068	**2.359**	**8.427**	2.226	**517**	**2.743**
Totaal	**130.097**	**3.151**	**133.248**	**13.480**	**-256**	**13.224**

Paragraaf verbonden partijen

Wij werken samen met verbonden partijen. Dit zijn organisaties waarin de gemeente zeggenschap heeft én geld investeert. Dit bepaalt het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Wat is een financieel belang?
Wij hebben een financieel belang als wij geld geven aan een organisatie, en dat geld niet terugkrijgen als de organisatie failliet gaat. Ook als de gemeente aansprakelijk is voor schulden van de organisatie, is er sprake van financieel belang.

Wat is een bestuurlijk belang?
De gemeente heeft een bestuurlijk belang als zij meebeslist in het bestuur van een organisatie. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar namens de gemeente in het bestuur zit of stemt.

Let op: Als er alleen financieel belang is, noemen we het geen verbonden partij.

Waarom werken wij met verbonden partijen?
Wij werken met verbonden partijen om publieke taken goed en efficiënt uit te voeren. Vaak gaat het om samenwerking met andere gemeenten.
Verbonden partijen kunnen zijn:
Publiekrechtelijke organisaties, zoals gemeenschappelijke regelingen (GR-en)
Privaatrechtelijke organisaties, zoals stichtingen, verenigingen, coöperaties of bedrijven

Wat moet de gemeente hierover melden?
Wij moeten in een aparte paragraaf uitleg geven over:

- Het belang dat Vlissingen heeft in de organisatie
- Het publieke doel dat hiermee wordt bereikt (zoals werkgelegenheid, vestiging van bedrijven, dividend)
- De risico’s voor de financiële situatie van de gemeente

Verbonden partijen per programma (bedragen x € 1.000)	Gemeentelijke bijdrage 2026	Gemeentelijke bijdrage 2027
Programma 1 Leefbaarheid		
Afvalstoffenverwijdering Midden- en Noord Zeeland (OLAZ)	1.346	1.434
Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD)	995	1.038
Veiligheidsregio Zeeland	3.708	4.047
Stadsgewestelijke brandweer (SGB)	441	456
Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (Trainingscentrum Vlissingen B.V.)		
Zeeuws Archief	311	317
Programma 2 Aantrekkelijke Stad		
North Sea Port SE (voorheen N.V. Zeeland Seaports)		
Holding Zeeuwse Visveilingen N.V. (ontvangst van dividend)		
Programma 3 Sociale samenhang		
Orionis (exploitatiebijdrage)	10.833	11.449
Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	2.779	2.872
Gemeentelijke Vervoerscentrale Zeeland B.V.	1.367	1.457
Buurtteams Vlissingen	3.341	3.473
Stadsgewestelijke Zwembad Vastgoed B.V.	552	587
Algemene dekkingsmiddelen		
GBE Aqua		
ZEH		
BNG		
TOTAAL	**25.674**	**27.130**

Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Zeeland (OLAZ)

Openbaar Lichaam Afvalverwijdering Zeeland (OLAZ)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Kapelle
Doel	OLAZ zorgt in het belang van alle deelnemers voor het verwijderen van ons afval. Dit betekent ook dat OLAZ helpt bij het verkopen en verwerken van afval, en dat ze de milieustraten onderhouden.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B en W van de 13 gemeenten in Zeeland.
Vertegenwoordiging	1 bestuurslid (G. Sips) en 1 plaatsvervangend lid uit het college van B en W.
Openbaar belang	Het openbaar belang van OLAZ is het doelmatig, duurzaam en kostenefficiënt organiseren van de afvalverwerking voor de Zeeuwse gemeenten. Door deze taak gezamenlijk uit te voeren, worden schaalvoordelen benut, verwerkingscontracten efficiënt beheerd en wordt een verwerking van huishoudelijke afvalstoffen gewaarborgd. OLAZ vervult tevens een rol door kennisdeling, beleidsafstemming en samenwerking tussen de Zeeuwse gemeenten op het gebied van afvalbeheer te faciliteren. Hiermee ondersteunt OLAZ gemeente Vlissingen bij een effectieve uitvoering van wettelijke afvaltaken en in het behalen van haar milieu (VANG).
Financieel belang	• De gemeenten betalen OLAZ voor het verwerken van afval. Ook betalen ze mee aan de kosten van de milieustraten in Zeeland en aan de organisatiekosten van de samenwerking. • De kosten voor het verkopen en verwerken van afval worden elk jaar vooraf ingeschat in de begroting. De echte kosten hangen af van hoeveel afval er wordt aangeleverd. • Voor de milieustraten en de organisatiekosten hebben we een vast bedrag afgesproken met OLAZ. In 2027 is dit € 31,35 per inwoner. • De gemeente Vlissingen betaalt in 2027 een bijdrage van € 1.434.410 voor de milieustraten.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 2.599.000 (31-12-2024: € 1.653.000) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 19.737.000 (31-12-2024: € 20.523.000)
Resultaat	Resultaat 2025 € 117.000 (2024: € 130.000)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	• Elke gemeente schat zelf hoeveel restafval en GFT+E-afval er komt. Voor Vlissingen is een voorzichtige schatting gemaakt, gebaseerd op het grondstoffenbeleid 2020-2024 en het nieuwe inzamelsysteem. • Er is ook een prijsstijging (indexering) voor personeel, overslag en transport. Dit geldt voor de verwerking van afval én het beheer van de milieustraten. • De opbrengsten uit afvalverkoop zijn ingeschat op basis van de marktprijs. Die prijs kan in werkelijkheid hoger of lager uitvallen. • In de begroting heeft OLAZ geld gereserveerd voor toekomstige ontwikkelingen. Dit is bedoeld voor investeringen in circulaire ambachtscentra in Zeeland, zoals besloten in 2024. • In de begroting heeft OLAZ geld opgenomen voor heffingen vanuit het Rijk zoals de verbrandingsbelasting en de sinds 2026 geldende CO2-heffing . Deze belasting stijgt naar verwachting de komende jaren verder.
(Financiële) risico's	Hoeveel elke inwoner moet betalen, hangt af van de prijs van het afval dat we inzamelen. De afvalstoffenbelasting en een mogelijke CO2-heffing kunnen zorgen voor extra kosten. Dit zijn financiële risico’s voor de gemeenten die meedoen.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Afval verwijderen we op een slimme en zuinige manier. Ook het beheer van de milieustraat gebeurt efficiënt en doelgericht. Op deze manier draagt het bij aan onze doelstelling (VANG) om het restafval te verminderen.

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD-Zeeland)

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD-Zeeland)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	Taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de deelnemende partijen uitvoeren, op het vlak van milieu.
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Zeeland en provincie Zeeland
Vertegenwoordiging	1 lid in algemeen bestuur, wethouder Dhr. O. Ghering
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling RUD Zeeland verzorgt een optimale uitvoering van de basistaken van de gemeente Vlissingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarvoor is RUD Zeeland de wettelijk verplichte omgevingsdienst. Het wettelijk kader is de Omgevingswet en de daarop gebaseerde uitvoeringsregelgeving op het gebied van milieu en natuur.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2027 is € 1.037.800
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € -1.433.000 (2024: € 110.000) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 7.492.000 (2024: € 7.783.000)
Resultaat	Resultaat 2025: € -2.223.076 (2024: € -661.026)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	RUD Zeeland begroot op basis van een jaarplan en rekent af op basis van de werkelijk door de gemeente Vlissingen afgenomen uren. Hiervoor is een begrotings- en financieringssystematiek vastgesteld. Deze financieringssystematiek past intussen echter minder goed. De afrekening komt structureel te laag uit, omdat de eerder vastgestelde kengetallen niet meer met de werkelijkheid overeenkomen. Daarom werkt RUD Zeeland aan een passender financieringssystematiek. Vooralsnog wordt in 2027 de bestaande financieringssystematiek gehanteerd. Als eind 2026, na de voorgeschreven zienswijzeprocedure, een nieuwe systematiek door het algemeen bestuur RUD Zeeland is vastgesteld, zullen in 2027 beide naast elkaar worden gehanteerd. In deze test- en vergelijkingsfase is de bestaande financieringssystematiek leidend. Voorzien wordt dat in 2028 een nieuwe begrotings- en financieringssystematiek gehanteerd wordt. De afgelopen jaren is het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) erg belangrijk geweest. Met dit programma, gestart medio 2022, is gevolg gegeven aan het advies van de Commissie Van Aartsen, om het bestaande VTH-stelsel op essentiële punten te verbeteren. Eén van de te nemen maatregelen betrof de groei van de organisatie, zodat RUD Zeeland zou voldoen aan de criteria 'Robuuste RUD' van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De groei in omzet is gerealiseerd, zoals zichtbaar is aan de voor RUD Zeeland begrote budgetten in de meerjarenbegroting. De in 2026 geworven medewerkers worden nu ingewerkt en soms ook opgeleid. RUD Zeeland zal in 2027 zich verder ontwikkelen om werkelijk robuust en effectief te zijn. Per januari 2026 is RUD Zeeland verhuisd van Terneuzen naar Middelburg en wordt nu door de provincie Zeeland facilitair ondersteund. Door de wisseling van systemen en dergelijke, was de start, begin 2026, niet eenvoudig. Inmiddels zijn de kinderziektes verholpen. Ook is RUD Zeeland per 2026 gereorganiseerd, waardoor medewerkers aan een nieuwe rol hebben moeten wennen. In 2027 zal RUD Zeeland naar behoren kunnen opereren en zal de verslaglegging daarover aan de deelnemers, verbeteren.
(Financiële) risico's	Om te voldoen aan de kwaliteitscriteria van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, is RUD Zeeland versterkt en uitgebreid met diverse medewerkers. De grootste stijgingen van het benodigde budget zijn daarmee achter de rug. Conform het Plan van Aanpak Robuuste RUD, zijn nog wel de middelen voor de jaarschijf 2027 meegenomen in de Begroting Vlissingen 2027. Het financiële risico van het ontwikkeltraject Robuuste RUD vervalt daarmee. Van belang is nu dat met de nieuwe medewerkers, RUD Zeeland zich in 2027 inhoudelijk verder ontwikkelt tot een robuuste, toekomstbestendige omgevingsdienst.

Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland (RUD-Zeeland)	**Toelichting**
	Zoals alle overheden en bedrijven is ook RUD Zeeland kwetsbaar door de uitstroom van medewerkers die met pensioen gaan. Daarbij is voor specialistische functies de arbeidsmarkt krap. Door het ontwikkeltraject Robuuste RUD heeft de organisatie echter ervaring opgedaan met het werven van medewerkers. Door de verhuizing naar Middelburg is de werfkracht verbeterd.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	In de strategische visie 'Blik op de toekomst' en in de Omgevingsvisie Vlissingen 2040 worden ruimtelijke thema's als een schoon werk- en leefmilieu als doel, en de implementatie van de Omgevingswet als middel daartoe benoemd. RUD Zeeland werkt, in opdracht van onder andere de gemeente Vlissingen, aan deze schone en veilige werk- en leefomgeving.

Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	De doelstelling van Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) is het behartigen van de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisismanagement.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B en W van alle Zeeuwse gemeenten.
Vertegenwoordiging	De burgemeester in het algemeen bestuur en als agenda lid en toehoorder in het dagelijks bestuur.
Openbaar belang	De VRZ voert wettelijke taken uit die de Zeeuwse gemeenten op grond van de Wet veiligheidsregio's gezamenlijk moeten organiseren teneinde het openbare belang van een veilige samenleving te versterken; dit door onder meer een regionale voorbereiding op rampen en crises, het instellen en in stand houden van de brandweer en de GHOR en de regionale meldkamerfunctie.
Financieel belang	De gemeentelijke bijdrage voor 2027 is € 4.046.638
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 1.593.358 Vreemd vermogen 31-12-2025: € 28.512.944
Resultaat	Resultaat 2025: €118.642
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	Vanaf 2027 krijgt VRZ te maken met verder oplopende kapitaallasten. De komende jaren moet veel (brandweer)materieel worden vervangen, zoals de vervanging van afgeschreven tankautospuiten (minimaal 33, maximaal 44). Vervanging is noodzakelijk om de operationaliteit en de slagkracht voor de basisbrandweerzorg te kunnen garanderen. VRZ vraagt gemeenten om in de begroting concreet rekening te houden met deze stijgende kapitaallasten. De directies van VRZ en de GGD hebben in september 2026 laten weten dat de financiële en juridische inzichten op belangrijke punten afwijken van de inschattingen uit 2025. De algemeen besturen van de VRZ en de GGD hebben zodoende besloten om in ieder geval tot eind 2026 de tijd te nemen om de nieuwe inzichten zorgvuldig te beoordelen. Er wordt een voorstel voorbereid voor een externe evaluatie van het proces en een verkenning van alternatieve scenario's. Ook wordt bekeken wat de gevolgen zouden zijn van het opschorten of stoppen van het fusieproces.
(Financiële) risico's	VRZ staat in de komende beleidsperiode, naast operationele uitdagingen, ook voor een aantal financiële uitdagingen. Oplopende kapitaallasten als gevolg van noodzakelijk vervangingsinvesteringen van brandweermaterieel en oplopende loonkosten laten in de meerjarenraming 2023 t/m 2025 een stapsgewijze stijging van de gemeentelijke bijdrage zien. Het nieuwe meerjarenbeleidsplan is op het moment van schrijven nog niet opgesteld door VRZ. De conceptbegroting 2026 is niet-sluitend met een tekort van € 1.539.540.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Op grond van de Wet Veiligheidsregio's en de op de grond van deze wet opgestelde Gemeenschappelijke regeling VRZ 2013 zijn door de dertien Zeeuwse gemeenten aan VRZ een aantal taken en bevoegdheden in het kader van de advisering, bestrijding en voorkoming van rampen, branden en crises overgedragen. Naast deze taken is VRZ op grond van diezelfde wet verantwoordelijk voor het instellen en in stand houden van de brandweer, een meldkamerfunctie en het instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie (GHOR). De wettelijke taken moet VRZ uitvoeren in een, vanuit veiligheidsoogpunt, ingewikkelde regio. Naast de specifieke geografische en infrastructurele kenmerken, wordt in Zeeland met veel vrijwilligers gewerkt die zich inzetten voor de veiligheid in Zeeland. Samen met de andere twaalf deelnemende gemeenten in VRZ, is het voor de gemeente Vlissingen van belang dat VRZ op een financieel verantwoorde en met voldoende operationele sterkte de genoemde wettelijke taken kan vervullen. Dit is van groot belang voor de veiligheid van de burgers in Vlissingen en Zeeland.

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen (SGB)

Stadsgewestelijke Brandweer Vlissingen (SGB)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	De doelstelling van de Stadsgewestelijke Brandweer (SGB) betreft het beheer, onderhoud en instandhouding van de brandweerkazernes binnen het stadsgewest.
Betrokken partijen	Gemeenteraden en colleges van B en W van de gemeenten Middelburg en Vlissingen.
Vertegenwoordiging	De burgemeester en 1 wethouder in het algemeen bestuur en 2 plaatsvervangende leden uit het college.
Openbaar belang	De gemeenten Vlissingen en Middelburg verzorgen gezamenlijk het gebouwenbeheer van de brandweerkazernes en het onderhoud van de brandkranen binnen de SGB.
Financieel belang	De gemeente Vlissingen draagt voor 50% bij aan de begroting van de SGB. De gemeentelijke bijdrage voor 2027 is € 456.000.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 192.857
Resultaat	Resultaat 2025: € 99.435
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	Bij het overgaan van al het personeel, materieel en materiaal naar de VRZ is afgesproken met alle deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling VRZ dat het eigendom van de gebouwen (kazernes) en het beheer van de brandkranen achterblijft bij de gemeenten. Voor de gemeenten Vlissingen en Middelburg geldt dat deze onderdelen niet in beheer zijn van de afzonderlijke gemeenten, maar bij de SGB. Voor deze, bij de SGB achterblijvende taken, is samen met de gemeente Middelburg een uitvoeringsorganisatie ingericht.
(Financiële) risico's	De voorziening FLO.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	De doelstelling van de SGB betreft, na de regionalisering van de brandweer per 1 januari 2014, het door de gemeenten Vlissingen en Middelburg gezamenlijk verzorgen van het gebouwenbeheer van de kazernes en het onderhoud van de brandkranen binnen de SGB.

Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (VCZ)

Veiligheidscentrum Zeeland B.V. (VCZ)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Het verzorgen van cursussen op het gebied van brandpreventie, -het bestrijden en - beveiligen en de realistische voorbereiding van cursisten op hun taken als (bedrijfs) brandweerman/vrouw of als (bedrijfs)hulpverlener in bedrijven en instellingen.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen.
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft 100% zeggenschap. Het geplaatst aandelenkapitaal bedraagt € 150.000 met een agioreserve van € 822.262.
Openbaar belang	Vanwege de voorbereiding van cursisten op hun taken als (bedrijfs) brandweerman/vrouw of als (bedrijfs)hulpverlener in bedrijven en instellingen was dit een gemeentelijke taak.
Financieel belang	De gemeente is 100% aandeelhouder en heeft een langlopende lening verstrekt van € 427.500 (v.j. € 427.500). Daarnaast is er nog een rekening courant verhouding met de gemeente. De langlopende lening en de rekening courantverhouding is volledig afgeschreven door de gemeente en volledig voorzien.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 520.983 (2024: € 457.236) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 1.501.436 (2024: € 1.660.465)
Resultaat	Resultaat 2025: € 63.747 (2024: € 43.517)
Raadsprogramma	Leefbaarheid
Ontwikkelingen	De gemeente gaat alle aandelen van VCZ verkopen. Dit gebeurt via een openbare selectieprocedure. Deze is gestart in 2026 en zal naar verwachting medio 2027 afgerond zijn. Daarbij houdt de gemeente zich aan de regels die de Hoge Raad heeft vastgesteld in het Didam-arrest.
(Financiële) risico's	De gemeente loopt geen financieel risico meer aangezien het eigen vermogen, langlopende lening en rekening-courant reeds volledig zijn voorzien.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	De vennootschap draagt niet direct bij aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Indirect draagt de vennootschap bij aan de beleidsdoelstellingen van veiligheid vanwege opleidingen aan personeel van VRZ.

Zeeuws Archief

Zeeuws Archief	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk. Gemeenschappelijke Regeling (GR) op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).
Vestigingsplaats	Middelburg. Het Zeeuws Archief is gevestigd in Middelburg en vervult vanuit deze locatie de regionale archieftaken voor de deelnemers.
Doel	Het uitvoeren van wettelijke en ondersteunende taken op het gebied van archiefbeheer, informatiebeheer, duurzame digitale archivering, informatievoorziening en publieksbereik voor de deelnemende overheden. Daarnaast draagt het Zeeuws Archief zorg voor het beheer, behoud en toegankelijk maken van archieven en erfgoedcollecties.
Betrokken partijen	De deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling Zeeuws Archief zijn: • Gemeente Middelburg • Gemeente Veere • Gemeente Vlissingen • Gemeente Terneuzen • Gemeente Schouwen-Duiveland • Provincie Zeeland • Waterschap Scheldestromen Per 1 januari 2027 treedt het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) uit de regeling als gevolg van de nieuwe Archiefwet.
Vertegenwoordiging	Namens de gemeente Vlissingen neemt het college deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Zeeuws Archief. Dhr. Boonman vertegenwoordigt de gemeente in het Algemeen Bestuur (AB). Dhr. Ghering is 2e vertegenwoordiger.
Openbaar belang	Het Zeeuws Archief draagt bij aan het openbaar belang door het duurzaam beheren, bewaren en toegankelijk maken van archieven en overheidsinformatie. Hiermee wordt invulling gegeven aan wettelijke verplichtingen uit de Archiefwet en wordt de transparantie, democratische verantwoording, rechtszekerheid, bedrijfsvoering en het cultureel erfgoed van Zeeland geborgd.
Financieel belang	Begroting 2027: € 408.185 • Gemeentelijke bijdrage: € 317.379 • e-Depot bijdrage: € 90.806
Vermogen	Eigen vermogen per 31 december 2025: € 2.867.229. Vreemd vermogen per 31-12-2025: € 5.801.548
Resultaat	n.v.t.
Raadsprogramma	Veilige en transparante overheid / Dienstverlening en bedrijfsvoering. Het Zeeuws Archief ondersteunt de gemeente bij het voldoen aan wet- en regelgeving op het gebied van informatie- en archiefbeheer en draagt bij aan een transparante en betrouwbare overheid. Dit sluit aan bij de ambities rondom informatiebeheer, open overheid en dienstverlening.
Ontwikkelingen	Belangrijke ontwikkelingen zijn: • De gemeente Vlissingen is per 1 januari 2026 toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Zeeuws Archief. • Het Zeeuws Archief ontwikkelt het Zeeuws e-Depot verder ten behoeve van duurzame digitale archivering. • De voorbereidingen lopen voor de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet per 1 januari 2027. • Het Ministerie van OCW treedt per 1 januari 2027 uit de Gemeenschappelijke Regeling, waardoor de bestuurlijke inrichting wordt gewijzigd. • De organisatie zet verder in op digitalisering, informatiebeheer en duurzame toegankelijkheid van digitale informatie.
(Financiële) risico's	De financiële risico's worden beperkt geacht. Het Zeeuws Archief voert voornamelijk wettelijke en beheersmatige taken uit met stabiele en planbare werkzaamheden. Uit de jaarverantwoording 2025 en de begroting 2027 blijkt dat sprake is van een financieel gezonde organisatie met een positief resultaat, voldoende reserves en een sluitende meerjarenbegroting. Als belangrijkste risico's worden genoemd: • ontwikkelingen op de arbeidsmarkt; • cao-aanpassingen; • wijzigingen in bijdragen van deelnemers;

Zeeuws Archief	**Toelichting**
	• wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling; • geopolitieke ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op ICT en energiekosten; • vertraging in bestuurlijke besluitvorming. Het risico voor de gemeente Vlissingen wordt als beperkt beoordeeld
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Het Zeeuws Archief ondersteunt de gemeente Vlissingen bij: • het voldoen aan de Archiefwet en archiefregelgeving; • duurzaam beheer en behoud van fysieke en digitale archieven; • verbetering van de informatiehuishouding; • transparantie en verantwoordingsplicht van de overheid; • digitale duurzaamheid en voorbereiding op de nieuwe Archiefwet; • behoud en toegankelijkheid van het cultureel erfgoed van Vlissingen. Daarnaast versterkt deelname aan de Gemeenschappelijke Regeling de bestuurlijke invloed van Vlissingen op de koers en dienstverlening van het Zeeuws Archief.

North Sea Port SE

North Sea Port SE	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Sas van Gent
Doel	Ontwikkeling, uitgifte en beheer van havens, haventerreinen en -faciliteiten, van Vlissingen tot Gent. Verder zorgdragen voor a) een veilige en efficiënte afhandeling van het scheepvaartverkeer, en b) nautische en maritieme orde en veiligheid.
Betrokken partijen	Provincie Zeeland en Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent en gemeenten Borsele, Terneuzen, Vlissingen, Evergem en Zelzate.
Vertegenwoordiging	Gemeente Vlissingen is sinds 1 juli 2019 aandeelhouder in North Sea Port SE, voor 8 1/3 procent. De gemeenten Borsele en Terneuzen zijn dat voor eenzelfde percentage. Provincie Zeeland is 25 procent aandeelhouder in North Sea Port SE. De andere 50 procent van de aandelen SE worden gehouden door Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent en gemeenten Evergem en Zelzate. Gemeente Vlissingen heeft, uit het College, 1 lid in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van North Sea Port SE.
Openbaar belang	Werkgelegenheid en dividend. Het havengebied van North Sea Port, van Vlissingen tot aan Gent, is 60 km lang. Daarbinnen zijn meer dan 550 bedrijven actief en zijn er zo'n 106.000 banen. Rond de € 12,7 miljard wordt er aan toegevoegde waarde gecreëerd. Het deel van de haven dat binnen de gemeentegrenzen van Vlissingen valt, is goed voor een substantieel deel van de Vlissingse werkgelegenheid. Dividend is voor het eerst vanaf 2028 voorzien. Dat is een afspraak uit het verleden. Allereerst moet de garantstelling voor het havenbedrijf, door de Zeeuwse aandeelhouders, zijn afgebouwd naar € 0.
Financieel belang	Gemeente Vlissingen is sinds 1 juli 2019 aandeelhouder in North Sea Port SE, voor 8 1/3 procent.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 720.080.000 (2024: € 676.860.000) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 268.496.000 (2024: € 305.453.000)
Resultaat	Resultaat 2025: € 43.200.000 (2024: € 37.806.000)
Raadsprogramma	Aantrekkelijke stad.
Ontwikkelingen	North Sea Port stelde voor de komende jaren het Strategisch Plan 2030 en de ruimtelijke ontwikkelstrategie op.
(Financiële) risico's	Verslechtering van de economie. De Nederlandse aandeelhouders staan garant voor de leningen en derivaten van North Sea Port en WarmCo.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Gemeente Vlissingen streeft naar nieuwe ontwikkelingen in het zeehavengebied, met nieuwe bedrijven, nieuwe werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Havenbedrijf North Sea Port draagt hier in ruime mate aan bij.

Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren

Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Orionis Walcheren is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Vlissingen, Middelburg en Veere voor de uitvoering van (wettelijke) taken op het gebied van de Participatiewet (PW, IOAW, IOAZ, BBZ, WSW) en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Daarnaast voert Orionis Walcheren een voornaam deel van de minimaregelingen uit. Orionis Walcheren ondersteunt inwoners die een beroep doen op de Participatiewet met hun ontwikkeling en begeleiding naar (zo regulier mogelijk) werk. Zodat deze inwoners weer zo spoedig mogelijk in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en zo veel mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Inwoners die (tijdelijk) ondersteuning nodig hebben voor hun levensonderhoud, kunnen een beroep doen op Orionis Walcheren voor een inkomens- en/of bijstandsvoorziening(en).
Betrokken partijen	Raden en colleges van B en W van de gemeenten Veere, Vlissingen en Middelburg.
Vertegenwoordiging	1 bestuurslid dagelijks bestuur en 2 leden algemeen bestuur uit het college gemeente Vlissingen.
Openbaar belang	Door werkzaamheden gezamenlijk onder te brengen bij Orionis Walcheren realiseren de Walcherse gemeenten voordelen op het gebied van schaalgrootte, kostenbeheersing, kwaliteit van dienstverlening en een effectieve uitvoering van taken.
Financieel belang	De totale bijdrage 2027 van de gemeente Vlissingen aan Orionis Walcheren is € 59.326.424 (2026: € 53.944.558). Deze bestaat voor: • € 43.015.659 (75%) uit rijksbijdragen voor de bekostiging van bijstandsuitkeringen (Buig-budget), re-integratieactiviteiten en beschut werk (Wsw). • € 3.377.146 voor de bekostiging van bijzondere bijstand en minimaregelingen; • € 11.449.110 voor de bekostiging van uitvoeringskosten Orionis Walcheren.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 2.699.000 (2024: € 2.081.000) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 15.633.000 (2024: € 16.234.000)
Resultaat	Resultaat 2025: € 937.000 (2024 € 1.469.000)
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	*Extra investering in re-integratie* De extra investering door de Walcherse gemeenten in re-integratie wordt in 2027 en verder voortgezet, zodat jaarlijks 200 inwoners met een bijstandsuitkering extra door Orionis Walcheren gere-integreerd kunnen worden naar betaald werk. Jaarlijks wordt geëvalueerd of het financieel en maatschappelijk lonend is om het investeringsbedrag voort te zetten of eventueel aan te passen. *Kadernota* De Walcherse gemeenten en Orionis Walcheren stellen samen een kadernota Orionis Walcheren 2028-2031 op. De kadernota wordt in maart/april 2027 voor besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraden.
(Financiële) risico's	*Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorzieningen aan Gemeenten (BUIG)* Er is voortdurende onzekerheid over de Rijksbijdrage BUIG . De afgelopen jaren hebben laten zien dat daarin grote schommelingen kunnen optreden. Het financieel resultaat op de rijksbijdrage wordt bepaald door 3 aspecten: 1. Omvang van het landelijke macrobudget BUIG 2. Het budgetaandeel van de gemeente Vlissingen in dat macrobudget 3. De ontwikkeling van het bestand werkloze inwoners met een bijstandsuitkering. Op de eerste 2 aspecten heeft de gemeente geen invloed. Het derde aspect kan door de gemeente deels beïnvloed worden. Dit gebeurt door middel van de re-integratie van werkloze inwoners met een bijstands- uitkering naar werk door Orionis Walcheren. De resultaten van re-integratie moeten gelijke tred houden met landelijke gemiddelden om zicht te houden op een neutraal- en bij voorkeur positief resultaat op de Rijksbijdrage BUIG. *Werkontwikkelbedrijf* Bij het werkontwikkelbedrijf spelen met name (markt gerelateerde) ondernemersrisico's. Een van de pijlers van het in 2026 vastgestelde Transitieplan Werkontwikkelbedrijf is dat het Werkontwikkelbedrijf

Gemeenschappelijke Regeling Orionis Walcheren	**Toelichting**
	financieel meer voorspelbaar wordt. Dit wordt bereikt door (financiële) risico's meer te beleggen bij klanten.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Als verbonden partij wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de realisatie van de 2 belangrijkste beleidsdoelen van het thema Bestaanszekerheid, namelijk: • In 2030 zijn in de gemeente Vlissingen minder inwoners uit de beroepsbevolking werkloos en afhankelijk van een bijstandsuitkering. • In 2030 hebben in de gemeente Vlissingen minder huishoudens geregistreerde problematische schulden.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Goes
Doel	Het openbaar lichaam is ingesteld om gezamenlijke belangen van de deelnemers te behartigen op het gebied van de Wet publieke gezondheid, de Wet veiligheidsregio's, de Wet op de lijkbezorging, de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Wet Kinderopvang.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B en W van alle Zeeuwse gemeenten.
Vertegenwoordiging	1 bestuurslid en 1 plaatsvervangend lid uit het college.
Openbaar belang	Door werkzaamheden gezamenlijk onder te brengen bij de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD) realiseren de Zeeuwse gemeenten voordelen op het gebied van schaalgrootte, kostenbeheersing, kwaliteit van dienstverlening en een effectieve uitvoering van taken.
Financieel belang	Bijdrage naar rato van het aantal inwoners op 1 januari voorafgaand aan het desbetreffende begrotingsjaar zoals door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd. De gemeentelijke bijdrage voor 2027 is € 2.871.820 (2026: € 2.779.161) exclusief inkoop jeugdhulp. De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoeringskosten van Inkoop Jeugdhulp bedraagt voor 2027 € 237.576 (2026: € 212.616). Vanaf 2024 zijn alleen de uitvoeringskosten voor inkoop jeugdhulp opgenomen in de begroting van de GGD. De kosten voor jeugdhulp worden alleen nog maar opgenomen in de gemeentelijke begroting.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 5.675.233 (2024: € 6.515.882) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 26.263.411 (2024: € 32.018.125, 2023: € 33.612.628)
Resultaat	Resultaat 2025: € 1.338.669 (2024: € 1.202.129)
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	Vanaf 2023 zijn er noodzakelijke structurele en deels ook incidentele middelen toegekend om de basis op orde te brengen bij de GGD. In het vierde kwartaal van 2024 is een externe tussenevaluatie uitgevoerd door Lysias advies. Zij concluderen onder meer dat de capaciteitsinzet en aandacht voor het uitvoeren van de wettelijke taken is verbeterd en dat de GGD financieel minder kwetsbaar is door de genomen verbetermaatregelen. De uitdaging voor 2025 en verder is het binden en committeren van medewerkers in de lijnorganisatie zoals de GGD nu is. **Zeeuwse Pandemische Paraatheid** Het Rijk stelde in 2025 extra financiële middelen beschikbaar waarmee GGD-en in staat worden gesteld de vergrote capaciteit die voortkomt uit de uitvoering van het programma Versterking infectieziektebestrijding en Pandemische Paraatheid deels te bestendigen, zodat zij kunnen voldoen aan de eisen die aan hen gesteld worden. Het is vooralsnog onduidelijk of en in welke mate deze middelen ook in 2026 beschikbaar blijven. Het Rijk stelt wel incidenteel middelen beschikbaar aan de GGD-en voor 'transitiecapaciteit' in de periode 2024 t/m 2026. Deze gelden dienen specifiek te worden aangewend om extra capaciteit te creëren om de aansluiting op de Landelijke Functie opschaling Infectieziektebestrijding (LFI) te bewerkstelligen. **Samenwerking GGD-VRZ** De directies van VRZ en de GGD hebben in september 2026 laten weten dat de financiële en juridische inzichten op belangrijke punten afwijken van de inschattingen uit 2025. De algemeen besturen van de VRZ en de GGD hebben zodoende besloten om in ieder geval tot eind 2026 de tijd te nemen om de nieuwe inzichten zorgvuldig te beoordelen. Er wordt een voorstel voorbereid voor een externe evaluatie van het proces en een verkenning van alternatieve scenario's. Ook wordt bekeken wat de gevolgen zouden zijn van het opschorten of stoppen van het fusieproces. **JGZ** Vanaf 2025 wordt in het programma "Toekomst JGZ; samen voor een gezonde jeugd" de dienstverlening van de JGZ toekomstbestendig ingericht. De GGD werkt aan oplossingen om de huidige dienstverlening anders, efficiënter en gerichter in te zetten. De GGD gaat minder/anders

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland (GGD)	**Toelichting**
	ondersteunen waar dat kan en meer waar nodig. Deze opgave is omvangrijk voor de organisatie en de professionals en vindt daarom (onder begeleiding) gefaseerd plaats over een periode van 3 jaar. De resultaten van dit programma worden in 2025, 2026 en 2027 opgeleverd. In de Programmabegroting (en in de meerjarenschijf 2027) zijn incidenteel benodigde middelen geraamd ten laste van de algemene reserve van de GR GGD. Er wordt geen extra beroep gedaan op incidentele middelen via de gemeenten. **Veilig Thuis** Veilig Thuis vervult Zeeuws breed een belangrijke functie in het signaleren, aanpakken en doorbreken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Op basis van de toenemende aantallen meldingen, adviezen en vervolgdiensten alsmede de toenemende complexiteit en multiproblematiek blijft toekomstige inzet noodzakelijk. Deze toename heeft in oktober 2024 geleid tot een structurele verhoging van de formatie. De GGD verdeelt deze extra formatie over meerdere functies die direct actief zijn binnen het primaire proces. Hiermee streeft de GGD naar een structurele verlaging van de wachtlijsten. **AZWA** In juli 2025 sloten het Rijk, de VNG en de zorgsector het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) om de zorg in Nederland toekomstbestendig, betaalbaar en toegankelijk te houden met daarbij ook opdrachten voor gemeenten en GGD-en.
(Financiële) risico's	Bij het maken van de begroting waren de afspraken over de nieuwe cao nog niet bekend. Daarom is uitgegaan van een verwachte loonstijging van 2,0%. Toen de begroting van de GR GGD Zeeland eind januari 2025 werd opgesteld, lag er echter een looneis van 5,6%. Hierdoor bestaat het risico dat de werkelijke loonkosten ongeveer 3% hoger uitvallen dan begroot. Dit kan leiden tot een extra stijging van de personeelskosten van ongeveer € 712.500.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	De GGD geeft uitvoering aan de taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid. Hieronder vallen onder andere: jeugdgezondheidszorg (consultatiebureau en 'schoolarts'), medische milieukunde, infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitoren en gezondheidsvoorlichting. De GGD voert naast wettelijke taken ook taken uit zoals forensische geneeskunde, publieke gezondheidszorg in COA-opvanglocaties en sociaal-medische advisering. De gemeente Vlissingen neemt daarnaast nog een aantal aanvullende diensten af ten behoeve van de lokale jeugdgezondheidzorg (zoals opvoedcursussen, videohome-training en overbruggingszorg). Het programma Veilig Thuis voert voor Vlissingen de taken van het Zeeuwse advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling uit. Deze taken vloeien voort uit de Wmo, de Jeugdwet en de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Het programma kent een duale financiering via de jeugdhulpbudgetten van de 13 gemeenten enerzijds en de centrumgemeente middelen uit de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DuVo) anderzijds.

Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Zeeland

Gemeenschappelijke regeling Publiek vervoer Zeeland	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Terneuzen
Doel	Organiseren van publiek vervoer en doelgroepenvervoer in Zeeland.
Betrokken partijen	Het openbaar lichaam is een samenwerkingsverband van Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Hulst, Middelburg, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen, Tholen, Veere en Vlissingen.
Vertegenwoordiging	1 bestuurslid in het algemeen bestuur en in het dagelijks bestuur is vanuit Walcheren de Vlissingse wethouder aangewezen.
Openbaar belang	Mobiliteit is een belangrijke randvoorwaarde voor mensen om zich te kunnen ontwikkelen en actief deel te nemen aan de samenleving. Daarom is het van belang dat inwoners van Zeeland met publiek gefinancierd vervoer belangrijke bestemmingen kunnen bereiken, zoals ziekenhuizen, werk- en stageplekken en bijbanen. Daarnaast draagt publiek gefinancierd vervoer bij aan het langer mobiel houden van ouderen en het versterken van sociale contacten.
Financieel belang	De begroting is gebaseerd op gefixeerde bijdragen met alleen een indexatie (4,1%), wat zorgt voor financiële voorspelbaarheid. Hiermee wordt voldaan aan wettelijke termijnen en wordt de gemeentelijke bijdrage voor 2027 formeel vastgelegd, met aandacht voor mogelijke risico's in de opstartfase van een nieuw vervoerssysteem.. De totale bijdrage voor 2027 is € 1.456.850
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 0 Vreemd vermogen 31-12-2025: € 617.333
Resultaat	Resultaat 2025: € 0
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	In 2025 hebben alle gemeenteraden en Provinciale Staten ingestemd met de nieuwe gemeenschappelijke regeling en nemen vanaf 2026 hierin deel. De verantwoordelijkheid voor de aansturing en uitvoering van publiek vervoer in Zeeland ligt bij de Mobiliteitscentrale B.V. De gemeenschappelijke regeling is 100% aandeelhouder van de mobiliteitscentrale. De mobiliteitscentrale moet, op basis van data en inzichten, zorgen dat de gemeenschappelijke regeling goed geïnformeerd is en in staat is om sturing te geven aan het beleid rondom publiek vervoer in Zeeland. De midoffice is als geheel een nieuwe rol voor de mobiliteitscentrale. De opdracht van de midoffice is de midden- en lange termijn dienstverlening zodanig in te richten (en bij te stellen) dat een optimum wordt geleverd aan 3 doelen (KPI's) zoals geformuleerd: bereikbaarheid voorzieningen, tevredenheid reiziger en beheersing van kosten. Door uitvoering te geven aan taken van de midoffice kunnen de genoemde doelen ook worden bereikt.
(Financiële) risico's	Doordat deze nieuwe vorm van vervoer en dus ook bekostiging nog maar net in Vlissingen en Zeeland is gestart op het moment van het maken van de begroting, blijft dit een inschatting van de kosten. Er wordt op dit moment nog gewerkt aan het optimaliseren van de techniek. Deze is wel gebaseerd op al bestaande data van de vervoersvormen, maar blijft altijd aan mogelijke wijziging onderhevig. Er is een aanname dat de vraag naar doelgroepenvervoer (Wmo- en/of jeugdzorgvervoer) binnen bepaalde grenzen blijft. Bij een forse stijging kan het Algemeen bestuur van de GR PVZ besluiten om extra bijdragen te vragen aan de deelnemer waar de stijging aan te wijten valt of om spelregels zoals bijvoorbeeld de wachttijden te wijzigen.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Zowel de strategische visie Vlissingen 2040 als de Omgevingsvisie Vlissingen 2040 benadrukken het belang van slimme mobiliteit en de toegankelijkheid van het vervoer als voorwaarde voor een leefbare en vitale stad. Dit sluit nauw aan bij de doelstellingen uit de Regionale Mobiliteit Strategie (RMS). Daarnaast past dit voorstel binnen de brede ambitie van Vlissingen om als gemeente structureel samen te werken met de provincie en andere Zeeuwse gemeente aan een duurzaam, inclusief en verbonden Zeeland.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.

Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed B.V.	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Het beheren en (doen) exploiteren van zwembadgebouwen alsmede het financieren daarvan.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen en Gemeente Middelburg.
Vertegenwoordiging	De gemeente heeft zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders ter grootte van het aandeel in het geplaatste aandelenkapitaal (de helft van € 90.000). Tevens 1 portefeuillehouder (zowel van de gemeente Vlissingen als Middelburg) in de directie.
Openbaar belang	Stadsgewestelijk Zwembad Vastgoed BV (SZV) heeft ten doel het beheren en (doen) exploiteren van de zwembadgebouwen. De aandelen zijn voor 50% in handen van de gemeente Middelburg en voor 50% van de gemeente Vlissingen. De wethouders Sport van beide gemeenten zijn gevolmachtigd de gemeenten te vertegenwoordigen .
Financieel belang	De gemeente draagt bij in het exploitatietekort van de BV op basis van de verhouding 50-50 met de gemeente Middelburg.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 428.455 (31-12-2024: € 405.430) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 9.345.767 (31-12-2024: € 9.557.026)
Resultaat	Resultaat 2025: € 23.025 (2024: € 127.946)
Raadsprogramma	Sociale Samenhang
Ontwikkelingen	
(Financiële) risico's	Bijdragen in een eventueel exploitatietekort.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Het samen met de gemeente Middelburg in stand houden van het Vrijburgbad draagt bij aan het realiseren van de sportdoelstellingen van de gemeente Vlissingen. Door te zorgen voor goede sportfaciliteiten in de gemeente, en deze voor betaalbare tarieven beschikbaar te stellen, zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk inwoners kunnen sporten en bewegen.

Buurtteams Vlissingen

Buurtteams Vlissingen	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Vlissingen
Doel	Organiseren en uitvoeren van preventie, participatie en vroegsignalering in het sociaal domein in de gemeente Vlissingen.
Betrokken partijen	Gemeente Vlissingen is 100% aandeelhouder
Vertegenwoordiging	Algemene Vergadering
Openbaar belang	Buurtteams Vlissingen vormt een belangrijke schakel in de sociale basis en draagt bij aan de gemeentelijke doelstellingen binnen het sociaal domein. Door inzet op preventie, vroegsignalering, participatie en laagdrempelige ondersteuning worden inwoners ondersteund bij het versterken van hun eigen kracht, zelfredzaamheid en maatschappelijke deelname.
Financieel belang	Jaarbijdrage voor 2027 uit de opdrachtovereenkomst bedraagt € 3.473.000.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 514.624 (2024: € 82.541) Vreemd vermogen 31-12-2024: € 1.393.380 (2024: € 381.402)
Resultaat	Resultaat 2025: € 432.827 (2024: € 60.469)
Raadsprogramma	Sociale samenhang
Ontwikkelingen	De lokale infrastructuur in het sociaal domein in de gemeente Vlissingen betreft de Vlissingse zorgdriehoek voorliggend veld, de aanvullende zorg en Kerngezond Vlissingen. In deze driehoek is de rol van Buurtbedrijf Vlissingen BV (voorliggend veld) te investeren in preventie en vroegsignalering en het leveren van de laagdrempelige ondersteuning en activering aan inwoners. Buurtbedrijf Vlissingen BV biedt een nieuwe vorm van ondersteuning voor alle inwoners van de gemeente Vlissingen.
(Financiële) risico's	Geen risico’s uit hoofde van aandeelhouderschap anders dan normale risico’s.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Binnen de lokale zorginfrastructuur de eigen kracht, de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van de inwoners in de gemeente Vlissingen versterken. Zodat zij ‘Positief gezond’ zijn, voor zichzelf en voor elkaar kunnen zorgen en mee kunnen doen in de samenleving.

GBE Aqua B.V.

GBE Aqua B.V.	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel	De vennootschap heeft ten doel het houden en beheren van aandelen in Evides en het uitoefenen van stemrecht daarop. Het waarborgen van het wettelijk gedefinieerde publiek belang volgens de drinkwaterwet. Voor Evides is dit het leveren van continu, betrouwbaar drinkwater.
Betrokken partijen	Raden en colleges van B en W van de 13 gemeenten in Zeeland. De Provincie Zeeland en gemeenten in Noord- Brabant en Zuid-Holland.
Vertegenwoordiging	Algemene vergadering van aandeelhouders 1 lid uit het college van B en W.
Openbaar belang	
Financieel belang	De gemeente Vlissingen heeft een kapitaalbelang van 5,765% in GBE Aqua B.V.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 338.052.197 (2024: € 313.081.059) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 1.701.255 (2024: € 1.610.098)
Resultaat	Resultaat 2025: € 30.971.138 (2024: € 31.242.466)
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen.
Ontwikkelingen	Vereenvoudiging van de aandeelhoudersstructuur
Financiële risico's	n.v.t.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	GBE Aqua B.V. is opgericht om het dividend Evides jaarlijks beschikbaar te krijgen. Het dividend Evides is structureel opgenomen in de begroting.

Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)

Zeeuwse Energie Houdstermaatschappij (ZEH)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Privaatrechtelijk
Vestigingsplaats	Middelburg
Doel	ZEH richt zich op productie, handel en levering van energieproducten en diensten aan de zakelijke markt.
Betrokken partijen	Alle Zeeuwse gemeenten, gemeente Bergen op Zoom, Woensdrecht, Dirksland, Goedereede, Middelharnis, Oostflakkee en de Provincies Zeeland, Noord Brabant en Zuid Holland.
Vertegenwoordiging	Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Openbaar belang	
Financieel belang	De gemeente Vlissingen heeft een kapitaalbelang van 5,76% in ZEH.
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 1.270.574.000 (2024: € 1.306.330.000) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 643.059.000 (2024: € 621.586.000)
Resultaat	Resultaat 2025: € 95.988.000 (2024: € 68.182.000)
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen.
Ontwikkelingen	Na de verkoop van het belang in Evides en de Wholesale activiteiten, is ZEH een houdstermaatschappij met belangen in een aantal deelnemingen (energie gerelateerde activiteiten, namelijk opwek en levering) en een aanzienlijke financiële positie. De grootste en belangrijkste deelneming is een aandelenbelang van 70% in de Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid Nederland (EPZ), waar onder andere de kerncentrale Borssele onder valt. Er is in 2023 de aandeelhoudersstrategie geactualiseerd om aan te sluiten op het veranderde karakter van het bedrijf ZEH, de ordening van de elektriciteitsmarkt, de laatste ontwikkelingen in de (inter) nationale energiemarkt en de publieke waarden/publiek aandeelhouderschap. In 2024 is er een superdividend uitgekeerd waarmee de lening uit hoofde van de aankoop van Evides aandelen vervroegd is afgelost. Het dividend in 2025 is vastgesteld op € 135 miljoen.
(Financiële) risico's	Niet van toepassing
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	ZEH N.V. zal de komende jaren aanzienlijke bedragen aan dividend uitkeren aan haar aandeelhouders. De dividendbetalingen worden vanaf 2024 in de reserve Wind in de Zeilen gestort.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	**Toelichting**
Publiek- of privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel	De BNG is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Betrokken partijen	Nederlandse instellingen met een maatschappelijk belang.
Vertegenwoordiging	Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
Openbaar belang	BNG Bank dient het publieke belang door gemeenten, provincies, woningcorporaties en andere instellingen in het publieke domein tegen zo laag mogelijke kosten van financiering te voorzien.
Financieel belang	Wij bezitten 70.356 aandelen a € 2,50 en ontvingen in 2026, over 2025 een dividend van € 99.201,96 (€ 1,41 per aandeel).
Vermogen	Eigen vermogen 31-12-2025: € 4.863 miljoen (2024: € 4.777 miljoen) Vreemd vermogen 31-12-2025: € 110.701 miljoen (2024: € 123.164 miljoen)
Resultaat	Resultaat 2025: € 172 miljoen (2024: € 294 miljoen)
Raadsprogramma	Algemene dekkingsmiddelen.
Ontwikkelingen	-
(Financiële) risico's	Indien op enig moment de nettowinst van de BNG te klein wordt, zal aan de aandeelhouders geen dividend uitbetaald worden.
Bijdrage bereiken beleidsdoelstellingen gemeente Vlissingen	Geen bijdrage aan beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Paragraaf wet open overheid

Sinds 1 mei 2022 geldt de Wet open overheid (Woo). Deze wet vervangt de oude Wet openbaarheid van bestuur (Wob).
Het grootste verschil is dat de Woo gemeenten verplicht om informatie actief openbaar te maken. Informatie op verzoek (zoals bij de Wob) blijft mogelijk, maar is weinig veranderd.

Sinds de invoering van de Woo is niet alleen het aantal verzoeken toegenomen, maar ook de complexiteit ervan. De uitvoering van de Woo vraagt daardoor een aanzienlijke ambtelijke inspanning. Naast de behandeling van Woo-verzoeken brengt de Woo ook verplichtingen met zich mee op het gebied van actieve openbaarmaking en het anonimiseren en publiceren van documenten. Hierdoor legt de uitvoering van de Woo een toenemend beslag op de ambtelijke capaciteit.

Wat wil de gemeenteraad bereiken?
De gemeente Vlissingen wil op een goede en efficiënte manier voldoen aan de Woo. Dat betekent:
Op tijd reageren op Woo-verzoeken
Steeds meer informatie actief openbaar maken, zoals de Woo dat vraagt.

Hoe meten we dit?
Sinds 1 november 2024 maken wij de eerste 5 informatiecategorieën verplicht openbaar.
In 2024 hebben we een pilot afgerond om Woo-verzoeken en -besluiten én klachtoordelen actief te publiceren op Djuma Open Info.
Van 1 januari tot 1 juli 2026 hebben we 33 Woo-verzoeken ontvangen.

4 verzoeken zijn niet op tijd afgerond
88% is wél op tijd afgerond
→ Daarmee voldoet Vlissingen aan de VNG-norm van 75%

Eerdere resultaten

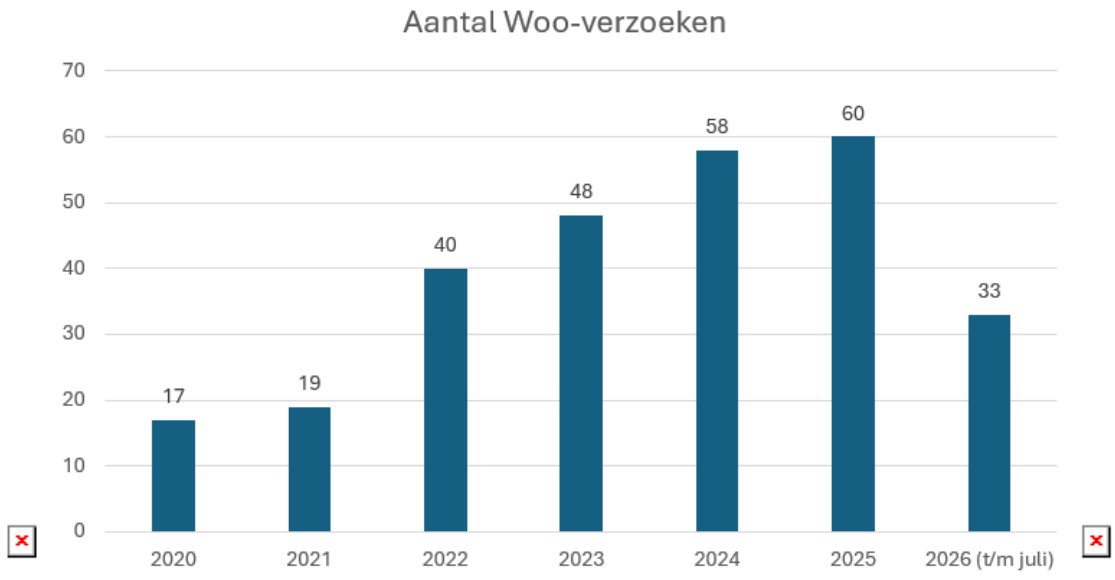

**In 2022 10 Wob en 30 WOO verzoeken*

Streefwaarde
Er is geen vaste streefwaarde vastgesteld.

Wat gaat het college daarvoor doen?
We maken de informatiecategorieën uit de Woo actief openbaar, zodra het Rijk dat verplicht stelt. De publicatie gebeurt via Djuma Open Info.

Paragraaf majeure projecten

Inleiding

Majeure projecten dragen vaak bij aan meerdere bestuurlijke programma's uit de programmabegroting. Deze projecten hebben in de regel een meerjarige termijn. Door de informatie per jaar gefragmenteerd op te nemen in de diverse programma's ontstaat geen transparant meerjarig beeld van het betreffende majeure project dat meestal in deelprojecten wordt uitgevoerd.

Een paragraaf biedt bij uitstek de mogelijkheid dat transparante beeld op raadsniveau te verschaffen. In deze paragraaf brengen we per majeure project de informatie in beeld die relevant is voor de raad en waarop de raad ook invloed kan uitoefenen met het nemen van bestuurlijke besluiten. Duidelijk wordt dan ook op welke wijze de majeure projecten een aandeel hebben in de realisatie van de in de afzonderlijke programma's beoogde maatschappelijke effecten.
In deze paragraaf zijn de volgende majeure projecten opgenomen:

- Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand
- Scheldekwartier

Hieronder gaan we nader in op de afzonderlijke majeure projecten en wat er met name het komende begrotingsjaar staat te gebeuren.

Majeur project revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand

Majeur project Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand	Toelichting
Projectbesluit	Bestuursopdracht 13 september 2018 Projectopdracht 14 mei 2020 (verseon, 1204869)
Bestuursprogramma	Doelstellingen uit het Bestuursprogramma "Voortvarend Vlissingen": • Vlissingen is een prettige plek om te wonen, werken en verblijven. • Accommodaties worden en voorzieningen worden goed onderhouden. • Iedereen moet kunnen meedoen. • Scholen en voor- en vroegschoolse educatie zijn gehuisvest in moderne, gezonde gebouwen. • Kunst, cultuur en muziek is toegankelijk voor iedereen, ook voor jongeren, mensen met een beperking en inwoners met een laag inkomen. • We zetten in op de doorontwikkeling van de Machinefabriek.
Projectresultaat	Met het vaststellen van het Accommodatieplan op Hoofdlijnen (AOH) hebben we duidelijke afspraken gemaakt. Voor het einde van 2026 willen we dat alle gemeentelijke gebouwen goed beheerd, onderhouden en vitaal zijn. Daarbij besparen we structureel € 1,5 miljoen op de totale kosten van deze gebouwen. Een deel van het project gaat over hoe we de organisatie rondom het beheer van accommodaties inrichten. Aan het einde van het project is dit slimmer en efficiënter geregeld.
Bestuurlijk opdrachtgever	Wethouder Coen Bertijn
Ambtelijk opdrachtgever	Directeur Bedrijfsvoering en Dienstverlening
Projectleider	Projectleider Vastgoed
Relatie met andere programma's	• Programma 2: Aantrekkelijke stad (wonen, bouwen, cultureel erfgoed). • Programma 3: Sociale samenhang (primair programma: onderwijs, sport, welzijn en cultuur). • Programma 4: Bestuur (passen op het geld en samenwerken met inwoners en ondernemers).
Onderverdeling naar deelprojecten	• **Nieuwbouw:** We richten ons op het ontwikkelen en bouwen van nieuwe multifunctionele (sport)accommodaties. Daarbij houden we rekening met andere projecten, zoals onder andere onderwijshuisvesting in het centrum van Vlissingen en de Machinefabriek. • **Aanpassen en verduurzamen:** Gebouwen die we willen behouden, passen we aan en verduurzamen we. We pakken achterstallig onderhoud aan en passen gebouwen aan als er andere of meer gebruikers komen. • **Verkoop of sloop:** Gebouwen die niet meer gebruikt worden, niet rendabel zijn of door andere ontwikkelingen overbodig zijn geworden, worden verkocht of gesloopt. Dit gebeurt met een goed plan en (verkoop)begeleiding. • **Organisatie van het beheer:** We richten de interne organisatie van het accommodatiebeheer opnieuw in. Denk aan structuur, personeel, financiën en werkwijze. Zo zorgen we dat we na het project klaar zijn voor goed beheer en onderhoud van het nieuwe bestand aan accommodaties.
Projectplanning	• In 2027 zetten we de voorbereiding voor de bouw van een sportzaal in de machinefabriek voort. • Onder voorbehoud van de uitkomsten van het onderzoek naar Sporthal Baskensburg voor wat betreft de technische kwaliteit en het gebruikersonderzoek, gaan we in 2027 gaan we verder met de voorbereiding voor een nieuwe sporthal op de locatie Weyevliet. Bij de kadernota besloot de raad de realisatie van deze sporthal in tijd op te schuiven naar 2030. Nadere inzichten laten zien dat hierdoor de stichtingskosten, afhankelijk van de jaarlijkse kostenstijging, in 2030 fors oplopen. De huidige geraamde stichtingskosten, prijspeil 2025, bedragen in 2027 € 15,5 miljoen. Doorschuiven van de realisatie van sporthal Weyevliet betekent dat sporthal Baskensburg en 2 gymzalen langer open blijven. In dat geval hebben we € 6,2 miljoen extra nodig voor het herstellen van achterstallig onderhoud en onderhouds- en beheerkosten voor de komende 5 tot 7 jaar. • Het overleg met de toekomstige en huidige gebruikers zetten we voort. • Met een aantal gebruikers maken we specifieke afspraken over het slimmer, beter en ook goedkoper inzetten van onze accommodaties; en/of het op termijn verhuizen naar een nieuwe accommodatie.

Majeur project Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand	Toelichting
	• In 2027 gaan we verder met het verbeteren van het beheer van gemeentelijke gebouwen. We willen dit doen op een slimme en efficiënte manier binnen het team Accommodaties dat per 1 september 2026 van start is gegaan. • Voor de buitensportlocaties gaan we meer taken overdragen aan de gebruikers. Dit gebeurt in overleg met hen. De gemeente richt zich dan vooral op haar kerntaken en laat meer verantwoordelijkheid bij de gebruikers. • In 2027 wordt het accommodatieplan op hoofdlijnen herijkt. Daarbij wordt bezien of de huidige uitgangspunten, doelstellingen en financiële taakstelling nog aansluiten bij de toekomstige opgave voor de gemeentelijke accommodaties. Op basis van deze herijking worden verschillende scenario's uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Hierbij wordt onder andere gekeken naar het voortzetten van het project Revitalisering gemeentelijke accommodaties in aangepaste vorm en met een herijkte taakstelling, of het beëindigen van het project in de huidige vorm. Doel is om in 2027 richting te bepalen voor de toekomstige omgang met de gemeentelijke accommodaties en het gemeentelijk vastgoed. Op basis van de keuze van de raad worden de benodigde vervolgstappen uitgewerkt. Dit kan onder andere leiden tot het opstellen van nieuw vastgoedbeleid en een verdere uitwerking van het accommodatieplan. Deze worden vervolgens afzonderlijk ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Mijlpaal	In 2027 bereiken we de volgende mijlpalen:
	• Voor de sportzaal in de machinefabriek geldt dat het college inzet op:
	  ○ Het VO (huiskamer van de stad)
	  ○ Het beheer- en exploitatiemodel
	  ○ De geraamde stichtingskosten, kostprijs dekkende huur en huurovereenkomsten
	• Voor sporthal Weyevliet geldt dat we de uitvoering in 2027 verder voorbereiden onder voorbehoud van de uitkomsten van het onderzoek naar Sporthal Baskensburg.

Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	• We werken aan plannen voor de verdere doorontwikkeling van de Machinefabriek. Ook zijn er ontwikkelingen rondom de brede school. • Er worden afspraken gemaakt over woningbouw. Daarbij kijken we ook naar locaties die vrijkomen en gebouwen die de gemeente niet meer nodig heeft. • Het overzicht van het project kapitaalgoederen up to date werken we bij. We werken achterstanden weg en zorgen dat het beheer en onderhoud op orde is en blijft. • Er komt een besluit over het centraal organiseren van het beheer van gemeentelijke accommodaties.
Risico's	• Er is soms onrust bij gebruikers en medewerkers. Daarom is goede en duidelijke communicatie erg belangrijk. • Door ontwikkelingen in de markt kunnen er nieuwe kansen ontstaan om inkomsten te verhogen. Ze kunnen echter ook lager zijn. • De kosten voor onderhoud stijgen. Ook nemen we maatregelen voor duurzaamheid. Deze ontwikkelingen volgen we goed en sturen bij waar nodig.
Uitvoering begrotingsjaar	2027- 2030
Wat wordt opgeleverd?	• De resultaten van het onderzoek naar Sporthal Baskensburg zijn gevalideerd. Deze uitkomsten dragen bij aan de besluitvorming voor wat betreft het behoud van deze Sporthal of de realisatie van sporthal Weyevliet. • Onder voorbehoud van de onderzoeksresultaten ligt er een afgerond advies klaar over wie de sporthal op de locatie Weyevliet mag gaan bouwen. • Er is een eerste ontwerp gemaakt voor de sportzaal in de Machinefabriek.
Financiën	Voor de duur van het project is er een bestemmingsreserve gevormd die gevoed wordt door de boekwinsten van af te stoten accommodaties. Uit de reserve worden de frictiekosten, waaronder de in- en externe projectkosten betaald.

Majeur project Scheldekwartier

Majeur project Scheldekwartier	Toelichting
Projectbesluit	Het projectbesluit Scheldekwartier is vastgesteld op 10 oktober 2019.
Bestuursakkoord	Vlissingen is een fijne plek om te wonen. We bieden huidige en nieuwe inwoners een leefomgeving die schoon en leefbaar is. We bouwen een gemengd woningaanbod in de wijken. In het bijzonder zetten wij in op de doorontwikkeling van de Machinefabriek, die we tot een begrip in de regio willen maken als het gaat om kunst en cultuur.
Projectresultaat	In 2031 is de herstructurering van het stadsdeel Scheldekwartier afgerond. Het Scheldekwartier is dan een levendig, kwalitatief hoogwaardig en maritiem stadsdeel, waarbij de rijke industriële geschiedenis voelbaar en beleefbaar is. Het Scheldekwartier omvat circa 1.700 woningen, 35.000 m2 bruto vloeroppervlakte (b.v.o.) commerciële en niet-commerciële voorzieningen (waaronder een kindcentrum en cultureel cluster), een nieuwe ontsluiting van de stad, een nieuwe Dokbrug, publieke parkeergarage, nieuw aangelegde kades en een stadshaven. Daarnaast is ruime aandacht voor behoud, herontwikkeling en herbestemming van industrieel erfgoed. Er wordt op het Scheldekwartier in fases een gedifferentieerd woningbouwprogramma met ontwikkeld, verdeeld over de verschillende deelplannen: • *Appartementen: 1.197 eenheden, waarvan 211 goedkoop/sociaal, 542 betaalbaar/middenduur en 444 duur;* • *Grondgebonden: 521 eenheden waarvan 94 goedkoop/sociaal, 254 betaalbaar/middenduur en 173 duur;* • Totaal: 1.718 eenheden waarvan 305 goedkoop/sociaal, 796 betaalbaar/middenduur en 617 duur. Naast het woningbouwprogramma gaat de grondexploitatie uit van een programma van circa 34.100 m2 b.v.o. voor commerciële en niet-commerciële voorzieningen inclusief het kindcentrum. Dat is als volgt verdeeld: • *3.500 m² kantoren/bedrijven* • *3.000 m² winkels/horeca* • *12.000 m² zorg* • *3.100 m² kindcentrum* • *12.500 m² recreatie/cultuur*
Bestuurlijk opdrachtgever	Wethouder Ghering
Ambtelijk opdrachtgever	Directeur Ruimte en Samenleving
Projectleider	Projectleider Scheldekwartier
Relatie met andere programma's	Het Scheldekwartier is een omvangrijke project, vormt een nieuw hart in de stad, en heeft relaties met alle 4 de programma's (Leefbaarheid, Aantrekkelijke Stad, Sociale Samenhang en Bestuur). Daarbij moet gedacht worden aan: • Woon- en werkomgeving die herkenbaar en kwalitatief is en daarmee aansluit bij de ambities van Vlissingen als Delta Hotspot. • Spil in het concept van de 'verbrede binnenstad', die zich uitstrekt van het Stationsgebied tot de boulevards. • Realisatie van een majeur duurzaam en toekomstbestendig woningbouwcontingent in binnenstedelijk gebied, voor een verscheidenheid aan doelgroepen en met een focus op de in- als doorstroming op de Vlissingse woningmarkt. • Realisatie ruim 300 duurzame sociale huurwoningen, onder meer gekoppeld aan verdunning- en herstructureringsopgave elders in de stad. • Bouw van het woonzorgcentrum Scheldehof met huisvesting voor senioren en zorgbehoevenden. • Realisatie van het Kindcentrum Scheldekwartier en sportzaal in De Machinefabriek voor bewegingsonderwijs, aansluitend bij de toekomstbestendige onderwijsbehoefte. • Areaaluitbreiding (35% van het Scheldeterrein wordt nieuwe openbare ruimte) als verbindende openbare ruimte tussen de woonwijken, Kenniswerf en het stadscentrum. De ruimtelijke structuur van de (binnen)stad wordt herstelt. • Veilige leefomgeving waarbij in de inrichting van de openbare ruimtes fysieke en sociale veiligheid integraal mee ontworpen wordt, met kades als waterkerende functies en extra aandacht voor bodemsaneringen en niet-gesprongen explosieven tijdens de werkzaamheden. • Verbeteren van de bereikbaarheid van de binnenstad door de realisatie van een oostelijke binnenstadsontsluiting via de Dokbrug, nieuwe parkeergarage voor bewoners en bezoekers in De Machinefabriek en kansen voor nieuwe vormen voor collectief en duurzaam vervoer. Rondom het Dok heeft de voetganger en fietser prioriteit in de inrichting van de openbare ruimte. • Er worden locaties gecreëerd voor een verscheidenheid aan (culturele) evenementen in een setting

Majeur project Scheldekwartier	Toelichting
	die past in het stoere, maritieme Vlissingse DNA. De Machinefabriek gaat hierin voor Vlissingen een centrale plaats vervullen. • Toevoeging van toeristische en recreatieve trekkers, gericht op het nagestreefde toeristische profiel van de stad middels de realisatie recreatiewoningen, stadshaven, evenementen, etc.
Onderverdeling naar deelprojecten	• Herbestemming Machinefabriek (parkeergarage, sportzaal, cultuurcluster, nader te bepalen functies). • Realisatie bouwprogramma conform programmering (gefaseerd). • Woonrijpmaken nieuwe openbare ruimte (gefaseerd). • Bouwrijp maken percelen bouwprogramma (gefaseerd). • Grondverkopen conform grondexploitatie. • Voorbereiding en marktgangen voor nieuwe deelplots woningbouw. • Ruimtelijke procedures. • Gebiedspromotie (marketing), communicatie en participatie. • Herstellen kades en talud (Kielkade, Koningsweg).
Projectplanning	Het Scheldekwartier wordt gefaseerd gerealiseerd in het projectgebied van in totaal circa 40 hectare. De gefaseerde realisatie betreft: Heden - 2030: diverse grondleveringen Heden - 2029: diverse werken bouwrijp maken Heden - 2031: diverse werken woonrijp maken 2029: oplevering herbestemming Machinefabriek 2031: oplevering Scheldekwartier
Mijlpaal	Oplevering van het Scheldekwartier als bloeiend stadsdeel in 2031. Oplevering van De Machinefabriek als levendig maatschappelijk-cultureel hart op het Scheldekwartier in 2029.
Ontwikkelingen welke het project kunnen beïnvloeden	De ontwikkeling van het Scheldekwartier wordt beïnvloed door externe economische factoren zoals personeelstekorten, stijgende bouw- en financieringskosten, inflatie en veranderende marktomstandigheden (als gevolg van macro-economische ontwikkelingen). Door schaarste aan arbeidskrachten en toenemende kosten kunnen projecten duurder uitvallen, komt betaalbaar woningbouwprogramma onder druk of kunnen projecten vertragen. Tegelijkertijd kunnen een afnemend consumentenvertrouwen, hogere rentelasten en economische onzekerheid leiden tot een lagere investeringsbereidheid van consumenten op de woningmarkt. Dit vergroot de ontwikkelrisico's binnen het Scheldekwartier en kan gevolgen hebben voor de fasering en financiële resultaten van projecten. De gehanteerde ontwikkelstrategie is zo ingericht dat hierop flexibel geacteerd kan worden, zoals de afgelopen jaren met succes is gebleken. Netcongestie (tekort aan transportcapaciteit op het elektriciteitsnet) zorgt voor beperkingen voor de realisatie van nieuw programma. De netbeheerder heeft nog de verplichting tot het aansluiten van huisaansluitingen (woningbouw). Voor grootverbruik aansluitingen ten dienste van overige functies worden prioriteiten gesteld. Dit vraagstuk is volop in ontwikkeling maar kan vergaande gevolgen hebben voor het niet-wonen programma (Kindcentrum, De Machinefabriek, ZeelandToren, Brugwachter) op het Scheldekwartier. Op Rijksniveau zijn er volop ontwikkeling rondom het thema 'woningbouw'. Ingezet wordt op het versnellen van de woningbouw, met voor Zeeland nog de eigen opgelegde groeiambities vanuit het Zeeland 2050 perspectief. Echter zijn er ook onzekerheden die volgen uit bijvoorbeeld de Wet Versterking Regio Volkshuisvesting, fiscale maatregelen en de voortdurende onzekerheid rondom stikstof.
Risico's	Voor het Scheldekwartier is een actuele risicoanalyse welke tweemaal per jaar, gelijktijdig met het herzien van de grondexploitatie, wordt herijkt. De risicoanalyse vindt zijn vertaling in scenario 'laag' van de grondexploitatie. De meest voorname risico's zijn thans de volgende: • Lagere afzetsnelheid woningbouw percelen als gevolg van autonome trends of Rijksbeleid; • Netcongestie zorgt er voor dat voorzien programma anders dan wonen aanzienlijk kan vertragen in afzet en realisatie; • Realisatie van gelijksoortig woningbouwprogramma als op het Scheldekwartier voorzien is - met name middeldure appartementen - elders in Vlissingen, zorgt voor groeiende concurrentie van gelijksoortige woningproducten op de lokale en regionale afzetmarkt. • Met de toename van het aantal bewoners in het plangebied nemen ook de risico's ten aanzien van bezwaar en beroep bij ruimtelijke procedures toe, waaruit vertraging kan volgen voor de afzet van gronden.
Uitvoering begrotingsjaar	Aan de volgende deelprojecten wordt in 2027 uitvoering gegeven: • Realisatie van woningen op de projectlocaties Nieuwe Post, Koperslagerij, Machinewerf fase 1, De Touwdraaier en het Singelkwartier; • Ontwikkeling en realisatie commercieel- of maatschappelijk initiatief op projectlocatie De

Majeur project Scheldekwartier	Toelichting
	Brugwachter (2B); • Voorbereiding woningbouw op de projectlocaties Kaapstander, J'Adore, Machinewerf fase 2 e 3, Plot Van Dishoeckhuis, De Gieterij (2A); • Woonrijp maken diverse locaties Scheldewijk; • Ontwikkeling en start realisatie cultuur- en sportcluster in De Machinefabriek alsmede het in gebruik name van Hal 3 als (tijdelijke) evenementenlocatie; • Uitvoering geven aan de marktgang voor het overige commercieel af te zetten onroerend goed in De Machinefabriek; • Voorbereiding bouwrijp maken en grondlevering Kindcentrum Scheldekwartier; • Uitvoering en oplevering rehabilitatie Kielkade; • Verwerving en en realisatie openbare ruimte kade en talud Koningskade / Willem Ruysstraat; • Doorlopen planologische procedures aan de noord- en zuidzijde van het Dok.
Wat wordt opgeleverd?	In 2027 worden de volgende deelprojecten opgeleverd: • Singelkwartier (koop- en huurappartementen); • Koperslagerij (koopwoningen in een mix van grondgeboden woningen en appartementen, gefaseerd); • rehabilitatie Kielkade; • De Machinefabriek Hal 3 als (tijdelijke) evenementenhal.
Financiën	De financiering voor de ontwikkeling van het Scheldekwartier is verwerkt in de grondexploitatie Scheldekwartier, welke twee maal per jaar wordt herijkt en vastgesteld wordt door de gemeenteraad. De grondexploitatie sluit met een omvangrijke negatieve boekwaarde. Voor onderdelen van de herbestemming van De Machinefabriek zijn afzonderlijke investeringen vanuit de begroting voorzien (parkeergarage, sportzaal, zonnepanelen, cultuur cluster) alsmede voor de realisatie van het Kindcentrum Scheldekwartier.

Paragraaf reserves en voorzieningen

Elk jaar geven we bij de programmabegroting uitleg over onze reserves en voorzieningen. Dit doen we in de paragraaf Reserves en voorzieningen. We laten dan zien hoe deze zijn gevormd en waaraan ze worden besteed. Als er veranderingen zijn ten opzichte van het huidige beleid, en de gemeenteraad hierover moet beslissen, leggen we dit aan de raad voor. Soms doen we dit ook bij de bestuursrapportage.

Doorlichting voor begroting 2027

Voor het maken van de programmabegroting 2027 hebben we alle reserves en voorzieningen bekeken. Daarbij hebben we geprobeerd de volgende punten duidelijk te maken:

Doel: Waarvoor is de reserve of voorziening bedoeld?
Ontstaan: Waar komt het geld vandaan?
Mutaties: Hoe ziet globaal het verloop (mutaties verleden en toekomst) van deze reserve/voorziening eruit?
Noodzaak: Is de reserve of voorziening echt nodig? En zo ja, hoe groot mag die zijn en hoelang mag die blijven bestaan?

Geen rente toegevoegd
Volgens de regels van het BBV en onze eigen financiële verordening voegen we geen rente toe aan reserves en voorzieningen.

Ontwikkelingen
Op basis van het Artikel 12-rapport Vlissingen 2017-2018 heeft de beheerder van het gemeentefonds een beschikking afgegeven op basis waarvan voor de periode 2019-2029 wij aanvullende uitkeringen uit het gemeentefonds ontvangen. De jaarlijkse bijdrage artikel 12 van € 7 miljoen t/m 2027 en € 4,8 miljoen in 2028 van de fondsbeheerders. En een eigen bijdrage van € 1,7 miljoen (met jaarlijkse indexatie van 1,6%). Met ingang van 2026 gebruiken we de eigen bijdrage als algemeen dekkingsmiddel. We hebben de begroting 2027 gebaseerd op deze beschikking.

Overzicht reserves

Overzicht reserves (bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-26	Stand per 31-12-27	Stand per 31-12-28	Stand per 31-12-29	Stand per 31-12-30
Algemene reserve					
Algemene reserve	-3.625	3.611	7.979	9.729	11.292
Bestemmingsreserves					
Reserve bomruimingen	2.070	2.070	2.070	2.070	2.070
Reserve sociaal domein	14.107	11.626	10.914	10.469	10.024
Reserve frictiekosten algemeen	834	834	834	834	834
Reserve revitalisering accommodaties	3	3	3	3	3
Reserve geluidsaneringen	313	313	313	313	313
Reserve maritiem/culturele evenement	30	67	167	267	367
Reserve wind in de zeilen	22.015	29.666	31.900	33.884	36.868
Reserve organisatie doorontwikkeling	187	154	154	154	154
Reserve transitievisie	543	543	346	172	0
Reserve Visserijkade	1.452	1.753	2.112	2.337	2.562
Reserve GBE Aqua	19.714	19.714	19.714	19.714	19.714
Reserve degeneratievergoeding glasv	1.451	1.371	1.291	1.211	1.131
Reserve omgevingswet	1.136	907	901	901	901
Reserve stadslandgoed Nieuwerve	2.611	2.361	2.261	2.261	2.261
Reserve opvang vluchtelingen	6.097	6.096	6.291	6.400	6.510
Reserve nieuwbouw stadsbeheer	0	1.247	1.193	1.140	1.086
Reserve budgetoverhevelingen	50	0	0	0	0
Reserve kapitaallasten programma 1	967	934	900	867	834
Reserve kapitaallasten programma 2	690	690	662	635	607
Reserve doorcentr beschermd wonen Vlissingen	8.058	8.058	8.058	8.058	8.058
Reserve aanloopverliezen pg Machinefabriek	2.766	2.252	1.804	1.498	1.245
Reserve culturele invulling Machinefabriek	6.900	6.896	6.422	6.163	5.907
Reserve afkoop abonnementen Machinefabriek	0	834	1.998	5.462	5.471
Reserve leefbaarheidsfonds SROI	0	0	0	0	0
Reserve Doorbraakmethode	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves	**91.994**	**98.388**	**100.307**	**104.811**	**106.918**
Totaal	**88.369**	**101.998**	**108.285**	**114.540**	**118.210**

Algemene reserve

Algemene reserve (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**-14.131**	**-3.625**	**3.611**	**7.979**	**9.729**
Toevoegingen	10.506	7.235	4.805	1.750	1.563
Onttrekkingen	0	0	437	0	0
Stand per 31-12	**-3.625**	**3.611**	**7.979**	**9.729**	**11.292**

Doel:
Deze reserve is een onderdeel van de weerstandscapaciteit van de gemeente en dient om niet begrote kosten te dekken en risico's af te dekken waar nog geen maatregelen voor zijn getroffen in relatie tot de financiële positie. De algemene reserve vormt een vast onderdeel van het weerstandsvermogen en daarmee van de begroting en jaarstukken.

Ontstaan:
De algemene reserve is ontstaan uit voor- en nadelige jaarrekeningresultaten tot en met de jaarrekening 2025.

Benodigde minimumbedrag:
€ 16,2 miljoen (weerstandsratio, zie ook paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
Op basis van de huidige beschikking (Artikel 12-rapport Vlissingen 2017-2018 artikel 12) ontvangen we een bijdrage voor de jaren 2027 en 2028.
2027: € 7.000.000 artikel 12, € 235.000 begrotingssaldo
2028: € 4.805.000 artikel 12
2029: € 1.000.000 rente Scheldekwartier, € 750.000 begrotingssaldo
2030: € 1.500.000 rente Scheldekwartier, € 63.000 begrotingssaldo

Bestedingsplan per jaar:
2026: € 0
2027: € 0
2028: € 437.000
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2026: € 0
2027: € 0
2028: Negatieve begrotingssaldo
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
Deze reserve heeft geen einddatum.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Ter dekking van negatieve jaarrekeningresultaten en ter dekking van incidentele eenmalige kosten.

Reserve bomruimingen

Reserve bomruimingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**2.070**	**2.070**	**2.070**	**2.070**	**2.070**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**2.070**	**2.070**	**2.070**	**2.070**	**2.070**

Doel:
Dekken van de kosten van het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede wereldoorlog binnen de diverse grondexploitaties. Daarnaast wordt deze reserve ook ingezet ten behoeve van onderzoeks- en ruimingskosten ontplofbare oorlogsresten binnen de kredieten/investeringen.

Ontstaan:
Specifieke uitkering BZK in 2010 van € 3,4 miljoen.

Benodigde minimumbedrag:
€ 300.000

Benodigde maximumbedrag:
€ n.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
De reserve is gevoed vanuit de suppletie uitkering bommenregeling van € 3,4 miljoen in 2010.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Dit is afhankelijk van het moment waarop deze reserve gezet dient te worden voor de kosten van het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten.

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De reserve lijkt niet noodzakelijk in de huidige omvang echter zijn in 2024 zeemijnen gevonden in de binnenhavens. Dit kan oplopen tot een zeer groot aantal en daarmee een langdurig project voor onze gemeente worden. Het is nog niet goed in te schatten hoe hoog de kosten kunnen worden. Dit is mede afhankelijk van de hoeveelheid en type explosieven die aangetroffen gaan worden. Als bevoegd gezag zijn wij verantwoordelijk voor het treffen van beheersmaatregelen en voor de kosten die gepaard gaan met bijvoorbeeld het inrichten van een springlocatie. Mogelijk dienen tot ruim 50 zeemijnen opgespoord en geruimd te worden. De kosten die we gaan maken kunnen voor 68% gedeclareerd worden bij het Rijk. Ook zijn er in de toekomst naast kosten rond de zeemijnen mogelijk in uitzonderingsgevallen nog kosten waarvoor, na aftrek van de vergoeding van 68%, dekking noodzakelijk is. Vanwege deze onzekerheid willen we de gehele reserve beschikbaar houden zodat hiervoor dekking beschikbaar blijft en de raad de benodigde budgetten eenvoudig kan autoriseren.

Reserve sociaal domein

Reserve sociaal domein (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**18.218**	**14.107**	**11.626**	**10.914**	**10.469**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	4.111	2.481	713	445	445
Stand per 31-12	**14.107**	**11.626**	**10.914**	**10.469**	**10.024**

Doel:

1. Dekking van incidentele lasten van investeringen in het terugdringen van armoede, versterken van sociale inclusie en sociale cohesie, oftewel bestaanszekerheid en maatschappelijke en arbeidsmatige participatie.

2. Dekking in uitzonderingsgevallen en indien daar specifiek toe wordt besloten van een incidenteel nadeel/tekort dat ontstaat in het sociaal domein.

Verder is er geen ‘standaard’ voeding van de reserve sociaal domein tenzij daartoe specifiek wordt besloten (bijv. overheveling uit een andere reserve of storten van een incidenteel voordeel).
Tot slot kent de reserve geen maximale hoogte en geen maximale looptijd. De reserve sociaal domein is gevormd ter dekking incidentele lasten van investeringen in het terugdringen van de zorgvraag in het sociaal domein en in uitzonderingsgevallen voor eventuele incidentele nadelen/tekorten welke ontstaan in het sociaal domein.

Ontstaan:
Op 18 april 2024 besloot de gemeenteraad om een nieuwe reserve voor het sociaal domein in te stellen. Dit gebeurde met het geld dat over was uit de bestemmingsreserve voor centrumtaken tot en met 31 december 2023.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t. test

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 2.481.000
2028: € 713.000
2029: € 445.000
2030: € 445.000

Onderbouwing bestedingsplan:

Stand en verloop reserve sociaal domein (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 -1	**14.107**	**11.626**	**10.914**	**10.469**
Plan van aanpak Sociaal domein	-784			
Zorgwachtlijsten	-100			
Pilot ergotherapie	-100			
Hervormingsagenda (incl. Stevig Lokaal Team)*	-575	pm	pm	pm
Investeringen re-integratie	-445	-445	-445	-445
Schuldhulpverlening	-200	-200		
Bijdrage transitiekosten werkleerbedrijf naar werkontwikkelbedrijf	-277	-67		
Totaal bestedingen:	**-2.481**	**-713**	**-445**	**-445**
Stand per 31-12	**11.626**	**10.914**	**10.469**	**10.024**

**Doorvertaling naar het meerjarig bestedingsplan voor het programma van aanpak Kansrijk Opgroeien wordt begin 2027 aan uw raad voorgelegd met een separaat voorstel.*

Toelichting
Bij de behandeling van de begroting 2026 heeft uw raad via het amendement Reserve Sociaal Domein bepaald dat vanaf 2027 nieuwe onttrekkingen uit deze reserve uitsluitend plaatsvinden op basis van een afzonderlijk bestedingsplan, dat ter besluitvorming aan uw raad wordt voorgelegd.

Voor de verdere uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd vanaf 2027 wordt nog een afzonderlijk bestedingsplan opgesteld. Dit op basis van het meerjarige programma van aanpak Kansrijk Opgroeien dat begin 2027 ter besluitvorming aan uw raad wordt aangeboden. Om in de tussenliggende periode de voortgang van reeds ingezette ontwikkelingen binnen de jeugdhulp op basis van de Hervormingsagenda te waarborgen, is het noodzakelijk een aantal activiteiten voort te zetten. Dit betreft onder meer de doorontwikkeling van het Stevig Lokaal Team (SLT), de implementatie van regionale beheersmaatregelen en het versterken van de sturing op resultaten en kosten. Hiermee wordt voorkomen dat lopende ontwikkelingen vertraging oplopen en blijft de voorbereiding op de beoogde transformatie van de jeugdhulp op koers.

De geraamde onttrekking in 2027 heeft dan ook uitsluitend betrekking op de noodzakelijke en tijdelijke voortzetting van deze activiteiten in afwachting van het programma van aanpak en het daarbij behorende bestedingsplan. Verder staat er ook een onttrekking genoemd voor 2027 voor het plan van aanpak Sociaal domein. Dit betreft €484.000 aan middelen waarop uw raad akkoord heeft gegeven op basis van de begroting 2026 maar die doorlopen in 2027 omdat de uitvoering op onderdelen is verschoven. Per saldo betreft dit geen additionele onttrekking maar een verschuiving van een deel van de uitvoering naar 2027. Daarnaast een additionele onttrekking van €300.000 voor uitvoering van het amendement Wmo achterstanden wegwerken.

De overige geplande onttrekkingen voor jaarschijf 2027 en verder zijn reeds eerder aan uw raad voorgelegd in de voorgaande P&C producten.

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De reserve sociaal domein dekt de incidentele investeringen die nodig zijn voor de transformatie van het sociaal domein en vangt in uitzonderingsgevallen incidentele nadelen op. Is de reserve niet toereikend, dan loopt de transformatie vertraging op of moet dekking uit de exploitatie of de algemene reserve komen. Het is daarom van belang de investeringen en risico's goed in beeld te hebben en van voldoende dekking te voorzien.

Reserve frictiekosten algemeen

Reserve frictiekosten algemeen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**834**	**834**	**834**	**834**	**834**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**834**	**834**	**834**	**834**	**834**

Doel:
De dekking van de kosten om het mogelijk te maken de bezuinigingstrajecten Agenda voor herstel, Clusteranalyse 2015 en Kerntakendiscussie te realiseren (zie hoofdstuk 6 van het inspectierapport 2017-2018 incl. bijlagen 6.2 en 6.3).

Ontstaan:
In 2019 ingesteld voor een bedrag van € 1,2 miljoen bij de bestemming van het resultaat van de jaarrekening 2018.

De taakstellingen van het traject 'Agenda voor herstel' zijn reeds in de begroting opgenomen. Daarnaast zijn de verdiepende onderzoeken ten aanzien van de Clusteranalyse 2015 en Kerntakendiscussie afgerond. De inzet van deze reserve zal bezien worden in relatie tot de sanering van de algemene reserve.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t.

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
N.v.t.

Einddatum reserve:
2027

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
N.v.t.

Reserve revitalisering accommodaties

Reserve revitalisering accommodaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**

Doel:
De reserve heeft als doel de uitvoering van het plan Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand mogelijk te maken.

Ontstaan:
Ingesteld in 2019 omdat een frictiekostenbudget benodigd is voor de uitvoering van het project Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand en de hieraan gerelateerde taakstelling. Vanuit het gelopen artikel 12-traject (artikel 12-rapport 2017 / 2018) zijn geen frictiekosten toegekend en is door de inspecteur aangegeven dat de frictiekosten gedekt moeten worden uit de boekwinsten van de verkochte accommodaties.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1

Benodigde maximumbedrag:
€ n.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Het afstoten van accommodaties is in deze fase van het plan Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand lastig in te schatten. Hierdoor kunnen toekomstige boekwinsten e.d. nog niet goed ingeschat worden.
Dit heeft onder meer te maken met de afhankelijkheid in de voortgang van de realisatie machinefabriek en de ontwikkeling van de brede school. Eerst na gereedkomen van die accommodaties kunnen de bestaande panden worden afgestoten, zoals : De Piek, diverse gymzalen binnenstad en voormalig MDGO-gebouw waar momenteel Kipvis in gehuisvest is.
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Het afstoten van accommodaties is in deze fase van het plan Revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand lastig in te schatten. Hierdoor kunnen toekomstige boekwinsten e.d. nog niet goed ingeschat worden.
Dit heeft onder meer te maken met de afhankelijkheid in de voortgang van de realisatie machinefabriek en de ontwikkeling van de brede school. Eerst na gereedkomen van die accommodaties kunnen de bestaande panden worden afgestoten, zoals: De Piek, diverse gymzalen binnenstad en voormalig MDGO-gebouw waar momenteel Kipvis in gehuisvest is.

Reserve geluidsaneringen

Reserve geluidsaneringen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**326**	**313**	**313**	**313**	**313**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	13	0	0	0	0
Stand per 31-12	**313**	**313**	**313**	**313**	**313**

Doel:
De dekking van de kosten van geluid reducerende maatregelen.

Ontstaan:
Deze reserve vormden wij in 2019 bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2018 (RV 1120640 Jaarstukken 2018) voor een bedrag van € 754.000 uit de vrijgevallen ISV-gelden. De reserve benutten we voor verplichtingen voor geluidsoverlast.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1

Benodigde maximumbedrag:
€ 326.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
Naar verwachting eind 2028 (mogelijkheid wat later)

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De gemeente is verplicht de saneringslijsten A en B voor woningen waarbij verkeerslawaai relevant is af te handelen. Voor de meeste saneringslijsten ontvangt de gemeente subsidie. Dat geldt niet voor het afhandelen van een groot aantal woningen op de A-lijst die al eerder onderzocht zijn. Voor 83 woningen op de A-lijst hebben we geen bewijs beschikbaar dat de woning voldoet aan de binnenwaarde en bij zienswijze/bezwaar moeten we dit aantonen. Ook ontbreken mogelijk nog woningen op de A- en B-lijst waarvoor nog werkzaamheden moeten worden gedaan. Pas als alle projecten op de A- en B- lijsten zijn afgesloten kan het eventuele restant van deze reserve vrijvallen.

Reserve maritieme en/of cultuur hist. evenementen

Reserve maritiem/culturele evenement (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**200**	**30**	**67**	**167**	**267**
Toevoegingen	100	100	100	100	100
Onttrekkingen	270	63	0	0	0
Stand per 31-12	**30**	**67**	**167**	**267**	**367**

Doel:
Het bijdragen aan het mogelijk maken van maritieme en/of cultureel historische evenementen en activiteiten door het beschikbaar stellen van middelen vanuit deze reserve.

Ontstaan:
Ingesteld bij de begroting 2020 met een jaarlijkse storting van € 25.000.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1

Benodigde maximumbedrag:
€ N.V.T.

Voeding (bedrag + bron):
Vanuit het coalitieakkoord 2022-2026 is er vanaf 2023 besloten tot een jaarlijkse extra storting in deze reserve van € 75.000 waardoor we vanaf dat jaar ieder jaar € 100.000 aan deze reserve toevoegen.
2027: € 100.000
2028: € 100.000
2029: € 100.000
2030: € 100.000

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 62.612
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
In het algemeen zijn de bestedingen vanuit deze reserve van belang voor het dekken van de kosten van maritieme en/of cultureel historische evenementen en activiteiten. In 2028 en 2030 vindt Vlissingen Maritiem weer plaats. De verwachting is dat voor dit evenement aanspraak wordt gemaakt op de 'Reserve maritieme en/of cultuurhistorische evenementen'. Ook andere identiteitsversterkende evenementen, zoals Rescue, Bevrijdingsfestival of Film by the Sea, kunnen (mits er programmatische aansluiting is op de doelstelling van deze reserve) aanspraak maken op dit budget.

2027: Conform raadsvoorstel 2871392 besteden we in 2027 aan Weefsel van Water. In 2026 hebben we hier al € 20.000 ten laste van de reserve verwerkt.
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
N.V.T.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
N.V.T.

Reserve Wind in de zeilen

Reserve wind in de zeilen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**14.862**	**22.015**	**29.666**	**31.900**	**33.884**
Toevoegingen	9.303	7.651	2.734	1.984	2.984
Onttrekkingen	2.150	0	500	0	0
Stand per 31-12	**22.015**	**29.666**	**31.900**	**33.884**	**36.868**

Doel:
Dekking van de kosten voor aan het pakket Wind in de zeilen gerelateerde projecten, effecten en spin-off gericht op sociaal economische structuurversterking conform de intern vastgestelde kaders. Met de komst van de Strategische Agenda Zeeland 2050 Rijk-Regio en de regionale uitwerking in Walcheren 2050 zijn er de komende jaren extra plankosten, verdiepende onderzoeken, participatietrajecten, voorbereidingskosten, etc. nodig. Ook zal er bekeken worden of er extra (tijdelijke) capaciteit noodzakelijk is om dergelijke strategisch grote ontwikkelingen in goede banen te leiden.

Ontstaan:
Bij de vaststelling van de programmabegroting 2021 besloot de raad tot het vormen van de bestemmingsreserve Wind in de zeilen (WIZ). Van de ontvangen middelen van € 7,3 miljoen uit het compensatiepakket voor het niet verhuizen van de marinierskazerne naar Vlissingen resteerde eind 2022 nog € 2,8 miljoen welk bedrag in de reserve WIZ is gestort. De stortingen in deze reserve vanaf 2024 betreffen dividend ZEH/4Evides.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 7.651.235 (Deel van jaardividend ZEH 2027 dat aan reserve WIZ wordt toegevoegd) inclusief € 3.000.000 gedeelte begrotingssaldo conform amendement 13-11-2025
2028: € 2.733.785 (Deel van minimumdividend ZEH 2028 dat aan reserve WIZ wordt toegevoegd cf. aandeelhoudersstrategie 2024) inclusief € 1.250.000 gedeelte begrotingssaldo conform amendement 13-11-2025
2029: € 1.983.785 (Deel van minimumdividend ZEH 2029 dat aan reserve WIZ wordt toegevoegd conform aandeelhoudersstrategie 2024) inclusief afbouw start afbouw dividend ZEH € 500.000
2030: € 2.983.785 (Deel van minimumdividend ZEH 2030 dat aan reserve WIZ wordt toegevoegd conform aandeelhoudersstrategie 2024) inclusief afbouw start afbouw dividend ZEH € 1.500.000

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 500.000
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: € 0
2028: Kwaliteitsimpuls Kenniswerf
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
Pm

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Het beschikbaar houden van de middelen om deze in te zetten voor projecten/doelen die gerelateerd zijn aan het compensatiepakket Wind in de zeilen en de sociaal economische structuurversterking van onze gemeente.

Reserve organisatie doorontwikkeling

Reserve organisatie doorontwikkeling (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	375	187	154	154	154
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	188	33	0	0	0
Stand per 31-12	**187**	**154**	**154**	**154**	**154**

Doel:
Dekking onvoorziene en incidentele kosten voor knelpunten organisatie bijvoorbeeld door uitkomsten onderzoeken benchmark personeel, functiegebouw personeel en strategische personeelsplanning (SPP) tot maximum van € 2 miljoen.

Ontstaan:
Overschotten personeelsbudget 2021 t/m 2023.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ 2.000.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 33.000
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Functies die gedekt worden uit organisatie ontwikkeling
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
N.v.t

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Noodzakelijk om direct dekking beschikbaar te hebben voor deze extra onvoorziene en incidentele kosten zodat de raad de benodigde budgetten eenvoudig kan autoriseren. De maximum omvang van € 2 miljoen borgt dat de reserve niet onnodig hoog oploopt.

Reserve transitievisie

Reserve transitievisie (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**543**	**543**	**543**	**346**	**172**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	198	174	172
Stand per 31-12	**543**	**543**	**346**	**172**	**0**

Doel:
Het ontwikkelen en uitvoeren van de Transitievisie Warmte (TVW), het ontwikkelen van Wijk uitvoeringsplannen (WUP) als nadere uitwerking van de TVW en het ondersteunen, uitbreiden en initiëren van energieloketten.

Ontstaan:
Deze reserve is in 2022 gevormd bij de 1e bestuursrapportage en heeft als doel om de middelen die ter beschikking worden gesteld voor de transitievisie te reserveren.

Benodigde minimumbedrag:
€ 543.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 543.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 197.500
2029: € 174.000
2030: € 171.500

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Geen
2028: Bijdrage in realisatie van warmtenet
2029: Bijdrage in realisatie van warmtenet
2030: Bijdrage in realisatie van warmtenet

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De transitievisie warmte, de wijkaanpak en de energieloketten vragen flink wat tijd om op te zetten en uit te rollen. Daarmee duurt het ook wat langer voor er aanspraak gemaakt gaat worden op deze reserve.

Reserve Visserijkade

Reserve Visserijkade (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**1.255**	**1.452**	**1.753**	**2.112**	**2.337**
Toevoegingen	295	301	359	365	365
Onttrekkingen	98	0	0	140	140
Stand per 31-12	**1.452**	**1.753**	**2.112**	**2.337**	**2.562**

Doel:
De bestemmingsreserve Visserijkade is ingesteld om de huuropbrengsten Visserijkade in een reserve onder te brengen en daarmee de kosten van vernieuwing van de Visserijkade deels te kunnen dekken.

Ontstaan:
De reserve is in 2022 gevormd bij de eerste bestuursrapportage conform de collegenota kadeherstel Visserijkade.

Benodigde minimumbedrag:
€ 423.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 1.585.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 301.000 (De huuropbrengsten uit verhuur van deze kade wordt jaarlijks aan deze reserve toegevoegd)
2028: € 359.000
2029: € 365.000
2030: € 365.000

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 140.000
2030: € 140.000

Onderbouwing bestedingsplan:
2027:
2028:
2029: Er wordt een belangrijk deel van de visserijkade vernieuwd en in 2029 zal de reserve Visserijkade ook worden ingezet voor een gedeeltelijke dekking van de kosten van de kadevernieuwing naast de voorziening achterstallig onderhoud kades.
2030: Er wordt een belangrijk deel van de visserijkade vernieuwd en in 2029 zal de reserve Visserijkade ook worden ingezet voor een gedeeltelijke dekking van de kosten van de kadevernieuwing naast de voorziening achterstallig onderhoud kades.

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De investeringsplanning voor de kadevernieuwingen vanaf 2025 is geactualiseerd waarbij deze reserve volledig wordt ingezet voor gedeeltelijke dekking van de kosten van de kadevernieuwing.

Reserve GBE Aqua

Reserve GBE Aqua (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**19.714**	**19.714**	**19.714**	**19.714**	**19.714**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**19.714**	**19.714**	**19.714**	**19.714**	**19.714**

Doel:
Beschikbaar houden van 'fictieve' middelen als beklemde reserve vanwege de herwaardering van de aandelen Evides (via GBE Aqua) wat mogelijk is geworden door de ontvlechting van de aandelen Evides uit PZEM (nu ZEH).

Ontstaan:
Als onderdeel van Wind in de Zeilen zijn in 2022 de aandelen Evides voor € 380 miljoen ontvlochten uit PZEM (nu ZEH) en overgenomen door een daarvoor specifiek opgerichte onderneming GBE Aqua. Het dividend van ZEH wordt sinds 2022 doorgestort voor de aflossing van de door GBE Aqua aangegane geldlening voor de aankoop van de aandelen Evides. Deze kapitaalstorting is een financieel vast actief in onze balans. Hiertegenover staat de reserve GBE Aqua (zogenaamde beklemde reserve) welke vrijkomt bij een eventuele verkoop van de aandelen GBE Aqua.

Benodigde minimumbedrag:
€ 19.713.928

Benodigde maximumbedrag:
€ 19.713.928

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: N.v.t.
2028: N.v.t.
2029: N.v.t.
2030: N.v.t.

Einddatum reserve:
20xx (de einddatum van de reserve is afhankelijk van de datum van een eventuele verkoop van de aandelen GBE Aqua)

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De reserve GBE Aqua is een beklemde reserve welke samenhangt met de kapitaalstortingen die zijn gedaan in GBE Aqua. Deze reserve is daarmee bestemd en kan alleen vrijvallen bij eventuele verkoop van de aandelen GBE Aqua.

Reserve degeneratievergoeding glasvezel

Reserve degeneratievergoeding glasvezel (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**1.601**	**1.451**	**1.371**	**1.291**	**1.211**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	150	80	80	80	80
Stand per 31-12	**1.451**	**1.371**	**1.291**	**1.211**	**1.131**

Doel:

Dekken kosten herstel van het wegdek / groen in de komende 10 jaar wegens de aanleg van glasvezel door providers.

Ontstaan:
Op basis van samenwerkingsovereenkomsten in 2022 en 2023 ontvangen degeneratievergoedingen van glasvezelproviders.

Benodigde minimumbedrag:
€ 320.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 1.451.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0 (vergoedingen die we ontvangen van de providers vanwege de degeneratie van de openbare ruimte)
2028: € 0 (vergoedingen die we ontvangen van de providers vanwege de degeneratie van de openbare ruimte)
2029: € 0 (vergoedingen die we ontvangen van de providers vanwege de degeneratie van de openbare ruimte)
2030: € 0 (vergoedingen die we ontvangen van de providers vanwege de degeneratie van de openbare ruimte)

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 80.000
2028: € 80.000
2029: € 80.000
2030: € 80.000

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: herbestratingswerkzaamheden
2028: herbestratingswerkzaamheden
2029: herbestratingswerkzaamheden
2030: herbestratingswerkzaamheden

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Door het herbestraten van de wegvakken vanwege aanleg van glasvezel blijft soms een 'litteken' zichtbaar en is de kans groot op verzakking en kwaliteitsvermindering van het wegdek. Middels Toekomstige Openbare Ruimte (TOR) projecten, herinrichtingsprojecten en losse herbestratingsprojecten wordt er gewerkt aan het wegwerken van de mindere kwaliteit van de wegen, ook veroorzaakt door aanleg glasvezel. Hiervoor is deze reserve ook bedoeld.

Reserve omgevingswet

Reserve omgevingswet (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**1.410**	**1.136**	**907**	**900**	**900**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	274	229	6	0	0
Stand per 31-12	**1.136**	**907**	**900**	**900**	**900**

Doel:
We reserveren het geld dat in eerdere jaren beschikbaar is gesteld voor het invoeren van de Omgevingswet. Dit geld is nog niet uitgegeven, maar wel bedoeld voor de uitvoering van de wet.

Ontstaan:
Dit gaat om geld dat in eerdere jaren beschikbaar is gesteld voor het invoeren van de Omgevingswet. Het geld hadden we wel opgenomen in de begroting, maar nog niet uitgegeven.

Benodigde minimumbedrag:
€ 235.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 1.136.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 229.196
2028: € 6.431
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Er zijn kosten voor het maken van omgevingsplannen, van versie 1.0 tot en met versie 6.0, tot en met 2031. Daarnaast zijn er interne kosten voor het ontwikkelen van het programmastelsel.

Einddatum reserve:
2032

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De reserve is bedoeld om het verschil te dekken tussen de verwachte kosten en het beschikbare budget in de begroting. Als de reserve niet groot genoeg is, kunnen we mogelijk niet voldoen aan onze wettelijke taak: het opleveren van een volledig omgevingsplan vóór 1 januari 2032. Op dit moment is de reserve ruim voldoende.

Reserve stadslandgoed Nieuwerve

Reserve stadslandgoed Nieuwerve (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**2.861**	**2.611**	**2.361**	**2.261**	**2.261**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	250	250	100	0	0
Stand per 31-12	**2.611**	**2.361**	**2.261**	**2.261**	**2.261**

Doel:
De reserve wordt ingezet voor de planvorming, ontwikkeling, voorbereiding en realisatie van het Stadslandgoed, inclusief noodzakelijke (grond)transacties en overeenkomsten. Hieronder is ook inbegrepen de te verrichten werkzaamheden ten behoeve van het landschappelijk verbeteren van de aanrijroutes richting het Stadslandgoed.'

Ontstaan:
Deze reserve is ontstaan in 2022 om de middelen die ter beschikking worden gesteld voor dit plan te reserveren en later in te kunnen zetten.

Benodigde minimumbedrag:
€ 2.611.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 2.611.000

Voeding (bedrag + bron):
In 2023 is een eenmalige bijdrage van € 2,4 miljoen ontvangen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor de ontwikkeling van het stadslandgoed Nieuwerve welke aan de reserve is toegevoegd. Vergoedingen die ontvangen worden, worden toegevoegd aan de reserve.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 250.000
2028: € 100.000
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
De werkelijke kosten en werkelijke ontvangen vergoedingen worden elk elk jaar verrekend met de reserve.

Einddatum reserve:
Pm

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Vlissingen heeft de reserve Stadslandgoed Nieuwerve bij de Eerste Bestuursrapportage 2022 gevormd. De planvorming wordt naar verwachting in 2026 afgerond. De reserve moet in stand blijven tot afronding planvorming, onttrekkingen kunnen vooralsnog niet geraamd worden.

Reserve opvang vluchtelingen

Reserve opvang vluchtelingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**5.758**	**6.097**	**6.096**	**6.291**	**6.400**
Toevoegingen	339	-1	195	109	109
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**6.097**	**6.096**	**6.291**	**6.400**	**6.510**

Doel:
Oormerken van de overschotten op specifieke vergoedingen die zijn ontvangen voor de opvang van vluchtelingen en statushouders voor deze doelgroep.

Ontstaan:
De gemeente Vlissingen heeft op verzoek van de Veiligheidsregio Zeeland werk gemaakt van de opvang van vluchtelingen. Vlissingen heeft bij de 2e Bestuursrapportage 2022 een reserve gevormd om overschotten op specifieke vergoedingen, die zijn ontvangen voor de opvang van vluchtelingen en statushouders, te oormerken voor deze doelgroep. Dit is bijvoorbeeld voor het creëren van voorzieningen voor huisvesting van deze doelgroep en het oplossen van eventuele knelpunten die optreden bij het uitvoeren van deze taak.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t.

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: €194.583 en wordt gevoed uit onbenutte rijksbijdrage 2028
2029: €109.300 en wordt gevoed uit onbenutte rijksbijdrage 2029
2030: €109.300 en wordt gevoed uit onbenutte rijksbijdrage 2030

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 749
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: In 2027 wordt de totale rijksbijdrage besteed en is er een kleine onttrekking nodig van € 749
2028: In 2028 wordt de ontvangen rijksbijdrage niet volledig besteed en wordt geen onttrekking voorzien.
2029: In 2029 wordt de ontvangen rijksbijdrage niet volledig besteed en wordt geen onttrekking voorzien.
2030: In 2030 wordt de ontvangen rijksbijdrage niet volledig besteed en wordt geen onttrekking voorzien.

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De gemeente volgt het advies op van de VNG om het Oekraïnebudget op te sparen voor toekomstige opvang, omdat onbekend is wat er na 4 maart 2027 met de speciale EU-status voor Oekraïense ontheemden gebeurt en welke gevolgen dit heeft op verblijfsrecht, huisvesting, rechten op algemene middelen en de bekostigingsregeling voor gemeenten. Laatstgenoemde heeft ook directe gevolgen voor langlopende verplichtingen zoals personele lasten en huurcontracten. Daarnaast wordt de reserve opvang vluchtelingen gebruikt om te investeren in meer permanente huisvesting voor kwetsbare doelgroepen, waaronder Oekraïense ontheemden en statushouders.

Reserve nieuwbouw stadsbeheer

Reserve nieuwbouw stadsbeheer (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**0**	**0**	**1.247**	**1.193**	**1.140**
Toevoegingen	0	1.300	0	0	0
Onttrekkingen	0	53	53	53	53
Stand per 31-12	**0**	**1.247**	**1.193**	**1.140**	**1.086**

Doel:
Dekking vanaf 2027 voor de jaarlijkse kapitaallasten van de investering nieuwbouw stadsbeheer.

Ontstaan:
Met het raadsbesluit van 3 november 2022. De geschatte boekwinst van de vrijkomende terreinen aan de Vredehoflaan wordt via een dekkingsreserve geheel ingezet ten bate van de nieuwbouw stadsbeheer.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t.

Benodigde maximumbedrag:
€ 1.300.000

Voeding (bedrag + bron):
Boekwinst (geschat) € 1.3 miljoen in 2027

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 53.000
2028: € 53.000
2029: € 53.000
2030: € 53.000

Vanaf 2027 gedeeltelijke dekking afschrijvingslasten nieuwbouw stadsbeheer.

Onderbouwing bestedingsplan:
De geschatte boekwinst van € 1,3 miljoen voegen we na verkoop van de vrijkomende terreinen aan de Vredehoflaan toe aan de reserve nieuwbouw stadsbeheer. Vanaf 2027 wordt er jaarlijks € 53.000 uit deze reserve onttrokken ter gedeeltelijke dekking van de nieuwbouw stadsbeheer.

Einddatum reserve:
2065

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Als de terreinen niet worden verkocht kunnen we een gedeelte van de afschrijvingslasten van het pand van stadsbeheer niet dekken uit deze reserve.

Reserve budgetoverhevelingen

Reserve budgetoverhevelingen (bedragen x €1.000)	2025	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**2.626**	**50**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	2.576	50	0	0	0
Stand per 31-12	**50**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doel:
Het doel van deze reserve is om de (delen van) incidentele budgetten die we overhevelen naar het volgende jaar, via deze reserve te muteren. De voeding vanuit de exploitatie bedraagt per budgetoverheveling minimaal € 25.000 en betreft incidentele budgetten. Deze reserve heeft geen maximale looptijd en geen maximum plafond.

Ontstaan:
Deze reserve is bij de 2e bestuursrapportage 2023 gevormd.

Benodigde minimumbedrag:
€ 25.000

Benodigde maximumbedrag:
Geen

Voeding (bedrag + bron):
De budgetoverhevelingen worden jaarlijks in december door de raad vastgesteld.
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
In het bestedingsplan zijn de overhevelingen vanuit 2026 nog niet opgenomen. Deze worden in december 2026 door de raad vastgesteld.
2027: € 50.000
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Dit wordt ingezet voor de uitvoering van de pilot Social Return on Investment (SROI).
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
Deze reserve heeft geen einddatum.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Elk jaar zijn er incidentele budgetten die we willen overhevelen naar het volgende jaar om de doelen van deze budgetten te kunnen realiseren.

Reserve kapitaallasten programma 1

Reserve kapitaallasten programma 1 (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**1.000**	**967**	**933**	**900**	**867**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	33	33	33	33	33
Stand per 31-12	**967**	**933**	**900**	**867**	**833**

Doel:
Dekking van de kapitaallasten van investeringen voor zover deze gedekt zijn uit eigen reserves.

Ontstaan:
Deze reserve wordt gebruikt voor dekking van de kapitaallasten van de investering aanleg kunstgrasveld Irislaan van € 1 miljoen. In 2024 is er vanuit de reserve Wind in de zeilen € 1 miljoen toegevoegd aan de reserve kapitaallasten voor dekking van de kapitaallasten van investeringen programma 1.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1.000.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 1.000.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 33.333
2028: € 33.333
2029: € 33.333
2030: € 33.333

Onderbouwing bestedingsplan:
2026: kapitaallasten (alleen afschrijvingslasten; afschrijvingstermijn 30 jaar, conform staat MVA)
2027: kapitaallasten (alleen afschrijvingslasten; afschrijvingstermijn 30 jaar, conform staat MVA)
2028: kapitaallasten (alleen afschrijvingslasten; afschrijvingstermijn 30 jaar, conform staat MVA)
2029: kapitaallasten (alleen afschrijvingslasten; afschrijvingstermijn 30 jaar, conform staat MVA)

Einddatum reserve:
2056

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Dit is een technisch administratieve reserve welke wettelijk verplicht is in het geval investeringen (gedeeltelijk) gedekt worden door eigen reserves.

Reserve kapitaallasten programma 2

Reserve kapitaallasten programma 2 (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**690**	**690**	**690**	**662**	**635**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	28	28	28
Stand per 31-12	**690**	**690**	**662**	**635**	**607**

Doel:
Dekking van de kapitaallasten van investeringen voor zover deze gedekt zijn uit eigen reserves. De gemeente Vlissingen hanteert het uitgangspunt dat het eerste moment van afschrijving start in het jaar dat volgt op het jaar waarin de investering gereedkomt of verwerven.

Ontstaan:
Op 26 september 2023 is door de raad besloten een krediet beschikbaar te stellen om het gemeentelijk pand aan de Nieuwendijk 11 (Maritiem Muzeeum Zeeland) inpandig uit te breiden en te verbouwen. Daarnaast is er besloten hiervoor een reserve kapitaallasten in te stellen en een bedrag van € 690.000 in 2023 toe te voegen aan deze reserve ten laste van de reserve Wind in de Zeilen.

Benodigde minimumbedrag:
€ 690.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 690.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 27.600
2029: € 27.600
2030: € 27.600

Onderbouwing bestedingsplan:
De verwachting is dat de aanbesteding in het najaar 2026 zal kunnen worden gestart en afgerond. De verbouwing zal in de loop van 2027 kunnen worden afgerond.

Einddatum reserve:
N.N.B.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Dit is een technisch administratieve reserve welke wettelijk verplicht is in het geval investeringen (gedeeltelijk) gedekt worden door eigen reserves.

Reserve doordecentralisatie beschermd wonen Vlissingen

Reserve doorcentr beschermd wonen Vlissingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**8.058**	**8.058**	**8.058**	**8.058**	**8.058**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**8.058**	**8.058**	**8.058**	**8.058**	**8.058**

Doel:
De reserve doordecentralisatie beschermd wonen Vlissingen is bedoeld voor de financiële risico's die gemeente Vlissingen loopt als centrumgemeente.

Ontstaan:
in 2024 zijn op basis van het onderzoek de financiële risico's voor de gemeente Vlissingen in kaart gebracht. Bij een Zeeuwse samenwerking met gezamenlijke afspraken over de inkoop van beschermd wonen, maatschappelijke opvang (MO) en vrouwenopvang (VO), kan het risico voor Vlissingen oplopen tot € 8.057.700. Dit komt voort uit de juridische verantwoordelijkheid van Vlissingen voor lopende contracten en de onzekerheid over de overname van verplichtingen en dekking van eventuele tekorten bij MO en VO. De hiervoor benodigde middelen zijn afkomstig uit de reserve Centrumtaken.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t.

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: geen mutaties verwacht. De risico's binnen centrumtaken kunnen gedekt worden uit het jaarlijkse regiobudget.
2028: idem
2029: idem
2030: idem

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Deze reserve is noodzakelijk voor het dekken van de financiële risico's die gemeente Vlissingen loopt als centrumgemeente.

Reserve aanloopverliezen parkeergarage Machinefabriek

Reserve aanloopverliezen pg Machinefabriek (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**3.000**	**2.766**	**2.251**	**1.804**	**1.498**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	234	515	448	306	252
Stand per 31-12	**2.766**	**2.251**	**1.804**	**1.498**	**1.245**

Doel:
De verwachte aanloopverliezen voor de parkeergarage Machinefabriek over de periode 2026-2035 te kunnen opvangen. Eerder gingen we uit van aanloopverliezen tot 2040 door aanbestedingsvoordelen is dit bijgesteld.

Ontstaan:
Bij het vaststellen van de jaarrekening van 2023 is besloten om voor het afdekken van de aanloopverliezen parkeergarage machine fabriek € 4,4 miljoen toe te voegen aan een speciale spaarpot (bestemmingsreserve). Door aanbestedingsvoordelen bleek dat de reserve met € 1,4 miljoen kan worden verlaagd naar € 3 miljoen (bestuursrapportage 2025)

Benodigde minimumbedrag:
€ 3,0 miljoen.

Benodigde maximumbedrag:
€ 3,0 miljoen.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 514.500
2028: € 447.700
2029: € 306.300
2030: € 252.300

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Vanaf 2026 onttrekken we jaarlijks een bedrag om de verwachte aanloopverliezen voor de parkeergarage Machinefabriek te kunnen opvangen.
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0

Einddatum reserve:
2035

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De bestemmingsreserve is bedoeld om de verwachte aanloopverliezen voor de parkeergarage Machinefabriek over de periode 2026-2040 te kunnen opvangen. Jaarlijks analyseren we het verwachte aanloopverlies en beoordelen we of reserve moet worden verhoogd of kan worden verlaagd.

Reserve culturele invulling Machinefabriek

Reserve culturele invulling Machinefabriek (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**6.900**	**6.900**	**6.896**	**6.422**	**6.163**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	4	474	259	256
Stand per 31-12	**6.900**	**6.896**	**6.422**	**6.163**	**5.907**

Doel:
De reserve culturele invulling Machinefabriek heeft tot doel de culturele invulling in de Machinefabriek te kunnen realiseren over de gehele looptijd van 40 jaar.

Ontstaan:
De Raad heeft in haar vergadering van 12 december 2024 besloten om vanuit de bestemmingsreserve Wind in de Zeilen een bedrag van maximaal € 6,9 miljoen in te zetten in de Reserve culturele invulling Machinefabriek om de structurele last van de 3 culturele partijen van € 226.000 per jaar voor het scenario "Culturele basis met de wind in de zeilen" de komende 40 jaar te dekken.

Benodigde minimumbedrag:
€ 6.900.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 6.900.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar (bruto):
2027: € 4.200
2028: € 44.500
2029: € 258.800
2030: € 256.400

Onderbouwing bestedingsplan:
Zie raadsbesluit december 2024 Culturele invulling Machinefabriek

Einddatum reserve: 2068

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Deze reserve is noodzakelijk om de culturele invulling in de Machinefabriek te kunnen realiseren over de gehele looptijd van 40 jaar. Als exploitatie tegenvalt zou het kunnen dat reserve onvoldoende is we monitoren dat jaarlijks.

Reserve afkoop abonnementen Machinefabriek

Reserve afkoop abonnementen Machinefabriek (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**0**	**0**	**834**	**1.998**	**5.462**
Toevoegingen	0	990	1.320	3.620	165
Onttrekkingen	0	156	156	156	156
Stand per 31-12	**0**	**834**	**1.998**	**5.462**	**5.471**

Doel:
De parkeergarage Machinefabriek vult ook een parkeerbehoefte voor de bewoners in het Scheldekwartier, waarbij ze de parkeerrechten in de parkeergarage machinefabriek (als onderdeel aankoop woning) in 1 keer afkopen. Volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) moeten we die parkeerrechten verdelen over de looptijd van de parkeergarage. We storten de afkoop van de parkeerrechten dan ook in een reserve en laten die gedurende een periode van 40 jaar vrijvallen ten gunste van de exploitatie parkeergarage Machinefabriek.

Ontstaan:
Dit is een uitvloeisel van wijze exploiteren parkeergarage machinefabriek en de BBV regels.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t.

Benodigde maximumbedrag:
€ 6.245.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 990.000
2028: € 1.320.000
2029: € 3.620.000
2030: € 165.000

Bestedingsplan per jaar (bruto):
2027: € 156.125
2028: € 156.125
2029: € 156.125
2030: € 156.125

Onderbouwing bestedingsplan:
Betreft het vrijvallen van de afgekochte parkeerrechten (zie ook bij doel)

Einddatum reserve: 2068

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
De parkeerrechten van bewoners Scheldekwartier worden in 1 keer afgekocht (zie ook bij doel). Risico op een niet toereikende reserve is niet aanwezig.

Reserve leefbaarheidsfonds SROI

Reserve leefbaarheidsfonds SROI (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Omschrijving (toelichting)

Doel:
De bestemmingsreserve leefbaarheidsfonds Social Return on Investment (SROI) SROI ondersteunt de financiële verwerking en het beheer van de bijdragen die voortkomen uit de financiële invulling van SROI-verplichtingen door opdrachtnemers in inkooptrajecten. De middelen uit deze reserve worden ingezet voor maatschappelijke en leefbaarheidsbevorderende initiatieven binnen de gemeente Vlissingen, zodat maatschappelijke waarde die voortkomt uit gemeentelijke opdrachten lokaal behouden blijft en zichtbaar wordt voor inwoners.

Ontstaan:
In 2026 is binnen de pilot SROI verdere praktische uitwerking gegeven aan de toepassing van Social Return on Investment (SROI) binnen gemeentelijke opdrachten en contracten zodat dit standaard wordt toegepast in inkooptrajecten. Uitgangspunt daarbij is dat SROI zoveel mogelijk in natura wordt ingevuld, bijvoorbeeld door het bieden van werkgelegenheid, participatiekansen of andere maatschappelijke activiteiten. In de praktijk blijkt echter dat volledige invulling van de SROI-verplichting niet bij iedere opdracht mogelijk is. Om maatschappelijke waarde ook in die situaties te behouden en lokaal ten goede te laten komen, wordt de reserve leefbaarheidsfonds SROI ingericht. De ervaringen met het fonds worden betrokken bij de evaluatie van de pilot SROI. De uitkomsten van deze evaluatie worden aan de raad voorgelegd en betrokken bij de besluitvorming over eventuele voortzetting van de reserve.

De bestemmingsreserve Leefbaarheidsfonds SROI wordt per 1 december 2026 ingesteld. Hiermee ontstaat de mogelijkheid om bij de jaarrekening 2026 de ontvangen SROI-bijdragen van opdrachtnemers, voor zover deze in 2026 zijn gerealiseerd, aan deze reserve toe te voegen. Hierdoor blijven de middelen beschikbaar voor de ondersteuning van maatschappelijke en leefbaarheidsbevorderende initiatieven en kunnen zij over meerdere jaren worden benut.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ 1.000.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar (bruto):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):
Deze reserve is noodzakelijk voor:

1. Oormerking van middelen die voortkomen uit financiële invulling SROI-verplichtingen door opdrachtnemers;
2. Financiële buffer voor maatschappelijke doelen en aandachtsgebieden binnen de gemeente Vlissingen.

Risico op een niet toereikende reserve is niet aanwezig.

Reserve Doorbraakmethode

Reserve doorbraakmethode (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doel:
De reserve Doorbraakmethode wordt gebruikt om de in 2025 gemaakte beleidsmatige keuze om met de Doorbraakmethode te werken mogelijk te maken. Met de reserve Doorbraakmethode zorgen we ervoor dat er altijd geld beschikbaar is voor het uitvoeren van Doorbraakplannen. De Doorbraakmethode helpt professionals om inwoners met complexe problemen of situaties waarin snel handelen nodig is, passende en duurzame ondersteuning te bieden. Leidt een Doorbraakplan tot een besparing, dan wordt het bedrag dat eerder uit de reserve is ingezet teruggestort in de reserve. Hierdoor kan hetzelfde geld opnieuw worden gebruikt voor nieuwe Doorbraakplannen.

Ontstaan:
De reserve Doorbraakmethode komt voort uit de Doorbraakmethode die in 2025 in Vlissingen is ingevoerd.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ 300.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0*
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

* De bestemmingsreserve Doorbraakmethode wordt per 1 december 2026 ingesteld. Dit stelt ons in staat om u bij de slotwijziging 2026 voor te stellen het overschot op de middelen voor de Doorbraakmethode 2026 aan deze reserve toe te voegen. Omdat naar verwachting voldoende middelen beschikbaar zijn vanuit het overschot van 2026, zijn in de begroting 2027 geen lasten voor de Doorbraakmethode opgenomen.

Bij de slotwijziging 2027 zullen wij u voorstellen de in 2027 gerealiseerde besparingen door de inzet van de Doorbraakmethode over te hevelen naar het budget Doorbraakmethode.

Bestedingsplan per jaar (bruto):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum reserve:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als reserve niet toereikend is):

Deze reserve is noodzakelijk voor:

1. Beleidsmatige oormerking van middelen voor de Doorbraakmethode.
2. Financiële buffer voor risico's en mogelijke oninbaarheid.

Risico op een niet toereikende reserve is klein.

Overzicht voorzieningen

Overzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Stand per 31-12-26	Stand per 31-12-27	Stand per 31-12-28	Stand per 31-12-29	Stand per 31-12-30
Verliesvoorziening grondexploitaties					
Verliesvoorziening grondexploitaties	6.246	6.246	6.246	6.246	6.246
Subtotaal	***6.246***	***6.246***	***6.246***	***6.246***	***6.246***
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Voorziening pensioenbijdragen wethouders (APPA)	4.921	4.663	0	0	0
Voorziening spaarverlof	2.595	2.595	2.595	2.595	2.595
Voorziening wachtgeld oud-bestuurders	322	224	133	42	0
Voorziening WW	212	0	0	0	0
Voorziening regeling voor vervroegd uittreden (RVU)	70	13	0	0	0
Voorziening precario kabels en leidingen	3.201	3.201	3.201	3.201	3.201
Voorziening frictiekosten voormalige bibliotheek	153	153	153	153	153
Subtotaal	***11.474***	***10.849***	***6.082***	***5.991***	***5.949***
Voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Voorziening achterstallig onderhoud	841	558	65	65	65
Voorziening leges	702	702	702	702	702
Tariefegalisatievoorziening GRP	5.457	4.982	4.003	2.334	664
Voorziening regiobudget centrumtaken	45.439	45.439	45.439	45.439	45.439
Egalisatievoorziening Afval	750	750	750	750	750
Subtotaal	***53.190***	***52.431***	***50.960***	***49.290***	***47.621***
Onderhoudsvoorzieningen					
Voorziening groot onderhoud kades	921	929	997	1.041	1.085
Voorziening groot onderhoud accommodaties	2.740	2.740	2.740	2.740	2.740
Voorziening groot onderhoud sportinfrastuctuur	0	3	16	17	336
Subtotaal	***3.661***	***3.672***	***3.753***	***3.798***	***4.161***
Totaal voorzieningen	**74.571**	**73.198**	**67.041**	**65.325**	**63.977**

Verliesvoorziening grondexploitaties

Voorziening grondexploitaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**6.246**	**6.246**	**6.246**	**6.246**	**6.246**
Toevoeging	0	0	0	0	0
onttrekking	0	0	0	0	0
stand per 31-12	**6.246**	**6.246**	**6.246**	**6.246**	**6.246**

Doel:
Financiële dekking van verwachte verliezen tijdens het afsluiten van negatieve grondexploitaties in de toekomst.

Ontstaan:
Ten laste van de algemene middelen c.q. de reguliere exploitatie.

Benodigde minimumbedrag:
€

Benodigde maximumbedrag:
€

Voeding (bedrag + bron):
Jaarlijks vinden een tweetal herzieningen van de grondexploitaties plaats welke telkens leiden tot (per saldo) mutaties in de voorzieningen grondexploitaties ten laste/gunste van de reguliere exploitatie.

Bestedingsplan per jaar:
Jaarlijks vinden een tweetal herzieningen van de grondexploitaties plaats welke telkens leiden tot (per saldo) mutaties in de voorzieningen grondexploitaties ten laste/gunste van de reguliere exploitatie.

Einddatum voorziening:
Geen

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet er een verliesvoorziening getroffen worden voor de verliesgevende grondexploitaties. Deze verliesvoorziening is gebaseerd op de verwachte eindwaarde van de betreffende grondexploitaties. Doordat we ook rekenen met een 'laag' scenario wordt er in die voorziening(en) rekening gehouden met een maximale omvang en een maximale looptijd van de betreffende plannen.

Voorziening pensioenbijdragen wethouders (APPA)

Voorziening pensioenbijdragen wethouders (APPA) (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**5.166**	**4.921**	**4.663**	**0**	**0**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	245	258	4.663	0	0
Stand per 31-12	**4.921**	**4.663**	**0**	**0**	**0**

Doel:
Voldoen aan de verplichting tot het uitbetalen van wethouderspensioenen bij pensionering.

Ontstaan:
Stortingen ten laste van de exploitatie als gevolg de pensioenpremies voor zittende wethouders, uitbetaling van verzekeringspolissen en herberekening pensioenen om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen van wethouders. In 2028 dienen de pensioenen van dagelijks bestuursleden (waaronder wethouders) ondergebracht te worden bij ABP. Tot heden zijn deze pensioenen nog apart (wettelijk) geregeld in de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (APPA). In 2028 dragen wij de pensioenwaarde daarom ook over aan ABP.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ PM

Voeding (bedrag + bron):
Jaarlijks vinden er mutaties (stortingen of onttrekkingen) plaats om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen en onttrekkingen voor uitbetaling van pensioenbijdragen.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 258.000
2028: € 4.663.000
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen
2028: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen + afrekening met ABP
2029: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen
2030: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen

Einddatum voorziening:
2028

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Geheel noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de toekomstige pensioenverplichtingen van wethouders.

Voorziening spaarverlof

Voorziening spaarverlof (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**2.295**	**2.595**	**2.595**	**2.595**	**2.595**
Toevoeging	300	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**2.595**	**2.595**	**2.595**	**2.595**	**2.595**

Doel:
Voldoen aan de verplichting van de gespaarde verlofuren van de medewerkers.

Ontstaan:
In 2022 is deze voorziening ontstaan ten laste van de exploitatie om conform de BBV-vereisten te voldoen aan de verplichtingen van de gespaarde verlofuren van de medewerkers.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ PM

Voeding (bedrag + bron):
Jaarlijks vinden er mutaties (stortingen of onttrekkingen) plaats om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Jaarlijks vinden er mutaties (stortingen of onttrekkingen) plaats om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Geheel noodzakelijk vanwege de BBV-vereisten.

Voorziening wachtgeld oud bestuurders

Voorziening wachtgeld oud-bestuurders (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**17**	**322**	**224**	**133**	**42**
Toevoeging	362	0	0	0	0
Onttrekking	57	98	91	91	42
Stand per 31-12	**322**	**224**	**133**	**42**	**0**

Doel:
Voldoen aan de wachtgeldverplichtingen aan oud bestuurders.

Ontstaan:
Een aantal jaren geleden is deze voorziening ontstaan ten laste van de exploitatie om conform de BBV-voorschriften te voldoen aan de wachtgeldverplichtingen aan oud bestuurders.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ PM

Voeding (bedrag + bron):
Jaarlijks wordt deze voorziening conform de BBV-voorschriften geactualiseerd.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 98.000
2028: € 91.000
2029: € 91.000
2030: € 42.000

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen
2028: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen
2029: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen
2030: Maandbijdragen die we verplicht zijn te voldoen

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Geheel noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de wachtgeldverplichtingen van oud bestuurders.

Voorziening WW

Voorziening WW (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**138**	**212**	**0**	**0**	**0**
Toevoeging	163	0	0	0	0
Onttrekking	89	212	0	0	0
Stand per 31-12	**212**	**0**	**0**	**0**	**0**

Doel:
Deze voorziening betreft de verplichtingen inzake het uitbetalen van WW-gelden aan oud-medewerkers conform het BBV.

Ontstaan:
In de jaarrekening 2025 is het bedrag van € 138.000 voorzien voor het uitbetalen van WW-gelden aan oud-medewerkers en is in 2026 geactualiseerd.

Benodigde minimumbedrag:
€ 212.000

Benodigde maximumbedrag:N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
Geen bedragen vanaf 2027 opgenomen.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 212.000

Onderbouwing bestedingsplan:
gebaseerd op de lopende verplichting.

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is bedoeld om de kosten

Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

Voorziening regeling voor vervroegd uittreden (RVU) (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**97**	**70**	**13**	**0**	**0**
Toevoeging	31	0	0	0	0
Onttrekking	58	57	13		0
Stand per 31-12	**70**	**13**	**0**	**0**	**0**

Doel:
Voldoen aan de verplichting aan (oud) medewerkers die gebruik maken van de Regeling Vervroeg Uittreden (RVU).

Ontstaan:
In 2023 is deze voorziening ontstaan ten laste van de exploitatie om conform de BBV-vereisten te voldoen aan de verplichtingen aan de (oud) medewerkers die gebruik maken van de regeling.

Benodigde minimumbedrag:
€ 0

Benodigde maximumbedrag:
€ PM

Voeding (bedrag + bron):
Jaarlijks wordt deze voorziening conform de BBV-voorschriften geactualiseerd.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 57.000
2028: € 13.000
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Personeelskosten deelnemende medewerkers
2028: Personeelskosten deelnemende medewerkers
2029:
2030:

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Geheel noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen van vervroegde uittreding van (oud) medewerkers.

Voorziening precario kabels en leidingen

Voorziening precario kabels en leidingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**3.835**	**3.201**	**3.201**	**3.201**	**3.201**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	633	0	0	0	0
Stand per 31-12	**3.201**	**3.201**	**3.201**	**3.201**	**3.201**

Doel:
Dekken van het risico dat geïnde precario over kabels en leidingen voor netwerken van nutsbedrijven achteraf gezien niet geheven had mogen worden.

Ontstaan:
Door reservering in 2017 van de geïnde precario voor netwerken van nutsbedrijven. Over de jaren 2016 tot en met 2021 hebben we, in navolging van de gemeente Hulst, de heffing precario voor kabels en leidingen in de gemeentegrond opgelegd aan Enduris tot een bedrag van € 3,9 miljoen. Enduris heeft hiertegen bezwaar gemaakt. Vanwege het risico van terugbetaling is deze geïnde precario over 2016 tot en met 2021 aan de voorziening toegevoegd.

In juni 2026 heeft de hoge raad geoordeeld dat de heffing precario 2016 terecht opgelegd is aan Enduris. Daarmee is ook de heffing van ons over 2016 terecht en hoeven we de geinde heffing over 2016 niet terug te betalen en kan het jaar 2016 vrijvallen uit de voorziening. Dit is verwerkt in 2026.

Benodigde minimumbedrag:
€

Benodigde maximumbedrag:
€

Voeding (bedrag + bron):
De geïnde precario over 2016 tot en met 2021 hebben we aan de voorziening toegevoegd.
Aan deze voorziening vinden geen toevoegingen meer plaats.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Zie risico-calculatie.

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Mogelijk moeten we de geïnde precario over 2017 tot en met 2021 op basis van een onherroepelijke gerechtelijke uitspraak terugbetalen.

Voorziening frictiekosten voormalige bibliotheek

Voorziening frictiekosten voormalige bibliotheek (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**153**	**153**	**153**	**153**	**153**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**153**	**153**	**153**	**153**	**153**

Doel:
Dekking van de verplichtingen die voorvloeien uit het besluit om de gemeentelijke bibliotheek in 2017 te sluiten en het uit te besteden bij de Zeeuwse bibliotheek.

Ontstaan:
Deze voorziening is ontstaan in 2017 om de diverse frictiekosten voortvloeiende uit de bezuinigingen op cultuur. Per eind 2023 moet alleen nog voorzien worden in de resterende salarisgaranties van het voormalig personeel van de bibliotheek wat doorloopt tot en met 2043.

Benodigde minimumbedrag:
€ PM

Benodigde maximumbedrag:
€ PM

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Jaarlijks wordt de voorziening herrekend op basis van de actualisatie van de salarissen van het voormalig personeel van de gemeentelijke bibliotheek. Deze gegevens worden door de Zeeuwse bibliotheek aangeleverd.

Einddatum voorziening:
2043

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De salarisgaranties aan het personeel van de voormalige bibliotheek zijn voor de gemeente Vlissingen een verplichting t/m 2043.

Voorziening achterstallig onderhoud

Voorziening achterstallig onderhoud (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**1.330**	**841**	**558**	**65**	**65**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	489	283	493	0	0
Stand per 31-12	**841**	**558**	**65**	**65**	**65**

Doel:
Dekken van kosten achterstallig onderhoud voor wegen, en civiele kunstwerken en kades.

Ontstaan:
Door reservering in 2018 van de aanvullende artikel 12-uitkering uit het gemeentefonds van € 8,0 miljoen specifiek geoormerkt voor achterstallig onderhoud.
Op 1 januari 2027 bestaat de (begrote) stand van deze voorziening van € 776.000 uit de volgende bedragen:
- Achterstallig onderhoud wegen € 0
- Achterstallig onderhoud civiele kunstwerken € 175.000
- Achterstallig onderhoud kades € 601.000

Benodigde minimumbedrag:
€ 776.000

Benodigde maximumbedrag:
€ 776.000

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 283.000
2028: € 493.000
2029: € 0 (begroot saldo 31.12.2028 is NIHIL)
2030: € 0 (begroot saldo 31.12.2028 is NIHIL)

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Bovenwijkse kosten van de aanpassingen aan de Hout- en Basaltkade voor € 283.000
2028: Kade herstel van Visserijkade K4 voor € 318.000 en inzet gelden t.b.v. aanpak achterstallig onderhoud civiele kunstwerken voor € 175.000
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum voorziening:
PM

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is nodig om de kosten van het resterend achterstallig onderhoud komende jaren conform bovenstaande planning te dekken.

Voorziening leges

Voorziening leges (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**702**	**702**	**702**	**702**	**702**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**702**	**702**	**702**	**702**	**702**

Doel:
Matchen van de baten van leges welke ontvangen zijn en waarvan de lasten en werkzaamheden die hier betrekking op hebben in latere jaren liggen.

Ontstaan:
In 2021 vormden we deze voorziening. Omdat wij dit jaar leges ontvingen voor een aantal grote projecten waarvoor het werk in latere jaren zou liggen. Hierdoor kon destijds vanuit de besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een voorziening gevormd worden.

Benodigde minimumbedrag:
€200.000

Benodigde maximumbedrag:
€-

Voeding (bedrag + bron):
Voeding vanuit de ontvangen leges van grote bouwprojecten waarvan de werkzaamheden in de komende jaren liggen.

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Jaarlijks wordt er gekeken wat er aan budget nodig is. Dit is afhankelijk van het aantal grote bouwprojecten.

Einddatum voorziening:
Voorziening heeft geen einddatum.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
Bestemd voor de inhuur verplichtingen met deze voorziening leges als dekking.

Tariefegalisatievoorziening Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)

Tariefegalisatievoorziening GRP (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**6.032**	**5.457**	**4.982**	**4.003**	**2.334**
Toevoeging	2.725	3.024	3.321	3.626	3.626
Onttrekking	3.300	3.500	4.300	5.295	5.295
Stand per 31-12	**5.457**	**4.982**	**4.003**	**2.334**	**664**

Doel:
Het egaliseren van de tarieven voor riolering en tegelijk toegroeien naar een ideaal complex voor de rioolinvesteringen rond 2030 - 2031. Daarnaast voor het conform de wettelijke bepalingen inzichtelijk houden van de van derden/burgers verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Ontstaan:
Naast voor egalisatie van de tarieven en het inzichtelijk houden van de van derden verkregen middelen is de voorziening vooral in omvang ontstaan doordat in 2014 is gekozen om te gaan reserveren voor het bereiken van een ideaalcomplex. Dit betekent dat bij het bereiken van het ideaalcomplex jaarlijks de vervangingsinvesteringen kunnen worden gedekt uit de rioolopbrengsten waardoor geen extra financiering meer nodig is en de rentelasten in de toekomst zullen dalen naar nihil.

Benodigde minimumbedrag:
€

Benodigde maximumbedrag:
€

Voeding (bedrag + bron):
Jaarlijks muteren we het saldo van de opbrengsten en de kosten rond riool in deze voorziening.
2027: € 3.024.338
2028: € 3.321.447
2029: € 3.625.726
2030: € 3.625.726

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 3.500.000
2028: € 4.300.000
2029: € 5.295.000
2030: € 5.295.000

Onderbouwing bestedingsplan:
Volgens het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is noodzakelijk om fluctuaties in de kosten op te kunnen vangen en de tarieven over de jaren heen te kunnen egaliseren in het streven naar maximaal 100 % kostendekkendheid. Ook om toe te kunnen groeien naar het ideaalcomplex en om de van derden verkregen middelen inzichtelijk te houden. Het ideaalcomplex is de goedkoopste oplossing voor de vervangingsinvesteringen bij riolen vanwege de lagere rentelasten op termijn. Het toegroeien naar een ideaalcomplex vergt een periode van 15-16 jaar.

Voorziening regiobudget centrumtaken

Voorziening regiobudget centrumtaken (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**45.439**	**45.439**	**45.439**	**45.439**	**45.439**
Toevoeging	0	0	0	0	0
Onttrekking	0	0	0	0	0
Stand per 31-12	**45.439**	**45.439**	**45.439**	**45.439**	**45.439**

Doel:
De voorziening regiobudget centrumtaken is bedoeld voor financiële armslag van de Zeeuwse gemeenten en vanwege de gemaakte afspraken noodzakelijk. Enerzijds voor het dekken van incidentele financiële risico's voor de 13 regiogemeenten. Anderzijds voor de ambities in de Regiovisie Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang Zeeland 2022-2025 voor de transformatie van beschermd wonen naar een beschermd thuis en innovatie.

Ontstaan:
In 2024 is de reserve, in het kader van de gemaakte partnerschapsafspraken, opgeheven en conform raadbesluit verdeeld over 3 reserves. Een van de gevormde reserve betrof reserve regiobudget centrumtaken. De benodigde middelen van de voorziening zijn afkomstig uit de reserve Centrumtaken. In 2024 is deze reserve, vanwege de regelgeving vanuit het BBV en concrete afspraken binnen het partnerschap, omgezet naar een voorziening. Jaarlijkse overschotten binnen het regiobudget worden aanvullend aan deze voorziening toegevoegd.

Benodigde minimumbedrag:
N.v.t.

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is bedoeld voor financiële armslag van de Zeeuwse gemeenten en vanwege de gemaakte afspraken noodzakelijk.

Egalisatievoorziening afval

Egalisatievoorziening Afval (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**957**	**750**	**750**	**750**	**750**
Toevoeging	242	0	0	0	0
Onttrekking	449	0	0	0	0
Stand per 31-12	**750**	**750**	**750**	**750**	**750**

Doel:
Het egaliseren van de tarieven voor afval en het conform de wettelijke bepalingen inzichtelijk houden van de van derden/burgers verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Ontstaan:
De gemeente Vlissingen streeft naar 100% kostendekkendheid op de afvalstoffenheffing. De werkelijk gerealiseerde opbrengsten en kosten, zoals verantwoord in de jaarrekening, zijn in de praktijk niet altijd 100% kostendekkend. Als bij de berekening van de afvalstoffenheffing op basis van de realisatie blijkt dat er een overschot is ontstaan, dan storten we dit overschot in de egalisatievoorziening afval. In 2023 is gestart met deze voorziening door storting van het jaarrekeningoverschot afval 2023. In de jaren erna zijn hier ook incidentele mee -en tegenvallers in verwerkt. Zoals de jaarrekening en begroting van de Gemeenschappelijke Regeling OLAZ.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 0
2028: € 0
2029: € 0
2030: € 0

Onderbouwing bestedingsplan:
Jaarlijks muteren we het saldo van de opbrengsten en de kosten rond afval in deze voorziening.

Einddatum voorziening:
Nog onbekend.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is noodzakelijk om fluctuaties in de kosten op te kunnen vangen en de tarieven over de jaren heen te kunnen egaliseren in het streven naar maximaal 100 % kostendekkendheid. Tevens om de van derden verkregen middelen inzichtelijk te houden.

Voorziening groot onderhoud kades

Voorziening groot onderhoud kades (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**877**	**921**	**929**	**997**	**1.041**
Toevoeging	543	68	68	68	68
Onttrekking	499	60	0	24	24
Stand per 31-12	**921**	**929**	**997**	**1.041**	**1.085**

Doel:
Egaliseren van de kosten van groot onderhoud kades uit het beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades.

Ontstaan:
In de jaarrekening 2023 is het bedrag van € 0,6 miljoen voorzien voor de groot onderhoud activiteiten uit het beheerplan in 2023 – 2052. De voorziening is ontstaan uit het nieuwe beleid binnen Kapitaalgoederen om met jaarruimten en met een voorziening groot onderhoud uit hoofde van het MJOP te werken.

Benodigde minimumbedrag:
€

Benodigde maximumbedrag:
€

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 68.000 (bron: beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades.)
2028: € 68.000 (bron: beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades.)
2029: € 68.000 (bron: beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades.)
2030: € 68.000 (bron: beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades.)

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 60.000
2028: € 0
2029: € 24.000
2030: € 24.000

Onderbouwing bestedingsplan:
2027: Beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades
2028: Beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades
2029: Beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades
2030: Beheerplan 2023 - 2032 gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) Kades

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is bedoeld om de kosten van het groot onderhoud voor de kades te egaliseren en zorg te dragen dat het beheerplan kan worden uitgevoerd.

Voorziening groot onderhoud accommodaties

Voorziening groot onderhoud accommodaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**2.520**	**2.740**	**2.740**	**2.740**	**2.740**
Toevoeging	1.196	2.500	2.700	2.700	2.700
Onttrekking	976	2.500	2.700	2.700	2.700
Stand per 31-12	**2.740**	**2.740**	**2.740**	**2.740**	**2.740**

Doel:
Egaliseren van de kosten van groot onderhoud accommodaties.

Ontstaan:

De voorziening is ontstaan uit het nieuwe beleid binnen Kapitaalgoederen om met jaarruimten en met een voorziening groot onderhoud uit hoofde van het MJOP 2023 - 2032 te werken.

Benodigde minimumbedrag:
€ 1

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
2027: € 2,5 miljoen
2028: € 2,7 miljoen
2029: € 2,7 miljoen
2030: € 2,7 miljoen

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 2,5 miljoen
2028: € 2,7 miljoen
2029: € 2,7 miljoen
2030: € 2,7 miljoen

Onderbouwing bestedingsplan:

In de begroting 2027 zijn structureel extra middelen beschikbaar gesteld tot een bedrag van € 1,1 miljoen. Hierdoor is er jaarlijks € 2,7 miljoen structureel beschikbaar is. Hiervoor stellen we een nieuw bestedingsplan op door het actualiseren van het MJOP 2023-2032. In afwachting van dat bestedingsplan hebben we nu een bestedingsplan opgenomen waar bij voeding en besteding per jaar gelijk zijn.

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is bedoeld om de kosten van het groot onderhoud voor de accommodaties te egaliseren en zorg te dragen dat het beheerplan kan worden uitgevoerd om het onderhoud van de accommodaties op niveau 4 te behouden.

Voorziening groot onderhoud sportinfrastructuur

Voorziening groot onderhoud sportinfrastructuur (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1-1	**0**	**0**	**3**	**16**	**17**
Toevoeging	0	570	570	570	350
Onttrekking	0	567	557	569	31
Stand per 31-12	**0**	**3**	**16**	**17**	**336**

Doel:
Egaliseren van de kosten van groot onderhoud sportinfrastructuur uit het MJOP sportinfrastructuur (2027-2036). Sportinfrastructuur zijn de sportvelden én de daarbij behorende terreininrichting, zoals hekwerken, verhardingen, drainage en overige civiel- en sporttechnische voorzieningen. Gebouwen en overige opstallen vallen daarbuiten.

Ontstaan:
De dekking van de dotatie aan de te creëren voorziening groot onderhoud sportinfrastructuur is opgenomen in de kadernota 2027.
Er wordt een jaarlijkse dotatie aan de voorziening gedaan ad 350.000 en in de jaren 2027, 2028, 2029 is een extra dotatie nodig van 220.000. De hogere dotatie in de eerste drie jaren is noodzakelijk om de onderhoudsachterstand uit het verleden weg te werken en de voorziening op een gezond niveau te brengen

Benodigde minimumbedrag:
€ 570.000 per 01-01-2027

Benodigde maximumbedrag:
N.v.t.

Voeding (bedrag + bron):
Gevoed uit MJOP sportinfrastructuur (2027-2036), voorzien in kadernota 2027:
2027: € 570.000
2028: € 570.000
2029: € 570.000
2030: € 350.000

Bestedingsplan per jaar:
2027: € 567.006
2028: € 557.205
2029: € 569.426
2030: € 30.935

Onderbouwing bestedingsplan:
MJOP sportinfrastructuur (2027-2036).

Einddatum voorziening:
N.v.t.

Risico-calculatie (waarom nodig en risico benoemen als voorziening niet toereikend is):
De voorziening is bedoeld om de kosten van het groot onderhoud voor de sportinfrastructuur te egaliseren en zorg te dragen dat de kwaliteit van de sportvelden én de daarbij behorende terreininrichting, zoals hekwerken, verhardingen, drainage en overige civiel- en sporttechnische voorzieningen structureel op orde blijft.

Paragraaf taakstellingen

Taakstelling 2027-2030

De paragraaf taakstellingen in de begroting heeft als doel om meer duidelijkheid te geven over de financiële situatie. In de begroting hebben we bezuinigingsdoelen opgenomen voor sport- en overige accommodaties en het sociaal domein. Deze doelen vullen we stap voor stap in en verwerken we in de begroting. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de resterende taakstellingen zoals opgenomen in de begroting 2027.

Taakstellingen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Programma Sociale Samenhang				
Sport - en overige accommodaties	592	592	592	592
Voortgang taakstelling sociaal domein	460	3.260	5.869	6.162

Sport- en overige accommodaties

In 2027 gaan we verder met de uitvoering van het majeur project revitalisering gemeentelijk accommodatiebestand. Als er accommodaties worden verkocht of afgestoten komen de bijbehorende exploitatielasten en huuropbrengsten ten gunste van deze taakstelling.

Sociaal domein

Verloop taakstelling sociaal domein begroting 2026 (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
1a. Jeugd: HA conform uitgangspunten Rijk	0	2.660	5.269	5.562
1b. Jeugd: HA extra door hoog volume	360	600	600	600
Totaal taakstelling jeugd	***360***	***3.260***	***5.869***	***6.162***
2. Plan SROI sociaal domein	163	0	0	0
Totaal taakstellingen sociaal domein	**523**	**3.260**	**5.869**	**6.162**

Bovenstaand tabel geeft een overzicht van de resterende taakstellingen sociaal domein zoals opgenomen in de kadernota 2027 (oplopend naar € 6,162 miljoen te realiseren in 2030).

Taakstelling jeugd:
De taakstelling op het sociaal domein is opgenomen op aanwijzing van de artikel 12-inspecteur en de provincie Zeeland als toezichthouder. Aanleiding is de landelijke besparingsopgave uit de Hervormingsagenda Jeugd. De haalbaarheid daarvan staat landelijk nog ter discussie. De commissie Van Ark doet hier nader onderzoek naar; de uitkomsten worden afgewacht. Tot die tijd houdt de gemeente de taakstelling conform de aanwijzing van de toezichthouders aan. Het college informeert de raad via de reguliere P&C-documenten.

Bij de begroting van 2025 hebben we deze taakstelling verhoogd, omdat we te maken hebben met veel gebruik van jeugdzorg. De grootste besparingen verwachten we pas vanaf 2028. Voor 2030 hebben we het deel van de Hervormingsagenda (1a) aangepast aan de prijsstijgingen. Het extra deel vanwege het hoge zorggebruik (1b) hebben we bewust niet aangepast. We vinden een verdere verhoging boven € 600.000 niet haalbaar. Er zijn reeds verschillende maatregelen ingezet voor de opgaven binnen Jeugd. Verder wordt gewerkt aan een Programma van aanpak Kansrijk Opgroeien die in samenhang een vertaling geeft aan de opgaven uit de Hervormingsagenda zoals toegelicht bij de reserve sociaal domein.

SROI (Social Return On Investment):
Met de pilot social return on investment willen we het volgende bereiken:

- **Meer maatschappelijke waarde:** wij gaan meer SROI-activiteiten doen. Deze helpen inwoners en kunnen ook kosten in het sociaal domein verlagen.
- **Sterk lokaal netwerk:** we bouwen aan een netwerk van betrokken opdrachtnemers in Vlissingen die duurzaam werken.
- **Stabiele uitvoering via de reserve leefbaarheidsfonds:** we richten een lokaal fonds op om schommelingen in geld op te vangen en het aanbod stabiel te houden, het voorstel over de reserve leefbaarheidsfonds lichten we toe in de paragraaf reserves en voorzieningen.

In vergelijking met de taakstelling vermeld bij de Kadernota 2027 is deze voor jaarschijf 2027 verhoogd met € 63.000. Dit is het gevolg voor het later kunnen werven van de projectleider. De inzet was voor 2027 niet geraamd. Tegelijk zijn inmiddels de plannen in een verder stadium en kunnen we de kosten van de extra inzet dekken uit aanvullende besparingen op SROI sociaal domein. We blijven de pilot beoordelen en geven de voortgang mee in de P&C cyclus.

Financiële begroting

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2025			Programmabegroting 2026			Programmabegroting 2027		
Programma's	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Leefbaarheid	52.111	25.882	26.229	56.263	25.252	31.010	60.083	29.266	30.817
Aantrekkelijke stad	36.951	25.781	11.170	42.036	30.131	11.905	39.120	31.057	8.063
Sociale samenhang	181.818	38.023	143.795	189.460	35.989	153.471	190.239	34.597	155.642
Bestuur	7.794	996	6.798	5.171	1.034	4.137	4.654	1.068	3.586
Totaal Programma's	**278.675**	**90.684**	**187.991**	**292.929**	**92.406**	**200.523**	**294.097**	**95.989**	**198.108**
Overhead	29.325	6.276	23.049	25.825	5.999	19.826	27.382	6.365	21.017
Algemene dekkingsmiddelen	1.784	227.210	-225.426	2.269	228.972	-226.703	1.759	234.688	-232.929
Vennootschapsbelasting	0		0	19		19	19		19
Onvoorzien				255		255	155		155
Resultaat voor bestemming	**309.783**	**324.169**	**-14.386**	**321.297**	**327.377**	**-6.080**	**323.412**	**337.041**	**-13.629**
Mutaties in reserves									
Leefbaarheid	155	1.400	-1.245	270	700	-430	1.291	784	507
Aantrekkelijke stad	9.128	4.047	5.081	9.403	2.694	6.709	7.751	546	7.205
Sociale samenhang	966	1.487	-521	430	4.049	-3.619	-1	2.481	-2.481
Bestuur	1.786	2.661	-875		2.476	-2.476		50	-50
Overhead		507	-507		188	-188	1.300	86	1.214
Algemene dekkingsmiddelen	8.801		8.801	7.000	146	6.854	7.000		7.000
Totaal mutaties in reserves	**20.836**	**10.102**	**10.734**	**17.103**	**10.254**	**6.849**	**17.341**	**3.947**	**13.394**
Resultaat na bestemming	**330.619**	**334.271**	**-3.652**	**338.399**	**337.631**	**769**	**340.754**	**340.989**	**-235**

Meerjarenraming 2027-2030

Meerjarenraming (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Programma's	**Saldo**	**Saldo**	**Saldo**	**Saldo**
Leefbaarheid	30.817	28.807	27.791	31.625
Aantrekkelijke stad	8.063	10.645	10.137	10.359
Sociale samenhang	155.642	154.424	153.077	157.248
Bestuur	3.586	3.664	3.516	3.472
Totaal Programma's	**198.108**	**197.541**	**194.521**	**202.704**
Overhead	21.017	21.689	22.256	22.345
Algemene dekkingsmiddelen	-232.929	-225.692	-223.207	-228.895
Vennootschapsbelasting	19	20	20	21
Onvoorzien	155	155	155	155
Resultaat voor bestemming	**-13.629**	**-6.287**	**-6.254**	**-3.670**
Mutaties in reserves				
Leefbaarheid	507	764	3.096	-303
Aantrekkelijke stad	7.205	1.726	1.797	2.800
Sociale samenhang	-2.481	-518	-336	-336
Bestuur	-50	0	0	0
Overhead	1.214	-53	-53	-53
Algemene dekkingsmiddelen	7.000	4.805	1.000	1.500
Totaal mutaties in reserves	**13.394**	**6.724**	**5.504**	**3.608**
Begrotingsresultaat na bestemming	**-235**	**437**	**-750**	**-63**
Begrotingsresultaat	235	-437	750	63
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 19, lid c van het BBV dient in de toelichting op het overzicht van baten en lasten, een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden. In hoofdlijn zijn alle baten en lasten structureel. Of een bedrag incidenteel is, is afhankelijk waarvoor dit bedrag bedoeld is. Ook moet er sprake zijn van een duidelijke einddatum.

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000) lasten = - , baten = +	2027	2028	2029	2030
Programma Leefbaarheid				
Herstratingswerkzaamheden	-80	-80	-80	-80
Bijdrage warmtenet		-198	-174	-172
Programma Aantrekkelijke stad				
Omgevingswet	-229			
Kwaliteitsimpuls Kenniswerf		-500		
Stadslandgoed Nieuwerve	-250	-100		
Programma Sociale Samenhang				
Pilot Social Return on Investment (budgetoverheveling)	-50			
Plan van aanpak Sociaal Domein	-784			
Investeringen re-integratie	-445	-445	-445	-445
Pilot ergotherapie	-100			
Schuldhulpverlening	-200	-200		
Hervormingsagenda	-575			
Zorgwachtlijsten	-100			
Bijdrage transitiekosten	-277	-67		
Totaal incidentele lasten	**-3.090**	**-1.590**	**-699**	**-697**
Toevoegingen aan Reserves				
Algemene reserve	-7.235	-4.805	-1.750	-1.563
Programma Aantrekkelijke stad				
Wind in de Zeilen	-3.000	-1.250	-500	-1.500
Maritieme en/of cultuur hist. Evenementen	-63			
Programma Sociale Samenhang				
Opvang Vluchtelingen		-195	-109	-109
Overhead				
Verkoopopbrengst pand Vredehoflaan	-1.300			
Totaal toevoegingen aan reserves	**-11.598**	**-6.250**	**-2.359**	**-3.172**
Totaal lasten	**-14.688**	**-7.839**	**-3.058**	**-3.869**

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000) lasten = - , baten = +	2027	2028	2029	2030
Incidentele baten (bedragen x € 1.000) lasten = - , baten = +	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Programma Leefbaarheid				
Verhuuropbrengsten Visserijkade				
Programma Sociale Samenhang				
Rijksbijdrage opvang vluchtelingen		195	109	109
Programma Bestuur				
Aanvullende bijdrage artikel 12	7.000	4.805		
Overhead				
Verkoopopbrengst pand Vredehoflaan	1.300			
Totaal incidentele baten	**8.300**	**5.000**	**109**	**109**
Onttrekkingen aan Reserves				
Algemene reserve		437		
Programma Leefbaarheid				
Degeneratievergoeding glasvezel	80	80	80	80
Transitievisie		198	174	172
Programma Aantrekkelijke stad				
Maritieme en/of cultuur hist. Evenementen	63			
Wind in de Zeilen		500		
Omgevingswet	229			
Stadslandgoed Nieuwerve	250	100		
Programma Sociale Samenhang				
Reserve Sociaal Domein	2.481	713	445	445
Programma Bestuur				
Reserve budgetoverhevelingen	50			
Totaal onttrekkingen reserves	**3.153**	**2.028**	**699**	**697**
Totaal baten	**11.453**	**7.027**	**808**	**806**
Saldo*	**-3.235**	**-812**	**-2.250**	**-3.063**

*Een batensaldo heeft een nadelig effect op het begrotingssaldo en een lastensaldo een voordelig effect.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Begrotingssaldo	235	-437	750	63
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)*	-3.235	-812	-2.250	-3.063
Structureel begrotingssaldo	**3.470**	**375**	**3.000**	**3.126**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele reservemutaties (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Structurele onttrekking				
Reserve kapitaallasten programma 1	-33	-33	-33	-33
Reserve kapitaallasten programma 2		-28	-28	-28
Reserve aanloopverliezen PG machinefabriek	-750	-821	-814	-814
Reserve nieuwbouw stadsbeheer		-53	-53	-53
Reserve culturele invulling machinefabriek		-656	-225	-225
Reserve afkoop abonnementen Machinefabriek	-156	-156	-156	-156
	-939	**-1.747**	**-1.309**	**-1.309**
Structurele toevoeging				
Reserve Visserijkade	301	359	365	365
Reserve wind in de zeilen	4.651	2.984	1.984	2.984
Reserve afkoop abonnementen Machinefabriek	990	1.320	3.620	165
Reserve maritiem en/of cultureel hist evenem/act	100	100	100	100
	6.042	**4.763**	**6.069**	**3.614**
Totaal	**5.103**	**3.016**	**4.760**	**2.305**

Financiële positie

Financieel overzicht taakvelden

Financieel overzicht taakvelden

Taakveld en omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	3.214		3.214
0.10 Mutaties reserves	17.341	3.947	13.394
0.11 Resultaat van de rekening	235		235
0.2 Burgerzaken	2.010	1.068	942
0.3 Beheer ovg gebouwen en gronden	400	1.306	-906
0.4 Overhead	27.382	6.365	21.017
0.5 Treasury	177	9.500	-9.324
0.61 OZB woningen	1.582	7.969	-6.387
0.62 OZB niet-woningen		9.665	-9.665
0.63 Parkeerbelasting	764	3.470	-2.706
0.64 Belastingen overig		438	-438
0.7 Alg. en ovg uitk. gemeentefonds		205.207	-205.207
0.8 Overige baten en lasten	-415		-415
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	19		19
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.550		4.550
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.368	73	2.296
2.1 Verkeer en vervoer	11.782	372	11.410
2.2 Parkeren	3.080	2.474	606
2.3 Recreatieve havens	17	63	-46
2.4 Economische havens en waterwegen	970	374	596
3.1 Economische ontwikkeling	1.525		1.525
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7.507	7.507	
3.3 Bedrijvenloket en bedr.regeling	177	148	29
3.4 Economische promotie	842	2.168	-1.326
4.2 Onderwijshuisvesting	5.385	500	4.885
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.219	1.591	1.628
5.1 Sportbeleid en activering	1.362		1.362
5.2 Sportaccommodaties	4.354	1.011	3.343
5.3 Cultuurpresent, -prod. en -part.	1.525		1.525
5.4 Musea	1.274	88	1.186
5.5 Cultureel erfgoed	474	15	459
5.6 Media	880		880
5.7 Openb groen en (openl) recreatie	5.159	370	4.789
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	5.993	3.207	2.786
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.735		1.735
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	8.540		8.540
6.3 Inkomensregelingen	33.512	28.099	5.414
6.4 Begeleide participatie	24.526	18	24.508
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	3.324	256	3.068
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	7.412	449	6.963
6.712 Begeleiding (WMO)	3.635		3.635
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.604		2.604
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	17.606		17.606
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	289		289
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	10.883		10.883

Taakveld en omschrijving (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	559		559
6.791 PGB Wmo	1.340		1.340
6.792 PGB Jeugd	126		126
6.811 Beschermd wonen (WMO)	45.470	813	44.657
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	12.619	164	12.454
6.821 Jeugdbescherming	1.870		1.870
6.822 Jeugdreclassering	481		481
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	256		256
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	17		17
7.1 Volksgezondheid	2.859		2.859
7.2 Riolering	6.226	8.164	-1.938
7.3 Afval	6.839	9.584	-2.745
7.4 Milieubeheer	7.739	2.071	5.668
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	851	741	110
8.1 Ruimtelijke ordening	2.249	40	2.209
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerr.)	19.822	19.822	
8.3 Wonen en bouwen	2.445	1.871	575
Totaal	**340.989**	**340.989**	

Investeringsplanning 2027-2030

Investeringsplanning

In de toelichting op de programma's hebben wij de investeringen opgenomen.
Hieronder staan de totale investeringen per programma.

Investeringen (bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030	Totaal
Programma 1 Leefbaarheid					
In programma opgenomen investeringen	21.454	17.150	8.664	48.487	95.754
Programma 2 Aantrekkelijke Stad					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 3 Sociale Samenhang					
Geen	0	0	0	0	0
Programma 4 Bestuur					
Geen	0	0	0	0	0
Programma Overhead					
Geen	0	0	0	0	0
Totaal investeringsplan	**21.454**	**17.150**	**8.664**	**48.487**	**95.754**